

Regeringens årsberättelse 2025

Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden
och ställningstaganden

Regeringens årsberättelse 2025

Bilaga 3

Åtgärder med anledning av riksdagens
uttalanden och ställningstaganden

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Statsrådet

Statsrådets kansli

Upphovsrättslag (404/1961) 9 § Verk utan upphovsrättsskydd

ISBN pdf: 978-952-383-299-2

ISSN pdf: 2490-0966

ISBN tryckt: 978-952-383-355-5

ISSN tryckt: 2490-0613

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsingfors 2026

Tryckeri: Grano Oy, 2026

Regeringens årsberättelse 2025 Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden

Statsrådets publikationer 2026:37

Utgivare Statsrådet

Utarbetad av Statsrådets kansli
Språk svenska

Sidantal 334

Referat

Statsrådet lämnar regeringens årsberättelse till riksdagen som den berättelse om regeringens verksamhet, skötseln av statsfinanserna och om hur budgeten har följts samt om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut som det föreskrivs om i 46 § i grundlagen. Närmare bestämmelser om regeringens årsberättelse finns i 9 a § i lagen om statsrådet (175/2003) och i 17 och 18 § i lagen om statsbudgeten (423/1988).

I 18 § i lagen om statsbudgeten förutsätts det att de redogörelser för statsfinanserna och skötseln av statsfinanserna samt resultat av statens verksamhet som tas in i regeringens årsberättelse ska ge riktiga och tillräckliga uppgifter om hur budgeten följts och om statens intäkter och kostnader, om statens ekonomiska ställning och resultat (rättvisande bild). På författningsnivå bestäms berättelsens innehåll dessutom särskilt av kraven i statsrådets förordning om regeringens årsberättelse (853/2024). Regeringens årsberättelse för 2025 består av fem delar:

- Regeringens årsberättelse
- Bilaga 1 Redogörelser för resultatet inom ministeriernas ansvarsområde
- Bilaga 2 Bokslutskalkyler
- Bilaga 3 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden
- Bilaga 4 Statens bolagsinnehav

Nyckelord regeringens årsberättelser, riksdagen, statsrådet, regeringens berättelser, bokslut, ägarstyrning

ISBN PDF 978-952-383-299-2

ISBN tryckt 978-952-383-355-5

Ärendenummer VN/31309/2025

ISSN PDF 2490-0966

ISSN tryckt 2490-0613

Projektnummer B 3/2026 rd

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-299-2>

Innehåll

1	Grundlagsutskottet	12
	Språkliga rättigheter för dem som använder teckenspråk	12
	Ändring av självstyrelselagen för Åland.....	13
	Uppföljning av hur reformen av sametingslagen fungerar	14
2	Utrikesutskottet	15
	Statsrådets människorättspolitiska redogörelse.....	15
	Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse	16
	Redogörelse för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete	17
	Uppsägning av konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstöring	18
3	Finansutskottet	20
	Beaktande av riksdagens budgetmakt/finansmakt vid reformer av EU-regler.....	20
	Riksdagens svar på regeringens proposition till riksdagen om godkännande av rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel.....	21
	Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2023	24
	Beredning av en mer omfattande hälsorelaterad skatt.....	25
	Beaktande av höjningen av den nedre gränsen för fastighetsskattesatsen för mark i värderingsreformen inom fastighetsbeskattningen	26
	Förfarande med förhandsavgörande om minimiskatt för stora koncerner.....	27
	Skattefrihet för småskalig produktion i läskedrycksbeskattningen.....	27
	Utveckling av gruvmineralskatten till en kombinerad skatt som grundar sig på en värdebaserad royalty och delvis på gruvidriftens avkastning.....	29
	Utvärdering av rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken.....	29
4	Revisionsutskottet	30
	Hur integrationen fungerar.....	30
	Regeringens årsberättelse 2018.....	34
	Statens revisionsverks ekonomiförvaltning	36
	Utfallet för konsekvensbedömningar av lagförslag	38
	Servicesystemet för att motverka marginaliseringen av unga: systemets funktion och servicens genomslag.....	41
	Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Valperiodsrapport om övervakningen och granskningen av finanspolitiken 2019–2022.....	44

Kostnadseffekter för aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder	44
Regeringens årsberättelse 2022	47
Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2023.....	49
Regeringens årsberättelse 2023 – Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2023.....	50
5 Förvaltningsutskottet.....	53
Utveckling av vapenregistersystemet.....	53
Återkalla uppehållstillståndet för och utvisa utlänningar som dömts för sexualbrott i Finland	54
Användning av biometriska uppgifter från passregistret och identitetskortsregistret inom brottsbekämpningen.....	55
Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten.....	56
Statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet	58
Bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter	60
Konsumtionsgränser som främjar måttligt spelande samt stöd- och terapitjänster för problemspelare.....	61
Efterhandskontroll av uppehållstillstånd som beviljas på grund av studier.....	62
Ändring av finansieringslagstiftningen i samband med reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet.....	63
Statsrådets redogörelse om underrättelselagstiftningen.....	65
Lag om temporära åtgärder för bekämpande av instrumentaliserad inresa.....	67
Lagstiftningen om reformen av statens regionförvaltning.....	67
Lagstiftningen om det nya penningspelssystemet.....	68
6 Lagutskottet	71
Missbruk av inflytande	71
Avgörande i ärenden där ledamöterna i försäkringsdomstolen är eniga	71
Reformprogrammet för rättsvården	72
Lättare och enklare förfarande för förvandlingsstraff för böter	72
Reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.....	73
Inrättande av Domstolsverket.....	75
Miljöansvar för konkursbon	75
Riktade trakasserier	76
Reform för att förkorta lagringstiderna för uppgifter om betalningsstörningar	76
Uppföljning av ändringen i föräldraskapslagen	78
Upptagning och mottagande av muntlig bevisning i de allmänna domstolarna	78
Lagstiftning om äktenskap som ingåtts under tvång	79
Skriv in skolvåld i strafflagen.....	79
Statsrådets redogörelse för rättsvården.....	80
Uppföljning av lagstiftningen om sexualbrott	82
Lagen om öppenhetsregistret och dess effekt	83
Effektiv övervakning av besöksförbud.....	83

Lagar om brådskande behandling av brott mot barn	84
Ändring av 21 kap. 8 och 8 b § i rättegångsbalken	84
Ändringar i tvångsmedelslagen och förundersökningslagen och uppföljning av konsekvenserna	85
Inrättande av ämbetsverket Specialmyndigheterna inom justitieförvaltningen.....	86
Lagstiftning om främjande av anlitaudet av fjärranslutningar vid rättegång i allmänna domstolar	87
Ändring av lagen om medling vid brott och i vissa tvister	87
Ändring av bestämmelserna om vapenbrott	91
Offentligrättsliga borgenärens ställning vid skuldkonvertering	91
7 Kommunikationsutskottet	92
Den nya vägtrafiklagen	92
Begäran om omprövning av beslut om temporärt körförbud	92
Förbättring av tillgången till taxitjänster och utveckling av offentligt understödda transporter	93
Marknaden för stark autentisering och behovet av prisreglering	94
Konsekvenserna av miljö- och energieffektivitetskraven vid upphandling av fordon och trafiktjänster.....	95
Statsrådets redogörelse om den riksomfattande trafiksystemplanen för 2021–2032	96
Bestämmelserna om gott anseende och körtillstånd i lagen om transportservice	97
Ändring av postlagen	98
Ökad säkerhet vid arbete på vägområde och vid trafikolyckor.....	99
Konsekvenserna av reformen av lotsningslagen för kontinuiteten i sjöfartsverksamheten	100
Lagstiftning som kompletterar EU-förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel	101
Genomförandet av förordningen om hållbara bränslen för lufttransport och flexibilitetsmekanismen	103
Lagstiftning om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet).....	104
Ändring av fordonslagen	104
Lagstiftning om mikromobilitet	105
Ändring av luftfartslagen, lagen om transportservice och samarbetslagen	105
Lagstiftning som kompletterar den europeiska mediefrihetsförordningen	106
Ändring av lagen om transportservice (behörighet inom järnvägstrafik).....	106
8 Jord- och skogsbruksutskottet	108
Genomförande av den skogspolitiska redogörelsen	108
Bedömning av ändringsbehoven i lagen om samfälligheter.....	109
Överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv.....	110
Statsrådets redogörelse om livsmedelspolitik: Mat 2030, Finsk mat för oss och för världen	110
Ändring av livsmedelslagen och 1 § i lagen om verkställighet av böter.....	112
Ändring av lagen om ekologisk produktion och 1 § i lagen om verkställighet av böter.	114

Tillåten jakt på vitkindad gås	114
Inledande av stamvårdande vargjakt och förhindrande av vargskador.....	117
Förbud mot jakt på hotade arter i jaktlagen.....	119
Konsekvenser av veterinärvårdslagen	119
Ändring av livsmedelsmarknadslagen.....	120
Bevakning av det internationella rättsläget i fråga om bestämmelserna om slakt av djur	121
Åtgärder för att minska problem som beror på varghybrider.....	121
Konsekvenser av ändringen av den övre åldersgränsen för skyldigheten att betala fiskevårdsavgift.....	122
Sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag	123
Verkställigheten av den nya veterinärvårdslagen.....	124
Ändring av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter – Ersättningar för kraftledningsprojekt.....	124
Ändring av 41 § i jaktlagen	125
Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av jaktlagen.....	125
9 Försvarsutskottet	126
Ekonomiska förmåner för värnpliktiga.....	126
Utbildning av generalstabsofficerare.....	127
Militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten	127
Statsrådets försvarsredogörelse	127
10 Kulturutskottet	129
Svenskan som valfritt läroämne på alla utbildningsstadier	129
Den nya lagen om småbarnspedagogik	129
Lyftande av studielån som en del av studiestödet.....	131
Studentexamens nya struktur	132
Utvidgad läroplikt	133
Statsrådets utbildningspolitiska redogörelse.....	144
För psykoterapi – Medborgarinitiativ om att göra utbildningen i psykoterapi avgiftsfri	156
Ändring av ungdomslagen	157
Ändringsbehov i upphovsrättslagen	159
Bestämmelserna om ersättning för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek.....	160
Ändring av lagen om grundläggande utbildning.....	161
Stödet för lärande inom gymnasieutbildningen	163
Försöket med verksamhetsstyrning och stödet för lärande inom yrkesutbildningen	164
Stödet för lärande och skolgång i alla statliga skolor och övningsskolor	166
Kulturpolitisk redogörelse	166
Begränsning av användning av mobila enheter i skolan.....	169
Servicesedel inom småbarnspedagogiken	169
Uppdragsutbildning och läsårsavgifter inom utbildningen på andra stadiet.....	170

11 Social- och hälsovårdsutskottet	172
Ersättning för dosdispensering av läkemedel	172
Servicesedlar	172
Totalreform av biobankslagstiftningen.....	173
Lagen om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda.....	174
Skyldigheten för yrkesutbildade personer från andra EU- och EES-stater att visa sina språkkunskaper.....	175
Avbytarservice för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare.....	176
Förtäring av alkoholdrycker på allmänna platser och begränsning av distansförsäljning av alkoholdrycker	177
Totalreform av lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål	177
Reform av barnskyddslagstiftningen.....	178
Bedömning av behovet av en reform av systemet för beslut och ändringssökande inom barnskyddet.....	178
Ansvar för att följa när avgiftstaket för klientavgifter uppnås.....	179
Elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.....	179
Lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse	180
EgenVilja2020 – Vi uppdaterar Finlands abortlagstiftning till 2020-talet!.....	194
Konsekvenser av personaldimensioneringen inom barnskyddet.....	195
Säkerställande av nödvändig hälso- och sjukvård och hemvård under en arbetskonflikt.....	195
Hemservice för barnfamiljer och tillgång till hemvård och heldygnsomsorg för äldre...	196
Ändring av lagen om elev- och studerandevård.....	199
Husläkar- och egenvårdarmodellen inom den öppna sjukvården samt psykosociala metoder som vårdform	200
Ändringsbehov i systemet för pension och social trygghet för företagare.....	202
Utvärdering av reformen av lagen om utkomststöd.....	203
Ändring av hälso- och sjukvårdslagen, socialvårdslagen och 52 § i socialvårdslagen	204
Könsfastställelse och författningsändringar som har samband med det	205
Fortsatt utveckling av flerkanalsfinansieringen.....	205
Förbättrad kostnadseffektivitet inom läkemedelsförsörjningen.....	206
Ändringar av läkemedelslagen och sjukförsäkringslagen	207
Behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och lagar som har samband med det.....	208
Lagen om funktionshinderservice samt tillgodoseendet av personlig assistans och likabehandling.....	209
Lagstiftning om senareläggning av ikraftträdande för lagen om funktionshinderservice och vissa lagar som har samband med den.....	210
Lagförslag avseende klientens och patientens självbestämmanderätt.....	211
Lagstiftning om ändring av arbetspensionslagarna och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	212

Genomförandet av personaldimensionering, tillgången till äldreomsorg och tillräcklig personal i äldreomsorgen	213
Uppföljning av hur den längsta väntetiden på 14 dagar för att få vård efterlevs	214
Konsekvenserna av en sänkt åldersgräns inom barnskyddets eftervård	215
Bestämmelserna om boendeutgifter i lagen om utkomststöd	215
Ändring av lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande och 12 d § i lagen om Folkpensionsanstalten	217
Uppföljning av konsekvenserna av ändringar i Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner	218
Ändringar i det allmänna bostadsbidraget	219
Konsekvenser av ändringar i utkomstskyddet för arbetslösa	221
Uppföljning av konsekvenserna av ändringar i socialskyddsformånerna	222
Lagen om ändring av 17 och 26 § i alkohollagen	223
Lagarna om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vissa andra lagar...	224
Lagen om ändring av tobakslagen	225
Icke stadfäst lag som återgått om ändring av tobakslagen	226
Ändring av lagen om funktionshinderservice och 4 § i socialvårdslagen	226
Ändring av lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre	228
Uppdelning av årssjälvrisker för läkemedelsersättningar	229
Uppföljning av hur terapigarantin för barn och unga genomförs	231
Lagstiftning om att vara tillfälligt verksam som socialarbetare	232
Serviceproduktionssätt som stöder vårdrelationernas kontinuitet och baseras på husläkarmodellen	232
Ändring av hälso- och sjukvårdslagen	233
Ändring av lagen om tillsynen över social- och hälsovården och 22 a § i socialvårdslagen	235
Äldreombudsmannens berättelse till riksdagen 2024	235
Ändring av 22 § i hälso- och sjukvårdslagen	238
Ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård	238
Ändring av tobakslagen	239
Ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård	241
Ändring av lagen om underhållsstöd, lagen om underhåll för barn och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	242
Ändring av 5 § i lagen om stöd för närståendevård och 12 § i familjevårdslagen	243
Uppföljning av reformen av apoteksekonomi och läkemedelsbesparingar	244
Bevakning av de sammantagna konsekvenserna av ändringarna i det allmänna stödet och utkomststödet med mera	245
Konsekvenser av ändringarna i lagen om utkomststöd	246
Konsekvenser av regleringen om särskild graviditetspenning	247
12 Ekonomiutskottet	248
Lagstiftningen om upphandlingsförfarandet	248
Minskning av överskuldssättningen och de problem som den orsakar	249

Sluta konkurrensupphandla assistans och stöd som är nödvändiga för personer med funktionsnedsättning.....	250
Ändring av 4 § och temporär ändring av 8 § i lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet....	252
Ändring av elmarknadslagen och 14 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.....	252
Skriftligt bekräftelseförfarande vid bland annat telefonförsäljning och dess konsekvenser	253
Ändring av gruvlagen.....	253
Lagstiftningen om konsumentkrediter	255
Hur elpriskompensationen och andra stödformer fungerar.....	257
Förebyggande av de negativa konsekvenserna av penningtvättsregleringen och förhandspåverkan för att förbättra situationen.....	258
Reformen av inlösningslagen.....	259
Ta kontroll över elpriset	260
Lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen.....	266
Smidigare vattentillståndsprocesser i fråga om havsbaserad vindkraft	266
Statsrådets industripolitiska redogörelse.....	267
Ändring av elmarknadslagen och 12 och 96 § i naturgasmarknadslagen	267
13 Framtidsutskottet	268
Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling: Mot ett klimatneutralt välfärdssamhälle	268
Statsrådets framtidsredogörelse, del 1 och 2 – Utblick över kommande generationers Finland	286
Statsrådets redogörelse om genomförandet av FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030.....	301
14 Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet	305
Jämställdhetsredogörelse.....	305
Systemen med arbetstagarrepresentation i arbetstidslagen.....	305
Behovet av att revidera lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn.....	306
Lagstiftning om en översyn av serviceprocessen för arbetssökande och av vissa förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmån	307
Jämställdhetsombudsmannens berättelse till riksdagen 2022.....	309
Diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen 2022.....	312
Statsrådets redogörelse om jämställdhetspolitiken.....	313
lakttagande av diskrimineringslagen i ärenden som gäller arbetslivet	315
Omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen.....	316
Ändring av lagen om kollektivavtal och lagen om medling i arbetstvister.....	317
Lagstiftning om främjande av lokala avtal	317
Tillämpning av befogenheterna enligt beredskapslagen också på Åland	318

Ändring av lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder och 2 och 19 § i arbetstidslagen.....	319
Om samarbete inom den evangelisk-lutherska kyrkan.....	319
Lagstiftning om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice.....	320
Ändring av lagstiftningen om uppsägningsgrunder som har samband med arbetstagarens person.....	321
15 Miljöutskottet	322
Ändring av vattenlagstiftningen och miljöförvaltningens resurser.....	322
Ändring av avfallslagen och vissa lagar som har samband med den.....	323
Förebyggande och ersättning av skador orsakade av fridlysta djur.....	324
Lag om samförvaltning i statligt stödda hyreshus.....	325
Totalreform av naturvårdslagen.....	325
Lag om miljöskadefonden.....	327
Utvecklingsbehov i fråga om räntestödsmodellen.....	329
Datasystemet för den byggda miljön.....	329
Bygglagen och dess konsekvenser.....	330
Klimatårsberättelse 2023.....	331
Statsrådets klimatårsberättelse 2024.....	331
Lagmotion med förslag till lag om ändring av 17 § och 180 § i bygglagen.....	332
Statsrådets klimatårsberättelse 2025.....	333
Ändring av lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi, 3 och 5 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och 35 § i naturvårdslagen.....	333

1 Grundlagsutskottet

Språkliga rättigheter för dem som använder teckenspråk

RP 294/2014 rd – RSv 346/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att de språkliga rättigheterna för dem som använder teckenspråk ska tillgodoses i hela landet på det sätt som avsetts när lagstiftningen om rättigheterna utarbetades.

Regeringen inledde sommaren 2025 en statlig sannings- och försoningsprocess för döva och teckenspråkiga. Processen bereddes länge och i tätt samarbete med sammanslutningar för döva och teckenspråkiga. Ett självständigt och oberoende sekretariat ansvarar för att genomföra processen. Sekretariatet inledde sitt arbete den 1 september 2025 och verkar i anslutning till justitieministeriet. Sekretariatet avser att överlämna en slutrapport från processen till statsrådet och de teckenspråkiga sammanslutningarna senast den 31 december 2027. Sekretariatets arbete styrs och stöds av en styrgrupp där sammanslutningarna för döva och teckenspråkiga samt de centrala ministerierna är företrädna.

Den konkurrensutsättning som statsrådets kansli utlyste i november 2025 från anslaget 2026 för forskningsverksamhet som stöder statsrådets beslutsfattande innehåller en undersökning av tolktjänster för personer med funktionsnedsättningar. Undersökningen syftar till att ta fram en externt genomförd utvärdering av hur tolkningen fungerar för personer som behöver sådan på grund av sin funktionsnedsättning samt om behoven att utveckla lagstiftningen och verkställigheten av den. Ett annat syfte är att producera behövligt kunskapsunderlag till stöd för besluten om utvecklingen av tolktjänsterna. Undersökningen ska bli klar under 2027. Ansvarigt ministerium är social- och hälsovårdsministeriet.

Som en åtgärd inom det språkpolitiska programmet beställde justitieministeriet i december 2025 en utredning om hur arbetet med språkrevitaliseringen bör organiseras för att det ska bli så långsiktigt som möjligt. Utredningen gäller de språk som prioriteras i det språkpolitiska programmet inbegripet finskt teckenspråk och finlandssvenskt teckenspråk. Utredningen blir klar i slutet av 2026.

I februari 2025 publicerades teckenspråksbarometern och samma år färdigställde justitieministeriet regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen. Berättelsen lämnades till riksdagen i januari 2026.

Justitieministeriet påbörjade hösten 2025 beredningen av en sammanslagning av delegationen för språkärenden och delegationen för teckenspråksärenden till en ny delegation för språkärenden.

Justitieministeriet ordnade ett samråd om utkastet till en bedömningspromemoria om teckenspråkslagen i december 2025 för de tidigare medlemmarna i delegationen för teckenspråksärenden. Ett allmänt remissförfarande om bedömningspromemorian ordnas våren 2026.

Pamela Sarasmo, regeringssekreterare, justitieministeriet

Ändring av självstyrelselagen för Åland

RP 320/2018 rd – RSv 259/2018 rd – RSk 26/2019 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen snarast vidtar åtgärder för att genomföra en totalreform av självstyrelselagen för Åland.

Justitieministeriet tillsatte den 31 januari 2025 en ny arbetsgrupp för arbetet med självstyrelselagen för tiden 3 februari 2025–31 januari 2026 (Projekt OM005:00/2025: [Reformen av självstyrelselagen för Åland – Justitieministeriet](#)). Arbetsgruppens mandatperiod har förlängts fram till den 2 mars 2026, dock så att den senast den 16 februari bör fatta beslut om sitt betänkande som den utarbetat som en regeringsproposition. Förutom att arbetsgruppen utreder vissa frågor som förblivit öppna har den som underlag för sitt arbete utnyttjat ett tidigare propositionsutkast som beretts långtgående samt justitieministeriets tidigare utredningar. Arbetsgruppen som består av experter har sammanträtt ett tiotal gånger under berättelseåret. Arbetsgruppen får i sitt arbete stöd av en uppföljningsgrupp på hög nivå. De parter som deltar i arbetsgruppens arbete var under berättelseåret fast beslutna att fortsätta och främja slutförandet av det långt framskridna beredningsarbetet.

Bestämmelserna i självstyrelselagen om landskapets ekonomi har ändrats i en delreform genom reglering som trädde i kraft den 1 januari 2021 (lagarna 98/2020 och 911/2020).

För att den nya självstyrelselagen ska träda i kraft krävs överensstämmande beslut av riksdagen och Ålands lagting. Beslutet i riksdagen ska fattas i den ordning som gäller vid ändring eller upphävande av grundlag och i lagtinget med en majoritet om minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

Janina Groop-Bondestam, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Uppföljning av hur reformen av sametingslagen fungerar

RP 100/2023 rd – RSv 82/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noggrant bevakar hur lagen fungerar och vilka konsekvenser den har för tillgodoseendet av samernas självstämmanderätt och för olika grupper samt att regeringen vid behov utan dröjsmål vidtar lämpliga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att avhjälpa de problem som upptäcks.

Reformen av sametingslagen trädde i kraft den 1 augusti 2025. Justitieministeriet stöder och följer verkställandet av lagändringarna som tjänstearbete. En mer omfattande utvärdering av hur lagstiftningen fungerar är motiverad tidigast några år efter att lagstiftningen har trätt i kraft (se till exempel Statsrådets gemensamma principer för uppföljning och utvärdering av lagstiftningen, Statsrådets publikationer 2023:50, s. 20).

Johanna Hautakorpi, lagstiftningsråd, justitieministeriet

2 Utrikesutskottet

Statsrådets människorättspolitiska redogörelse

SRR 10/2021 rd – RSk 26/2022 rd

Riksdagen godkände i sin skrivelse RSk 26/2022 rd med anledning av redogörelse SRR 10/2021 ett ställningstagande enligt utrikesutskottets betänkande (UtUB 6/2022 rd) enligt vilket riksdagen inte har något att anmärka med anledning av redogörelsen, men förutsätter att statsrådet vid utarbetandet av en ny människorättspolitisk redogörelse beaktar iakttagelserna i detta betänkande.

Statsrådet lämnade sin människorättspolitiska redogörelse till riksdagen den 9 december 2021. Redogörelsen fastställer riktlinjerna för statsrådets verksamhet för grundläggande och mänskliga rättigheter nationellt samt styr Finlands verksamhet internationellt och inom EU. Redogörelsen lyfter upp de mänskliga rättigheternas universalitet, rättigheterna för de mest utsatta befolkningsgrupperna och individerna, stärkandet av jämställdheten mellan könen samt Finlands förbundenhet till det internationella regelbaserade systemet och de europeiska och internationella organisationer som verkställer det. I redogörelsen behandlas mer omfattande ett stärkande av de grundläggande och mänskliga rättigheterna inom hållbar utveckling, bekämpningen av klimatförändringarna, försvaret av naturens mångfald, den digitala utvecklingen och informationsförmedlingen samt stärkandet av rättsstatsprincipen.

Redogörelsen har beretts i brett samarbete mellan ministerierna, laglighetsövervakarna, olika frivilligorganisationer och forskare under samordning av utrikesministeriet. Ett mångsidigt samarbete och information till riksdagen är ett led i uppföljningen av hur redogörelsen genomförs.

Redogörelsen gäller även under statsminister Orpos regeringsperiod. I statsrådets meddelande om främjande av likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering i det finländska samhället (31.8.2023) konstateras att "i sitt internationella arbete fortsätter regeringen på Finlands långsiktiga linje, som beskrivs bland annat i den människorättspolitiska redogörelsen".

Riktlinjerna för den nuvarande regeringsperioden för frågor avseende den internationella människorättspolitiken fastställs i statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse samt i statsrådets redogörelse om internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete (2024). Regelbundna diskussioner förs om genomförandet av den

människorättsliga redogörelsen bland annat i delegationen för internationella människorättsärenden. Delegationen är tillsatt av statsrådet och i den är alla riksdagspartier företrädda.

Petri Hakkarainen, avdelningschef för politiska avdelningen, utrikesministeriet

Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse

SRR 3/2024 rd – RSk 33/2024 rd

Riksdagen förutsätter att en parlamentarisk uppföljning som omfattar alla riksdagspartier ordnas också vid beredningen av framtida redogörelser om säkerhet.

Riksdagen förutsätter att statsrådet i realtid informerar riksdagen om de viktiga politiska riktlinjerna och lösningarna i anslutning till Natomedlemskapet också under tiden mellan redogörelserna.

Statsrådet lämnade sin utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse till riksdagen den 20 juni 2024. Statsrådet fastställer i redogörelsen att de viktigaste målen för Finlands utrikes- och säkerhetspolitik är att trygga Finlands självständighet och territoriella integritet, att förhindra att Finland hamnar i en militär konflikt och att garantera finländarnas säkerhet och välfärd. Verksamheten bygger på demokrati, rättsstatsprincipen, de mänskliga rättigheterna, jämställdhet och likvärdighet. Finlands utrikes- och säkerhetspolitik baserar sig på en värdebaserad realism.

Redogörelsen bedömer Finlands internationella omvärld och förändringsfaktorerna där, bland annat de allt mer varierande säkerhetshoten och problem som berör hela mänskligheten som klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald. Den fastställer också de centrala prioriteringarna och målen i utrikes- och säkerhetspolitiken. Redogörelsen innehåller de grundläggande riktlinjerna för Finlands Natomedlemskap i fråga om utrikes- och säkerhetspolitiken. Redogörelsen understryker att Europeiska unionen behåller sin ställning som Finlands viktigaste politiska och ekonomiska referensram och värdegemenskap, och framhäver vikten av ett fördjupat samarbete med andra nära allierade och partner. Finland stöder Ukraina när landet försvarar sin självständighet, suveränitet och territoriella integritet. Försvaret av det regelbaserade internationella systemet och respekten för internationell rätt är hörnstenar i Finlands verksamhet.

Redogörelsen har beretts i omfattande samarbete med republikens presidents kansli, statsrådets kansli och ministerierna. Republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott har gett arbetet politisk styrning. Riksdagen deltog i processen via en separat tillsatt parlamentarisk uppföljningsgrupp. En parlamentarisk

uppföljning som omfattar alla riksdagspartier är viktig även i framtida redogörelseprocesser. Likaså är det viktigt att riksdagen hålls informerad om de viktiga politiska riktlinjerna och lösningarna i anslutning till Natomedlemskapet också under tiden mellan redogörelserna. Utrikesministeriet har informerat riksdagen regelbundet om viktiga Natofrågor, som deltagandet i operationer samt de politiska riktlinjerna i samband med toppmötet och utrikesministermötena.

Outi Holopainen, understatssekreterare (utrikes- och säkerhetspolitik), utrikesministeriet

Redogörelse för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete

SRR 4/2024 rd – RSk 10/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet vid genomförandet av utvecklingspolitiken och utvecklingssamarbetet beaktar iakttagelserna i betänkandet och lämnar utrikesutskottet en utredning i ärendet före utgången av innevarande valperiod.

Statsrådet lämnade sin redogörelse för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete till riksdagen den 11 juli 2024.

Redogörelsen för internationella ekonomiska relationer och utvecklingssamarbete kompletterar den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen med mer detaljerade handels- och utvecklingspolitiska åtgärder. Målet är att bättre stödja Finlands handels-ekonomiska intressen på utvecklingsmarknaderna och öka ländernas ekonomiska oberoende genom att stärka deras ansvar för sin utveckling. Den exportfrämjande verksamheten utvecklas för att stödja i synnerhet små och medelstora företags behov. Finland främjar världshandelns förutsägbarhet, regelbaserad och kriställighet genom att intensifiera samarbetet med likasinnade länder.

Inom utvecklingssamarbetet fokuserar man allt mer på finansiering av utvecklingssamarbete som stöder handeln. Prioriteringar i Finlands utvecklingspolitik är stärkande av kvinnors och flickors rättigheter samt deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter, vilket är centralt även i fråga om att styra befolkningstillväxten, samt utbildning och klimatåtgärder. En allt större regional andel av arbetet koncentreras till Ukraina. Som villkor för utvecklingssamarbetet fastställs att partnerlandet tar emot sina egna medborgare och stöder den internationella regelbaserade ordningen. Finland främjar tillsammans med utvecklingsländerna kommersiella möjligheter som gynnar båda parter. Finlands mål är

att öka den privata sektorns medverkan i utvecklingsarbetet och finansieringen av det samt att stärka utvecklingsländernas egen finansiering. Utrikesministeriet lämnar en resultatrapport om utvecklingspolitiken till riksdagen under höstsessionen 2026.

Utrikesministeriet har berett redogörelsen i samarbete med de övriga ministerierna. Republikens president samt statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott har gett beredningsarbetet politisk styrning. Också olika intressentgrupper och den parlamentariska uppföljningsgruppen för den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen hördes vid beredningen.

Understatssekreterare (internationell handel) Jarno Syrjälä, utrikesministeriet
Understatssekreterare (utvecklingspolitik) Pasi Hellman, utrikesministeriet

Uppsägning av konventionen om förbud mot användning, lagring, produktion och överföring av infanteriminor samt om deras förstörelse

RP 56/2025 rd – RSv 84/2025 rd

Riksdagen förutsätter att Finland kraftfullt fortsätter stödja humanitär minröjning när Ottawakonventionen sägs upp.

Finland sade upp Ottawakonventionen om infanteriminor i juli 2025 och uppsägningen trädde i kraft i januari 2026. Bakgrunden till beslutet är ett behov att säkerställa Finlands försvarsförmåga i en förändrad säkerhetsmiljö. Uppsägningen av konventionen möjliggör att systemet med infanteriminor åter kan tas i bruk inom försvaret. Finland har förbundit sig att även i fortsättningen stödja de humanitära målen i konventionen, såsom hjälp till offer för minor och minröjning.

Finland har allt sedan 1991 understött humanitär minröjning med cirka 125 miljoner euro. Stödet till humanitär minröjning är inte knutet till Ottawakonventionen utan även länder som inte omfattas av konventionen ger stöd till humanitär minröjning. För att fortsätta stödja humanitär minröjning har det vid utrikesministeriet utarbetats ett koncept för åren 2026–2029. Den totala budgeten för hela konceptperioden är 12 miljoner euro (3 miljoner/år) och stödet inriktas på projekt som kompletterar Finlands övriga globala humanitära verksamhet och stöd i utvalda målländer. De preliminära prioriterade områdena för vårt stöd är Ukraina, Syrien och Palestina där problemen med minor och explosiva varor är omfattande och utgör hinder för humanitär hjälp, återuppbyggnad och utveckling. I Ukraina är behovet enormt eftersom landet är det mest minerade i världen och det finns ett kritiskt

behov av minröjning bland annat för livsmedelssäkerheten. I Syrien äventyrar mängden explosiva varor återflyttningen och återuppbyggnaden, medan särskilt Gazakrisen har orsakat en avsevärd ökning av explosiva varor och civila offer i Palestina. Utöver i dessa områden kan Finland stödja globala insatser som till exempel hjälp till offer och utveckling av god praxis.

Petri Hakkarainen, avdelningschef för politiska avdelningen, utrikesministeriet

3 Finansutskottet

Beaktande av riksdagens budgetmakt/finansmakt vid reformer av EU-regler

RP 155/2012 rd – RSv 174/2012 rd

Riksdagen förutsatte den 18 december 2012 att de stegvisa förändringarnas kumulativa verkan på riksdagens budgetmakt och den nationella suveräniteten omsorgsfullt beaktas, om det är meningen att EU-reglerna i fortsättningen ska förstärkas ytterligare på ett sätt som begränsar det nationella beslutsfattandet.

EU:s nya finanspolitiska regler trädde i kraft den 30 april 2024. De viktigaste ändringarna i reformen gäller stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. Förordningen om den ersattes med en helt ny förordning, och man avstod bland annat från målet på medellång sikt (MTO). Kärnan i den nya förebyggande delen är de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna, som innehåller nettoutgiftsbanan för de offentliga finanserna samt investeringar och strukturreformer. Finlands nationella medelfristiga plan godkändes av statsrådet och lämnades till EU den 10 oktober 2024. Europeiska unionens råd godkände planen och den nettoutgiftsbana som ingår i planen den 21 januari 2025.

I enlighet med regeringsprogrammet och de nya EU-reglerna stärks de nationella finanspolitiska reglerna och den nationella lagstiftningen om dem så att de ännu mer än tidigare stöder skuldållbarhet. Revideringen av lagstiftningen bereddes i en arbetsgrupp vid finansministeriet och grundar sig på det parlamentariska avtal om skötseln av de offentliga finanserna som nästan alla riksdagsgrupper undertecknade den 14 oktober 2025. Tidsfristen för genomförandet av den nationella lagstiftningen gick ut den 31 december 2025.

Lagen om skötseln av de offentliga finanserna (den finanspolitiska lagen, 1440/2025) och lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken (1441/2025) trädde i kraft den 1 januari 2026. Vissa nationella ytterligare krav i den finanspolitiska lagen träder dock i kraft först vid ingången av 2031 och vissa vid ingången av 2033.

Enligt lagen om skötseln av de offentliga finanserna styrs de offentliga finanserna med mål som uppställs för det sammanlagda nominella saldot för statsförvaltningen och lokalförvaltningen, det vill säga de offentliga sektorer där skulden ökar. Ett fyraårigt mål för valperioden ska ställas upp i början av valperioden för valperiodens sista år. Ett

åttaårigt valperiodsövergripande mål ska ställas upp före mitten av valperioden i form av ett genomsnittligt saldo för den kommande perioden på åtta år. En finanspolitisk parlamentarisk arbetsgrupp som tillsätts i början av varje valperiod bereder saldomålen.

Av dessa är saldomålet för valperioden den nationella finanspolitiska regel som EU-lagstiftningen förutsätter. Målet för valperioden ska ställas upp så att det uppfyller de EU-rättsliga kraven och så att det främjar uppnåendet av det valperiodsövergripande målet. Statsrådet ska presentera de åtgärder som behövs för att uppnå målet för valperioden i valperiodens första plan för de offentliga finanserna. En korrigeringsmekanism stöder uppnåendet av målet för valperioden. Mekanismens element är kopplade till den självständiga finanspolitiska övervakarens yttranden och till EU:s förfarande vid alltför stora underskott.

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken är den självständiga finanspolitiska övervakare som EU-lagstiftningen förutsätter. På grund av rådets nya övervakningsuppgift föreskrivs det i fortsättningen om rådet genom lag i stället för förordning.

Marketta Henriksson, finansråd, finansministeriet

Niko Ijäs, budgetråd, finansministeriet

Riksdagens svar på regeringens proposition till riksdagen om godkännande av rådets beslut (EU, Euratom) 2020/2053 om systemet för Europeiska unionens egna medel

RP 260/2020 rd – RSv 54/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att återhämtningsinstrumentet betraktas som en extraordinär engångslösning, att arrangemanget inte blir ett prejudikat och att Finland inte godkänner att motsvarande arrangemang upprepas eller blir permanent till sin natur.
2. Riksdagen förutsätter att Finland främjar införandet av en gemensam europeisk skuldsaneringsmekanism med tillhörande regler och iakttagandet av no bail out-principen i grundfördraget. Finland förutsätter att varje medlemsstat ansvarar för sina egna skulder så att den riskpremie som bestäms på kreditmarknaden upprätthåller disciplinen i de offentliga finanserna och minskar riskerna.
3. Riksdagen förutsätter att Finland inte förbinder sig till åtgärder som omformar Europeiska unionen i riktning mot en asymmetrisk inkomstöverföringsunion. Finland förutsätter arrangemang där ansvaret och makten i fråga om upplåning

och låneskötsel ligger i samma händer och inte skiljs åt så att följden blir moralisk risk och större risk för överskuldssättning. Finland godkänner inte arrangemang som försvagar medlemsstaternas incitament att sanera sina offentliga finanser och ökar finansierings- och makrostabilitetsriskerna i Europa.

4. Riksdagen förutsätter att Finland vid behandlingen av medlemsstaternas nationella återhämtningsplaner håller fast vid villkorlighet och sanering av de offentliga finanserna i fråga om alla medlemsländer, inte godkänner att medel beviljas utan trovärdiga strukturella reformer som sanerar de offentliga finanserna och förutsätter att ett villkor för utbetalning av medlen är att man förbinder sig att följa rättsstatsprincipen.

5. Riksdagen förutsätter att de medel som fås i enlighet med Finlands program för hållbar tillväxt effektivt sammanställs för ändamål som stöder både återhämtning och långsiktig tillväxt, i synnerhet för forskning och utveckling samt höjning av kompetensnivån.

6. Riksdagen förutsätter att Finland iakttar sina etablerade skattepolitiska ståndpunkter och inte godkänner överstatliga skatter som är skadliga för Finland.

7. Riksdagen förutsätter att utvecklandet av systemet för Europeiska unionens nya medel inte leder till att Finlands totala skattekvot stiger.

8. Riksdagen förutsätter att Finland påverkar EU:s finanspolitiska riktlinjer genom att bygga upp ett effektivt samarbete med medlemsstater som delar de mål som riksdagen ställt upp för EU:s finanspolitik.

1–8. Genom rådets beslut om Europeiska unionens egna medel godkänns systemet för finansiering av EU-budgeten. Systemet bygger på att medlemsstaterna ställer inkomster till unionens förfogande för att säkerställa finansieringen av den årliga budgeten. Varje medlemsstats finansieringsansvar är individuellt, inte solidariskt. De inkomster som anges i beslutet ska tillfalla unionen utan särskilda beslut av de nationella myndigheterna.

Den 16 juli 2025 lade kommissionen fram förslag till EU:s nästa budgetram för 2028–2034. I kommissionens förslag ingick bland annat centrala övergripande förslag som utgör det rättsliga underlaget för den fleråriga budgetramen: ett förslag till ny budgetramförordning, ett förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel och ett förslag till interinstitutionellt avtal om samarbete i budgetfrågor.

Kommissionen föreslog fem nya egna medel baserat på tidigare förslag och diskussioner. Enligt kommissionen ska de nya egna medlen generera betydande inkomster och det är möjligt att införa dem med rimlig administrativ börda. Kommissionens förslag till nya egna medel omfattar två nya medel som redan ingick i kommissionens tidigare förslag 2021 och 2023. De två nya egna medlen ska baseras på det nuvarande utsläppshandelssystemet (ETS 1) och mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM). Dessutom föreslog kommissionen tre nya egna medel, nämligen egna medel baserade på mängden icke-insamlad elektrisk och elektronisk utrustning (e-waste), egna medel från punktskatt på tobaksvaror (TEDOR) och egna medel i form av en företagsresurs för Europa (CORE).

I U-skrivelsen U 48/2025 rd från den 30 oktober 2025 behandlas kommissionens förslag närmare och där redogörs också för Finlands ståndpunkter. I ståndpunkterna konstateras det bland annat att systemet för egna medel bör vara enkelt, transparent, rättvist och administrativt kostnadseffektivt. Systemet bör ge tillräckliga och stabila resurser för att finansiera EU:s verksamhet. Enligt regeringsprogrammet får utvecklingen av EU:s system för egna medel inte medföra relativa merkostnader för Finland. Statsrådet förhåller sig öppet till kommissionens förslag om ändringar i det nuvarande systemet för egna medel (inklusive att avstå från alla sänkningar av avgifterna) och till de tre föreslagna nya egna medlen (CBAM, e-waste, TEDOR). Statsrådet framhäver den nationella behörigheten i beskattningsfrågor. Statsrådet förhåller sig mycket kritiskt till förslagen till nya egna medel av skattenatur – till exempel det nya egna medel som baserar sig på avgifter som betalas av företag med en omsättning på över 100 miljoner euro (CORE). I ståndpunkterna konstateras det också att Finland motsätter sig de nya föreslagna lånefinansierade investeringsinstrumenten som grundar sig på gemensam skuld, det vill säga krisinstrumentet och instrumentet Catalyst Europe.

Rådets arbetsgrupp började behandla förslagen om egna medel i juli 2025. Beslutet om systemet för egna medel för den kommande budgetramperioden fattas som en del av förhandlingarna om hela budgetramen.

Niina Suutarinen, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av budgetpropositionen för 2023

RP 154/2022 rd – RP 277/2022 rd – RSk 60/2022 rd

Uttalande 2

Moment 29.01.02 Riksdagen förutsätter att regeringen anvisar tillräckliga resurser för att främja barns och ungas läs- och skrivkunnighet och ser till att bland annat den nationella strategin för läs- och skrivkunnighet och programmet för läs- och skrivkunnighet genomförs.

Arbetet inom det nationella läskunnighetsforum som undervisnings- och kulturministeriet startade 2017 resulterade i Läsrörelsen, som möjliggjorde bland annat finansieringen av nätverken En läsande kommun. Under Läsrörelsens ledning utarbetades 2021 den Nationella läskunnighetsstrategin 2030, som innehåller konkreta mål och åtgärder för att stärka en mångsidig läskunnighet i alla åldrar.

Utifrån strategin inleddes det nationella Programmet för läskunnighet vid Utbildningsstyrelsen. Programmet förverkligar riktlinjer och åtgärder för Nationella läskunnighetsstrategin 2030 i samarbete med olika läskunnighetsaktörer. Programmet för läskunnighet stöder läsning och läskunnighet bland alla åldrar genom delprogram riktade till småbarnspedagogiken, skolor och kommuner samt delar ut statsunderstöd för läsfrämjande arbete. Programmet för läskunnighet fortsätter det arbete som Läsrörelsen påbörjade.

Barns och ungas läskunnighet stärks i enlighet med regeringsprogrammet. Genomförandet av den Nationella läskunnighetsstrategin 2030 fortsätter och dessutom utvidgas Läsrörelsen, som syftar till att främja läskunnigheten i alla åldrar.

I budgeten för 2025 anvisades totalt 1 000 000 euro till Utbildningsstyrelsens anslagsmoment 29.01.31 för åtgärder som främjar läs- och skrivkunnigheten. Anslaget har använts för verksamheten inom Programmet för läskunnighet och för de statsunderstöd som programmet delar ut.

Heli Nederström, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Uttalande 4

Moment 29.40.02 Riksdagen förutsätter att finansieringen av Riksarkivet och de privata centralarkiven i fortsättningen dimensioneras så att arkivens verksamhet tryggas på lång sikt.

Undervisnings- och kulturministeriet har i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering tryggt verksamhetsförutsättningarna för privata arkiv som får statsbidrag genom att finansiera deras verksamhet årligen. Riksarkivet fick åren 2023, 2024, 2025 och 2026 till sitt förfogande 5 600 000 euro i anslag per år för främjande av vetenskap och forskningspolitiska mål för att fördelas vidare till de privata arkivens verksamhet i enlighet med lag (1006/2006). Budgeten för 2027 är under beredning.

Sami Niinimäki, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Beredning av en mer omfattande hälsorelaterad skatt

RP 280/2022 rd – RSv 323/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter beredningen av en mer omfattande hälsorelaterad skatt som i större utsträckning beaktar produkternas hälsoeffekter.

Lagen om punktskatt på läskedrycker (1127/2010) ändrades 2023 så att skattens hälsostyrande element stärktes. Genom lagändringen stärktes graderingen av skattesatsen enligt dryckens sockerhalt i syfte att styra konsumtionen och produktionen bort från drycker med hög sockerhalt i riktning mot drycker som innehåller mindre socker. Lagändringarna stadfästes i april 2023, men trädde då ännu inte i kraft. En rättssäkerhetsanmälan om den ändrade lagen gjordes till EU-kommissionen i förfarandet för statligt stöd. Under behandlingen av det statliga stödet framgick det att vissa ändringar måste göras i lagen för att det statliga stödet ska kunna godkännas. Riksdagen antog dessa lagändringar i november 2025 (RP 123/2025 rd, RSv 134/2025 rd). Ändringarna träder i kraft den 1 april 2026.

Genom lagändringen stärktes graderingen av skattesatsen enligt dryckens sockerhalt i syfte att styra konsumtionen och produktionen bort från drycker med hög sockerhalt i riktning mot drycker som innehåller mindre socker. Det finns forskningsbelägg för en sådan hälsorelaterad styrning av punktskatten på läskedrycker. Enligt en studie som publicerades 2019 påverkade skattemässig styrning enligt dryckernas totala sockerhalt konsumtionen i Finland på det avsedda sättet och minskade konsumtionen av socker i drycker (Kosonen T. & Savolainen R., Makeisveron vaikutus makeisten hintoihin ja kulutukseen, Palkansääjien tutkimuslaitos, Raportteja 38, 2019). Den avgörande orsaken bakom skattens styrande effekt var att det ur konsumentens synvinkel finns tillräckligt snarlika sockersnåla eller sockerfria produkter som kan ersätta drycker med hög sockerhalt och som konsumenterna kan övergå till.

Läget är ett annat när det gäller en mer omfattande hälsorelaterad skatt på livsmedel. I den ovannämnda studien utreddes effekterna av den sötsaksskatt som togs ut i Finland från 2011 till 2017 på priserna och konsumtionen. Enligt studien överfördes skatten på konsumentpriserna utan att konsumtionen minskade. Problemet med andra livsmedel än drycker är svårigheten att hitta tillräckligt snarlika ersättande produkter. Till exempel ledde inte skatten på sötsaker till att konsumtionen i stället skulle ha inriktats på snarlika kex och kakor.

När man diskuterar en skatt på en stor kategori av livsmedel bör det också noteras att andra livsmedel inte som produktgrupp kan definieras på samma tydliga sätt som drycker, och att antalet skattskyldiga inte är lika begränsat som för drycker. En skatt skulle innebära en avsevärd administrativ börda för många finländska företag och administrativa kostnader för såväl företag som myndigheter.

Under ramförhandlingarna våren 2024 fattade regeringen beslut om nya skatteåtgärder för att stärka de offentliga finanserna i samband med planen för de offentliga finanserna 2025–2028. Regeringen beslutade att mervärdesskattesatsen för sötsaker och choklad höjs från den nedsatta skattesatsen 14 procent till den allmänna skattesatsen 25,5 procent. Våren 2025 avbröts beredningen efter remissbehandlingen. I remissvaren framgick att bland annat den administrativa bördan för företagen och myndigheterna och lagstiftningens förenlighet med EU-rätten väckte oro.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Pia Kivimies, lagstiftningsråd, finansministeriet

Beaktande av höjningen av den nedre gränsen för fastighetsskattesatsen för mark i värderingsreformen inom fastighetsbeskattningen

RP 39/2023 rd – RSv 16/2023 rd

Riksdagen förutsätter att ändringen av den nedre gränsen för fastighetsskatten för mark beaktas vid bedömningen av huruvida de ändringar som värderingsreformen inom fastighetsbeskattningen föranleder är skäliga för fastighetsägarna på lång sikt.

Uttalandet tas i beaktande i regeringens proposition om värderingsreformen inom fastighetsbeskattningen, som enligt regeringens lagstiftningsplan avses lämnas till riksdagen i maj 2026.

Esa-Pekka Saari, specialsakkunnig, finansministeriet

Förfarande med förhandsavgörande om minimiskatt för stora koncerner

RP 77/2023 rd – RSv 77/2023 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter bereda en möjlighet att foga ett förfarande med förhandsavgörande till lagen antingen enligt resultaten av OECD:s kommande arbete eller genom rent nationella lösningar inom skälig tid med beaktande av att de första deklARATIONERNA av minimiskatt ska lämnas in under 2026.

I proposition RP 196/2025 rd, som regeringen lämnade till riksdagen den 22 december 2025, föreslås bestämmelser om en möjlighet för minimiskattskyldiga att ansöka om förhandsavgörande. Det föreslås att lagen ska tillämpas första gången på räkenskapsperioder som börjat den 1 januari 2024, för vilka företagen lämnar in de första skattedeklarationerna av minimiskatt.

Jari Salokoski, regeringsråd, finansministeriet

Skattefrihet för småskalig produktion i läskedrycksbeskattningen

RP 123/2025 rd – RSv 134/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp och vid behov preciserar skattelättnaden för småskaliga tillverkare i lagen om punktskatt på läskedrycker för att trygga ställningen för små aktörer som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra tillverkare inom samma bransch och som tillverkar högst 70 000 liter per år samt för att säkerställa skattelättnadens förenlighet med EU:s regler om statligt stöd. I detta sammanhang ska statsrådet också ägna uppmärksamhet åt hinder som påverkar små aktörers tillväxt.

Skattefrihet enligt lagen om punktskatt på läskedrycker (1127/2010) beviljas småskaliga tillverkare som är juridiskt och ekonomiskt oberoende och vars produktion av produkter som frisläpps för konsumtion under ett kalenderår uppgår till högst 70 000 liter färdig, drickbar läskedryck. Syftet är att undvika en situation där både skattemyndighetens och den skattskyldiges kostnader och administrativa arbetsmängd är oskäligt stora i förhållande till det skattebelopp som tas ut. Gränsen på 70 000 liter innebär skattefrihet för en stor del av den småskaliga tillverkningen av till exempel grönsaks-, frukt- och bärsaft som bedrivs särskilt som binäring inom jordbruket.

Detta statliga stöd i form av skattefrihet beviljas som så kallat de minimis-stöd i enlighet med EU:s regler om statligt stöd. Enligt förordningen får en medlemsstat nationellt till ett och samma företag under en period av tre år bevilja totalt högst 300 000 euro i stöd som uppfyller villkoren i förordningen utan att Europeiska kommissionen behöver avgöra om stödet är förenligt med den inre marknaden.

Graderingen av punktskatten på läskedrycker i flera skattenivåer än tidigare utifrån dryckens sockerhalt och höjningarna av skatten träder i kraft den 1 april 2026. Räknat på en period av tre år ligger stödet för småskalig produktion under den gräns som förordningen anger i euro även om drycken har hög sockerhalt och beskattas enligt den högsta skattesatsen samtidigt som skatt på dryckesförpackningen måste betalas i enlighet med lagen om accis på vissa dryckesförpackningar. När höjningar av punktskatten på läskedrycker övervägs granskas regelmässigt också den eventuella höjningens effekt i relation till det totala stödbelopp som förordningen tillåter.

Som en del av rättssäkerhetsanmälan till Europeiska kommissionen om reformen av punktskatten på läskedrycker säkerställdes det också uttryckligen att stödet för småskalig produktion är förenligt med EU:s regler om statligt stöd. Att skatten i sin nya form har godkänts innebär att hela skatten inklusive stödet för småskalig produktion är förenlig med EU:s regler om statligt stöd.

Ett stöd som är knutet till ett visst antal liter drycker som frisläpps för konsumtion kan i princip sätta en gräns för företagets tillväxt som inte tillåter någon flexibilitet eftersom hela stödet går förlorat om villkoren inte längre uppfylls. Produktionsgränsen 70 000 liter är ändå så hög att den gör det möjligt att uppnå stödets mål, att beskattningen inte ska omfatta småskalig verksamhet där de kostnader och den arbetsmängd som beskattningen orsakar är oskäligt stora jämfört med beloppet av den skatt som ska betalas.

Finansministeriet följer verkställigheten av de reviderade bestämmelserna om punktskatten på läskedrycker och skattens konsekvenser.

Pia Kivimies, lagstiftningsråd, finansministeriet

Utveckling av gruvmineralskatten till en kombinerad skatt som grundar sig på en värdebaserad royalty och delvis på gruvdriftens avkastning

RP 127/2025 rd – RSv 166/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en modell för en strukturell utveckling av gruvmineralskatten till en hybridmodell där skatten består av en värdebaserad royalty och en avkastningsbaserad skatt, på så sätt att modellen kan träda i kraft redan vid ingången av 2027.

Lagstiftningsprojektet är mycket omfattande och komplicerat, och förutsätter att man ingående sätter sig in i internationella gruvskattemodeller och hur de fungerar. I Finland måste dessutom en helt ny skattemodell utformas som inte motsvarar någon modell som tidigare har använts. Regeringen utreder möjligheterna att genomföra ett sådant projekt och hur tidsplanen i så fall skulle se ut, med beaktande av alla andra pågående skattelagstiftningsprojekt under 2026. Det förefaller orealistiskt att lagen skulle kunna träda i kraft redan vid ingången av 2027.

Jari Salokoski, regeringsråd, finansministeriet

Utvärdering av rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken

RP 167/2025 rd – RSv 187/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur oberoendet i fråga om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken förverkligas och bedömer behovet av en omorganisering av uppdraget senast efter det att den första externa utvärderingen enligt 9 § i lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken har gjorts.

Finansministeriet kommer att beakta riksdagens uttalande när ministeriet beställer den första externa utvärderingen enligt 9 § i lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken.

Marketta Henriksson, finansråd, finansministeriet

4 Revisionsutskottet

Hur integrationen fungerar

RSk 35/2018 rd – EÄ 10/2017 rd – ReUB 6/2018 rd

Tjänster som stöder sysselsättningen av invandrare

5. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att de servicesystem och service-strukturer som stöder sysselsättningen av invandrare börjar fungera bättre så att de också svarar mot behoven hos företag som erbjuder sysselsättning.

5. På sin väg mot arbetsmarknaden är invandrarna, liksom andra arbetssökande, kunder hos arbetskraftsservicen. Den lokala nivån, det vill säga kommunerna, tog över ansvaret för att ordna arbetskraftsservice vid ingången av 2025 genom lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023). Det innebär att kommunerna kan främja sysselsättningen och företagandet bland invandrare med hjälp av inte bara arbetskraftsservicens kompetens inom arbetsförmedling och företagstjänster, utan också exempelvis kommunens utbildningstjänster och företagskontakter. Med hjälp av arbetskraftsservicen kan man också främja företagandet bland invandrare.

Lagen om främjande av integration (681/2023) trädde i kraft den 1 januari 2025 och upphävde den tidigare lagen med samma namn. Enligt integrationslagen ska kommunen/arbetskraftsmyndigheten ansvara för att ordna det integrationsprogram som omfattar tjänsterna i inledningsskedet av integrationen. Förutom de tjänster som anges i lagen kan integrationsprogrammet också omfatta andra integrationsfrämjande tjänster som kommunen eller arbetskraftsmyndigheten kan utveckla i samarbete med lokala arbetsgivare. Dessutom kan arbetsgivarna delta i planeringen och utvecklingen av integrationsfrämjandet på lokal nivå.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering främjas tillgången till den språkutbildning som ingår i integrationsfrämjande tjänster på ett flexibelt sätt också på arbetsplatserna. Föresatsen i regeringsprogrammet beaktas som ett led i projektet för att reformera integrationstjänsterna. Avsikten är att regeringens proposition om en reform av integrationstjänsterna ska lämnas till riksdagen sommaren 2026 och att reformen ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Nea Brandt, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Språkstudier inom integrationsutbildningen

7. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att omorganisera språkstudierna inom integrationsutbildningen på så sätt att undervisningskvaliteten garanteras och inlärningsresultaten förbättras så att de uppfyller målen för inläringen och kraven på språkkunskaper i arbetslivet.

7. Lagen om främjande av integration (681/2023) trädde i kraft den 1 januari 2025 och upphävde den tidigare lagen med samma namn. Vid ingången av 2025 utökades integrationsutbildningen med sluttestning i finska eller svenska. Med hjälp sluttestningen strävar man efter att förbättra hur språkkunskapsmålen för integrationsutbildningen uppnås och hur utvecklingen av språkkunskaperna bevakas, förbättra jämförbarheten för testningen mellan olika utbildningsanordnare samt stödja hänvisning till andra tjänster eller utbildningar enligt integrationskundens språkkunskapsnivå. När uppgifterna om de språkkunskapsnivåer som uppnås är enhetliga förbättras också uppföljningen av integrationsutbildningen. Utbildningsstyrelsen ansvarar på riks nivå för att utveckla och administrera sluttestningen av språkkunskaperna inom integrationsutbildningen.

I regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering nämns en totalreform av de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Arbets- och näringsministeriet har inlett ett projekt för att reformera integrationstjänsterna. I projektet beaktas också föresatsen om en totalreform av de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Avsikten är att regeringens proposition om en reform av integrationstjänsterna ska lämnas till riksdagen sommaren 2026 och att reformen ska träda i kraft den 1 januari 2027.

I regeringsprogrammet finns också andra föresatser om språkkunskaper för dem som flyttat till Finland. Arbets- och näringsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet inrättade hösten 2023 en arbetsgrupp för de åtgärder i regeringsprogrammet som handlar om att visa och testa språkkunskaper. Arbetsgruppen var verksam fram till våren 2025. Arbetsgruppen hade till uppgift att stödja ministerierna vid beredningen av regeringens propositioner om språkkunskaperna. Undervisnings- och kulturministeriet publicerade arbetsgruppens rapport i början av 2026. I arbetsgruppens rapport sammanställs nuläget när det gäller vilka språkkunskaper som krävs av invandrare och hur språkkunskaperna testas. I enlighet med regeringsprogrammet har det från och med 2024 årligen anvisats 1 miljon euro för den svenskspråkiga integrationsutbildningen. Enligt regeringsprogrammet främjas dessutom tillgången till den språkutbildning som ingår i integrationsfrämjande tjänster på ett flexibelt sätt också på arbetsplatserna.

I enlighet med budgetförhandlingarna 2025 möjliggörs heltids- eller deltidsarbete vid sidan av integrationsutbildningen och grunderna för läroplanen för integrationsutbildningen utvärderas så att integrationsutbildningen flexibelt kan kombineras med arbete eller företagande. Enligt överenskommelsen i budgetförhandlingarna ges invandrare dessutom

möjlighet till smidiga arbetslivsstigar. De två ovannämnda föresatserna beaktas som en del av projektet för att reformera integrationstjänsterna. När det gäller att bemöta personalbristen inom social- och hälsovården har en utredning inletts under social- och hälsovårdsministeriets ledning om möjligheterna att ordna nationellt enhetlig språk-utbildning som en del av legitimationsprocessen för hälso- och sjukvårdspersonal från länder utanför EU/EES. Utredningen väntas publiceras i början av 2026.

Nea Brandt, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Främjande av sysselsättningen av kvinnor med invandrabakgrund

10. Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste vidtar åtgärder för att främja sysselsättningen av kvinnor med invandrabakgrund. Kvinnorna ska bli en särskild målgrupp för integreringstjänster.

10. Lagen om främjande av integration (681/2023) trädde i kraft den 1 januari 2025 och upphävde den tidigare lagen med samma namn. I reformen av integrationslagen utvidgades målgruppen för kommunens integrationsfrämjande tjänster så att kommunerna med sina integrationstjänster ska nå invandrare utanför arbetskraften, exempelvis föräldrar som sköter barn med stöd för hemvård av barn. Dessutom kan integrationsplanens maximala tid förlängas om invandraren har deltagit i integrationsplanen på deltid och samtidigt fått stöd för hemvård av barn.

En flerspråkig samhällsorientering ska ingå i kommunernas integrationsprogram. Som en del av den flerspråkiga samhällsorienteringen kan man bland annat diskutera jämställdhet och könsroller med nyinflyttade på deras eget språk eller ett språk som de behärskar bra. Ett av målen med den flerspråkiga samhällsorienteringen är att utjämna utbildnings- och könsrelaterad ojämlikhet mellan invandrare.

Kvinnornas integration främjar hela familjens integration. Sysselsättningsgraden bland kvinnor födda utomlands steg i Finland från 2016 till 2022 ([Raijas & Baumgartner 2023](#)), men sjönk under recessionen 2023–2024. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska invandarmammors ställning förbättras som en del av reformen av integrationstjänsterna. Kommunerna har genom statsandelssystemet anvisats tilläggsfinansiering på 5 miljoner euro för ordnande av integrationstjänster för invandrare som sköter barn hemma. Dessutom beaktas regeringsprogrammets skrivning i det projekt som arbets- och näringsministeriet har inletts för att reformera integrationstjänsterna.

Även undervisnings- och kulturministeriet har anvisat statsunderstöd på 5 miljoner euro till läroanstalter inom det fria bildningsarbetet för språkundervisning i svenska och finska för kvinnor som överskridit integrationstiden. Social- och hälsovårdsministeriet har för

remissbehandling berett ett utkast till regeringsproposition om införande av den så kallade norska modellen för stöd för hemvård av barn så att rätten till stödet börjar först efter flera års boende i landet. Denna ändring som ingår i regeringsprogrammet ska bidra till att kvinnor som flyttat till Finland styrs till arbetsmarknaden och till sysselsättningsfrämjande integrationstjänster.

Minna Säävälä, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Större involvering av organisationerna och det fria bildningsarbetet i integrationen

11. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att tredje sektorn, det vill säga organisationerna och det fria bildningsarbetet, tar över en större andel av integreringen och att regeringen vidtar åtgärder för att omdefiniera arbetsfördelningen mellan myndigheterna och tredje sektorn.

11. Lagen om främjande av integration (681/2023) trädde i kraft den 1 januari 2025 och upphävde den tidigare lagen med samma namn. Enligt integrationslagen ska kommunen/arbetskraftsmyndigheten ansvara för att ordna det integrationsprogram som omfattar tjänsterna i inledningskedet av integrationen. Förutom de tjänster som anges i lagen kan integrationsprogrammet också omfatta andra integrationsfrämjande tjänster som kommunen eller arbetskraftsmyndigheten kan utveckla i samarbete med aktörer i tredje sektorn. Kommunen/arbetskraftsmyndigheten kan också lägga ut vissa offentliga förvaltningsuppgifter, som handledning och rådgivning eller flerspråkig samhällsorientering och integrationsutbildning, på tjänsteproducenter (till exempel läroanstalter eller aktörer i tredje sektorn).

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering finns en skrivning om att tredje sektorns viktiga roll i den mångsidiga helheten av integrationsåtgärder identifieras och erkänns.

Vid ingången av 2025 tog UF-centret över förvaltningen av partnerskapsprogrammet för integration, som arbets- och näringsministeriet tidigare samordnade. Partnerskapsprogrammets mål är att komplettera statens program för integrationsfrämjande genom att långsiktigt stödja organisationer och grupper som arbetar med integration. Partnerskapsprogrammet erbjuder både nya och gamla aktörer bland annat samarbetsforum, till exempel olika nätverksträffar, samt webbtjänsterna partnerskapsplattformen och stödförintegration.fi för organisationerna och myndigheterna.

Under 2023–2025 finansierade arbets- och näringsministeriet föreningen Moniheli ry:s projekt som syftar till att främja i synnerhet små organisationers delaktighet och inflytande inom integrationssektorn. Dessutom finansierade arbets- och näringsministeriet 2024–2025 NTM-centralernas regionala partnerskapsarbete.

Arbets- och näringsministeriet har deltagit i finansieringen av ett pilotförsök med gemenskapsorienterad integration som leds av Finlands Röda Kors och genomförs som en del av inrikesministeriets Amif-program. I pilotförsöket utvecklas från och med 2023 en verksamhetsmodell där civilsamhällets aktörer och lokala sammanslutningar stöder integreringen av kvotflyktingar gemenskapsorienterat. I programmets genomförandeplan och bland annat med informationsmöten har arbets- och näringsministeriet och inrikesministeriet stärkt tredje sektorns möjligheter att ansöka om och få projektfinansiering från EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond (Amif).

Nea Brandt, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Regeringens årsberättelse 2018

RSk 25/2019 rd – B 3/2019 rd – B 13/2019 rd

Ansvar i byggandet och byggnadsanvändningen

2. Riksdagen förutsätter att kvaliteten på byggandet och användningen av byggnader förbättras klart och att tillsynen och ansvarsfördelningen görs tydligare.

2. Bygglagen (751/2023) och ändringen av den trädde i kraft den 1 januari 2025. Lagen förtydligar ansvarsfördelningen inom byggandet. Byggnadstillsynen ansvarar inte för arbetets kvalitet, utan det gör den som påbörjar byggprojektet. Den som påbörjar ett byggprojekt är skyldig att se till att byggnaden projekteras och uppförs i enlighet med bestämmelser, föreskrifter och tillstånd. Den som påbörjar ett byggprojekt ska också se till att det förs ett inspektionsprotokoll på byggplatsen. De ansvariga för olika byggfaser och de som inspekterat arbetsmomenten ska verifiera inspektionerna i inspektionsprotokollet för bygget. Även avvikelser som observeras ska antecknas i inspektionsprotokollet. Anteckningarna i inspektionsprotokollet kan senare användas för att visa hur olika ansvariga har agerat, vilket torde ha en positiv effekt på byggandets kvalitet.

Ett villkor för att slutsyn ska kunna förrättas är att inspektionsprotokollet har lämnats till byggnadstillsynsmyndigheten. I samband med slutsynen kontrolleras att de anteckningar som ska göras har gjorts i inspektionsprotokollet. Byggnadstillsynsmyndigheten upprättar ett protokoll över slutsynen.

Bygglagen kräver också att byggnadens livscykelegenskaper beaktas. Byggnaden ska vara ekologisk och långlivad och hålla för användning samt kunna underhållas, varieras och repareras. Ägaren ansvarar för skötsel, underhåll och reparationer av byggnaden. Vid försummelser kan byggnadstillsynen bestämma att byggnaden ska repareras.

Mikko Koskela, lagstiftningsråd, miljöministeriet

UM:s datasäkerhetsarrangemang

5. Riksdagen förutsätter att regeringen går vidare med åtgärderna för att förbättra datasäkerhetsarrangemangen inom utrikesförvaltningen och rapporterar om dem i regeringens årsberättelse.

5. Statsrådets kansli har fortsatt arbetet med att utveckla informationssäkerheten i ministeriernas gemensamma informationshanteringsmiljö genom att ta i bruk särskilda informationssäkerhetslösningar och tjänster. Ekonomiska begränsningar har delvis fördröjt införandet av lösningarna särskilt inom utrikesförvaltningen. Ett tecken är det informationssäkerhetshot som konkretiserades inom utrikesförvaltningen på grund av en sårbarhet i fjärranslutningstjänsten Ivanti, som också diskuterades i medierna.

Användningen av system- och säkerhetslösningar som är gemensamma för hela statsrådet, bland annat säkerhetsoperationscentrets verksamhet, har vidareutvecklats med målet att gå över till den övervakning som statens center för informations- och kommunikationsteknik Valtori har produktifierat för statsförvaltningen. Statsrådets informationssäkerhetsfunktion har infört jour under tjänstetid, och skyddet för statsrådets nättrafik och de arbetsstationer som används har förbättrats. Särskild uppmärksamhet har ägnats åt informationssäkerheten under resor. En ny lösning har införts för statsrådets och ministeriernas identitets- och åtkomsthantering och hanteringen av behandlingsrättigheter för sekretessbelagt material.

Samarbetet mellan informationssäkerhetsaktörerna har utvecklats med fokus på hantering av avvikelser. Framsynen och beredskapen behöver utvecklas ytterligare. Delningen av lägesbilden över informationssäkerheten har utvecklats inom hela statsförvaltningen.

Statsrådets kansli, utrikesministeriet och finansministeriet har tillsammans vidareutvecklat lösningen för registrering och distribution av material med högre säkerhetsklassificering. För statsrådet och hela statsförvaltningens kritiska aktörer har man fortsatt utveckla tjänster som är avsedda för en högre informationssäkerhetsnivå och beredskap, med särskild fokus på dokumenthantering och kommunikationslösningar. Skyddsåtgärderna bör ytterligare utvecklas särskilt för de aktörer inom statsrådet som behandlar stora mängder information med hög säkerhetsnivå, för att säkerställa att fientliga åtgärder mot enskilda aktörer inte lamslår hela centralförvaltningens digitala tjänster.

Den fortsatt negativa internationella utvecklingen av informations- och cybersäkerhetsläget har inneburit att man kontinuerligt måste ägna särskild uppmärksamhet åt hoten inom utrikesförvaltningen, som delvis skiljer sig från de hot som rör statsrådet i övrigt. Inom utrikesförvaltningen har utrikesministeriet fortsatt med de särskilda säkerhetsarrangemangen och utvecklingsarbetet jämsides med utvecklingen av statsrådets gemensamma informations- och cybersäkerhet.

Införandet av lösningar som tagits fram i en internationell miljö för informationsöverföring och videokonferenser med hög säkerhetsnivå har framskridit i samarbete med såväl EU som Nato. Ett mål i samarbetet mellan statsrådets kansli och utrikesministeriet är att genomföra statsrådets gemensamma tjänster så att de motsvarar dels utrikesförvaltningens operativa behov, dels hoten, samtidigt som de stärker informations- och cybersäkerheten för statsrådet i övrigt.

Utrikesförvaltningen har fortsatt genomföra åtgärder för att utveckla och förbättra informationssäkerheten i enlighet med sin informationssäkerhetsstrategi. Ett centralt mål är att identifiera ansvarsområdets och verksamhetsmiljöns särdrag, och utifrån dem riskbaserat anpassa informationssäkerheten till behoven och kraven inom förvaltningsområdet. Natos informationssäkerhetskrav har integrerats i ledningssystemet för informationssäkerheten inom förvaltningsområdet. Integreringen av de krav som ingår i NIS2-direktivet har gått framåt. Utrikesministeriets ISO27001-certifiering av informationssäkerheten har förnyats enligt den senaste versionen av certifikatet.

Inom utrikesförvaltningen prioriteras förbättringen av informationssäkerheten i funktionerna utomlands. I det syftet har användningen av krypteringssystem och urvalet av reservuppkopplingar utvidgats, och beskickningarnas tjänster och kompetens förbättras systematiskt i den mån som de ekonomiska resurserna tillåter.

Max Hamberg, informationsråd, statsrådets kansli

Ari Uusikartano, informationsförvaltningsråd, utrikesministeriet

Statens revisionsverks ekonomiförvaltning

RSK 22/2021 rd, EÄ 4/2021 rd – ReUB 2/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder och utreder hur genomförandet av principen med chefens chef kan främjas inom hela statsförvaltningen. Riksdagen anser det vara viktigt att utreda ett förfarande genom vilket iakttagelser som gjorts av den interna revisionen och även Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och som gäller missförhållanden i fråga om den högsta ledningen för statens ämbetsverk eller inrättningar kan anmälas till en instans som är oberoende av ämbetsverkets eller inrättningens operativa ledning. Också den externa revisorns tillgång till information bör ombesörjas i detta sammanhang.

1. Bestämmelser om ordnandet av och förfarandena för intern kontroll och intern granskning finns i lagen (423/1988) och förordningen (1243/1992) om statsbudgeten. Enligt 24 b § i lagen om statsbudgeten ska ämbetsverket svara för att den interna kontrollen

ordnas och är tillräcklig. Bestämmelsen betonar särskilt ledningens ansvar för ordnandet av den interna kontrollen. I förordningen om statsbudgeten anges målen för den interna kontrollen (69 §) och krav på förfarandena inom den interna kontrollen (69 a §). Där finns också bestämmelser om ordnande av intern granskning (70 §).

Budgetbestämmelserna betonar ledningens redovisningsskyldighet också i ordnandet av intern kontroll och granskning. I redovisningsskyldigheten och kontrollen ingår att ämbetsverken årligen i samband med bokslutet ger ett utlåtande om utvärdering och bekräftelse enligt 65 § i budgetförordningen. I utlåtandet utvärderar ämbetsverkets ledning ändamålsenligheten och tillräckligheten när det gäller den interna kontrollen och den riskhantering som ingår i den samt ger ett utlåtande som utarbetats på basis av utvärderingen och som gäller den interna kontrollens tillstånd och de viktigaste utvecklingsbehoven. I ämbetsverkets bokslut presenteras dessutom en sammanfattning av konstaterade oegentligheter och brott som hänför sig till statens medel eller medel som staten ansvarar för samt av förundersökning och rättegångar och andra förfaranden som inletts med anledning av oegentligheterna och brotten.

Enligt 66 i § i budgetförordningen ska varje ministerium årligen senast den 15 juni efter finansåret ge ett motiverat ställningstagande till bokslutet för de bokföringsenheter och statliga fonder som hör till ministeriets förvaltningsområde samt till de åtgärder som föranleds av bokslutet och den revisionsberättelse som statens revisionsverk gjort upp om det samt av andra redogörelser för och utlåtanden om verksamheten och ekonomin vid bokföringsenheten eller den statliga fonden utanför budgeten. För beredningen av ställningstagandet ska varje ministerium utarbeta och skaffa de redogörelser och utvärderingar som behövs. I beredningen kan ministeriet bland annat använda material som produceras av Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och ta vara på andra möjligheter att utnyttja data.

Den behandling av statsbokslutet som anges i budgetförordningen uppfyller på en allmän nivå kraven enligt principen med chefens chef när det gäller resultatstyrda ämbetsverk. De viktigaste iakttagelserna om verksamheten och ekonomin samt oegentligheter rapporteras till den styrande parten. När det gäller den högsta ledningen för resultatstyrda ämbetsverk samt ministerierna och funktionellt oberoende ämbetsverk finns de etablerade kanalerna för laglighetskontroll och visseblåsarlagen tillgängliga.

Bestämmelser om anmälan och behandling av misstänkta oegentligheter finns i lagen om justitiekanslern i statsrådet (193/2000) och i lagen om riksdagens justitieombudsman (197/2002) samt i visseblåsarlagen (lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av EU-rätten och den nationella lagstiftningen, 1171/2022).

I lagen om statens revisionsverk (676/2000) förpliktar 16 § statliga myndigheter, inrättningar, affärsverk och fonder att underrätta revisionsverket om sådant missbruk i verksamheten som riktar sig mot medel eller egendom som de förvaltar eller svarar för.

Att följa principen med chefens chef innebär också att internrevisionens rapporter behandlas av en revisionsnämnd som är oberoende av organisationens ledning, eller av ett motsvarande organ. Det finns få sådana oberoende nämnder i statsförvaltningen. Enligt en utredning som den europeiska organisationen för internrevisorer (ECAIIA) gjorde 2019 har endast Storbritannien och Frankrike obligatoriska nämnder. Det kan vara ineffektivt att tillämpa modellen som sådan, och om alla ämbetsverk skulle ha en revisionsnämnd eller ett motsvarande organ skulle det också vara svårt att hitta tillräckligt många personer som är förtrogna med revisionsverksamheten.

Regleringens och förfarandenas funktion och utvecklingsbehoven inom intern kontroll, riskhantering och internrevision har bedömts i ett EU-finansierat projekt som genomfördes i samarbete mellan finanscontrollerfunktionen och OECD. Projektets resultat blev klara i slutet av 2025. Utvecklingsåtgärderna har prioriterats utifrån resultaten och beredningen har inletts med sikte på genomförandet.

Jaana Kuusisto, controller vid statsrådet, finanscontrollerfunktionen, finansministeriet (intern kontroll, inkl. internrevision)

Utfallet för konsekvensbedömningar av lagförslag

EÄ 48/2019 rd – RSk 14/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om resurserna för lagberedningen är på rätt nivå i förhållande till statsrådets övriga uppgifter och vid behov vidtar åtgärder för att rätta till situationen.

1. Lagberedningen är ministeriernas kärnuppgift. Varje ministerium ansvarar för lagberedningen inom sitt ansvarsområde. Ministeriets kanslichef sörjer för kvaliteten i beredningen av lagstiftning. Ministeriets tjänstemannaledning ansvarar för att det finns resurser för lagberedningen. Vid sidan av projekten i regeringsprogrammet är det viktigt att se till att den grundläggande lagstiftningen är tydlig och aktuell. I ett läge där behovet av ytterligare anpassningar av statens utgifter medför ett stort tryck att minska också personalkostnaderna är det viktigt att ägna uppmärksamhet åt tillräckliga lagberedningsresurser. När resurserna allokeras ska man beakta att projektens art och omfattning varierar, och att den arbetsinsats som beredningen kräver varierar beroende på beredningsfasen.

Enligt regeringsprogrammet utvecklas under valperioden organiseringen och ledningen av ministeriernas lagberedning samt samarbetet mellan ministerierna i lagberedningen. En god organisering och ledning och ett välfungerande samarbete mellan ministerierna är en förutsättning för att resurserna ska kunna användas effektivt. Den samarbetsgrupp för utveckling av lagberedningen som tillsattes för en fyraårsperiod hösten 2023 har som mål att stärka samarbetet mellan ministerierna, informationsgången och de gemensamma verksamhetsätten i lagberedningen och utvecklingen av den. Statsrådet har också satsat på att utveckla lagberedningskunnandet. År 2025 ordnades introduktionskurser i lagberedning, en grundkurs i lagberedning, en grundkurs i EU-beredning och fördjupande tematiska evenemang. Utbildningarna nådde en ansevärd mängd beredare. Det är också viktigt att se till att tillräckliga resurser tilldelas för exempelvis författningsrättslig kompetens och rådgivning.

För att underlätta genomförandet av regeringsprogrammet gjordes i enlighet med programmet en för statsrådet gemensam och noggrant avgränsad reservation för ett omkostnadsanslag och en modell skapades för att omfördela personalresurser snabbt, effektivt och flexibelt. Modellen fastställdes i början av 2024. Modellen tillämpas för att tidsbegränsat anvisa omkostnader till viktiga projekt, till exempel betydande eller omfattande lagstiftnings- och utvecklingsprojekt. I statsbudgeten för 2024 anvisades ett anslag på 5 miljoner euro för projekt som stöder genomförandet av regeringsprogrammet. Anslag beviljades för sammanlagt 39 projekt under 2024 och för 13 projekt i början av 2025. De tillgängliga anslaget 2025 uppgick till sammanlagt 10 miljoner euro, och av det anvisades finansiering till totalt 42 nya projekt och fortsatt finansiering till 34 projekt som inleddes 2024. Största delen av de projekt som beviljades anslag är lagstiftningsprojekt eller utredningsprojekt som stöder lagberedningen. I den ordinarie utlysningen för 2026, som genomfördes hösten 2025, prioriterades brådskande lagstiftningsprojekt som är centrala för genomförandet av regeringsprogrammet men som försenats eller är på väg att försenas i starten eller under processen på grund av bristfälliga beredningsresurser eller av andra särskilda orsaker.

Elina Normo, plenarråd, statsrådets kansli

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om kompetensen inom konsekvensbedömning bör stärkas på ministerienivå eller om det bör inrättas ett kompetenskluster eller en enhet för konsekvensbedömning på statsrådsnivå.

3. Samarbetsgruppen för utveckling av lagberedningen bedömde i samband med beredningen av årsberättelsen för 2023 att kompetensen och stödet inom konsekvensbedömning bör finnas så nära lagberedarna som möjligt. Det bästa sättet att säkerställa detta är att stärka konsekvensbedömningskompetensen vid ministerierna. Varje ministerium ansvarar för att ändamålsenligt organisera sin lagberedning och konsekvensbedömningen

inom lagberedningen. Flera ministerier har konsekvensbedömningsteam eller konsekvensbedömningsakkunniga som stöder lagberedarna i konsekvensbedömningen. Exempelvis kommunikationsministeriet har satsat stort på att utveckla konsekvensbedömningen inom sitt förvaltningsområde under den pågående regeringsperioden (se [Utveckling av konsekvensbedömningsförmågan inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde](#), på finska med referat på svenska).

Utöver ministeriernas åtgärder har regeringen stärkt kompetensen inom konsekvensbedömning på hela statsrådets nivå genom att göra Datarummets verksamhet som betjäna alla ministerier permanent. Datarummet producerar snabb dataanalys på enhetsnivå till stöd för beslutsfattandet. Kompetensnätverket för konsekvensbedömning vid statsrådet sammanför ministeriernas sakkunniga inom konsekvensbedömning till en stödtjänst med låg tröskel som lagberedarna kan använda för att be om stöd i konsekvensbedömningen i frågor som gäller respektive ministeriums specialkompetens. Nätverket har också som mål att stärka ministeriernas samarbete och kompetens inom konsekvensbedömning. Dessutom erbjuds lagberedarna regelbundet på statsrådets nivå grundläggande och fördjupande kurser i konsekvensbedömning.

Satsningarna på att utveckla konsekvensbedömningen har gett resultat att döma av de standarduttalanden som rådet för bedömning av lagstiftningen använder för att beskriva kvaliteten på konsekvensbedömningen i regeringens utkast till propositioner. Genomsnittsbetyget i uttalandena har uppvisat en svagt stigande trend sedan rådet började använda sig av standarduttalanden 2018. Genomsnittet 2025 var det högsta uppmätta.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att ärendet inte föranleder några ytterligare åtgärder. Det behövs ändå kontinuerligt utvecklingsarbete på ministerie- och statsrådsnivå även i fortsättningen för att säkerställa konsekvensbedömningens kvalitet.

Tuomas Lihr, specialsakkunnig, justitieministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att förhandsbedömningar av författningsförslagets konsekvenser och utvärderingar i efterhand dokumenteras och görs tillgängliga på ett enhetligt sätt.

4. I anvisningarna för utarbetande av regeringspropositioner och anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning, som reviderades 2022, anges hur förhandsbedömningar av lagförslagets konsekvenser ska dokumenteras. Resultaten av konsekvensbedömningen framställs kort och koncist i regeringens proposition om förslaget. De preliminära bedömningar som gjorts under förberedelserna och den egentliga beredningen av lagstiftningsprojektet antecknas dessutom om möjligt i de offentliga beredningshandlingar som publiceras i statsrådets Projektfönster. Regeringens färdiga

propositioner publiceras bland annat i Finlex och på riksdagens webbplats. Till följd av de ovannämnda lagberedningsanvisningarna och den grundläggande strukturen för propositioner innehåller alla lagförslag ett avsnitt om konsekvensbedömningen, som dokumenteras och är tillgänglig på ett enhetligt sätt.

Statsrådets gemensamma principer för uppföljning och utvärdering av lagstiftningen, som godkändes 2023, innehåller de första närmare anvisningarna för ministerierna om uppföljning och utvärdering av lagstiftningen, inklusive dokumentation och publicering av utvärderingarna. Enligt principerna ska information om pågående och slutförda utvärderingsprojekt i regel publiceras i statsrådets projektinformationstjänst Projektfönstret. En slutrapport publiceras om varje utvärdering. I den beskrivs projektets bakgrund, metoderna och materialet, resultaten, osäkerhetsfaktorerna och utvecklingsförslagen. Principerna innehåller också en mer exakt strukturmall och en lista med frågor som kan utnyttjas när slutrapporten om utvärderingen utarbetas. Under 2025 har statsrådet bland annat ordnat utbildning om utvärdering och reviderat anvisningen för hörande vid lagberedning, som också innehåller preciserade anvisningar om hur man informerar och rapporterar om utvärderingar. I anvisningen rekommenderas det att uppgifter om utvärderingsprojekt och relaterade samråd samt projektens slutrapporter publiceras i Projektfönstret.

Tuomas Lihr, specialsakkunnig, justitieministeriet

Servicesystemet för att motverka marginaliseringen av unga: systemets funktion och servicens genomslag

EÄ 41/2020 rd – RSk 56/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att servicesystemet för förebyggande av marginalisering bland unga fungerar samordnat när välfärdsområdena tar över ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Tjänsterna måste samverka, oberoende av vem som ordnar dem.

1. I samband med reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendets tjänster säkerställdes det genom lagstadgade skyldigheter att välfärdsområdet och kommunerna samordnar sin verksamhet och sina tjänster för att förebygga marginalisering bland unga. Såväl lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) (6 och 7 §) som barnskyddslagen (417/2007) (12 §) förpliktar kommunerna och välfärdsområdena att samarbeta för att främja barns och ungas välfärd och hälsa. Välfärdsområdet är också skyldigt att enligt 10 § i organiseringslagen samordna sina tjänster med bland annat kommunens tjänster.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering anvisar regeringen "helhetsansvaret för ledningen av arbetet för ungas välbefinnande till undervisnings- och kulturministeriet. Ärendena behandlas i samarbete mellan flera ministerier". Dessutom finns i 4 § i ungdomslagen (1285/2016) en bestämmelse om statens ansvar för samordningen av ungdomspolitiken. Enligt den bestämmelsen svarar undervisnings- och kulturministeriet för den allmänna ledningen, samordningen och utvecklingen av ungdomsarbete och ungdomspolitiken samt för att allmänna förutsättningar för ungdomsarbete och ungdomspolitik skapas inom statsförvaltningen.

Det huvudsakliga verktyget för ledningen av ungdomspolitiken är det förvaltningsövergripande riksomfattande program för ungdomsarbete och ungdomspolitiken (RUNGPO) som det föreskrivs om i 5 § i ungdomslagen och som statsrådet godkänner som principbeslut vart fjärde år. Det pågående programmet ska genomföras åren 2024–2027. I programmet anges de åtgärder som de centrala ministerierna inom ungdomspolitiken vidtar för att främja ungas välbefinnande under regeringsperioden, vid behov genom att samarbeta med varandra. Programmet har en styrningsstruktur som leds av idrotts- och ungdomsministern, och till genomförandet hör att bevaka indikatorer för ungas välbefinnande och samordna de ungdomspolitiska åtgärderna.

Syftet med ledningen av arbetet för ungas välbefinnande är inte att ändra ansvarsfördelningen mellan ministerierna eller befogenheterna inom tjänster för unga. Det handlar om att samordna de olika ministeriernas arbete och se till att arbetet är konsekvent. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur man kunde förbättra informations- och statistikunderlaget när det gäller tjänsterna för att förebygga marginalisering bland unga. Jämförbar information ska finnas tillgänglig till stöd för bedömningen av tjänsternas effektivitet och för utvecklingen av servicesystemet.

2. För bevakningen av servicesystemet inom socialvården har Institutet för hälsa och välfärd infört ett uppföljningsregister för socialvården, som gör det möjligt att i fortsättningen granska social- och hälsovårdstjänsterna som en sammanhängande kedja.

Det finns många indikatorer för ungas välbefinnande och gott om fakta och statistik om tjänster för unga och tjänsternas effektivitet. Inom undervisnings- och kulturministeriets sektor sammanställs information om unga, ungas välbefinnande och marginalisering samt olika tjänster inom ungdomsarbetet bland annat på <https://indikaattorit.tietoanuoarista.fi/> (på finska) och <https://nuorisotilastot.fi/>. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder under vilka förutsättningar det övergripande ansvaret för tjänsterna och informationsgången mellan aktörerna för förebyggande av marginalisering bland unga kan läggas på en enda aktör. Det bör också utredas vilken denna aktör kunde vara.

3. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering anvisar regeringen "helhetsansvaret för ledningen av arbetet för ungas välbefinnande till undervisnings- och kulturministeriet. Ärendena behandlas i samarbete mellan flera ministerier". Dessutom finns i 4 § i ungdomslagen (1285/2016) en bestämmelse om statens ansvar för samordningen av ungdomspolitik. Enligt den bestämmelsen svarar undervisnings- och kulturministeriet för den allmänna ledningen, samordningen och utvecklingen av ungdomsarbete och ungdomspolitik samt för att allmänna förutsättningar för ungdomsarbete och ungdomspolitik skapas inom statsförvaltningen.

Det huvudsakliga verktyget för ledningen av ungdomspolitik är det förvaltningsövergripande riksomfattande program för ungdomsarbete och ungdomspolitik (RUNGPO) som det föreskrivs om i 5 § i ungdomslagen och som statsrådet godkänner som principbeslut vart fjärde år. Det pågående programmet ska genomföras åren 2024–2027. I programmet anges de åtgärder som de centrala ministerierna inom ungdomspolitik vidtar för att främja ungas välbefinnande under regeringsperioden, vid behov genom att samarbeta med varandra. Programmet har en styrningsstruktur som leds av idrotts- och ungdomsministern, och till genomförandet hör att bevaka indikatorer för ungas välbefinnande och samordna de ungdomspolitiska åtgärderna.

Syftet med ledningen av arbetet för ungas välbefinnande är inte att ändra ansvarsfördelningen mellan ministerierna eller befogenheterna inom tjänster för unga. Det handlar om att samordna de olika ministeriernas arbete och se till att arbetet är konsekvent. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Henni Axelin, direktör, undervisnings- och kulturministeriet
Elina Palola, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Valperiodsrapport om övervakningen och granskningen av finanspolitiken 2019–2022

B 25/2022 rd – RSk 75/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur övervakningen och utvärderingen av den oberoende externa ekonomiska politiken och finanspolitiken kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt och om det finns behov av att slå samman resurserna, samt vidtar behövliga åtgärder i ärendet.

Som en del av beredningen av den nationella finanspolitiska lagstiftningen utreddes det hur den oberoende externa övervakningen och utvärderingen av den ekonomiska politiken och finanspolitiken kan ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Uppgiften att externt och oberoende övervaka och utvärdera den ekonomiska politiken och finanspolitiken koncentrerades till rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken. Bestämmelser om oberoende extern övervakning och utvärdering av den ekonomiska politiken och finanspolitiken finns i lagen om skötseln av de offentliga finanserna (1440/2025) och bestämmelser om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken finns i lagen om rådet (1441/2025).

Seppo Orjasniemi, finansråd, finansministeriet

Kostnadseffekter för aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder

EÄ 15/2021 rd – RSk 81/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att kostnadsuppgifter om aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder finns tillgängliga och är jämförbara på riksnivå, när ansvaret för ordnandet av de offentliga sysselsättningstjänsterna överförs på kommunerna vid ingången av 2025. Kostnadsuppgifter ska finnas att tillgå på ett heltäckande sätt för att utveckla en kostnadseffektiv arbetskraftsservice oberoende av vem som ordnar servicen.

1. Kommunernas ekonomiska rapportering om arbetskraftsservicen reviderades under 2024 med överföringen av organiseringsansvaret i åtanke. Före reformen skulle kommunerna i samband med arbetskraftsservicen rapportera om sammanlagt tre serviceklasser. När den ekonomiska rapporteringen reviderades höjdes precisionsnivån i rapporteringen för att garantera kvaliteten på kostnadsuppgifterna och tillförlitliga kostnadsanalyser. Efter revideringen av den ekonomiska rapporteringen omfattar kommunernas rapportering sammanlagt fem serviceklasser inom arbetskraftsservicen.

Dessutom ingår nu tre serviceklasser inom integrationstjänsterna, i stället för två som före revideringen, i kommunernas samlade ekonomiska rapportering. Den helhet av serviceklasser som nu har beretts innehåller såväl lagstadgad arbetskraftsservice som tjänster som kommunerna själva har skapat men som inte är lagstadgade.

De första uppgifterna i den ekonomiska rapporteringen enligt de nya serviceklasserna gäller 2025 och ska finnas att tillgå i juni 2026. Uppgifterna visar till vilken arbetskraftsservice och i vilken mån kommunerna har anvisat finansiering under det första verksamhetsåret efter att arbetskraftsservicen reformerades.

Toni Ruokonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att samarbetet och informationsgången mellan kommunerna och välfärdsområdena säkerställs när ansvaret för den offentliga arbetskraftsservicen överförs på kommunerna vid ingången av 2025. Tjänsterna och servicevägarna för dem som har den sämsta ställningen på arbetsmarknaden bör fungera och de bör ombesörjas också i samband med ändringarna.

2. De ledningsgrupper för samarbetsmodellen som avses i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023) tillsattes under 2025 och de sista av dem i slutet av 2025. Det finns sammanlagt 35 ledningsgruppsdrivna nätverk för sektorsövergripande främjande av sysselsättningen. Efter att ledningsgruppen tillsatts utarbetade den arbetskraftsmyndighet och det välfärdsområde som deltar i respektive nätverk tillsammans med Folkpensionsanstaltet ett samarbetsavtal för det nätverkets verksamhetsområde om de tjänster som erbjuds i samarbetsmodellen och om resurstilldelningen för modellen. Åtminstone 30 bedömningar av ungas behov av sektorsövergripande stöd har gjorts enligt lagen och dessutom planeras åtminstone 6 bedömningar.

Samarbetet mellan arbetskraftsmyndigheten och välfärdsområdena stöds av UF-centret, som med stöd av lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen har hand om stödtjänsterna inom utveckling av det sektorsövergripande arbetet för kommunerna och andra aktörer inom sektorsövergripande service som främjar sysselsättningen. UF-centret producerar också uppföljningsdata om samarbetsmodellens och samservicens operativa verksamhet för aktörerna och ministerierna. UF-centret ger fortsatt stöd för utvecklingen av sektorsövergripande tjänster och främjar samarbetet och informationsgången mellan aktörerna.

Hanna Liski-Wallentowitz, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur befintliga indikatorer som mäter arbets- och funktionsförmågan kan tas i bruk för att mäta de mjuka effekterna av aktiva arbetskraftspolitiska åtgärder. Information för att bedöma och utveckla servicens genomslag ska finnas tillgänglig också i fråga om sådana tjänster där sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är det primära målet.

3. UF-centret utvecklade bevakningen och utvärderingen av arbetskraftsservicen 2025, och granskade i det sammanhanget också olika möjligheter att mäta de mjuka effekterna av arbetskraftsservicen. Utvecklingsarbetet pågår fortfarande. I lagstiftningen om arbetskraftsservicen ingår dock för närvarande ingen skyldighet för arbetskraftsmyndigheterna att använda ett visst verktyg för att mäta arbets- och funktionsförmågan. Detta kan leda till att inte alla arbetskraftsmyndigheter inför samma verktyg, vilket i sin tur innebär att det inte uppkommer någon nationellt enhetlig information om arbetskraftsservicens effekt. En skyldighet att använda ett visst verktyg skulle kräva en lagändring. I anslutning till bedömningen av arbetssökandens servicebehov har man dock infört en indikator för att bedöma arbetssökandens upplevelse av försämrade arbetsförmåga. Indikatorn är ett poängtal för arbetsförmågan och används också i nationella undersökningar om hälsa (Finsote) och Institutet för hälsa och välfärds databas Toimia.

Jenni Wessman, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om det till alla delar är ändamålsenligt att ordna tjänsterna för dem som har den sämsta ställningen på arbetsmarknaden som en del av arbetskraftspolitisk service eller om de bör vara en del av social- och hälsovårdstjänsterna.

4. Den ändring i serviceprocessen för arbetssökande som trädde i kraft vid ingången av 2026 (RP 108/2025 rd) gör det möjligt att bättre än tidigare inrikta arbetskraftsmyndighetens resurser på tjänster för kunder med större servicebehov. Arbets- och näringsministeriet har också börjat utreda hur arbetskraftsservicen och social- och hälsovårdstjänsterna är placerade med en bedömningspromemoria för arbetskraftsservicens del. Bedömningspromemorian om utvecklingsbehoven inom arbetskraftsservicen var ute på remiss mellan december 2025 och februari 2026. I promemorian efterfrågas arbetskraftsmyndigheternas och intressentgruppernas synpunkter på utvecklingsbehoven inom den offentliga arbetskraftsservicen. Social- och hälsovårdsministeriet har inlett beredningen av en totalreform av socialvårdens tjänster. Avsikten är att föreslå att lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska upphävas och socialvårdens tjänster som stöder sysselsättningen utvecklas med inriktning på arbetslivet. Båda ministeriernas fortsatta beredning sker huvudsakligen 2026 och kopplas samman. Eventuella regeringspropositioner lämnas under höstsessionen 2026.

Hanna Liski-Wallentowitz, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

5. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att det finns oberoende forskning om organisationernas roll som tillhandahållare av sysselsättningsfrämjande tjänster och om hur verkningsfulla dessa tjänster är.

5. Det mest ändamålsenliga skulle vara att genomföra en stor undersökning om tjänsternas effekt, där också organisationernas tjänster ingår, i samband med den utredning av servicesystemets tillstånd som görs varje regeringsperiod. För att få tillräckligt med uppföljningsdata om tjänsterna lönar det sig att göra undersökningen under nästa regeringsperiod, då uppgifter för 2025–2028 finns att tillgå.

Lari Anttonen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Regeringens årsberättelse 2022

B 2/2023 rd – B 16/2023 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen före utgången av 2024 utreder möjligheten att utvidga beställaransvarslagens skyldigheter i fråga om byggbranschen till att gälla andra branscher, med beaktande av vilka fördelar en utvidgning har i förhållande till att den administrativa bördan ökar.

2. Arbets- och näringsministeriet har inlett planeringen av utredningsarbetet och kartlade hösten 2025 tillsynsmyndighetens preliminära synpunkter på en revidering av lagen. Det egentliga utredningsarbetet inleds våren 2026.

Päivi Kantanen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter att utveckla det informationsutbyte mellan myndigheterna som sker på eget initiativ i bekämpningen av svart ekonomi och ekonomisk brottslighet.

3. Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering innehåller flera åtgärder för att förbättra informationsutbytet mellan myndigheterna inom brottsbekämpningen.

Strategin och åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2024–2027 enligt statsrådets principbeslut utvecklar myndigheternas verksamhetsförutsättningar och fördjupar samarbetet. Med hjälp av strategin fortsätter det tidigare arbetet för att bekämpa grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. De strategiska målen är fortfarande att främja en sund konkurrens mellan företagen och en rättvis arbetsmarknad, förebygga grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, trygga

verksamhetsförutsättningarna för myndigheter som bekämpar grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt utveckla bekämpningen av och myndighetssamarbetet mot grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Den styrgrupp och den genomförandegrupp som arbets- och näringsministeriet tillsatte i januari 2025 bevakar genomförandet av projekten i strategin och åtgärdsprogrammet.

I åtgärdsprogrammets projekt kartlägger man till exempel lagstiftningsmässiga utmaningar och hinder i anslutning till myndigheternas verksamhet och säkerställer att de väsentliga registeruppgifterna är korrekta och tillgängliga (särskilt genom att utveckla och förena registreringsförfarandena för utländska personer). I olika projekt under 2025 främjades myndigheternas samarbete och deras möjligheter att få uppgifter bland annat i samband med verksamheten vid Enheten för utredning av grå ekonomi, bekämpningen av penningtvätt och bakgrundsutredningar av mottagare av offentligt stöd.

Utöver det som konstateras ovan pågår också andra projekt för att främja myndigheternas informationsutbyte på eget initiativ.

Vid arbets- och näringsministeriet pågår ett projekt kring åtgärdsprogrammet för att bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande. Åtgärdsprogrammet mot arbetsrelaterat utnyttjande godkändes 2024. Det grundar sig på statsrådets principbeslut om en strategi för att förebygga och bekämpa arbetsrelaterat utnyttjande och på de fem strategiska målen i den. Åtgärdsprogrammet innehåller en åtgärd för att utveckla informationsutbytet mellan myndigheter som deltar i att förebygga och bekämpa utnyttjande.

Vid justitieministeriet pågår ett lagstiftningsprojekt för smidigare informationsutbyte i syfte att förbättra säkerheten i fängelserna och effektivisera bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel (OM063:00/2023). I projektet genomförs delvis föresatsen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering om effektivare bekämpning av arbetsrelaterat utnyttjande och människohandel genom att informationsutbytet mellan myndigheterna förbättras och det blir möjligt att lämna ut uppgifter på eget initiativ. Ett mål med projektet är att bereda lagändringar som gör det möjligt att lämna ut uppgifter på eget initiativ mellan myndigheter som deltar i bekämpningen av grå ekonomi för att effektivisera bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande. Regeringens proposition lämnas till riksdagen 2026.

Justitieministeriet har dessutom tillsatt en samordningsgrupp för att göra bestämmelserna om informationsutbyte i anslutning till förebyggande och bekämpning av brott smidigare (OM068:00/2024). Samordningsgruppens mandatperiod är 1 april 2024–31 maj 2026. Samordningsgruppen har till uppgift att främja genomförandet av regeringsprogrammets föresatser om enklare informationsutbyte.

Päivi Kantanen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Anna Bruun, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Laura Lassila, specialsakkunnig, justitieministeriet

3. Den 21 juni 2022 tillsatte finansministeriet en bred arbetsgrupp för att förbättra informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Arbetsgruppen tillsattes för mandatperioden 1 augusti 2022–30 april 2023, och mandatperioden förlängdes till den 14 juni 2023. Arbetsgruppen hade till uppgift att bereda en handlingsplan för att förbättra informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt en regeringsproposition för att främja de lagändringar som behövs enligt handlingsplanen. Arbetsgruppens promemoria publicerades den 30 juni 2023 och skickades på remiss. I handlingsplanen föreslogs åtgärder för att förbättra informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Arbetsgruppen föreslog såväl legislativa som praktiska åtgärder. De ansvariga för genomförandet av varje åtgärd angavs i handlingsplanen. Utfallet av åtgärderna bevakades och har rapporterats i den nationella myndighetssamarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Bevakningen och rapporteringen fortsatte under 2025. Regeringens proposition lämnades till riksdagen i oktober 2024 och godkändes i ändrad form i april 2025.

Beredningen av lagändringar i samband med utvecklingen av informationsutbytet på eget initiativ mellan vissa myndigheter har fortsatt i ett projekt för en totalreform av penningtvättslagstiftningen som pågår vid finansministeriet. Avsikten är att regeringens proposition som beretts inom ramen för projektet ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026.

Elina Rantakokko, lagstiftningsråd, finansministeriet

Statens revisionsverks årsberättelse till riksdagen 2023

B 19/2023 rd – RSk 12/2024 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål bereder etiska anvisningar för ibrukttagandet av artificiell intelligens inom social- och hälsovården.

2. Det AI-ekosystem inom social- och hälsovården som social- och hälsovårdsministeriet har startat publicerade våren 2025 de offentliga, privata och akademiska aktörernas gemensamma vision för utnyttjandet av artificiell intelligens inom social- och hälsovårdssektorn. Som fortsättning på visionen färdigställs vid årsskiftet 2025/2026 en plan för användning av artificiell intelligens i välfärdsområdena på kort sikt. En långsiktig plan utarbetas under början av 2026. Erfarenheter från AI-försök som genomfördes inom social- och hälsovården under 2025 har använts när visionen och planerna utarbetats. Alla dessa element syftar till och ger anvisningar om etisk tillämpning och utveckling av artificiell intelligens.

Jukka Lähesmaa, specialsakkunnig, social-och hälsovårdsministeriet

Regeringens årsberättelse 2023 – Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen om revisionen av statsbokslutet och regeringens årsberättelse för år 2023

B 2/2024 rd – B 18/2024 rd – RSk 31/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen på behörigt sätt beaktar de ställningstaganden om tidigare uttalanden från riksdagen och andra omständigheter som ingår i detta betänkande och i de bifogade utlåtandena från fackutskotten.

1. Svaren på de ställningstaganden om tidigare uttalanden och andra omständigheter som ingår i betänkandet och i de bifogade utlåtandena från fackutskotten har sammanställts i bilaga 3 till regeringens årsberättelse 2025.

Peter Westersträhle, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur behandlingen av uppehållstillstånd för arbetstagare bör utvecklas inom utrikesförvaltningen så att det går snabbare att få tid för identifiering och det går att förutse hur länge identifieringen tar.

3. De uppgifter som utrikesministeriets förvaltningsområde ansvarar för när det gäller identifiering av personer som ansöker om uppehållstillstånd anges i utlänningslagen (301/2004). Finska beskickningar tar emot ansökan om uppehållstillstånd av personer som befinner sig utomlands och identifierar personen, kontrollerar att ansökan har fyllts i korrekt och att den innehåller behövliga handlingar och uppgifter (69 § i utlänningslagen). För

närvarande tar 75 beskickningar i olika länder emot ansökningar om uppehållstillstånd. Av dessa beskickningar har 21 lagt ut mottagandet av ansökningar om uppehållstillstånd på VFS Global.

Regeringsprogrammet har som mål att säkerställa smidiga och kontrollerade processer för uppehållstillstånd och en fungerande efterhandstillsyn. Genomförandet av regeringsprogrammets åtgärder som gäller förfarandena för uppehållstillstånd på grund av arbete eller studier och utveckling av efterhandstillsynen har kopplats till det förvaltningsövergripande åtgärdsprogrammet Talent Boost, som utrikesministeriet är med och genomför.

Utrikesministeriet har i samarbete med arbets- och näringsministeriet och Migrationsverket arbetat med åtgärder för att förenkla beskickningarnas uppgifter i processen för uppehållstillstånd. Under året som gick gjordes också en separat utredning om de uppgifter som beskickningarna ansvarar för i samband med uppehållstillstånden, och åtgärder för att förenkla processen kartlades. Anvisningarna och utbildningen kan utvecklas för att förbättra processen som helhet. Framstegen med överenskomna åtgärder bevakas intensivt på olika nivåer, bland annat i styrgruppen för Talent Boost och i styrgruppen för utveckling av arbets- och utbildningsrelaterade tillståndsförfaranden.

Som en del av helheten Talent Boost och genomförandet av målen i regeringsprogrammet har utrikesministeriet ytterligare utvecklat bevakningen av lägesbilden över de delar av uppehållstillståndsprocessen som beskickningarna ansvarar för, och vidtar stödåtgärder vid behov. Dessutom införde utrikesministeriet ett eget tidsbokningssystem under året som gick, och det bidrar till att kontrollera kundflödet. Den målsatta väntetiden för att få en tid för identifiering vid beskickningen är högst 15 dygn. Ansökningarna om uppehållstillstånd är starkt koncentrerade till vissa beskickningar och årstider. Vid största delen av beskickningarna får man tid för identifiering utan att behöva vänta. Vid de beskickningar där det tidvis förekommer köer uppnås huvudsakligen den målsatta tiden på 15 dygn. Tidvis förekommer längre väntetider vid beskickningar som tar emot många arbets- och utbildningsrelaterade ansökningar om uppehållstillstånd, och belastningstopparna utgörs främst av studerande och deras familjemedlemmar. Praktiska lösningar för belastningstopparna söks också i samarbete med intressentgrupper.

Katja Luopajarvi, enhetschef för enheten för inreseärenden, utrikesministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen på ett övergripande sätt utreder rättsläget och regleringsbehoven i fråga om parkering och parkeringsövervakning på privata områden och utifrån utredningen vidtar åtgärder för att bereda behövliga ändringar i lagstiftningen och lämna en proposition till riksdagen.

4. Vid justitieministeriet inleds i början av 2026 ett utredningsprojekt om rättsläget och regleringsbehoven inom privat parkeringsövervakning. Avsikten är att utredningen ska beställas av en extern utredare och bli klar hösten 2026.

Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

5 Förvaltningsutskottet

Utveckling av vapenregistersystemet

RP 101/2019 rd – RSv 2/2020 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen i första hand ser till att det innan 25 § i skjutvapenlagen träder i kraft, med stöd av den nu föreslagna lagen säkerställs att det nuvarande informationssystemet utvecklas och vidtar andra åtgärder så att det inte råder osäkerhet om vapensäkerheten, näringsidkarnas behov och rättssäkerhet, vapenregistersystemets integritet och tillförlitlighet eller andra omständigheter som är av betydelse i ärendet och

1. Elektroniska formulär har tagits fram för anmälningar enligt 25 § i skjutvapenlagen. Med dessa formulär gör näringsidkare i vapenbranschen anmälningar i vapenregistersystemet. Polisstyrelsen använder en elektronisk tjänst där näringsidkare i vapenbranschen lämnar de anmälningar som krävs till polisen. Anmälningar från näringsidkare i vapenbranschen matas tills vidare in manuellt i registersystemet hos Polisstyrelsen och på vissa polisinrättningar.

Polisstyrelsen lät göra en utredning om projektet för vapenregistersystemet i syfte att bedöma hur och i vilken omfattning projektet ska genomföras samt olika alternativ och kostnaderna för dem som underlag för besluten. Utredningen blev klar den 23 juli 2025. Utredningsgruppen föreslog att projektet för att utveckla vapenregistersystemet ska fortsätta och att det nuvarande systemet ska ersättas med ett nytt system som beaktar iakttagelserna som gjordes under utredningsarbetet. Polisstyrelsen har meddelat inrikesministeriet att ett moderat utvecklingsarbete fortsätter 2026 i projektform.

De e-tjänster för kunderna som tagits fram inom projektet har redan tagits i bruk. Polisen har öppnat e-tjänster för personer och företag i etapper från och med den 19 september 2023.

Centrala vapenrelaterade ansökningar och anmälningar från såväl enskilda kunder som företag och sammanslutningar kan göras i polisens e-tjänster. Användningen av de e-tjänster som redan öppnats fortsätter.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen i andra hand lämnar riksdagen en proposition om uppskjutande av ikraftträdandet av 25 § i skjutvapenlagen till en tidpunkt efter den 1 november 2020, om den säkerhet som avses i 1 punkten till någon del inte kan uppnås.

2. Regeringen har inte lämnat någon proposition till riksdagen om uppskjutande av ikraftträdandet av 25 § i skjutvapenlagen.

Mika Lehtonen, ledande sakkunnig, inrikesministeriet

Återkalla uppehållstillståndet för och utvisa utlänningar som dömts för sexualbrott i Finland

MI 5/2019 rd – RSk 5/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att utlänningar som begått sexualbrott eller grova brott avlägsnas ur landet snabbt och effektivt samt även i övrigt säkerställer smidigare behandlingsprocesser i brottmål för att förbättra medborgarnas trygghetskänsla och rättssäkerheten för brottsoffren och parterna själva, och lämnar förvaltningsutskottet en rapport om de åtgärder som vidtagits och resultaten av dem före början av höstsessionen 2022.

Hösten 2022 lämnade regeringen till förvaltningsutskottet den i uttalandet avsedda rapporten om de åtgärder som vidtagits och resultaten av dem. Under den pågående regeringsperioden har flera lagändringar beretts för att utlänningar som gjort sig skyldiga till brott ska kunna avlägsnas ur landet effektivare.

Utlänningslagen ändrades (666/2024) så att brott och äventyrande av den nationella säkerheten leder till att skyddsstatus förvägras eller upphör. Ändringarna trädde i kraft den 2 januari 2025.

Utlänningslagen ändrades (147/2025) bland annat så att tagande i förvar tillämpas effektivare för att personer som olagligen vistas i landet ska kunna sändas tillbaka. Ändringarna trädde i kraft den 6 maj 2025.

Utlänningslagen ändrades (247/2025) så att beslut om utvisning i ärenden som gäller internationellt skydd kan verkställas snabbare. Ändringarna trädde i kraft den 1 juni 2025. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen i början av 2025.

I medborgarskapslagen ändrades (929/2025) bland annat kravet på oförvitlighet så att följderna för den som gör sig skyldig till ett brott skärptes. Ändringarna trädde i kraft den 17 december 2025.

Regeringens proposition som bereds i inrikesministeriets projekt för utveckling av utlänningslagens bestämmelser om avlägsnande ur landet (SM035:00/2024) ska lämnas till riksdagen i början av 2026. I propositionen föreslås det att utvisningsbeslut ska verkställas effektivare och att ett inreseförbud som meddelas på förhand ska tas in i lagen.

Jutta Gras, lagstiftningsråd, inrikesministeriet

Användning av biometriska uppgifter från passregistret och identitetskortsregistret inom brottsbekämpningen

RP 206/2020 rd – RSv 81/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att inrikesministeriet utreder de rättsliga och andra förutsättningarna för en lagändring som gör det möjligt att använda fingeravtryck som införts i passregistret eller identitetskortsregistret för att förebygga, avslöja eller utreda åtminstone de allra grövsta brotten, antingen som en del av utredningen om verkställigheten av polisens personuppgiftslagstiftning eller som en separat utredning om saken som lämnas till förvaltningsutskottet senast vid ingången av höstsessionen 2022.

1. Inrikesministeriet lämnade den 5 september 2022 till förvaltningsutskottet en utredning om användningen av biometriska uppgifter från passregistret och identitetskortsregistret inom brottsbekämpningen. Dessutom lämnade regeringen den 25 september 2025 till riksdagen en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, 131 § i utlänningslagen och 2 kap. 1 § i polislagen (RP 121/2025 rd). I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om biometriska uppgifter i polisens passregister och identitetskortsregister samt biometriska uppgifter om utläningar i polisens och Migrationsverkets register. Enligt propositionen ska uppgifterna få användas och lämnas ut bland annat för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet och för att förebygga, avslöja och utreda vissa allvarliga brott. Uppgifter ska i större utsträckning än för närvarande få lämnas ut också till Schengens informationssystem som avses i SIS-förordningarna samt för att skydda försvaret av landet och skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den. Propositionen grundar sig på regeringsprogrammet, där det anges att regeringen bedömer och förbättrar förutsättningarna för användning av biometri för ändamål inom brottsbekämpning och brottsförebyggande.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Suvi Pato-Oja, ledande sakkunnig, inrikesministeriet

Statsrådets redogörelse för den inre säkerheten

SRR 4/2021 rd – RSk 11/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen sörjer för verksamhetsförutsättningarna för de centrala myndigheterna inom den inre säkerheten (polisen, Gränsbevakningsväsendet, räddningsväsendet, Nödcentralsverket, Tullen och Migrationsverket), justitieförvaltningsmyndigheterna i rättsvårdskedjan (Åklagarmyndigheten och Brottspåföljdsmyndigheten) samt domstolsväsendet och att regeringen hållbart och långsiktigt tryggar deras finansieringsbas över valperioderna utifrån resursbehoven enligt redogörelsen för den inre säkerheten (SRR 4/2021 rd).

2. Riksdagen förutsätter att regeringen effektiviserar bekämpningen av allvarlig och organiserad brottslighet och i detta syfte bland annat 1) snarast möjligt uppdaterar strategin för bekämpning av organiserad brottslighet och 2) utreder och bedömer behoven av att utveckla lagstiftningen och utifrån detta bereder behövliga lagstiftningsförslag.

1–2. Anslagsnivån för inrikesministeriets huvudtitel i den ordinarie budgeten för 2025 var cirka 354 miljoner euro lägre än i den ordinarie budgeten för 2024. Anslagsnivån för inrikesministeriets huvudtitel sjönk på grund av engångsökningar som utgår, minskade utgifter för invandring och besparingar i mottagningsutgifterna och myndigheternas omkostnader. Omkostnadsanslaget för ämbetsverken inom förvaltningsområdet förblev nästan oförändrat, cirka 1,57 miljarder. Anslaget minskade med enbart 2 miljoner euro jämfört med föregående år.

Resurserna för den inre säkerheten har utökats i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering, och trots de utgående engångsökningarna och sparbesluten kommer ramnivån 2029 att vara cirka 300 miljoner euro högre än anslagsnivån i budgeten för 2022. Förvaltningsbesparingarna för ämbetsverken inom inrikesministeriets förvaltningsområde har varit moderata, vilket har bidragit till att stärka den inre säkerheten. I den andra tilläggsbudgeten för 2025 beviljade riksdagen 36 miljoner euro till beredskapen inom den inre säkerheten, som utvecklats för att bemöta utmaningarna i omvärlden och kapacitetskraven.

Rättsvårdens resurser har granskats omfattande också ur den straffrättsliga kedjans perspektiv i statsrådets redogörelse för rättsvården (SRR 13/2022 rd). Där konstateras det att det samlade behovet av extra årsverken inom rättsvården är cirka 1 200 årsverken fram till 2030. För att uppnå det målsatta antalet årsverken har en bestående tilläggsfinansiering på 75 miljoner euro anvisats för rättsvårdsaktörerna i de planer för de offentliga finanserna som godkändes 2023. I praktiken har 30 miljoner euro anvisats för 2024, 65 miljoner euro för 2025, 80 miljoner euro för 2026 och 75 miljoner euro från och med

2027. Förundersökningsmyndighetens, åklagarens, rättshjälpens, domstolarnas och straffverkställighetens resurser måste vara rätt dimensionerade för att det straffrättsliga ansvaret ska kunna fullgöras problemfritt, och resursernas proportionalitet måste bevakas fortlöpande.

Antti Karila, ekonomi- och planeringsdirektör, inrikesministeriet
Juha Saunamäki, ledande sakkunnig, justitieministeriet

2. Strategin mot organiserad brottslighet uppdaterades i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Strategin och åtgärdsprogrammet godkändes som statsrådets principbeslut den 27 februari 2025.

Åtgärdsprogrammet som främjar strategins syften innehåller 21 åtgärder. Lagstiftning som främjar åtgärderna i programmet och som riksdagen antog 2025 var lagändringar som gäller vapenbrott (RP 204/2024 rd) samt ändringar av fängelselagen, häktningsslagen och lagen om försvarstillstånd (RP 53/2025 rd). Dessutom trädde ändringar som redan tidigare gjorts i strafflagen (RP 219/2024 rd) i kraft den 1 juli 2025.

Under 2026 avser regeringen lämna propositioner om den andra fasen i översynen av fängelselagen och häktningsslagen (OM085:00/2024), lagstiftning om bekämpning av organiserad brottslighet (SM008:00/2025) och lagstiftning för att genomföra målen i regeringsprogrammet om återtagande av vinning av brott samt det nationella genomförandet av EU:s direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande (OM062:00/2023).

Mika Junninen, konsultativ tjänsteman, justitieministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen gör en bedömning av bestämmelserna om utlämnande av uppgifter och utifrån bedömningen bereder en proposition om ändring av lagstiftningen så att myndigheterna inom social- och hälsovårdsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde åläggs att lämna polisen åtminstone de i övrigt sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för att bedöma hot mot liv eller hälsa eller förhindra en hotande gärning.

3. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 1 juni 2023 en arbetsgrupp för att utreda utlämnande av nödvändiga sekretessbelagda uppgifter för att bedöma hot mot liv och hälsa och förhindra en hotande gärning. I arbetsgruppen sitter medlemmar från undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet. Dessutom har sakkunniga från bland annat justitieministeriet, dataombudsmannens byrå och Polisstyrelsen deltagit i arbetsgruppens arbete. Mandatperioden löper ut den 31 maj 2026.

Arbetsgruppen bereder en rapport som omfattande behandlar ärendets bakgrund och ändringsalternativen. Till stöd för arbetsgruppens arbete beställde social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet av yrkeshögskolan Laurea 2025 en utredning som gjordes separat för respektive ministeriums förvaltningsområde. De viktigaste aktörerna inom förvaltningsområdena fick besvara en enkät som kartlade hur den gällande lagstiftningen fungerar och vad som behöver ändras. Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet börjat bereda de lagändringar som behövs. Undervisnings- och kulturministeriet överväger möjliga alternativa lagändringar.

Tuula Helander, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

Marja Penttilä, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Joni Komulainen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Tomi Vuori, avdelningschef, inrikesministeriet

Statsrådets redogörelse om behoven av att reformera integrationsfrämjandet

SRR 6/2021 rd – RSk 22/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noggrant följer hur åtgärderna för att öka integrationsutbildningens, i synnerhet språkutbildningens, genomslagskraft och obligatoriet när det gäller att delta i språkkurser påverkar inlärningsresultaten samt ser till att språkstudierna utvecklas så att språkkunskaperna hos dem som flyttat till landet bättre än för närvarande motsvarar kraven på språkkunskaper i arbetslivet.

Lagen om främjande av integration (681/2023) trädde i kraft den 1 januari 2025 och upphävde den tidigare lagen med samma namn. Genom lagreformen har integrationsutbildningen utökats med slutttestning i finska eller svenska. Slutttestningen används i de integrationsutbildningar som följer läroplansgrunderna för integrationsutbildningen och som inletts under 2025 eller senare. Den riksomfattande slutttestningen harmoniserar bedömningen av de språkkunskaper som uppnåtts under integrationsutbildningen.

I integrationslagen föreskrivs om uppföljning av integrationsfrämjandet på lokal, regional och nationell nivå. För integrationskunder som är arbetssökande görs uppföljningen med hjälp av arbetskraftsservicens kundinformationssystem. I integrationslagen finns dessutom bestämmelser om kundinformationssystemet för integrationsfrämjande, som ska bidra till att personer utanför arbetskraften effektivare hänvisas till tjänster som främjar språkkunskaperna och sysselsättningen och till uppföljningen av den målgruppens

integration. Tillsammans med Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret (UF-centret) har man arbetat för att förbättra uppföljningen av hur språkkunskaperna utvecklas.

Arbets- och näringsministeriet har samlat information genom närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna) eftersom det för närvarande inte finns tillräckligt tillförlitliga uppgifter i informationssystemen om nivån av språkkunskaper som uppnåtts när integrationsutbildningen avslutas. I de integrationsutbildningar som NTM-centralerna upphandlade och som genomfördes i form av arbetskraftsutbildning 2022 och 2023 uppnådde 32 procent av dem som slutförde integrationsutbildningen språkkunskapsnivån B1.1 (som är integrationsutbildningens målnivå) eller en högre nivå. Cirka 60 procent av alla som slutförde integrationsutbildningen nådde den lägre språkkunskapsnivån A2 (nivåerna A2, A2.1 och A2.2). Beroende på året uppnådde 65–75 procent den nivån i grupper som avancerade långsamt. De språkkunskapsnivåer som deltagarna i integrationsutbildningen uppnår varierar mycket beroende utbildningsstigen/på vilket sätt utbildningen framskrider, det vill säga hurdana studerande som ingår i de olika grupperna. Till exempel i grupper med studerande som går snabbt framåt/är akademiskt utbildade uppnådde 34 procent av dem som slutfört integrationsutbildningen målnivån B1.1 år 2023, och 42 procent år 2022. Cirka 30 procent av de snabbt avancerande/akademiskt utbildade studerande som slutförde utbildningen uppnådde en högre språkkunskapsnivå (B1.2–B2.1). Det bör noteras att dessa siffror gäller endast integrationsutbildning som genomförts i form av arbetskraftsutbildning. Inga motsvarande uppgifter har samlats in om integrationsutbildningar som genomförts i form av frivilliga studier och som finansierats av undervisnings- och kulturministeriet.

I regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering nämns en totalreform av de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper. Arbets- och näringsministeriet har inlett ett projekt för att se över integrationstjänsterna. Målet är att tjänsterna ska motsvara föresatsen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, där det anges att nyckeln till integration i Finland är arbete och att regeringen ser över integrationssystemet så att det sporrar till integration. Invandrarnas eget ansvar för sin integration ökas och systemet görs förpliktande. I reformen av integrationstjänsterna är avsikten att systemet ska effektiviseras och finansieringen koncentreras till en enda kanal och att de utbildningar som främjar integration och språkkunskaper ska reformeras som helhet. Avsikten är att regeringens proposition om en reform av integrationstjänsterna ska lämnas till riksdagen sommaren 2026 och att lagstiftningen ska träda i kraft den 1 januari 2027.

Under ledning av social- och hälsovårdsministeriet pågår också arbetet med att ändra lagen om allmänt stöd så att stödet betalas i form av ett integrationsstöd till de arbetslösa arbetssökande som inte uppfyller arbetsvillkoret, som har bott mindre än tre år i Finland under de föregående tio åren och som behöver ekonomiskt stöd. Arbetslösa arbetssökande som visar att de kan finska eller svenska på nivå B1.1 ska enligt förslaget

omfattas av det "normala" allmänna stödet. Syftet är att uppmuntra invandrare som är arbetslösa arbetssökande att snabbt lära sig finska eller svenska. Avsikten är att i det sammanhanget också ändra integrationslagen så att kommunerna åläggs att erbjuda arbetslösa arbetssökande som är i början av integrationsprocessen tjänster som stöder sysselsättningen eller främjar kunskaperna i finska eller svenska inom en rimlig tid, det vill säga senast inom sex månader från det att personen anmälde sig som arbetssökande.

Laura Ruuskanen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Bestämmelserna om behandling av biometriska uppgifter

RP 35/2021 rd – Rsv 92/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga utreder och bedömer den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen om behandling av biometriska uppgifter om utlänningar, inklusive förutsättningarna för användning av biometriska uppgifter i nationella informationssystem för registreringar enligt SIS-förordningarna, och vid behov vidtar lämpliga åtgärder för att ändra den nationella lagstiftningen.

Från och med den 1 september 2024 har det varit möjligt att för införande i Schengens informationssystem av registreringar om återsändande och inreseförbud lämna ut biometriska uppgifter som med stöd av 131 § i utlänningslagen förts in i polisens register (RP 26/2024 rd). Det här ger myndigheterna bättre möjligheter att verifiera identiteten för den person som är föremål för registreringen eller identifiera en person. Genom registreringarna kan myndigheterna förvissa sig om att återreseförpliktelsen har uppfyllts och stödja verkställandet av beslut om återvändande samt förhindra att den som meddelats inreseförbud återvänder till Schengenområdet. Ändringarna genomfördes inom ramen för ett projekt som inrikesministeriet tillsatte den 12 september 2023 för att utveckla bestämmelserna om uppehållstillstånd i utlänningslagstiftningen (SM041:00/2023).

Enligt regeringsprogrammet bedömer och förbättrar regeringen förutsättningarna för användning av biometri för ändamål inom brottsbekämpning och brottsförebyggande. Den 25 september 2025 lämnade regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, 131 § i utlänningslagen och 2 kap. 1 § i polislagen (RP 121/2025 rd). I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om biometriska uppgifter i polisens passregister och identitetskortsregister samt biometriska uppgifter om utlänningar i polisens och Migrationsverkets register. Enligt propositionen ska uppgifterna få användas och lämnas ut bland annat för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet och för att förebygga, avslöja och utreda vissa allvarliga brott.

Uppgifter ska i större utsträckning än för närvarande få lämnas ut också till Schengens informationssystem som avses i SIS-förordningarna samt för att skydda försvaret av landet och skydda den nationella säkerheten mot verksamhet som allvarligt hotar den.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Tuuli Tuunanen, ledande sakkunnig, inrikesministeriet

Suvi Pato-Oja, ledande sakkunnig, inrikesministeriet

Konsumtionsgränser som främjar måttligt spelande samt stöd- och terapitjänster för problemspelare

RP 135/2021 rd – RSv 226/2021 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen satsar på tillgången till olika stöd- och terapitjänster samt ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning för problemspelare och deras närstående.

2. Frågan om tillgång till stöd- och terapitjänster hör till social- och hälsovårdsministeriets (SHM) förvaltningsområde. Ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning hör till justitiedepartementets (JM) förvaltningsområde.

Det spelpolitiska programmet fram till 2030 (Statsrådets publikationer 2022:40) som SHM är huvudansvarigt för styr arbetet för att förebygga och minska penningspelens skadeverkningar och sammanför många aktörer för att bekämpa skadeverkningarna.

När penningspelssystemet ändras föreskrivs det i den nya penningspelslagen (10/2026) om statsunderstöd för att förebygga och minska skadeverkningarna av spel. De nya statsunderstöden kan beviljas för verksamhet inom elektroniska, anonyma tjänster för skadeverkningar av spel som kompletterar de lagstadgade tjänsterna, utveckling av det regionala arbetet för att minska skadeverkningarna av spel samt vetenskaplig forskning som stöder förebyggande och minskande av skadeverkningar av spel. Social- och hälsovårdsministeriet har berett en förordning med mer detaljerade bestämmelser om statsunderstöden, och avsikten är att den ska träda i kraft den 1 mars 2026. Statsunderstödens syfte är att stödja regeringsprogrammets och det spelpolitiska programmet mål om tidigt ingripande och säkerställande av tillgången till vård och distanstjänster för spelberoende. Elektroniska tjänster som finansieras med statsunderstöd kompletterar de lagstadgade tjänsterna som välfärdsområdena ansvarar för att ordna. Statsunderstöden stärker dessutom samarbetet mellan välfärdsområdena och de elektroniska tjänsterna.

Social- och hälsovårdsministeriets uppgifter att bevaka, forska kring och utvärdera skadeverkningarna av spel och utveckla förebyggandet och behandlingen av dem ändras inte i den nya penningspelslagen, men börjar finansieras ur statsbudgeten. Institutet för hälsa och välfärd utför uppgifterna på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet. Institutet för hälsa och välfärds skadeförebyggande arbete och utveckling av tjänster inkluderar forskning och utveckling som genererar kunskap och praxis för att förebygga spelens skadeverkningar och utveckla tjänsterna och yrkespersonernas kompetens. Institutet för hälsa och välfärd samordnar välfärdsområdenas nätverk mot skadeverkningar av spel. Det är ett riksomfattande samarbetsnätverk för yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården i arbetet mot skadeverkningar, och ett stöd för välfärdsområdena och yrkespersonerna i utvecklingen av stödtjänster och behandling av spelproblem. Institutet för hälsa och välfärd producerade 2025 bland annat regionala informationspaket om spelrelaterade skadeverkningar, som innehåller aktuell och regional information som stöd för välfärdsområden.

Det nya Rättstjänstverket inledde sin verksamhet den 1 januari 2025. Ämbetsverket utvecklar den ekonomiska rådgivningen och skuldrådgivningen för att göra den tillgängligare. Ämbetsverket ger föregripande ekonomisk rådgivning i samarbete med bland annat Utsökningsverket. Funktionen för ekonomiskt kunnande medverkar bland annat i en ekosystemskola där man särskilt har diskuterat hur bankerna kan uppmärksamma sina kunder på deras spelande, särskilt om de spelar för mycket. Ekosystemskolan har fått till stånd en bred dialog mellan intresserade aktörer.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Mari Pajula, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet
Merja Muilu, chef för enheten för rättsvård, justitieministeriet

Efterhandskontroll av uppehållstillstånd som beviljas på grund av studier

RP 232/2021 rd – RSv 35/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen i framtiden vidtar behövliga åtgärder för att efterhandskontrollen av förutsättningarna för uppehållstillstånd som beviljas på grund av studier ska fungera, bli effektivare och få resurser på ett sätt som säkerställer att det finns förutsättningar för uppehållstillstånd också efter det att tillståndet beviljats.

Migrationsverket har sedan hösten 2023 utfört automatiserad efterhandskontroll av studerandes uppehållstillstånd för att kontrollera att tillståndsvillkoren uppfylls. Automatiserade registerkontroller görs regelbundet i Folkpensionsanstaltets register Kelmu (bland annat uppgifter om utkomststöd), i Utbildningsstyrelsens register Koski (studieplats, närvaroanmälan och studieframsteg), befolkningsdatasystemet (ankomst till Finland, adress) och rättsregistercentralens system (straffregister). Migrationsverket undersöker de fall som utlöser en avisering i registerkontrollen och avgör om ett förfarande för att återkalla uppehållstillståndet ska inledas. Ärendet prövas av en medarbetare och kunden blir hörd i enlighet med förvaltningsförfarandet innan ett beslut fattas. Kunden har rätt att söka ändring i beslutet genom besvär, och då avgör vanligen förvaltningsdomstolen om personen ska avlägsnas ur landet.

Vid arbets- och näringsministeriet pågår ett lagstiftningsprojekt (TEM013:00/2024) för att genomföra regeringsprogrammet så att praxis blir att uppehållstillstånd på grund av studier återkallas om personen börjar lyfta finländskt utkomststöd. Även i nuläget kan tillståndet återkallas om personen får utkomststöd och det bedöms att försörjningsförutsättningen inte längre uppfylls, men de nya striktare bestämmelserna innebär att tillståndet i regel återkallas även om personen bara lyfter stöd en enda gång. Under projektet har den ovannämnda efterhandskontrollen konstaterats vara ett kostnadseffektivt sätt att upptäcka och undersöka fall då studerande lyft utkomststöd. Migrationsverkets automatiska efterhandskontroll behandlade över 37 000 studerandes uppehållstillstånd mellan september 2023 och december 2025. Studeranden hade sökt utkomststöd i 333 fall. Fallen har alltså varit få i relation till det totala antalet kontroller. Även i fortsättningen får Migrationsverket via efterhandskontrollen kännedom om utkomststöd, och inget nytt informationsutbyte behöver utvecklas enbart för den nya lagstiftningens skull. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026.

Jarmo Tiukkanen, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Ändring av finansieringslagstiftningen i samband med reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet

RP 68/2022 rd – RSv 102/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att trygga finansieringen av oljebekämpning till havs.

1. De kalkylerade bestämningsfaktorerna för finansieringen enligt lagen om välfärdsområdenas finansiering (617/2021) beskriver så heltäckande som möjligt de behov och omständigheter som förklarar kostnaderna i de olika välfärdsområdena. Under 2024 bereddes ändringar i finansieringslagen. Ändringarna gäller bland annat de faktorer som används för att bestämma den riskkoefficient för räddningsväsendet som ligger till grund för den kalkylerade finansieringen för välfärdsområdena, och faktorernas viktkoefficienter (VM123:00/2024). Enligt det utkast till proposition som var på remiss våren 2025 ska man i beräkningen av riskkoefficienten för räddningsväsendet beakta rutor i riskklass III och IV om det inom rutan eller i dess närhet bedrivs verksamhet som innebär en ökad risk för oljeskada eller fartygskemikalieolycka.

Den statliga finansieringen för välfärdsområdena är allmän finansiering. Om välfärdsområdenas finansiering inte räcker till för oljebekämpningsuppgifterna märks detta finansieringsunderskott med två års fördröjning som en justering av finansieringsnivån för hela landet. Om den verksamhet som tidigare finansierats med understöd inte får sådan finansiering i fortsättningen syns ökningen av nettokostnaderna i efterhandsjusteringen av finansieringsnivån för hela landet. Denna finansiering fördelas över områdena enligt andelarna i finansieringsmodellen. En tillräcklig finansiering för välfärdsområdenas driftsekonomi har i vilket fall som helst tryggats inom ramen för gällande lagstiftning. Områdena kan ansöka om tilläggsfinansiering från staten. Finansministeriet bevakar regelbundet hur välfärdsområdenas ekonomi utvecklas och om finansieringen är tillräcklig. Finansieringen av lagstadgade uppgifter ska i vilket fall som helst vara tillräcklig – vid behov ska välfärdsområdena också allokera sina resurser bättre för att åstadkomma produktivitetsnytta.

Eeva Mäenpää, regeringsråd, finansministeriet

1. Enligt regeringsprogrammet ska regeringen säkerställa en tillräcklig oljebekämpningsberedskap så att man kan fullgöra de nationella åtagandena samt tillgodose de behov och uppfylla de krav på prestationsförmåga som förändringarna i verksamhetsmiljön medför. Målen i regeringsprogrammet och strategin för bekämpning av miljöskador fram till 2035 (Statsrådets principbeslut, Statsrådets allmänna sammanträde den 16 februari 2023, VN 13/2023) har att göra med utveckling och stärkande av räddningsverksamheten och med beredskap. Risken för allvarliga miljöskador har ökat i Finska viken, och den nuvarande materielen lämpar sig inte för insamling av förnybara och långt förädlade traditionella flytande bränslen.

Regeringen föreslog i den andra tilläggsbudgeten för 2025 ett tillägg på sammanlagt 5 miljoner euro för att höja beredskapen för att bekämpa oljeskador och kemikalieolyckor (RP 58/2025 rd), vilket riksdagen godkände (RSk 26/2025 rd). Av detta belopp anvisades 2,5 miljoner euro till moment 26.01.25 Bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor

(reservationsanslag 3 år) för särskilda investeringar för att höja oljebekämpningsberedskapen samt för att utveckla bekämpningen av miljöskador i norra Östersjön och Finlands havsområden och förmågan att tåla störningar. Dessutom föreslogs ett tillägg på 2,5 miljoner euro under moment 26.01.51 för utveckling av oljebekämpningsberedskapen som statsunderstöd till räddningsverkens investeringar i materiel. Med tillägget täcks delvis räddningsväsendets eftersatta investeringar i oljebekämpningsmateriel. Med tilläggsanslaget säkerställs det att räddningsväsendet har den materiel som behövs för att samla in både förnybara och långt förädlade mineraloljebaserade flytande bränslen i oljebekämpningssituationer.

På motsvarande sätt behövs en mekanism som motsvarar Oljeskyddsfondens tidigare särskilda finansiering för att täcka räddningsväsendets ansvarsområde för bekämpning av oljeskador och kemikalieolyckor och trygga möjligheterna för räddningsverken på kusten och i insjöområdena att utveckla och upprätthålla en tillräcklig bekämpningsberedskap. Miljöskadefondens prövningsbaserade understöd för materielanskaffningar är inte tillräckliga. Dessutom måste man beakta att Oljeskyddsfonden också ersatte utgifter för upprätthållande av beredskapen, bland annat personalutbildning samt lagring och service av materiel. I nuläget uppgår de eftersatta investeringarna i räddningsväsendets oljebekämpningsmateriel till cirka 13 miljoner euro. På grund av finansieringsproblemen kan beloppet antas öka väsentligt på årsnivå, eftersom bland annat räddningsverkens oljebekämpningsfartyg är påfallande gamla och till stor del behöver uppdateras.

Samuli Murtonen, enhetschef, inrikesministeriet

Ville Estlander, räddningsöverinspektör, inrikesministeriet

Statsrådets redogörelse om underrättelselagstiftningen

SRR 11/2021 rd – RSk 70/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen gör en grundlig utredning om hur brandväggsbestämmelserna i underrättelselagstiftningen fungerar och om behoven att precisera dem samt att regeringen utifrån analysen bereder behövliga heltäckande, noggrant avgränsade och exakta lagstiftningsförslag för att förtydliga regleringen.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen också i övrigt granskar underrättelselagstiftningens funktion, konsekvenser och eventuella ändringsbehov, ser till att lagstiftningen är uppdaterad i en föränderlig omvärld och säkerställer tillräckliga resurser för underrättelseverksamheten och tillsynen över den.

1–2. Den 9 mars 2023 beslutade statsrådet att anteckna riksdagens skrivelse om statsrådets redogörelse om underrättelselagstiftningen i sitt protokoll och vidta de åtgärder som föranleds av ställningstagandet i skrivelsen.

Inrikesministeriet har tillsatt ett lagstiftningsprojekt för översyn av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning och 7 kap. i polisens personuppgiftslag (SM061:00/2023). Lagstiftningsprojektet som i enlighet med regeringsprogrammet inleddes för en översyn av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning och 7 kap. i polisens personuppgiftslag framskred. Projektet har tre faser. Ett lagförslag som gäller den första fasen av projektet (den så kallade brandväggspropositionen) lämnades till riksdagen, och förvaltningsutskottet lämnade ett betänkande om ärendet den 11 december 2025 (FvUB 32/2025 rd – RP 29/2025 rd).

Johanna Hakala, regeringsråd, inrikesministeriet

2. Justitieministeriet tillsatte den 23 december 2024 en arbetsgrupp för att bereda en ändring av 10 § i grundlagen. Arbetsgruppen hade till uppgift att bereda de ändringar i 10 § i grundlagen som bedömts som behövliga med beaktande av

1. den fråga som grundlagsutskottet lyft fram om förhållandet mellan lagförbehållet om hemfridskydd i 10 § i grundlagen och EU-lagstiftningen,
2. andra utrednings- och ändringsbehov som det hänvisas till i grundlagsutskottets utlåtanden, med beaktande av bland annat nya former av allvarlig brottslighet och den tekniska utvecklingen,
3. behovet av att möjliggöra hotrelaterad kriminalunderrättelseinhämtning som riktar sig mot allvarlig brottslighet,
4. behovet av att göra det möjligt att utnyttja befogenheterna för civil och militär underrättelseinhämtning i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Arbetsgruppen lämnade sitt betänkande den 28 november 2025 och det skickades på remiss. I betänkandet föreslås bland annat ändringar som möjliggör hotrelaterad kriminalunderrättelseinhämtning och en utvidgning av befogenheterna för civil och militär underrättelseinhämtning så att de kan utnyttjas i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Arbetsgruppen rapporterade om sitt arbete till en parlamentarisk styrgrupp. Mandatperioden för den parlamentariska styrgruppen varar högst lika länge som mandatperioden för statsminister Petteri Orpos regering.

Avsikten är att regeringens proposition om ändring av grundlagen ska lämnas våren 2026.

Niklas Vainio, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Lag om temporära åtgärder för bekämpande av instrumentaliserad inresa

RP 53/2024 rd – RSv 68/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet aktivt följer utvecklingen av EU-lagstiftningen och dess tolkningspraxis samt agerar aktivt i förhållande till Europeiska unionens kommission och andra medlemsstater för att Finland i framtiden ska få tillgång till EU-lagstiftningens alla stöd- och undantagsåtgärder som lämpar sig för bekämpning och hantering av instrumentaliserad inresa.

Statsrådet har inom både EU och Europarådet fört en aktiv dialog med olika EU-aktörer och andra medlemsstater om frågor som gäller bekämpande av instrumentaliserad inresa. Statsrådet har bland annat intervenerat i den pågående behandlingen av klagomål som gäller instrumentaliserad inresa vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Statsrådet har aktivt bevakat hur EU-domstolens och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas avgörandep Praxis har utvecklats, och har berett sig på att vid behov se över den gällande lagstiftningen utifrån avgörandena.

Lagens giltighetstid förlängdes 2025 fram till den 31 december 2026. Statsrådet är förberett på att Finland vid behov också effektivt ska kunna utnyttja alla åtgärder enligt EU-lagstiftningen för att bekämpa och hantera instrumentaliserad inresa.

Anne Ihanus, lagstiftningsråd, inrikesministeriet

Lagstiftningen om reformen av statens regionförvaltning

RP 13/2025 rd – RSv 74/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur de centrala målen för reformen av statens regionförvaltning uppnås, hur resurserna för genomförande av reformen räcker till och vilka effekter reformen har, i synnerhet dess effekter för hur snabba, smidiga och förutsägbara tillståndsprocesserna är, användningen av myndighetens besvärsmått när det gäller allmänintresset och tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna samt att regeringen före utgången av 2028 lämnar en utredning till riksdagens förvaltningsutskott om resultaten av uppföljningen och de utvecklingsbehov som framkommit.

Finansministeriet och arbets- och näringsministeriet inledde hösten 2025 datainsamlingen för den utredning som ska lämnas till riksdagen före utgången av 2028 genom att skicka en enkät till personalen vid de ämbetsverk som avslutat sin verksamhet för att kartlägga utgångsläget med tanke på reformens mål. Enkäten kommer att upprepas varje år tills utredningen överlämnas. Dessutom genomförs en samordnad insamling av de viktigaste kundresultaten och andra uppgifter som underlag för utvärderingen av reformen under 2026–2028. I resultatavtalen för Tillstånds- och tillsynsverket och livskraftscentralerna ingår mer exakta mål och indikatorer som styr ämbetsverkens verksamhet enligt reformens mål. Framstegen mot målen bevakas, och ämbetsverken styrs i samarbete mellan finansministeriet och arbets- och näringsministeriet (allmän administrativ styrning) och de ministerier som ansvarar för styrningen av ansvarsområdet.

Mikko Saarinen, finansråd, finansministeriet

Lagstiftningen om det nya penningspelssystemet

RP 16/2025 rd – RSv 170/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder möjligheterna till ett system som bygger på spelspärrsregistret och där spelaren för sig själv kan ange en gemensam förlustgräns för alla spelleverantörer.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer utvecklingen av kanaliseringsgraden och skadeverkningarna av spel samt sörjer för verksamhetsförutsättningarna och resurserna för myndighetstillsynen över systemet och arbetet mot skadeverkningar av spel.

1–2. Den 16 december 2025 antog riksdagen den nya penningspelslagen och de lagar som har samband med den, och republikens president stadfäste lagarna den 16 januari 2026. Penningspelslagen (10/2026) träder till största delen i kraft den 1 juli 2027, inklusive bestämmelserna om ett centraliserat spelspärrsregister.

Avsikten är att efter ikraftträdandet följa och utvärdera hur den nya lagstiftningen påverkar de mål som regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering anger för reformen: att förebygga och minska skadeverkningarna av spel och förbättra kanaliseringsgraden. Avsikten är att bland annat med hjälp av myndighetstillsyn och information från olika intressentgrupper följa hur den nya lagstiftningen fungerar. Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för bevakningen och utvärderingen av samt forskningen kring skadeverkningarna av spel, och Institutet för hälsa och välfärd utför uppgifterna. Bevakningen, utvärderingen och forskningen inriktas särskilt på reformens konsekvenser

för skadeverkningarna. Förutom forskningsdata är det viktigt att samla in olika aktörers praktiska erfarenheter av hur lagstiftningen fungerar. Inrikesministeriet bedömde 2026 vilken tidpunkt som skulle vara lämplig för att börja utreda en förlustgräns som är gemensam för alla spelleverantörer, med hänsyn till att penningsspeglagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Kostnaderna för tillstånds- och tillsynsuppgifterna enligt penningsspeglagen ska i princip täckas med licens- och tillsynsavgifter som tas ut av aktörerna. Myndighetstillsynens verksamhetsförutsättningar och resursläge följs som en del av tillsynsmyndighetens resultatstyrning.

De uppgifter inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde som gäller skadeverkningarna av spel förblir oförändrade i penningsspeglagen, men helheten kommer att finansieras ur statsbudgeten. Dessutom tryggas verksamhetsförutsättningarna och resurserna för arbetet mot skadeverkningar i det nya penningsspelssystemet med en ny statsunderstödshelhet som garanterar kontinuiteten i de elektroniska anonyma tjänsterna mot skadeverkningar, stödet för välfärdsområdenas utvecklingsarbete och forskningsverksamheten utanför Institutet för hälsa och välfärd. Social- och hälsovårdsministeriet har berett en förordning med mer detaljerade bestämmelser om statsunderstöden enligt penningsspeglagen, och avsikten är att den ska träda i kraft den 1 mars 2026.

Jukka Tukia, konsultativ tjänsteman, inrikesministeriet
Mari Pajula, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer reformens konsekvenser för hästbranschens verksamhetsförutsättningar från början av övergångsperioden och vid behov omedelbart vidtar åtgärder för att trygga branschens framtid.

3. Jord- och skogsbruksministeriet har iakttagit hur penningsspeglareformens ikraftträdande framskridit och vilka ändringar som görs, och bedömt konsekvenserna för hästbranschens verksamhetsförutsättningar. Jord- och skogsbruksministeriet bereder besluten om hästbranschens samlade statsunderstöd utifrån ministeriets riktlinjer och helhetsbedömning samt de tillgängliga anslagen varje år.

Vid regeringens halvtidsöversyn den 23 april 2025 gjordes följande protokollsanteckning: "Det statsunderstöd som hästsektorn behöver för åren 2028–2029 ses över våren 2026". På grundval av anteckningen bedömer jord- och skogsbruksministeriet hästbranschens behov

av finansiering för att säkerställa verksamhetens kontinuitet under övergångsperioden och branschens anpassning till den nya verksamhetsmiljön i övergångsfasen till systemet med penningpelslicenser.

Karoliina Karjalainen, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål utreder möjligheterna att tillåta att skraplotter ges som gåva och att statsrådet vidtar de lagstiftningsåtgärder som kan behövas.

4. Den 23 januari 2026 inledde inrikesministeriet en förstudie för att utreda möjligheten för någon annan än den som köpte lotten att lösa in vinsten i Veikkaus Ab:s snabblotter med penningvinster (skraplotter) (SM002:00/2026). Projektperioden går ut den 31 mars 2026. I projektet utarbetas en bedömningspromemoria, och utifrån den bedöms vilka fortsatta åtgärder som kan behövas.

Jukka Tukia, konsultativ tjänsteman, inrikesministeriet

6 Lagutskottet

Missbruk av inflytande

RP 79/2010 rd – RSv 373/2010 rd

Riksdagen förutsatte den 15 mars 2011 att regeringen skyndsamt börjar bereda ett förslag till lagstiftning om kriminalisering av missbruk av inflytande.

Justitieministeriet tillsatte i april 2014 en arbetsgrupp för att utreda bland annat denna fråga (arbetsgruppen för utredning av vissa behov av ändringar i bestämmelserna om mutbrott, JM 7/41/2014). Arbetsgruppens betänkande blev färdigt i februari 2015 och det sändes ut på remiss. Vid den fortsatta beredningen utarbetades ett utkast till lagstiftning som sändes på remiss. Lagstiftningsförslaget, som bygger på den tidigare beredningen och på de remissvar som inkommit om det, var ute på remiss hösten 2022.

Vid justitieministeriet har man därefter främjat den fortsatta beredningen av det ovannämnda förslaget till lagstiftning. Skyldigheten att kriminalisera missbruk av inflytande ingår dock också i det förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpande av korruption som Europeiska kommissionen antog i maj 2023 (COM (2023) 234 final). Förhandlingarna om direktivet inom Europeiska unionen har avslutats i december 2025 och resultatet av förhandlingarna om direktivet har också preliminärt antagits i Coreper i december 2025. Direktivet kommer senare att antas slutgiltigt av Europeiska unionens råd år 2026. Finland deltog aktivt i förhandlingarna under 2025. Justitieministeriet tillsatte i januari 2026 en arbetsgrupp som bland annat ska bereda genomförandet av direktivet i fråga.

Sini Nieminen, specialsakkunnig, justitieministeriet

Avgörande i ärenden där ledamöterna i försäkringsdomstolen är eniga

RP 104/2014 rd – RSv 330/2014 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen prövar möjligheterna att ändra förfarandet för utnämning av ledamöter vid försäkringsdomstolen som är förtrogna med arbetsförhållanden, företagsverksamhet och militärskadeärenden så att förfarandet blir öppnare och att det i förekommande fall ställs upp behörighetskrav för dessa ledamöter.

2. Justitieministeriet har utarbetat ett PM om förfarandet för utnämning av ledamöter vid försäkringsdomstolen som är förtroagna med arbetsförhållanden, företagsverksamhet och militärskadeärenden. Justitieministeriet lämnade en utredning till lagutskottet den 17 december 2018. I fortsättningen är avsikten att bedöma om det ska fastställas behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter vid försäkringsdomstolen och på vilka grunder intresseledamöter kan utses till domstolarna.

Johannes Koskenniemi, specialsakkunnig, justitieministeriet

Reformprogrammet för rättsvården

RP 246/2014 rd – RSv 308/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt utreder behovet av och möjligheterna att införa ett system där fullföljdsdomstolen tar emot muntlig bevisning med hjälp av ljud- och bildupptagningar som gjorts i tingsrätten.

Riksdagen godkände regeringens proposition om denna reform (RP 133/2021 rd) i december 2021 (RSv 214/2021 rd). Bestämmelser om ikraftträdandet av reformen utfärdas genom en särskild lag, när det tekniska system som reformen förutsätter är färdigt. Domstolsverket ansvarar för beredningen av ibruktagandet av systemet. Färdigställandet av systemet har fördröjts och för närvarande är planen att regeringens proposition om lagens ikraftträdande ska överlämnas under våren 2026. Ett utkast till regeringens proposition om en införelag var på remiss mellan den 17 november och 29 december 2025 i utlåntandetjänsten.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder efter att regeringens proposition har lämnats till riksdagen.

Johannes Koskenniemi, specialsakkunnig, justitieministeriet

Lättare och enklare förfarande för förvandlingsstraff för böter

RP 291/2014 rd – RSv 363/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål utreder möjligheterna att införa ett lättare och enklare förfarande för förvandlingsstraff för böter och de faser som föregår detta och att regeringen ger riksdagen de behövliga förslagen samtidigt som den lämnar förslaget till lag om införande av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.

År 2021 tillsatte justitieministeriet en arbetsgrupp med uppgift att bedöma behoven av ändringar i lagen om verkställighet av böter. Arbetsgruppens betänkande var ute på remiss 2024. Lagen om verkställighet av böter har redan delvis ändrats utifrån arbetsgruppens förslag (RP 5/2025 rd, RSv 52/2025 rd). Hösten 2025 bereddes bestämmelserna om bestämmande av förvandlingsstraff vidare utifrån arbetsgruppens arbete, och avsikten är att en regeringsproposition om dessa ska överlämnas till riksdagen vecka 11 år 2026. Dessutom pågår vid Rättsregistercentralen ett informationssystemprojekt i syfte att införa elektronisk behandling av ärenden som gäller förvandlingsstraff. Lagändringarna och reformen av informationssystemet avses träda i kraft 2028.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder efter att regeringens proposition har lämnats till riksdagen.

Juho Martikainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

RP 88/2018 rd – RSv 175/2018 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt utreder och bedömer konsekvenserna av växelvist boende och behovet av ändringar i lagstiftningen om förmåner och tjänster samt utan dröjsmål bereder de ändringar som behövs i lagstiftningen och överlämnar dem till riksdagen.

2. En förvaltningsövergripande åtgärdsplan som utarbetades under valperioden 2019–2023 ([SHM rapporter och promemorior 2021:34](#)) genomförs för att förbättra situationen för barn som bor växelvist. Varje ministerium svarar för genomförandet av åtgärdsplanen inom sitt förvaltningsområde. Regeringen främjar en jämlik ställning för barn med växelvist boende genom att trygga de tjänster som är nödvändiga med tanke på en smidig vardag. Till exempel pågår under ledning av undervisnings- och kulturministeriet en utredning om tillgången till skolskjuts från båda föräldrarnas hem.

Den kommitté för social trygghet som tillsattes för valperioden 2023–2027 ska enligt beslutet om tillsättande som en del av helheten även se över underhållet och den sociala tryggheten för barn och familjer när föräldrarna bor åtskilda eller när bara ena föräldern ansvarar för omsorgen och vården av barnet. Kommittén ska senast 2027 lägga fram förslag till utveckling av den sociala tryggheten.

Marjo Malja, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Annika Juurikko, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen stärker och utvecklar stödet för föräldraskap och parrelationer och tjänsterna för separationssituationer i syfte att förebygga och avgöra utdragna och svåra vårdnads- och umgängestvister.

3. Stödet för föräldraskap och parrelationer har utvecklats under tidigare år, särskilt i samband med utvecklingen av familjecentrum. Stödet vid krävande separationer och arbetet för att bekämpa våld efter skilsmässa har utvecklats inom ramen för krävande specialtjänster (pilotprojekten med kompetens- och stödcenter, som upphörde i slutet av 2023). Som en del av arbetet inom den nationella barnstrategin har uppdaterat material om krävande separationssituationer lagts ut på webbplatsen för Institutet för hälsa och välfärd. Utvecklingsarbetet har pågått 2019–2026 och det kommer också att fortsätta i samband med Barnahus-arbetet. På den nationella webbplatsen www.barnahus.fi har man bland annat samlat information om utbildning för yrkespersoner som arbetar med barn.

År 2025 publicerades också en utredning om krävande separationssituationer som social- och hälsovårdsministeriet beställde. (Vaitomaa & Särkelä m.fl.; utredning om krävande skilsmässofall och servicesystemet, social- och hälsovårdsministeriets rapporter och promemorior 2025:12, [Utredning om krävande skilsmässofall och servicesystemet: Åtgärd 12 i nationella barnstrategin](#), på finska, referat på svenska). Social- och hälsovårdsministeriet inleder också en utredning om kostnadseffekterna av krävande separationsituationer med målet att utredningen ska färdigställas under år 2026.

Marjo Malja, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

4. Riksdagen förutsätter att det ges riksomfattande anvisningar och utbildning om hur de utredningar om omständigheterna som utarbetas för domstolsbehandlingen av ärenden som gäller vårdnad och umgängesrätt ska göras och att man bedömer behovet av att reglera behörighetskraven för dem som gör utredningarna.

4. Institutet för hälsa och välfärd har publicerat en handbok för utarbetande av välfärdsområdets utredning i enlighet med lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt. En tredje reviderad upplaga av handboken har publicerats 2024 (THL Handledning 8/2024). I samband med att handboken publicerades ordnades också utbildning, och dessutom uppdaterades webbplatsen för Institutet för hälsa och välfärd. Vidare har Institutet för hälsa och välfärd i form av ett ställningstagande av en expertarbetsgrupp gett ut en publikation om behörighet, fortbildning och samarbetsstrukturer som behövs för att göra en utredning till domstolen enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (THL handledning 12/2022). Expertarbetsgruppen föreslår att behörighetskraven ska regleras, men i det rådande ekonomiska läget har detta inte kunnat genomföras.

Marjo Malja, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

5. Riksdagen förutsätter att regeringen noga ger akt på genomförandet och effekterna av reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt och att den därvid i synnerhet ägnar uppmärksamhet bland annat åt hur de utvidgade möjligheterna att avtala om vårdnad, boende och umgänge utnyttjas och motsvarande utvidgade befogenheter för de sociala myndigheterna utövas och åt hur det växelvisa boendet fungerar och hur effektiva de metoder är som är avsedda mot föräldraalienation och annat hindrande av umgängesrätten.

5. En utredning om genomförandet och effekterna av reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt inleddes i januari 2025 och ska vara klar i juni 2026. Utredningen görs av Institutet för kriminologi och rättspolitik. I utredningen ägnas särskild uppmärksamhet åt de omständigheter som riksdagen lyfter fram.

Outi Kempainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Inrättande av Domstolsverket

RP 136/2018 rd – RSv 218/2018 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur den reform som gäller inrättande av Domstolsverket fungerar och vilka konsekvenser reformen har särskilt med avseende på domstolarnas oberoende och rättssäkerheten, förhållandet och uppgiftsfördelningen mellan justitieministeriet och verket, hur ledningen av verket och direktionens sammansättning fungerar samt hur resurserna räcker till, och lämnar en rapport om detta till lagutskottet före utgången av 2025.

2. Justitieministeriet lämnade en utredning till lagutskottet den 11 december 2025.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Anne Hallavainio, regeringsråd, justitieministeriet

Miljöansvar för konkursbon

RP 221/2018 rd – RSv 311/2018 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder bestämmelser om miljöansvar för konkursbo och att bestämmelserna balanserat beaktar både borgenärernas rätt att få betalt och de grundläggande miljö rättigheterna.

Statsrådet har låtit utföra en [VN TEAS-utredning](#) där man jämför olika modeller för reglering av offentligt miljöansvar vid konkurs. Utredningen har publicerats och den har varit ute på remiss. Det har gjorts ett [sammandrag](#) av utlåtandena.

Mari Aalto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Riktade trakasserier

RP 226/2020 rd – RSv 97/2021 rd

Riksdagen förutsätter att man skyndsamt utreder och bedömer behoven av att ändra lagstiftningen för att effektivare kunna ingripa i riktade trakasserier med straffrättsliga medel samt bereder de lagförslag och anvisningar som behövs, så att offrens ställning stärks.

Utifrån bedömningar som gjorts vid justitieministeriet har det ansetts att ärendet inte föranleder några ändringar i strafflagstiftningen. Arbetet med att stärka offrens ställning fortsätter som en del av beredningen av det brottsofferpolitiska åtgärdsprogram som ingår i regeringsprogrammet. Målet med programmet är att säkerställa en tillräcklig finansiering av stödtjänsterna och förbättra brottsoffrets ställning vid straffrättsliga förfaranden. Justitieministeriet har tillsatt en styrgrupp för projektet som samordnar beredningen av åtgärdsprogrammet. Sommaren 2025 tillsatte styrgruppen en arbetsgrupp för att behandla frågor som har att göra med att förbättra brottsoffrets ställning i straffprocesser. Arbetsgruppen ska i sina förslag beakta tjänstemän och arbetstagare som utsatts för systematiska trakasserier utifrån en bedömning av arbetsgivarens åtgärder. Arbetsgruppens mandat går ut den 31 maj 2026.

Pauliina Sillfors, specialsakkunnig, justitieministeriet

Reform för att förkorta lagringstiderna för uppgifter om betalningsstörningar

RP 109/2021 rd – RSv 34/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen för att förkorta lagringstiderna för uppgifter om betalningsstörningar fungerar och vilka konsekvenser den har samt lämnar en utredning om saken till lagutskottet före utgången av 2026.

1. Den uppföljning som avses i riksdagens första uttalande genomförs som en del av den mer övergripande efterhandsutvärderingen av ändringarna i kreditupplysningslagen (OM016:00/2025). En inledande utredning som baserar sig på statistiskt material pågår som ett externt forskningsarbete vid ministeriet. Utredningen har framskridit enligt tidsschemat. Utredningen omfattar en analys av det positiva kreditupplysningsregistret för perioden mellan våren 2024 och hösten 2025. I samband med den görs det också som tjänsteuppdrag en utredning om hur den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen tillgodoses. När utredningarna är klara ska ministeriet inom 2026 utarbeta en publikation, som ska överlämnas till lagutskottet under hösten 2026.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen för att förkorta lagrings-
tiderna för uppgifter om betalningsstörningar och den eventuella reformen gällande
ett positivt kreditupplysningsregister fungerar tillsammans och vilka de samlade
konsekvenserna är samt att regeringen lämnar en utredning om saken till lagutskottet
senast fyra år efter det att det positiva kreditupplysningsregistret tagits i bruk.

2. Den lag om ett positivt kreditupplysningsregister som avses i riksdagens andra
uttalande trädde i kraft den 1 augusti 2022. Registret togs i bruk i fråga om konsument-
krediter under våren 2024. Registret utvidgas till att omfatta krediter som fysiska
personer tar för sin näringsverksamhet från och med våren 2026. I och med de senaste
lagändringarna ska registret från och med våren 2027 även omfatta uppgifter om enskilda
aktieägares kreditansvar i lån som husbolag tagit. I det sysselsättningspaket som slogs fast
i samband med regeringens budgetförhandlingar (den 2 september 2025) ingår dessutom
en anteckning om att det positiva kreditupplysningsregistret kommer att utvidgas så att
det även omfattar enskilda näringsidkare. Justitieministeriet utreder i samarbete med
finansministeriet vad som krävs för att enskilda näringsidkares inkomstuppgifter ska kunna
beaktas i det positiva kreditupplysningsregistret, inklusive behövliga lagändringar och
hur dessa påverkar informationssystemen. Det tekniska genomförandet av den första och
andra etappen av registret har framskridit i lagenlig takt. En mer omfattande utredning
(OM023:00/2025) av registrets effekter och de konsekvenser som registret i kombination
med ändringarna i kreditupplysningslagen får för kreditgivningen och gäldenärerna
är under planering, och syftet är att utredningsarbetet ska inledas genast efter att
utvärderingen av ändringarna i kreditupplysningslagen har slutförts.

Virpi Koivu, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Uppföljning av ändringen i föräldraskapslagen

RP 132/2021 rd – RSv 85/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet ger akt på hur den ändring som lindrar ovillkorligheten i bestämmelserna om tidsfristen för väckande av talan om upphävande av föräldraskap fungerar och vilka följder ändringen har samt att statsrådet vid behov utreder alternativ för en vidareutveckling av bestämmelserna.

Föräldraskapslagen (775/2022) trädde i kraft den 1 januari 2023. Ändringens effekt och konsekvenser följs upp. Det är möjligt att dra mer detaljerade slutsatser om lagstiftningens effekt när det finns tillräckliga erfarenheter av tillämpningen.

Salla Silvola, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Upptagning och mottagande av muntlig bevisning i de allmänna domstolarna

RP 133/2021 rd – RSv 214/2021 rd

2. Riksdagen förutsätter att informationssystemen och de tekniska lösningarna måste vara klara och driftsäkra innan reformen träder i kraft. Dessutom ska det sörjas för behövlig utbildning och annan beredskap inför reformen samt för de resurser som reformen kräver. En utredning om detta ska lämnas till lagutskottet i samband med propositionen om reformens ikraftträdande.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur reformen angående mottagande och upptagning av muntlig bevisning i de allmänna domstolarna fungerar och vilka konsekvenser den har samt lämnar en utredning till lagutskottet om saken senast fem år från det att reformen trätt i kraft.

2. och 3. Reformen har ännu inte trätt i kraft. Det har ännu inte lagts fram något lagförslag om införande, eftersom det tekniska system som krävs för reformen ännu inte är färdigt. Justitieministeriet lämnar de utredningar som förutsätts till lagutskottet inom de tidsfrister som anges i uttalandet.

Johannes Koskeniemi, specialsakkunnig, justitieministeriet

Lagstiftning om äktenskap som ingåtts under tvång

RP 172/2021 rd – RSv 285/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur bestämmelserna om upphävande av äktenskap som ingåtts genom tvång fungerar och vilka konsekvenser de har samt vid behov vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar bestämmelserna om erkännande av äktenskap som en minderårig ingått utomlands och vid behov bedömer behovet av mer omfattande ändringar i lagstiftningen.

1. och 3. De ändringar i äktenskapslagen som gäller upphävande av äktenskap och erkännande av äktenskap som en minderårig ingått utomlands (484/2023) trädde i kraft den 1 oktober 2023. Ändringarnas effekt och konsekvenser följs upp. Det är möjligt att dra mer detaljerade slutsatser om lagstiftningens effekt när det finns tillräckliga erfarenheter av tillämpningen.

Outi Kempainen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Skriv in skolvåld i strafflagen

MI 5/2021 rd – RSk 44/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen på ett övergripande sätt utreder hur mobbning i skolan kan förebyggas och åtgärdas bättre än för närvarande och i anslutning till detta bedömer bland annat behoven av att komplettera lärarutbildningen och skapa enhetliga verksamhetsmodeller på riksnivå i mobbningsfall samt huruvida lagstiftningen om skadestånd och tillsynen över undervisningsväsendet behöver ses över.

Ändringar som möjliggör ingripanden i rätt tid och som syftar till att stärka elevernas rättsliga ställning har gjorts i lagen om grundläggande utbildning och förordningen om grundläggande utbildning, lagen om yrkesutbildning, gymnasielagen samt lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020). Syftet med lagändringarna är att förebygga mobbning, trakasserier och våld i skolor och läroanstalter samt att säkerställa en trygg studiemiljö. Lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Genom lagändringarna preciserades bestämmelserna om undervisningsväsendet för att det ska vara möjligt att effektivt och i rätt tid ingripa i mobbning. Ändringarna stärker rätten för barn och unga att gå i skola och studera i en trygg miljö, samtidigt som de ger skolorna och läroanstalterna bättre verktyg för att ingripa i mobbning, våld och trakasserier.

Ändringarna av lagen om grundläggande utbildning preciserar bland annat bestämmelserna om förvägrande av undervisning för att garantera säkerheten för eleverna och dem som arbetar i en undervisningslokal. I fortsättningen kan en elev inom den grundläggande utbildningen förvägras undervisning utöver för den återstående dagen även för följande arbetsdag. Under den tid som undervisningen förvägras ska det ordnas möjlighet för eleven att personligen diskutera med en psykolog eller kurator inom elevvården. Dessutom ska det ordnas annat stöd som eleven behöver under den tid som undervisningen förvägras och för att kunna delta i undervisningen när eleven återvänder till skolan.

För eleven utarbetas en plan för att stödja återgången till undervisningen. Till lagen om grundläggande utbildning fogades en skyldighet för eleverna att inte mobba eller diskriminera andra elever. Dessutom ska eleverna handla så att de inte äventyrar andra elevers eller studerandes, skolgemenskapens eller studiemiljöns säkerhet eller hälsa. Dessa skyldigheter kan preciseras i de ordningsstadgor som godkänts av utbildningsanordnaren.

Eftersom de ovannämnda lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2022 är det viktigt att bevaka hur lagändringarna har tillämpats i praktiken och vilka konsekvenser de har haft. På så sätt får man också reda på eventuella nya behov av lagändringar.

I enlighet med regeringsprogrammet stärktes regionförvaltningsverkens befogenheter i fråga om laglighetsövervakningen av skolorna. Till lagen om grundläggande utbildning fogades en bestämmelse enligt vilken regionförvaltningsverken (från den 1 januari 2026 Tillstånds- och tillsynsverket) av grundad anledning på eget initiativ kan undersöka om undervisningen har ordnats enligt vad som föreskrivs i lagen. Syftet med att stärka tillsynen är att säkerställa att tjänsterna är lagenliga och av hög kvalitet samt att elevernas rättigheter och rättsskydd tillgodoses. Till lagen fogades dessutom en bestämmelse om sanktioner som regionförvaltningsverket kan tillgripa.

Heli Nederström, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets redogörelse för rättsvården

SRR 13/2022 rd – RSk 84/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen sörjer för rättsvårdens verksamhetsförutsättningar och vidtar omedelbara åtgärder för att avhjälpa finansieringsunderskottet inom rättsvården genom att väsentligt öka de permanenta anslagen för rättsvården utifrån de resursbehov som framförs i redogörelsen SRR 13/2022 rd på ett hållbart och långsiktigt sätt som överskrider valperioderna.

1. I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen. I redogörelsen för rättsvården konstateras det att det samlade behovet av extra årsverken inom rättsvården är cirka 1 200 årsverken fram till 2030. För att uppnå det målsatta antalet årsverken har en bestående tilläggsfinansiering på 75 miljoner euro anvisats till rättsvårdsaktörerna i de planer för de offentliga finanserna som godkändes 2023. I praktiken har 30 miljoner euro anvisats för 2024, 65 miljoner euro för 2025, 80 miljoner euro för 2026 och 75 miljoner euro från och med 2027. Även förundersökningsmyndighetens, åklagarens, rättshjälpens, domstolarnas och straffverkställighetens resurser måste vara rätt dimensionerade för att det straffrättsliga ansvaret ska kunna fullgöras problemfritt, och resursernas proportionalitet måste bevakas fortlöpande.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart inleder en utredning med brett förankrad sammansättning om behoven och möjligheterna att utöka juristutbildningen samt om att utveckla den examensinriktade fortbildningen och den kompletterande utbildningen för att svara på de utmaningar med utbildning och rekrytering av personal inom rättsvården som framgår av redogörelsen SRR 13/2022 rd. En skriftlig redogörelse om projektet och dess framskridande ska lämnas till lagutskottet före utgången av 2023. Även behoven och möjligheterna att utveckla utbildningen inom brottspåföljdsområdet bör utredas antingen i detta sammanhang eller separat.

2. Justitieministeriet och undervisnings- och kulturministeriet har låtit utföra en utredning om det kvantitativa behovet av juristutbildning inom rättsvården samt föreslagit en liten ökning av antalet nybörjarplatser inom juristutbildningen med hänsyn till de regionala arbetskraftsbehoven. Brottspåföljdsmyndigheten har som en del av organisationsreformen Rise 3.0 berett en framställning till justitieministeriet om ett nytt utbildningssystem. Ministeriet bereder de lagstiftningsändringar som reformen förutsätter. Regeringens proposition lämnas till riksdagen i mars 2026.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar omedelbara åtgärder för det fortsatta arbetet med och genomförandet av de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som föreslås i redogörelsen SRR 13/2022 rd. Beredningen av åtgärderna samt deras framskridande och genomslag bör följas aktivt och noggrant.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen före utgången av september 2026 lämnar riksdagen en ny övergripande redogörelse om rättsvårdens verksamhetsförutsättningar och de åtgärder som behövs med tanke på åtgärdsförslagen i redogörelsen SRR 13/2022 rd samt rekryterings- och utbildningsutmaningarna inom rättsvården. Redogörelsen bör också bedöma mer allmänna, principiella frågor som gäller rättsstaten samt innehållsfrågor som gäller tillgången till rättvisa liksom också kopplingarna till rättsvården på EU-nivå och internationell nivå.

3. och 4. I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen. De lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som föreslås i redogörelsen för rättsvården bereds och följs upp både som en del av genomförandet av regeringsprogrammet och separat. Vid justitieministeriet har beredningen av en ny redogörelse inletts, och regeringen lämnar redogörelsen till riksdagen före utgången av september 2026.

Juha Saunamäki, ledande sakkunnig, justitieministeriet

Uppföljning av lagstiftningen om sexualbrott

RP 13/2022 rd – RSv 88/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter med beaktande av de otillräckliga anslagen inom justitieministeriets förvaltningsområde att regeringen noga följer huruvida de tilläggsanslag som anvisats myndigheter och domstolar för genomförandet av totalreformen av 20 kap. i strafflagen är tillräckliga och inbördes proportionerliga samt vid behov vidtar åtgärder för att stärka anslagsläget.
1. Tillräckligheten av de tilläggsanslag som anvisats för genomförandet följs upp. Eventuella åtgärder för att stärka anslagsläget vidtas i samband med ram- och budgetberedningen av statsfinanserna.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen på bred front och ingående följer hur totalreformen av 20 kap. i strafflagen fungerar, hur bestämmelserna tillämpas och vilka konsekvenser reformen har. Särskild uppmärksamhet bör fästas bland annat vid tillämpningen av de straffbestämmelser som grundar sig på avsaknad av frivillighet, det vill säga bestämmelserna om våldtäkt och sexuellt övergrepp. Också tillämpningen av straffbestämmelsen om sexuellt utnyttjande bör bevakas med särskild hänsyn till gränsdragningen mellan den bestämmelsen och de straffbestämmelser som grundar sig på avsaknad av frivillighet och till huruvida det inbördes förhållandet mellan bestämmelserna är tydligt. Särskild uppmärksamhet bör också fästas vid tillämpningen av straffbestämmelserna om sexualbrott mot barn och vid konsekvenserna av straffpraxis. En utredning om hur reformen fungerat och vilka konsekvenser den gett ska lämnas till lagutskottet senast fem år efter det att reformen trätt i kraft.
3. Det är inte ändamålsenligt att undersöka och utvärdera hur lagstiftningen om sexualbrott fungerar samt lagstiftningens tillämpning och konsekvenser förrän lagstiftningen har varit i kraft en längre tid. Justitieministeriet genomför den utredning som riksdagen kräver och lämnar den till lagutskottet före utgången av år 2027.

Kristiina Koivukari, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Lagen om öppenhetsregistret och dess effekt

RP 98/2022 rd – RSv 304/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att tillämpningsområdet för lagen om öppenhetsregistret när det gäller påverkanskommunikation som utövas på riksdagen och ministerierna följs upp och att man utifrån erfarenheterna bedömer möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet till påverkanskommunikation på andra förvaltningsnivåer.
2. Riksdagen förutsätter att det heltäckande och i stor omfattning följs upp hur lagen om öppenhetsregistret fungerar och vilka konsekvenser den har med beaktande av bland annat anmälningsskyldigheten och dess begränsningar, de uppgifter som ska anmälas och anmälningsförfarandet samt sanktionssystemet. Också regleringens konsekvenser för civilsamhällets och företagets samhällsaktivitet och påverkanskommunikation bör följas upp.

1. och 2. Öppenhetsregistret infördes den 1 januari 2024, när lagen om öppenhetsregistret trädde i kraft i sin helhet. Före utgången av 2025 hade omkring 1 200 aktörer anmält sig till registret och under de tre olika anmälningsperioderna hade sammanlagt fler än 5 600 personer lämnat in en verksamhetsanmälan. Ekonomiska uppgifter om verksamheten ska lämnas första gången sommaren 2026. Statens revisionsverk har fortsatt att stödja de anmälningsskyldiga genom anvisningar, rådgivning och utbildning samt vidareutvecklat det elektroniska registersystemet för att underlätta inlämningen av verksamhetsanmälningar. Revisionsverket lade också fram sin första [årsrapport](#) om verksamheten 2024. Delegationen för öppenhetsregistret har aktivt fortsatt att bevaka verkställigheten och försökt etablera rekommendationerna om god intressebevakning. I enlighet med regeringsprogrammet genomför justitieministeriet under 2026 en utvärdering av lagen om öppenhetsregistret, i samband med vilken man bedömer hur lagen fungerar och huruvida tillämpningsområdet behöver utvidgas. Statens revisionsverk ska också lämna riksdagen en berättelse om registrets funktion och tillsynen över registret.

Sami Demirbas, specialsakkunnig, justitieministeriet

Effektiv övervakning av besöksförbud

RP 143/2022 rd – RSv 203/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur den elektroniska övervakningen av utvidgat besöksförbud fungerar och vilka konsekvenser det har samt utifrån erfarenheterna bedömer behovet och möjligheterna att utveckla den elektroniska övervakningen och utvidga dess användningsområde vid övervakningen av att besöksförbud iakttas.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur resurserna för att effektivisera besöksförbudet räcker till och vidtar omedelbara åtgärder för att öka resurserna, om de visar sig vara otillräckliga.

1. och 2. Justitieministeriet har inte under 2025 fått kännedom om att resurserna för att förstärka besöksförbudet skulle ha varit otillräckliga. Justitieministeriet fortsätter att följa hur effektiva de ändrade bestämmelserna som trädde i kraft den 1 oktober 2023 är och huruvida resurserna är tillräckliga. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering utvärderas möjligheterna att utveckla den elektroniska övervakningen och utvidga dess användningsområde när det gäller övervakningen av besöksförbud, för att förbättra effektiviteten och minska antalet fall där gärningsmannen bryter mot förbudet. Den ovan avsedda utvärderingen inleds vid justitieministeriet 2026.

Katja Repo, specialsakkunnig, justitieministeriet

Lagar om brådskande behandling av brott mot barn

RP 144/2022 rd – RSv 192/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt bevakar hur resurserna för brådskande behandling av brott mot barn räcker till och vidtar omedelbara åtgärder för att öka resurserna om de i praktiken visar sig otillräckliga och i synnerhet om behandlingen av andra brottmål fördröjs.

Justitieministeriet har inte under 2025 fått kännedom om att resurserna för brådskande behandling av brott mot barn skulle ha varit otillräckliga. Justitieministeriet fortsätter att följa hur effektiva de ändrade bestämmelserna som trädde i kraft den 1 oktober 2023 är och huruvida resurserna är tillräckliga.

Katja Repo, specialsakkunnig, justitieministeriet

Ändring av 21 kap. 8 och 8 b § i rättegångsbalken

RP 201/2022 rd – RSv 240/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen i syfte att öka tillgången till rättslig prövning skyndsamt vidtar nya lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att sänka rättegångskostnaderna och tröskeln för att inleda process i tvistemål och utreder åtgärder för att stödja de ekonomiska möjligheterna för parter i tvistemål att stå för rättegångskostnaderna.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska tillgången till rättshjälp förbättras och användningen av rättshjälp vid medling främjas. Regeringen förbättrar också förutsättningarna för att ordna högklassiga och mer enhetliga tjänster för rättshjälp, intressebevakning samt ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning genom att inrätta ett riksomfattande rättstjänstverk, som inledde sin verksamhet i början av 2025.

Enligt regeringsprogrammet ska det i samarbete med försäkringsbolagen utredas hur rättsskyddsförsäkringarna kan utvecklas. Dessutom utreds utvecklingsbehoven i fråga om konsumenttvistenämnden i syfte att förkorta handläggningstiderna och förbättra konsumenternas rättsskydd. [En utredning om utvecklingsbehoven i konsumenttvistenämndens verksamhet](#) (på finska, referat på svenska) färdigställdes i april 2024.

Vidare ska det enligt regeringsprogrammet säkerställas att domstolarna har tillräckliga resurser för behandlingen av tvistemål som gäller bostadsaktiebolag och uthyrning av bostäder samt införs ett förfarande för små tvistemål (bland annat vräkning). Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om ett förfarande för små tvistemål lämnades till riksdagen i september 2025 (RP 89/2025 rd).

Jukka Siro, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändringar i tvångsmedelslagen och förundersökningslagen och uppföljning av konsekvenserna

RP 217/2022 rd – RSv 305/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och bedömer eventuella behov av att ändra lagstiftningen beträffande övervakningen av en begränsning av kontakter, och lämnar eventuella behövliga lagändringar i ärendet till riksdagen för behandling så snart som möjligt.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar konsekvenserna av ändringarna i bestämmelserna om användning av överskottsinformation och hur ändringarna berör brott av olika allvarlighetsgrad, och vid behov utreder behovet av en översyn av regleringen.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och bedömer om skjutvapenbrott kan fogas till förteckningen över brott för vars utredning överskottsinformation kan användas, och lämnar förslag till behövliga lagändringar som framkommer av utredningen till riksdagen för behandling så snart som möjligt.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och bedömer om det finns behov av bestämmelser om sådan genomsökning av platser som meddelas i efterhand, särskilt med tanke på bekämpningen av grov och organiserad brottslighet, och lämnar förslag till behövliga lagändringar som framkommer av utredningen till riksdagen för behandling så snart som möjligt.

1.–4. Justitieministeriet tillsatte den 13 februari 2025 en arbetsgrupp (VN/21297/2023, [Projektfönstret](#)) som har till uppgift att bedöma behovet av ändringar i tvångsmedelslagen (806/2011) och bereda nödvändiga lagstiftningsändringar. Arbetsgruppens mandatperiod är den 1 mars 2025–31 maj 2027, och dess uppgift kommer att genomföras i två faser.

Målet är att regeringen ska lämna en proposition som gäller den första fasen till riksdagen i mars 2026. Den första fasen har främst gått ut på att genomföra skrivningarna om tvångsmedelslagen i regeringsprogrammet och se över bestämmelserna om förutsättningarna för häktning med hänsyn till avgörandet HD 2024:20. Arbetsgruppens betänkande offentliggjordes den 21 november 2025 och var ute på remiss fram till den 16 januari 2026 ([Justitieministeriets publikationer OM2025:55, Bedömning av ändringsbehov i tvångsmedelslagen: förutsättningar för häktning och hemliga tvångsmedel](#) på finska, referat på svenska). Under den första fasen har fokus legat på uttalandena 3. och 4. i RSv 305/2022 rd.

I den andra fasen av projektet görs en mer omfattande bedömning av behovet av ändringar, och särskild uppmärksamhet ägnas åt riksdagens ställningstaganden (inklusive RSv 305/2022 rp) och lösningar för laglighetsövervakning samt åt frågor som tagits upp i rättspraxis (se närmare [beslutet om tillsättande](#) av arbetsgruppen (på finska)). Dessutom ska de lagstiftningsbehov som föranleds av de praktiska aktörernas observationer och som gäller tvångsmedelslagen beaktas liksom även eventuella lagstiftningsbehov som föranleds av internationella förpliktelser under arbetsgruppens arbete.

Joni Korpinen, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Inrättande av ämbetsverket Specialmyndigheterna inom justitieförvaltningen

RP 31/2023 rd – RSv 47/2023 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur det nya ämbetsverket Specialmyndigheterna inom justitieförvaltningen fungerar och att regeringen lämnar en utredning om detta till lagutskottet före utgången av 2026. Vid uppföljningen och

i utredningen ska särskild uppmärksamhet fästas vid hur uppgiftsfördelningen mellan specialmyndigheterna och enheten för administrativa tjänster fungerar, vid ansvarsfrågorna, vid hur förfarandena för hörande mellan specialmyndigheterna och enheten för administrativa tjänster fungerar, vid det nya ämbetsverkets resursanvändning och effektiviseringspotential samt vid huruvida tillräckliga resurser säkerställts för specialmyndigheternas substansarbete.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen. Justitieministeriet lämnar den utredning som förutsätts i uttalandet till riksdagen inom den tid som anges i uttalandet.

Juha Saunamäki, ledande sakkunnig, justitieministeriet

Lagstiftning om främjande av anlitaudet av fjärranslutningar vid rättegång i allmänna domstolar

RP 63/2024 rd – RSv 126/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur lagstiftningen om främjande av användningen av fjärranslutningar vid rättegångar i allmänna domstolar fungerar och vilka konsekvenser den har, inklusive konsekvenserna för offentligheten vid rättegång via fjärranslutning, och lämnar en utredning om detta till lagutskottet före utgången av 2029.

De lagändringar som gäller främjande av anlitaudet av fjärranslutningar trädde i kraft den 1 mars 2025. Justitieministeriet följer hur lagstiftningen fungerar och vilka konsekvenser den har och lämnar den begärda utredningen inom utsatt tid.

Johannes Koskenniemi, specialsakkunnig, justitieministeriet

Ändring av lagen om medling vid brott och i vissa tvister

RP 130/2024 rd – RSv 153/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen stärker och utvecklar stödet och tjänsterna för föräldrar och familjer samt personer som misstänks för eller är offer för våld i nära relationer samt hänvisandet till dessa tjänster och att regeringen ser till att stödet och tjänsterna för förebyggande och lösning av våld i nära relationer har tillräcklig finansiering.

1. Under 2025 beredde kommissionen för bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet, som verkar i anslutning till social- och hälsovårdsministeriet, en ny plan för genomförande av Istanbulkonventionen för åren 2026–2033. Samtidigt beredde social- och hälsovårdsministeriet en ny åtgärdsplan, En barndom utan våld, för åren 2026–2033. I dessa planer beaktades riksdagens uttalande om att stödet och tjänsterna, liksom även hänvisandet till dessa, ska stärkas och utvecklas. De nya genomförandeplanerna innehåller flera åtgärder som strävar efter att stärka tillgången till tjänsterna för våldsoffer och andra parter.

Åtgärdsplanen En barndom utan våld innehåller ett separat kapitel om våld i nära relationer i familjer. Centrala idéer i planen är att det är varje vuxens och samhälles uppgift att se till att alla barn får leva ett liv utan våld och att barnen skyddas genom att föräldrarna erbjuds stöd. Bland annat åtgärderna 4, 7 och 8 i åtgärdsplanen En barndom utan våld överensstämmer med detta riksdagens uttalande. De går ut på att stärka dels barnens delaktighet och identifieringen av våld, dels ingripandet i våld genom sektorsövergripande samarbete som ger akt på såväl offren som våldsutövarna (åtgärd 4), göra föräldrarna och vårdnadshavarna mer delaktiga och stödja föräldrarna i deras fostringsuppgift i syfte att främja säkerheten och förebygga våld (åtgärd 7) samt på ett övergripande sätt öka medvetenheten om vikten av ett tryggt och våldsfritt familjeliv med hänsyn till barnets rättigheter, en trygg och uppmuntrande uppväxtmiljö, fostran utan våld, ett tryggt familjeliv samt olika former av våld och bevittnande av våld (åtgärd 8).

Också i den nya planen för genomförande av Istanbulkonventionen (2026–2033) ingår åtgärden att trygga tillräckliga och korrekt riktade tjänster för separerande föräldrar och deras barn samt att trygga säkerheten för barn som stannar hemma under en skyddshemsperiod.

År 2024 publicerade Institutet för hälsa och välfärd utredningen "Våld i nära relationer och sexuellt våld – arbete med våldsutövare i Finland: Tjänster, program och bemötande av våldsutövare i nära relationer inom social- och hälsovården" (Rapport 7/2024, på finska, referat på svenska). Utredningen innehåller flera rekommendationer om förebyggande av våld och om tjänster som riktar sig till våldsutövare. I planen för genomförande av Istanbulkonventionen (2026–2033) tas det också hänsyn till våldsutövarna, och strävan är att tillgången till tjänster för våldsutövare ska förbättras.

I enlighet med regeringsprogrammet bereder social- och hälsovårdsministeriet utredningar för att bedöma om det finns behov av lagstiftning som förpliktar kommunerna och välfärdsområdena att stärka strukturerna för förebyggande och motverkande av våld.

Finansieringen av skyddshemmen har ökats planenligt och ambitionen är att ytterligare stärka tillgången på dessa tjänster. År 2025 uppgick finansieringen för skyddshemmen till 27,55 miljoner euro.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Marjo Malja, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

1. Ett brottsofferpolitiskt åtgärdsprogram enligt regeringsprogrammet har beretts under ledning av justitieministeriet från början av 2024. Syftet är att trygga stödtjänsternas finansiering och förbättra brottsutsattas ställning vid straffrättsliga förfaranden. De förslag som ska ingå i programmet bereds i två faser, och beredningen samordnas av en styrgrupp. I februari 2025 överlämnade den arbetsgrupp som haft till uppgift att utreda frågor kring finansieringen av stödtjänsterna sitt förslag till styrgruppen för att trygga finansieringen av allmänna och särskilda stödtjänster för brottsoffer samt för att ytterligare klargöra det finansiella ansvaret. I den andra fasen av beredningen läggs fokus på att förbättra brotts-offrens ställning i straffprocessen. Den arbetsgrupp som tillsattes sommaren 2025 har till uppgift att bereda förslag till metoder och förfaranden för att förbättra brottsoffrens ställning i straffprocessen. Projektet fortsätter till den 31 maj 2026.

Statsfinansieringen av stödtjänsterna för offren stärks av den brottsofferavgift som tas ut av gärningsmännen. Lagen om ändring av lagen om brottsofferavgift (323/2025) trädde i kraft den 1 januari 2026. Syftet med höjningen av brottsofferavgiften enligt regeringsprogrammet är att trygga tillgången till stödtjänster för brottsoffer och att öka gärningsmännens ansvar för finansieringen av dessa. Höjningen är samtidigt ett svar på den allmänna ökningen av kostnadsnivån eller inflationens effekter. Syftet med lagen är att stärka den statsfinansiering som hänför sig till stödtjänsterna för offer med ett belopp som motsvarar intäkterna av brottsofferavgifterna. Höjningen beräknas innebära en ökning med 1,9 miljoner euro jämfört med de nuvarande årliga intäkterna från brottsofferavgifter på omkring 4 miljoner euro.

Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgiften att bereda det nationella genomförandet av direktiv (EU) 2024/1385 om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Direktivet innehåller minimibestämmelser om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer på EU-nivå. Bestämmelserna gäller definitionen av brott och påföljder, offrens rättigheter, skydd och stöd till offren samt förebyggande åtgärder och tidigt ingripande. Direktivet ska genomföras på nationell nivå senast den 14 juni 2027. Arbetsgruppen har till uppgift att bedöma vilka ändringar i lagstiftningen som direktivet förutsätter och bereda de förslag till lagändringar som behövs. Arbetsgruppens mandattid är den 7 maj 2025–28 februari 2026.

I samband med det brottsofferpolitiska åtgärdsprogrammet bereds förslag till genomförande av de artiklar i direktivet som innehåller andra skyldigheter än de som ska genomföras genom lagstiftning för att förbättra offrets ställning i straffrättsliga förfaranden. Projektet fortsätter som det konstaterats ovan till den 31 maj 2026.

Pauliina Sillfors, specialsakkunnig, justitieministeriet
Sofia Söderholm, specialsakkunnig, justitieministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur förbudet mot medling vid våld i nära relationer tillämpas och fungerar samt vilka konsekvenser det har samt lämnar en utredning om saken till lagutskottet före utgången av 2028. Regeringen ska bland annat följa vilka konsekvenser förbudet mot medling vid våld i nära relationer har för offrens ställning och vilka erfarenheter offren har av lagändringen samt hur de tjänster som står till buds för dem som är misstänkta eller offer för våldsbrott i nära relationer räcker till, om dessa tjänster är tillgängliga på lika villkor, om resurserna för tjänsterna räcker till och hur hänvisandet till tjänsterna genomförs i praktiken. Konsekvenserna för barnen måste också följas. Dessutom ska regeringen följa de förändringar som i olika skeden av straffprocessen sker i behandlingen av och volymen på handläggningen av våldsbrott i nära relationer samt följa upp om de anslag som anvisats polisen, åklagarna och domstolarna är tillräckliga. Regeringen ska också följa konsekvenserna för medlingen vid våldsbrott i nära relationer i andra förfaranden än förfaranden enligt medlingslagen samt konsekvenserna för myndighetspraxis i fråga om sådan förlikning och för hur ärendena framskrider i straffprocessen.

2. Medling vid våld i nära relationer förbjöds genom lagen om ändring av lagen om medling vid brott och i vissa tvister (966/2024), som riksdagen godkände i december 2024 och som trädde i kraft den 1 januari 2025. Genom lagändringen får brott som innehåller våld eller vissa andra brott som har riktats mot en närstående till den misstänkte inte tas upp till medling. Ändringens effekt och konsekvenser följs upp, liksom även resurserna för aktörerna inom straffprocesskedjan och huruvida de räcker till. Frågan behandlades av delegationen för medling i brottmål år 2025.

Hanna Leivo, specialsakkunnig, justitieministeriet
Jari Keinänen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av bestämmelserna om vapenbrott

RP 204/2024 rd – RSv 69/2025 rd

Riksdagen förutsätter att det följs upp hur de ändringar som följer av totalreformen av 41 kap. i strafflagen tillämpas och fungerar och vilka konsekvenser de har. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid tillämpningen av de ändringar som gjorts i straffbestämmelsen om grovt skjutvapenbrott och vilka ekonomiska och övriga konsekvenser ändringarna har samt hur straffpraxis utformas. Om det uppkommer problem måste omedelbara lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder vidtas för att avhjälpa dem. En rapport om uppföljningen av straffpraxis och konsekvenserna ska lämnas till lagutskottet före utgången av 2030.

Ändringarna i lagstiftningen om vapenbrott trädde i kraft i början av 2026. De reviderade bestämmelserna tillämpas på brott som begåtts under den tid bestämmelserna är i kraft, vilket leder till att tillämpningspraxis och konsekvenserna gradvis kommer att öka. Detta gäller särskilt lagakraftvunna och verkställbara domar. Vid justitieministeriet bedöms det hur det är bäst att genomföra uppföljningen av de omständigheter som konstaterats i utlåtandet, i synnerhet med tanke på att uppföljningen också ska stödja utarbetandet av den rapport som före utgången av 2030 ska lämnas till lagutskottet. Efter denna bedömning inleds uppföljningen så fort som möjligt.

Janne Kanerva, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Offentligrättsliga borgenärs ställning vid skuldkonvertering

RP 153/2025 rd – RSv 178/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder de offentligrättsliga borgenärernas ställning vid skuldkonvertering.

Ändringarna av bestämmelserna om skuldkonvertering i lagen om företagssanering och värdepappersmarknadslagen (1422/2025 och 1423/2025) trädde i kraft den 1 januari 2026. En utredning om offentligrättsliga borgenärs ställning behöver utarbetas i samarbete med de berörda ministerierna.

Katri Törnroth, lagstiftningsråd, justitieministeriet

7 Kommunikationsutskottet

Den nya vägtrafiklagen

RP 180/2017 rd – RSv 65/2018 rd

Riksdagen förutsätter att information om reformerna i den nya vägtrafiklagen ges effektivt och med god täckning till vägtrafikanterna och att lagens effekter följs upp och utvärderas i synnerhet i fråga om säkerhet och smidighet i trafiken.

En utvärdering av totalreformen av vägtrafiklagen inleddes i slutet av 2024. Den första delen av utvärderingen genomfördes 2024 och den andra delen 2025. Utvärderingsrapporten färdigställs för närvarande. Resultaten behandlas och information om dem kommer att ges när hela utvärderingen är klar. Utvärderingsresultaten tas i beaktande när trafiksäkerhetsstrategin uppdateras.

Sofia Johansson, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet
Juuso Suomento, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Begäran om omprövning av beslut om temporärt körförbud

RP 91/2019 rd – RSv 75/2019 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet snarast utvärderar och ser över bestämmelserna om rätt att begära omprövning och anföra besvär över beslut om körförbud så att körrättsinnehavarens rättssäkerhet tillgodoses utan att bestämmelserna medför överlappande behandling av omprövnings- eller besvärärenden som belastar myndigheternas resurser i onödan.

Den arbetsgrupp som genomförde trafiksäkerhetsstrategin och bestod av medlemmar från kommunikationsministeriet, Transport- och kommunikationsverket, inrikesministeriet, Polisstyrelsen och justitieministeriet behandlade frågan 2023–2024. Våren 2024 publicerade arbetsgruppen en promemoria om körförbud, en enklare körförbudsprocess samt alkoholås och ökad användning av dem. I promemorian föreslås åtgärder för att uppnå målen för trafiksäkerheten och förenkla de administrativa förfarandena.

Förslagen i promemorian övervägs i samband med genomförandet av EU:s nya körkortsdirektiv. Ett projekt för genomförandet inleddes i december 2025. Det nya körkortsdirektivet trädde i kraft den 25 november 2025 och där ingår EU:s regler om körförbud. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Saara Louko, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Monika Mutanen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Förbättring av tillgången till taxitjänster och utveckling av offentligt understödda transporter

RP 176/2020 rd – RSv 34/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål bedömer och vidtar alla lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som behövs för att förbättra tillgången till taxitjänster i olika områden.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål inleder och genomför ett lagstiftningsprojekt och andra behövliga åtgärder för att utveckla offentligt understödda transporter och lösa de nuvarande utmaningarna i samarbete med branschaktörerna.

1–2. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska konsumenternas förtroende för taxitrafiken stärkas. Enligt regeringsprogrammet genomförs ett lagstiftningsprojekt för att främja tillgången till taxi, beakta olika kundgrupper i hela landet, effektivisera övervakningen av taxitrafiken och bekämpa grå ekonomi.

Kommunikationsministeriet inledde den 3 oktober 2024 ett lagstiftningsprojekt för att ändra taxilagstiftningen ([projektsida](#)). Projektets huvudmål är att öka säkerheten och tillförlitligheten och att bekämpa grå ekonomi. Regeringens proposition var på remiss våren 2025 och bereddes vidare under hösten också utifrån remissbehandlingen. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen vecka 9 under vårsessionen 2026. I propositionen föreslås många ändringar i taxilagstiftningen och bedöms ändringarnas konsekvenser också för tillgången. Transport- och kommunikationsverket uppdaterar varje år sina lägesbilder som behandlar utbudet av taxitjänster, taximarknadens årsstatistik, prisuppföljningen för taxitrafiken, tillgången till taxitjänster och tillgängligheten i taxitrafiken. De föreslagna ändringarnas konsekvenser för taximarknadens funktion och utveckling kan bevakas med hjälp av lägesbilderna över taxitjänsterna och taximarknaden.

Under projektets förberedelsefas utarbetades våren 2024 en bedömningspromemoria om ändringsbehoven i taxilagstiftningen ([projektsida](#)). I promemorian behandlades också andra möjligheter än lagstiftning för att förbättra tillgången.

Dessutom utvecklar regeringen den offentligt ordnade transportservicen som en helhet i samarbete med kommunerna och välfärdsområdena. För att genomföra föresatsen i regeringsprogrammet lämnade kommunikationsministeriet en regeringsproposition till riksdagen (RP 33/2025 rd). Lagen om temporär ändring av lagen om transportservice (387/2025) trädde i kraft den 1 juli 2025.

Med stöd av lagen genomförs ett geografiskt avgränsat försök där uppgifter om efterfrågan, utbudet och utfallet av vissa offentligt understödda persontransporter lämnas till Transport- och kommunikationsverket. Transport- och kommunikationsverket har börjat verkställa lagen och samla in uppgifter av beställningscentraler som förmedlar taxiresor. Försöket är avgränsat till Norra Österbottens, Lapplands, Kajanalands och Mellersta Österbottens välfärdsområden och gäller transporter med stöd av socialvårdslagen och lagen om funktionshinderservice samt områdenas transporter med stöd av sjukförsäkringslagen. Målet är att få en övergripande uppfattning av transportbehoven och de faktiska transporterna i ett geografiskt stort område med mycket varierande transportbehov, och att lägga fram riksomfattande rekommendationer om fortsatta åtgärder.

Kommunikationsministeriet har tillsatt en styrgrupp för projektet. Gruppen har till uppgift att följa beredningen av de åtgärder som lagen och genomförandet kräver. Styrgruppen utarbetar en mellanrapport och en slutrapport med iakttagelser och rekommendationer. I styrgruppen sitter företrädare för kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten, Transport- och kommunikationsverket, Trafikstyrningsbolaget Fintraffic Ab och välfärdsområdena.

Sissi Kohtala, regeringsråd, kommunikationsministeriet
Atte Riihelä, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Marknaden för stark autentisering och behovet av prisreglering

RP 237/2020 rd – RSv 17/2021 rd

Riksdagen förutsätter att kommunikationsministeriet årligen lämnar kommunikationsutskottet en utredning om den information som samlats in om marknaden för och utbudet av stark autentisering och en bedömning av behovet av fortsatt prisreglering.

Transport- och kommunikationsverket genomförde sin fjärde marknadsinformationsenkät våren 2025. Kommunikationsministeriet lämnade i slutet av 2025 en separat utredning till kommunikationsutskottet om enkätresultaten och en analys av resultaten. Det är meningen att enkäten ska genomföras årligen, följande gång våren 2026.

Pauliina Penttilä, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Konsekvenserna av miljö- och energieffektivitetskraven vid upphandling av fordon och trafik tjänster

RP 70/2021 rd – RSv 106/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet från första början noga följer upp regleringens konsekvenser i synnerhet i fråga om konsekvenserna för glesbygden och de företag som deltar i anbuds förfaranden och vid behov börjar se över regleringen i god tid redan före den halvtidsöversyn av regleringen som avses i propositionen.

1. Den halvtidsöversyn som avses i 17 § i lagen om miljö- och energieffektivitetskrav vid upphandling av fordon och trafik tjänster (den så kallade CVD-lagen) blev klar i december 2024. Den andra upphandlingsperioden började den 1 januari 2026 och utredningarna gav ingen anledning att ändra de gällande minimiandelarna inför den andra perioden. Som underlag för bedömningspromemorian genomfördes en enkät, där de upphandlande enheterna i regel uppgav att deras skyldigheter var rimliga. Det har blivit vanligare att lagen tillämpas i anbuds förfarandena.

Rapporteringen enligt CVD-lagen har visat sig vara problematisk. Enligt Transport- och kommunikationsverket finns det fortfarande bara riktgivande information om genomförda upphandlingar att få från de upphandlande enheternas annonser i efterhand. Den 28 november 2025 var läget för genomförda upphandlingar som annonserats i e-tjänsten Hankintailmoitukset.fi på riksnivå under den första upphandlingsperioden enligt CVD-lagen följande (siffrorna är förknippade med stor osäkerhet):

- 9 260 lätta nyttofordon, varav 1 978 var rena (Finlands mål för den första upphandlingsperioden enligt direktivet är 38,5 procent av upphandlingarna).
- 564 lastbilar, varav 219 var rena (Finlands mål för den första upphandlingsperioden enligt direktivet är 9 procent av upphandlingarna).
- 1 566 bussar, varav 1 178 var rena (Finlands mål för den första upphandlingsperioden enligt direktivet är 41 procent av upphandlingarna).

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet redan före den halvtidsöversyn som avses i propositionen ser till att kommunernas finansieringsprincip genomförs också i praktiken och dessutom genom tillräckliga stödåtgärder och andra behövliga åtgärder säkerställer att rena och energieffektiva fordon kan användas för de ändamål som avses i propositionen också inom de områden där det inte uppstår laddnings- och distributionsinfrastruktur på marknadsvillkor.

2. Sedan 2018 har Energimyndigheten beviljat stöd för distributionsinfrastrukturen för alternativa drivkrafter. Åren 2024–2025 kunde sammanlagt 10 miljoner euro sökas i stöd från Energimyndigheten för distributionsinfrastruktur som betjänar tunga nyttofordon och bidrar till målen i EU:s förordning om distributionsinfrastruktur. Det nationella programmet för distributionsinfrastrukturen för alternativa drivkrafter blev klart i november 2024. Programmet omfattar marknaden för alternativa trafikbränslen och nuläget för distributionsinfrastrukturen samt en bedömning av framtidsutsikterna för vägtrafiken, järnvägstrafiken, sjötrafiken och flygtrafiken. I programmet presenteras målen och åtgärderna för att utveckla distributionsinfrastrukturen. Programmet bidrar också till det nationella genomförandet av EU-förordningen om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa drivmedel. Kommunikationsministeriet fortsätter i enlighet med uttalandet bevaka att rena och energieffektiva fordon kan användas i hela landet också inom de områden där det inte uppstår infrastruktur på marknadsvillkor.

Statsrådets redogörelse om den riksomfattande trafiksystemplanen för 2021–2032

SRR 2/2021 rd – RSk 23/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet förbinder sig att iaktta riktlinjerna i den riksomfattande trafiksystemplanen och ser till att de anslag som behövs för genomförandet av planen beaktas i planerna för de offentliga finanserna och i budgetpropositionerna.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet i syfte att nyttiggöra de konkurrenskrafts- och miljöfördelar som möjliggörs av digitalisering, trafikdata och nya trafiktjänster bedömer möjligheterna till ytterligare satsningar i den fortsatta utvecklingen av trafiksystemet för att främja och nyttja digitalisering och nya trafiktjänster.

1–2. Den riksomfattande trafiksystemplanen (2021–2032), Trafik 12, har genomförts under 2025 i samarbete med hela förvaltningsområdets tjänstemannakår och intressentgrupperna. Planen utgör en enhetlig strategisk referensram i beredningen av olika åtgärder. Största

delen av åtgärderna i planen avancerar i god takt. En databaserad beredningsmetod säkerställer att planen kan genomföras effektivt också i en föränderlig omvärld och finansieringsram, även om det tidsbestämda investeringsprogrammet enligt bilaga E till regeringsprogrammet och genomförandet av programmet har gjort det svårare att genomföra Trafik 12 och utveckla trafiksystemet enligt planen.

Budgetpropositionen för 2026, som utarbetades 2025, och planen för de offentliga finanserna (för 2026–2029) motsvarar inte till alla delar finansieringsprogrammet för Trafik 12, eftersom de har anpassats till regeringsprogrammet (bland annat överenskomna nedskärningar och effekten av det tidsbestämda investeringsprogrammet enligt bilaga E till regeringsprogrammet). En uppdaterad Trafik 12-plan för 2026–2037 lämnades i form av en redogörelse till riksdagen den 18 december 2025. Den uppdaterade planen används som underlag för de årens budgetförberedelser. Planen har samordnats med planen för de offentliga finanserna fram till 2029.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Kaisa Kuukasjärvi, trafikråd, kommunikationsministeriet

Bestämmelserna om gott anseende och körtillstånd i lagen om transportservice

RP 194/2021 rd – RSv 222/2021 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder och bedömer behoven att ändra bestämmelserna om gott anseende och körtillstånd i lagen om transportservice, särskilt när det gäller fängelsesdomar för brott mot liv och hälsa eller bland annat sexualbrott mot en kund.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska konsumenternas förtroende för taxitrafiken stärkas. Enligt regeringsprogrammet genomförs ett lagstiftningsprojekt för att främja tillgången till taxi, beakta olika kundgrupper i hela landet, effektivisera övervakningen av taxitrafiken och bekämpa grå ekonomi. Kommunikationsministeriet inledde den 3 oktober 2024 ett lagstiftningsprojekt för att ändra taxilagstiftningen ([projekt-sida](#)). Regeringens proposition var på remiss våren 2025 och bereddes vidare under hösten också utifrån remissbehandlingen. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen vecka 9 under vårsessionen 2026.

Taxiförare som transporterar passagerare ska alltid ha ett gällande körkortstillstånd för taxiförare. I samband med att tillståndet beviljas kontrolleras en eventuell brottslig bakgrund. Personer som dömts för bland annat brott mot liv och hälsa eller sexualbrott kan inte heller enligt den gällande lagen få körkortstillstånd för taxiförare. Enligt regeringens proposition som är under beredning föreslås att också vissa brott mot friheten, skattebedrägerier, bedrägerier, betalningsmedelsbrott och skjutvapenbrott ska vara hinder för att få körkortstillstånd för taxiförare.

För att få taxitrafiktillstånd måste den sökande ha gott anseende. Kravet på gott anseende gäller också personer som ansöker om gods- och persontrafiktillstånd. Enligt den regeringsproposition som bereds ska förutsättningarna för beviljande av trafiktillstånd ändras så att också vissa brott mot liv och hälsa samt sexualbrott och bedrägeri- och betalningsmedelsbrott beaktas i bedömningen av anseendet. Domar för de brotten ska alltså i fortsättningen beaktas när en tillståndssökandes eller tillståndsinnehavares anseende bedöms.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Sissi Kohtala, regeringsråd, kommunikationsministeriet

Ändring av postlagen

RP 58/2022 rd – RSv 246/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet noga bevakar beföringstiderna för postutdelningen för att inte postförsändelser som sänts av myndigheter och som är relevanta för rättssäkerheten ska fördröjas eller komma fram senare på grund av utdelningen och att statsrådet vid behov vidtar både praktiska och lagstiftningsmässiga åtgärder.

1. Transport- och kommunikationsverket, som är behörig myndighet när det gäller tillsynen över postlagen, analyserar regelbundet marknaden för brev- och pakettjänster och fastställer vid behov en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Transport- och kommunikationsverkets senaste analys av postmarknaden publicerades den 14 augusti 2025. Myndighetsbrev och delgivningsbrev som ingår i dem hör inte till de samhällsomfattande tjänsterna enligt postlagen. Delgivningsförfarandet säkerställs genom att den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster enligt postlagen i sista hand ansvarar för att delgivningsförfarandet kan genomföras och användas.

I postlagen föreskrivs det att brev som betalas kontant och som ingår i de samhälls-
omfattande tjänsterna ska delas ut så att minst 50 procent av försändelserna är framme
senast den fjärde vardagen och minst 97 procent senast den femte vardagen. Transport- och
kommunikationsverket samlar årligen in uppgifter om leveranstiderna för brev från Posti
Ab. Enligt statistiken hålls postlagens tidsfrister. År 2024 var 95,3 procent av breven framme
senast den fjärde vardagen och 98,2 procent senast den femte vardagen.

Iiro Säynäjärvi, överinspektör, kommunikationsministeriet

Ökad säkerhet vid arbete på vägområde och vid trafikolyckor

RP 291/2022 rd – RSv 290/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet gör en helhetsbedömning av de lagstiftnings-
mässiga och tekniska medel och till exempel av de metoder för informationsspridning,
övervakning och körundervisning som kan öka säkerheten vid arbete på vägområde
och vid trafikolyckor.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering har regeringen ställt
som mål för förbättringen av trafiksäkerheten att inga dödsfall ska ske i trafiken i Finland år
2050. Trafiksäkerhetsstrategin som omfattar alla transportsätt bidrar till målet, och arbetet
med att uppdatera den för nästa femårsperiod inleddes i slutet av 2025.

Vägtrafiklagen innehåller bestämmelser för att trygga säkerheten för dem som arbetar på
vägområden. I vägtrafiklagen som reviderades 2020 betonas vägtrafikanternas skyldighet
att iaktta omsorg och försiktighet mer än tidigare. Vägtrafiklagen innehåller bestämmelser
om vägtrafikanternas skyldighet att vara förutseende, det vill säga att förutse andra
vägtrafikanternas agerande för att undvika fara och skada. Kontrollen över ett fordon måste
kunna behållas i alla trafiksituationer, och fordonet måste kunna stannas på den del av den
framförvarande vägen som går att överblicka och i alla förutsägbara situationer.

När säkerheten för personer som arbetar på vägområden äventyras beror det oftast på
vägtrafikanternas vårdslösa och ibland avsiktligt likgiltiga beteende. Ett verkningsfullt
trafiksäkerhetsarbete som inbegriper upplysning, fostran och självfallet också trafiköver-
vakning har uppskattats ge de bästa resultaten.

I trafiksäkerheten ingår bland annat säkra vägtrafikanter, säkra hastigheter, säkra vägar och säkra fordon. Åtgärderna i trafiksäkerhetsstrategin förbättrar alla dessa aspekter på ett övergripande sätt. Trafiksäkerhetsstrategin innehåller flera åtgärder för att påverka vägtrafikanternas attityder och trafikkompetens. Kommunikationsministeriet har inlett uppdateringen av trafiksäkerhetsstrategin. Den uppdaterade strategin träder i kraft 2027.

Sofia Johansson, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet
Juuso Suomento, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Konsekvenserna av reformen av lotsningslagen för kontinuiteten i sjöfartsverksamheten

RP 293/2022 rd – RSv 306/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noggrant och på ett övergripande sätt bevakar och bedömer reformens konsekvenser för kontinuiteten i sjöfartsverksamheten och vid behov vidtar åtgärder för att trygga sjöfarten och konkurrenskraften.

Kommunikationsministeriet har i samarbete med Transport- och kommunikationsverket bevakat och bedömt reformens konsekvenser för sjöfartsbranschen i Finland.

Under 2025 började Transport- och kommunikationsverket bereda föreskriften om befrielse från lotsplikten, "Ansökan om farleds- och områdesspecifika befrielser från lotsplikt som ska antecknas i PEC-certifikatet, kraven för examen som avser dessa, samt förfaranden relaterade till certifikatet", mer känd som PEC-föreskriften (Pilot Exemption Certificate).

I sin uppföljning av lotsningslagstiftningen har Transport- och kommunikationsverket fått respons från intressentgrupperna om hur föreskriften fungerar, och gått in för att se över i synnerhet kraven och förfarandena för ansökan om områdesspecifika befrielser från lotsplikt som ska antecknas i PEC-certifikatet. Vissa ändringar föreslås i föreskriften. [Föreskriften har skickats på remiss och avsikten är att den ska träda i kraft våren 2026.](#)

Uppdateringarna i föreskriften ändrar den erfarenhet och kompetens som förutsätts för att få en områdesspecifik befrielse som antecknas i PEC-certifikatet och sätten att uppfylla kraven. Ändringarna minskar erfarenhetskraven och utökar de alternativa sätten att samla områdesspecifik erfarenhet. Ändringarna gäller avsnitten 6 och 7 och den omfattande områdesspecifika erfarenhet som krävs för att få en områdesspecifik befrielse samt förutsättningarna för att förnya en områdesspecifik befrielse.

Dessutom förlängde Transport- och kommunikationsverket ett undantag som beviljats med stöd av 7 § i den nya lotsningslagen från skyldigheten att anlita lots för bogserkombinationer där bogserbåten är högst 50 meter lång och fartyget som bogseras högst 110 meter långt. Undantaget gäller till den 28 februari 2026. Undantaget ger bogserbefälet mer tid att skaffa PEC-certifikat i enlighet med den nya lotsningslagen, vilket bidragit till att trygga en fortlöpande bogserverksamhet utan avbrott när den nya lotsningslagen trätt i kraft.

Ändringarna tryggar kontinuiteten och konkurrenskraften i sjöfartsverksamheten.

Väinö Pitkänen, överinspektör, kommunikationsministeriet

Lagstiftning som kompletterar EU-förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel

RP 52/2024 rd – RSv 55/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt vidtar åtgärder för att innan den 30 november 2024 sätta i kraft de undantag för små och medelstora företag som infrastrukturdirektivet tillåter.

Utskottet torde i sitt uttalande syfta på de undantag för små och medelstora företag som direktivet om byggnaders energiprestanda, inte infrastrukturdirektivet, tillåter.

Direktivet om byggnaders energiprestanda trädde i kraft 2018 och skulle genomföras i Finland senast den 10 mars 2020. Kravet på laddningspunkter för elfordon i direktivet om byggnaders energiprestanda genomfördes i Finland genom lagen om utrustande av byggnader med laddningspunkter för elfordon och beredskap för sådana laddningspunkter samt system för automation och styrning (733/2020). I lagen föreskrivs det om skyldigheter att installera laddningspunkter i byggnader när vissa villkor är uppfyllda, till exempel i nya bostadshus med mer än 4 parkeringsplatser eller i befintliga byggnader som inte är bostadshus och som har mer än 20 parkeringsplatser. Lagen trädde i kraft den 11 november 2020 och den tillämpas på byggprojekt för vilka ansökan om bygglov blev anhängig den 11 mars 2021 eller därefter. Befintliga byggnader som inte är bostadshus och som har mer än 20 parkeringsplatser skulle ha en laddningspunkt installerad senast den 31 december 2024. Transport- och kommunikationsverket övervakar att denna skyldighet att ha en laddningspunkt fullgörs.

Det tidigare direktivet om byggnaders energiprestanda (2010/31/EU) tillät undantag från kraven på laddningspunkter för små och medelstora företag och mikroföretag (artikel 8.4). När direktivet genomfördes nationellt ansåg man att mikroföretag inte bör omfattas av skyldigheterna eftersom kravet kan leda till en orimlig situation för vissa mikroföretag och i värsta fall innebära slutet för företagsverksamheten. Inget undantag gjordes för små och medelstora företag, eftersom största delen av Finlands företag då skulle ha undgått skyldigheterna.

Lagens skyldigheter har gällt de små och medelstora företagen sedan lagen trädde i kraft 2020. Största delen av de små och medelstora företag som sedan den 31 december 2024 är skyldiga att installera laddningspunkter har sannolikt vidtagit åtgärder för att fullgöra skyldigheterna redan när lagen trädde i kraft eller åren efter det. Det är inte förenligt med jämlikhetsprincipen att minska skyldigheterna i ett skede då största delen redan har börjat fullgöra dem, och det leder till oklarheter om lagens tillämpningsområde. Dessutom har Finland redan tidigare informerat kommissionen om genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda från 2018.

Det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda ska införlivas i den nationella lagstiftningen senast den 29 maj 2026. Beredningen av det nationella genomförandet av direktivet har inletts och görs i nära samarbete med bland annat näringslivets och kommunernas företrädare. När det omarbetade direktivet genomförs beaktas i enlighet med regeringsprogrammet alla möjligheter till flexibilitet för att de boende och de som äger fastigheter inte ska åläggas oskäliga skyldigheter.

Det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda innehåller inte längre något undantag för mikroföretag eller små och medelstora företag. Därmed slopas denna lindrade skyldighet att installera laddningspunkter också för mikroföretag 2026 i byggnader som är nya eller genomgår större renoveringar och 2027 i befintliga byggnader, eller 2029 om en medlemsstat beslutar att skjuta upp genomförandet.

Mikko Koskela, specialsakkunnig, miljöministeriet

Genomförandet av förordningen om hållbara bränslen för lufttransport och flexibilitetsmekanismen

RP 80/2024 rd – RSv 86/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga bevakar hur förordningen om hållbara bränslen för lufttransport genomförs och i synnerhet hur flexibilitetsmekanismen genomförs på unionsnivå, och vid behov vidtar åtgärder för att flexibilitetsmekanismen ska kunna genomföras i den omfattning som avses i förordningen.

Kommunikationsministeriet bevakar hur förordningen genomförs i samarbete med Transport- och kommunikationsverket och Energimyndigheten, som ansvarar för genomförandet av förordningen. Ministeriet deltar också i samarbetet på EU-nivå, som kommissionen organiserar för att främja ett effektivt genomförande av förordningen.

Passagerarantalet på Rovaniemi flygplats översteg i december 2024 gränsvärdet för att omfattas av förordningen. Därmed omfattar förordningens tillämpningsområde utöver Helsingfors-Vanda flygplats också Rovaniemi flygplats från och med den 1 januari 2025. Flexibilitetsmekanismen fungerar mellan dessa flygplatser.

Den 27 februari 2025 lade kommissionen i enlighet med förordningens artikel 15 fram en rapport om utvecklingen när det gäller produktion och leverans av hållbara flygbränslen på unionsmarknaden för flygbränsle samt möjliga förbättringar eller kompletteringar av flexibilitetsmekanismen för hållbara flygbränslen. Kommissionen ansåg att det skulle vara förhastat att ändra flexibilitetsmekanismen. Kommissionen ansåg också att det kan bli svårare att uppfylla skyldigheterna från och med 2025 på alla flygplatser där förordningen tillämpas om flexibilitetsmekanismen, som avsågs vara temporär, utvecklas.

I sitt meddelande från oktober 2025 om en investeringsplan för hållbara transporter uppgav kommissionen att den kommer att utvärdera möjligheterna att tillämpa certifikat eller principen "book and claim". Sådana lösningar skulle tillföra flexibilitet i skyldigheten att leverera hållbara bränslen. Kommissionen har börjat utreda frågan.

Kommissionen ska senast den 1 januari 2027 lägga fram en mer omfattande rapport om förordningen för Europaparlamentet och rådet. I det sammanhanget överväger kommissionen också om förordningen behöver ändras. Kommunikationsministeriet utövar föregripande inflytande på översynen under 2026.

Niina Honkasalo, konsultativ tjänsteman, kommunikationsministeriet

Lagstiftning om genomförande av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet)

RP 57/2024 rd – RSv 15/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer hur lagens syften uppnås och hur lagen tillämpas samt vid behov vidtar åtgärder för att avhjälpa missförhållanden som det har observerat.
2. Riksdagen förutsätter att kommunikationsministeriet senast den 31 augusti 2026 lämnar kommunikationsutskottet en utredning om hur lagens syften har uppnåtts och hur lagen har tillämpats.

1 och 2. Cybersäkerhetslagen och de övriga lagändringar som rör genomförandet av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet) trädde i kraft den 8 april 2025. Genomförandet kompletterades med ändringar som gäller kritiska aktörer och som trädde i kraft den 1 juli 2025. I regeringens proposition RP 179/2025 rd, som behandlas i riksdagen för närvarande, föreslås ytterligare kompletteringar som gäller registrarer. Kommunikationsministeriet, Transport- och kommunikationsverket och finansministeriet har följt hur lagarna tillämpats 2025. Kommunikationsministeriet planerar ett projekt för att följa upp och utvärdera cybersäkerhetslagen våren 2026 så att resultaten blir klara att användas i den utredning som lämnas till riksdagen.

Veikko Vauhkonen, regeringssekreterare, kommunikationsministeriet

Ändring av fordonslagen

RP 3/2025 rd – RSv 37/2025 rd

Riksdagen förutsätter att inrikesministeriet säkerställer att skattefriheten utvidgas till att omfatta nya räddningsbilar med öppet flak för att i enlighet med regeringsprogrammet trygga avtalsbrandkårernas ställning och funktionsförmåga.

Regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen med förslag till lagändringar i syfte att bevilja skattelättnader för avtalsbrandkårernas räddningsbilar med öppet flak. Inrikesministeriet har i samarbete med kommunikationsministeriet och finansministeriet berett en ändring av fordonslagen och bilskattelagen.

Sari Rapinoja, regeringsråd, inrikesministeriet

Lagstiftning om mikromobilitet

RP 12/2025 rd – RSv 55/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer hur bestämmelserna om mikromobilitet fungerar och vilka konsekvenser de har och att statsrådet vid behov snabbt vidtar lagstiftningsåtgärder och eventuella andra åtgärder för att se till att målen för regleringen uppnås och säkerställa trafiksäkerheten.

Lagändringar som gör mikromobiliteten säkrare trädde i kraft i juni och juli 2025. Kommunerna kunde besluta att skjuta upp införandet av det nya mikromobilitetstillståndet högst till den 1 januari 2026. Transport- och kommunikationsverket skickar våren 2026 en enkät till kommunerna för att få en övergripande lägesbild av hur mikromobilitetstillstånden tagits i bruk i Finland. Statsrådet följer i samarbete med myndigheterna hur trafiksäkerheten utvecklas inom mikromobiliteten och hur de nya bestämmelserna fungerar. Statsrådet beaktar också säkerheten inom mikromobiliteten när trafiksäkerhetsstrategin uppdateras.

Sofia Johansson, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet
Juuso Suomento, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Ändring av luftfartslagen, lagen om transportservice och samarbetslagen

RP 22/2025 rd – RSv 60/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder ändringar som utvidgar bestämmelserna om utandningsprov och deras konsekvenser i ett separat projekt.

En utredning om ändringar som utvidgar bestämmelserna om utandningsprov och om ändringarnas konsekvenser inleddes i slutet av 2025 och blir klar 2026. Utredningens resultat behandlas under ledning av kommunikationsministeriet och man informerar om dem efter att den samlade bedömningen blivit klar.

Maija Ahokas, regeringsråd, kommunikationsministeriet

Lagstiftning som kompletterar den europeiska mediefrihetsförordningen

RP 32/2025 rd – RSv 64/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga bevakar konsekvenserna av den nya regleringen och vid behov vidtar åtgärder för att trygga både mångfalden i mediefältet och den ekonomiska funktionsförmågan.

I september 2025 ordnade kommunikationsminister Lulu Ranne en rundabordsdiskussion om mediebranschen med ett stort antal bolag och yrkespersoner. De gav sina synpunkter på hur nyhetsmediernas verksamhetsförutsättningar kan förbättras i framtiden. Efter diskussionen uppgav kommunikationsministeriet att det kommer att utarbeta en promemoria om nuläget, framtidsutsikterna och de inhemska medietjänsternas konkurrenskraft. Promemorian offentliggörs i början av 2026. Samtidigt pågår ett projekt vid kommunikationsministeriet för att utreda hur möjligheterna att hitta inhemska medietjänster kan förbättras i enlighet med direktivet om audiovisuella medietjänster.

Eero Salojärvi, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Ändring av lagen om transportservice (behörighet inom järnvägstrafik)

RP 66/2025 rd – RSv 98/2025 rd

Riksdagen förutsätter att man noga ger akt på hur den föreslagna regleringen fungerar och vilka konsekvenser den har och vid behov snabbt vidtar åtgärder för att ändra och komplettera regleringen.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ökas konkurrensen inom persontågtrafiken genom att det görs möjligt för kommuner, samkommuner och regioner att ordna köptrafik. Lagen om ändring av lagen om transportservice (1001/2025) gör det möjligt att ordna köptrafik om kommuner, samkommuner eller regioner vill bli behöriga järnvägstrafikmyndigheter. I lagen finns bestämmelser om vad som ska beaktas när man överväger att ändra en behörig järnvägstrafikmyndighets regionala behörighet. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2026. Enligt respons som städerna och kommunerna lämnade medan lagen bereddes anser de inte att självständigt ansvar för att ordna järnvägstrafik är aktuellt inom nya behörighetsområden i nuläget. Trots det ansåg de att en

möjlighet att ändra behörigheter i framtiden är viktig. Kommunikationsministeriet ger noga akt på regleringens funktion och konsekvenser, och projektet ingår i ministeriets plan för efterhandsutvärdering av lagstiftningen 2026–2030.

Dessutom har ett materielbolag bildats för köptrafik som upphandlas med offentligt stöd. Också kommuner och städer kan utnyttja materielbolaget när de ordnar köptrafik, och materielbolaget beaktar de materielbehov som uppstår när kommuner, samkommuner och regioner vill konkurrensutsätta persontågstrafiken i större utsträckning än nu.

Tiia Orjasniemi, konsultativ tjänsteman, kommunikationsministeriet

8 Jord- och skogsbruksutskottet

Genomförande av den skogspolitiska redogörelsen

SRR 1/2014 rd – RSk 13/2014 rd

Riksdagen godkände den 20 maj 2014 följande ställningstagande med anledning av redogörelsen:

1. Finlands ställning som världsledande skogsnation stärks genom att vi effektivare utnyttjar våra naturliga förutsättningar och vår kompetens inom skogssektorn.
2. Genom hållbar vård och användning av våra skogar ökas virkesanvändningen och vi anpassar oss till klimatförändringen, och samtidigt motverkas de negativa effekterna av klimatförändringen – vård och användning av skog måste vara ett godtagbart och eftersträvansvärt mål.
3. Aktivt företagande med utgångspunkt i diversifierad användning av skogen främjas bland annat genom underlättad generationsväxling och fler samfällda skogar. Dessa åtgärder ska samtidigt förhindra att skogsfastigheter splittras.
4. Förutsättningar för nya investeringar och ökad virkesanvändning skapas genom att vi förbättrar konkurrenskraften inom skogssektorn.
5. Den multidisciplinära forskningen måste stärkas för att stödja förnyelse och diversifiering inom skogssektorn.
6. Finland ska mer kraftfullt och målmedvetet satsa på initiativtagande, samordning, konsekvens och omfattande påverkansarbete, när skogsfrågor förbereds inom skogs- och miljöpolitiken i EU och på det internationella planet. Det behövs för att garantera diversifierad användning av skogarna.

1–6. Nationella skogsstrategin 2035 beskriver de viktigaste målen inom skogsbranschen som det allmänna ska fokusera på som en del av den gemensamma utvecklingen av branschen. För verkställandet av skogsstrategin har en projektportfölj utarbetats som innehåller beskrivningar av de viktigaste åtgärderna för att uppnå målen och syftena. Projektportföljen består av tre spetsprojekt: skogens tillväxt, biodiversitet i ekonomiskogar samt skogsbranschens förnyelse och konkurrenskraft. De åtgärder som föreslås i skogsstrategin, och som konkretiseras i åtgärdsplanen, svarar på utmaningarna i omvärlden och

behövs för att uppnå målen i skogsstrategin. Vetenskapspanelen för skogsbioekonomi gjorde 2025 flera utredningar och politikrekommendationer till stöd för den nationella beredningen av skogspolitiken och Finlands inflytande på skogsfrågor inom EU. Under 2025 inleddes genomförandet av åtgärds paketet för att stärka skogstillväxten och kolsänkorna. Jord- och skogsbruksministeriet beställde också en [virkesmarknadsutredning](#) som PTT och Naturresursinstitutet genomförde 2025. Under 2025 reviderades också de regionala skogsprogrammen som genomför den nationella skogsstrategin på landskapsnivå. Riksdagen beslutade att från och med skatteåret 2026 höja skogsavdraget från 60 till 75 procent av kapitalinkomsten från skogsbruk.

Erno Järvinen, förstråd, jord- och skogsbruksministeriet

Bedömning av ändringsbehoven i lagen om samfälligheter

RP 192/2014 rd – RSv 353/2014 rd

1. Riksdagen ser det som nödvändigt att bedöma ändringsbehoven i lagen om samfälligheter (758/1989) i fråga om att främja delägarnas inbördes likvärdighet och utveckla delägarlagens verksamhet.

1. Avsikten är att regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om samfälligheter ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026.

Pentti Lähteenoja, överdirektör, jord- och skogsbruksministeriet

2. Riksdagen förutsätter att det följs upp hur tillståndssystemet enligt 13 § i lagen om fiske fungerar i praktiken i fråga om de kommersiella fiskarnas tillgång till fiskevatten och utbudet av inhemsk fisk. En utvärdering av konsekvenserna ska lämnas till jord- och skogsbruksutskottet tre år efter det att lagen har trätt i kraft.

2. Regionala tillstånd att bedriva kommersiellt fiske enligt 13 § i lagen om fiske kan under vissa villkor beviljas av livskraftscentralen i syfte att trygga en uthållig avkastning och ett hållbart nyttjande av fiskresurserna samt genomförandet av planen för nyttjande och vård. Det har sökts sammanlagt 18 regionala tillstånd som avses i 13 § i lagen om fiske och som överensstämmer med de nya planerna för nyttjande och vård. Sammanlagt sju tillstånd beviljades och sju ansökningar fick avslag. Två ansökningar togs tillbaka och två behandlas fortfarande. Fem positiva beslut har dessutom överklagats hos förvaltningsdomstolen. Ett antal tillstånd enligt 13 § i lagen om fiske har alltså beviljats, men det går ännu inte att övergripande bedöma hur arrangemanget fungerar i praktiken. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade 2025 två prejudikat som anger hur arrangemanget ska

tillämpas. De nya planerna för nyttjande och vård och de tillstånd som redan beviljats skapar i princip bättre förutsättningar för de kommersiella fiskarnas tillgång till fiskevattnen och för utbudet av inhemsk fisk, och bidrar på det sättet till försörjningsberedskapen.

Orian Bondestam, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv

RP 239/2016 rd – RSv 16/2017 rd

1. Riksdagen förutsätter att det för Lantmäteriverket reserveras tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att verket skyndsamt ska kunna slutföra de gamla ersättningsförrättningarna enligt lagen om ersättande av förluster på grund av vissa bestämmelser i överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv och i den därtill anslutna fiskeristadgan (501/1991).

1. Lantmäteriverket har på det sätt som riksdagen förutsätter ökat resurserna för att påskynda slutförandet av ersättningsförrättningarna för fisket i Tana älv sedan 2018. Ersättningsförrättningarna fortsätter i takt med att fiskerättigheterna först avgjorts och vunnit laga kraft. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Pentti Lähteenoja, överdirektör, jord- och skogsbruksministeriet

Statsrådets redogörelse om livsmedelspolitik: Mat 2030, Finsk mat för oss och för världen

SRR 2/2017 rd – RSk 21/2017 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen

4. avsätter tillräckligt stora ekonomiska och operativa resurser för att exporten av livsmedel och vatten ska kunna främjas långsiktigt och systematiskt.

4. Jord- och skogsbruksministeriet har anvisat resurser för en attaché för livsmedelsexport till Kina och till Sydkorea. Den sistnämnda ansvarar också för att främja livsmedelsexporten till Japan. Med hjälp av Livsmedelsverkets expertinsatser öppnades nya exportmarknader för finländska produkter i livsmedelskedjan, bland annat för mjölkprodukter, galtsperma och svin- och fjäderfäbaserat bearbetat animaliskt protein som används som foder i Vietnam,

fjäderfäköttprodukter i Sydkorea och svintarm i Marocko. Med Kina avancerade projekten för marknadstillträde för fiskfoder, svin- och fjäderfäbaserat bearbetat animaliskt protein och bearbetat animaliskt fett från Finland. Framsteg gjordes med Kina och Japan kring de regionaliseringsvillkor som avtalas för det fall att afrikansk svinpest skulle förekomma.

Jord- och skogsbruksministeriet har främjat det tillväxtprogram för livsmedelsbranschen som nämns i regeringsprogrammet, och genom programmet kanaliserat finansiering till flera projekt som främjar livsmedelsexport. Projekten för att inrätta ett nätverk för exportföretag inom livsmedelsbranschen, en företagsorienterad tillväxtplattform för livsmedelsexport och ett utbildningsprogram på magisternivå inom livsmedelsexport och gastronomi fortsätter. Dessutom fattades beslut om finansiering för ett projekt som ska bygga upp internationella nätverk i mälländer.

En leverantör av kollegial coachning för exportföretagsledare inom livsmedelsbranschen utsågs för att genomföra ett pilotförsök 2026. Insatser på målmarknader för att främja matturism finansierades som en del av arbetet med bilden av Finland som matland, och en aktör valdes ut för att sätta upp Finlands mässavdelningar på internationella fackmässor. Dessutom finansierades studier som behövdes för att utreda strukturerna och finansieringen inom livsmedelsexporten, och flera marknadsspecifika åtgärder för livsmedelsexport möjliggjordes internationellt. Tillsammans med utrikesministeriet planerades exportfrämjande åtgärder i 14 länder under 2026 som en del av nätverket Team Finland, och beslut fattades om Exhibition Explorer och Market Explorer-finansiering för enskilda företag.

Inom FoUI-verksamheten utlyste jord- och skogsbruksministeriet FoU-finansiering som en del av ekosystemet Food 2.0 (Business Finlands lokomotivprojekt), där nio projekt med fyra olika primärproduktionsteman finansierades ur tillväxtprogrammet.

Inom effektuppföljningen har en modell utvecklats för att strukturera uppdaterad information om åtgärdernas resultat och livsmedelsbranschens tillväxt i stort.

Anna-Leena Miettinen, jordbruksråd, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av livsmedelslagen och 1 § i lagen om verkställighet av böter

RP 3/2021 rd – RSv 24/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet skärper de krav på livsmedelsmärkning som gäller ursprungsmärkning, effektiviserar tillsynen och sanktionerna i enlighet med utskottets betänkande och förelägger riksdagen de behövliga författningsändringarna 2022. Finland måste ansöka om undantag från EU-lagstiftningen, om det inte annars är möjligt att ändra författningarna.

1. Jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat två förordningar om ursprunget för kött och mjölk, (218/2017) och (154/2019), där det föreskrivs om ursprungsmärkning av kött och mjölk i färdigförpackade livsmedel som tillverkas i Finland och om information om ursprunget för kött som används som ingrediens i en rätt på restauranger och andra serveringsställen. Jord- och skogsbruksministeriets förordning om ursprungsmärkning av vissa livsmedel (218/2017) ändras den 1 juni 2026 så att uppgifter om ursprungslandet för kött i förpackade livsmedel där andelen kött överstiger 15 procent ska anges inte bara i ingrediensförteckningen utan också på förpackningens framsida med en teckenstorlek på minst 3 millimeter. EU-lagstiftningen om harmonisering av märkningar har inte avancerat.

I myndighetstillsynen övervakas ursprungsmärkningar liksom andra obligatoriska livsmedelsuppgifter som en del av den normala riskbaserade livsmedelstillsynen.

2. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet underlättar och förbättrar små slakteriers verksamhetsbetingelser och slakt på gårdar i enlighet med utskottets betänkande och förelägger riksdagen de behövliga författningsändringarna 2022. Finland måste ansöka om undantag från EU-lagstiftningen, om det inte annars är möjligt att ändra författningarna.

2. Finland har redan underlättat och förbättrat verksamhetsbetingelserna för småskaliga slakterier och slakt på gårdar på många sätt.

Verksamhetsbetingelserna för småskaliga slakterier: Finland har sedan 2011 tillämpat omfattande nationella anpassningar av kraven i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 som gäller småskaliga slakteriers konstruktioner. Anpassningarna lindrar avsevärt kraven på småskaliga slakteriers lokaler, och bestämmelser om detta finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning (318/2021).

I jord- och skogsbruksministeriets förordning (315/2021) föreskrivs det om de undantag i fråga om den officiella veterinärens närvaro som avses i artikel 13 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/627. Undantagen underlättar de småskaliga slakteriernas verksamhet. I jord- och skogsbruksministeriets förordning (1093/2025) beaktas dessutom det anslag på 0,6 miljoner euro som ingår i ramen för Livsmedelsverket för att jämka köttbesiktning- och tillsynsavgifterna vid små slakterier och vilthanteringsanläggningar.

I nordiska forskningsprojekt utreds möjligheterna att utnyttja videofilmning vid köttbesiktningar. Dessa (svenska och danska) forskningsprojekt presenterades på Europeiska kommissionens arbetsgruppsmöte i november 2025. Forskningen syftar till att EU-lagstiftningen senare ska kunna ändras. En möjlighet att i framtiden utföra köttbesiktning på distans skulle ytterligare förbättra små och avlägset belägna slakteriers verksamhetsbetingelser. Finland är för att ny teknik ska kunna användas för köttbesiktningar.

Slakt på gårdar: Finland har fullt ut utnyttjat de undantag som EU-lagstiftningen möjliggör när det gäller köttbesiktning. Bestämmelser om undantagen finns i jord- och skogsbruksministeriets förordning (318/2021). EU-lagstiftningen möjliggör vissa undantag från köttbesiktning av fjäderfä och hardjur, ren och frilevande vilt. Däremot kan nationella undantag inte anhållas till exempel för köttbesiktning av får. I november 2025 frågade ministern Europeiska kommissionen om den kan överväga möjligheten att ändra lagstiftningen så att små mängder obesiktat fårkött skulle kunna överlätas direkt från primärproduktionsstället till konsumenten. I sitt svar i november 2025 konstaterade kommissionen att det inte är möjligt att anhålla om nationella undantag från köttbesiktning av får och att ett sådant undantag inte skulle vara motiverat.

Möjligheten att börja slakta hägnat vilt, nötkreatur, hästar, svin, får och getter på ursprungsanläggningen underlättar också verksamheten på gårdarna. Bestämmelser om detta finns i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004.

De nationella lättnader som EU-lagstiftningen tillåter har tagits i bruk i full omfattning i Finland både när det gäller verksamhetsbetingelserna för småskaliga slakterier och slakt på gårdar. I praktiken vore det därför mycket svårt att ta in nya anpassningar i den nationella lagstiftningen.

Hannu Miettinen, regeringsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av lagen om ekologisk produktion och 1 § i lagen om verkställighet av böter

RP 193/2021 rd – RSv 218/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att Livsmedelsverket anvisas tillräckliga resurser för att sköta sina uppgifter.

1. Inom tillsynen över ekologisk produktion kan Livsmedelsverkets resurser anses vara tillräckliga. Livsmedelsverket har på riksnivå planerat, styrt och utvecklat tillsynen över ekologisk produktion, ekologiska produkter och importen och exporten av sådana produkter. Livsmedelsverket har övervakat de ekologiska aktörer som den fått till uppgift att övervaka. Den ekologiska åkerarealen har minskat jämfört med året innan och antalet aktörer som omfattas av NTM-centralernas (sedan den 1 januari 2026 livskraftscentralernas) tillsyn över primärproduktionen har minskat jämfört med 2024, vilket påverkar Livsmedelsverkets arbetsmängd. Enligt Naturresursinstitutets prognos kommer den genomsnittliga storleken på ekologiska gårdar att fortsätta öka, men antalet gårdar kommer att minska under de närmaste åren, vilket kan minska myndigheternas resursbehov inom tillsynen. Generellt har tillsynen utförts inom det planerade tidsschemat.

Annika Öhberg, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Tillåten jakt på vitkindad gås

MI 3/2020 rd – RSk 42/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen aktivt påverkar kommissionen och EU:s medlemsstater i syfte att ändra Bernkonventionen så att vitkindad gås överförs till fågeldirektivets bilaga II.

1. I Bernkonventionen (konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö) är vitkindad gås upptagen i bilaga II (strikt skyddade djurarter). För att den ändring i fågeldirektivet som riksdagen kräver ska vara möjlig förutsätts bland annat att skyddsstatusen för vitkindad gås ändras i Bernkonventionen från bilaga II till bilaga III (skyddade djurarter). Det bör dock noteras att en ändring i Bernkonventionen inte automatiskt leder till en motsvarande ändring i fågeldirektivet. Vidare bör det noteras att både fågeldirektivet och Bernkonventionen redan nu tillåter undantag från skyddsbestämmelserna.

Finland deltar i verksamheten enligt Bernkonventionen som en del av EU. Beslut om EU:s ståndpunkt gällande ändringar som ska göras i texten i Bernkonventionen fattas med kvalificerad majoritet. Miljöministeriet fortsätter att som en del av EU:s interna beredningsprocesser diskutera med kommissionen om vilka förutsättningar det finns att till Bernkonventionens permanenta kommitté lämna ett förslag om att ändra den vitkindade gåsens skyddsstatus i konventionen. Miljöministeriet utövar i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och statsrådets kansli aktivt sitt inflytande på EU-nivå för att den vitkindade gåsen och storskarven ska flyttas till fågeldirektivets bilaga med arter som får jagas.

2. Riksdagen förutsätter att de möjligheter till undantag som föreskrivs i artikel 9 i fågeldirektivet utnyttjas och att fördrivning av fåglar genom beskjutning också tillåts på våren med beaktande av fåglarnas häckningsro.

2. Enligt naturvårdslagen kan Tillstånds- och tillsynsverket (före 2026 närings-, trafik- och miljöcentralen) bevilja tillstånd till avvikelser från lagens bestämmelser. Tillstånds- och tillsynsverket fattar i egenskap av behörig myndighet tillståndsbesluten enligt gällande lagstiftning och med stöd av domstolarnas rättspraxis. Ändring i beslut som fattats av en behörig myndighet får sökas hos förvaltningsdomstolen. Enligt naturvårdslagen saknar ministeriet behörighet att överta avgörandet av ärenden som hör till naturvårdsmyndighetens behörighet, och ministeriet har inte heller behörighet att bestämma hur ett ärende som omfattas av naturvårdsmyndighetens övervägande ska avgöras. På grund av de begränsningar som följer av fågeldirektivet har man som en del av projektet för gåsåkrar, som finansieras av miljöministeriet och genomförs av Naturresursinstitutet, undersökt hur effektiva icke-dödande fördrivningsmetoder (till exempel startpistol) är på våren samt hur dessa metoder påverkar det övriga fågelbeståndet. Undersökningens resultaten visar att startpistol var en lika effektiv fördrivningsmetod som att skjuta gäss till döds. Startpistol är alltså ett tillfredsställande alternativ som i tillräcklig mån förebygger skador. Tillståndsmyndighetens tolkning har bekräftats i domstol. Undersökningens resultaten stöder den behöriga myndighetens beslutsfattande i behandlingen av undantagstillstånd.

3. Riksdagen förutsätter att utnyttjande av vitkindade gäss som skjutits med stöd av dispens tillåts och att regeringen bereder en proposition om ändring av naturvårdslagen så att det med stöd av undantaget i artikel 9.1 c i fågeldirektivet blir möjligt att ta till vara och förnuftigt använda vitkindad gås som dödat med dispens.

3. I regeringsprogrammet konstateras att "onödiga jaktbegränsningar i fråga om livskraftiga arter, såsom storskarv och vitkindad gås, slopas och arterna överförs till att omfattas av jaktlagen". Den bästa lösningen för att ta tillvara och använda vitkindad gås som skjutits med dispens som föda är att låta vitkindad gås omfattas av jaktlagen.

En sådan ändring skulle leda till det resultat som förutsätts i riksdagens skrivelse RSk 42/2022 rd och samtidigt respektera konsekvensen i den nationella lagstiftningen. De skyldigheter som följer av fågeldirektivet har genomförts nationellt genom naturvårdslagen och jaktlagen, som har olika mål. Jakt, och i det sammanhanget omhändertagande och förnuftig användning av fångsten, är begränsad till vissa arter som anges i jaktlagen (1 och 2 § i jaktlagen) medan det är förbjudet att omhänderta och förnuftigt utnyttja döda djur av arter som hör till naturvårdslagens tillämpningsområde (70 § i naturvårdslagen). Att förvara och förnuftigt använda ett exemplar som nedlagts omfattas därmed i den nationella lagstiftningen av hävd av jaktlagen, och en betydande ändring av den nationella lagstiftningen på grund av en enskild art skulle bryta konsekvensen i den gällande lagstiftningen och skapa tryck på att behandla även andra fridlysta arter på samma sätt. Varken naturvårdslagen (9/2023), fågeldirektivet (2009/147/EG) eller internationella överenskommelser (Bernkonventionen) förhindrar att vitkindad gås överförs till att omfattas av jaktlagen. En tjänstemannaarbetsgrupp och en uppföljningsgrupp som beredde en överföring av vitkindad gås och storskarv till jaktlagen som viltarter inledde sin mandatperiod den 16 maj 2024 och upphörde den 31 augusti 2025. I sitt slutbetänkande föreslog arbetsgruppen inte att arterna flyttas till jaktlagen. Miljöministeriet anmälde avvikande mening. För att de problem som de här arterna orsakar ska kunna lösas måste arterna på EU-nivå kategoriseras som arter som får jagas, och därför arbetar miljöministeriet i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och statsrådets kansli aktivt på EU-nivå för att den vitkindade gåsen och storskarven ska flyttas till fågeldirektivets bilaga med arter som får jagas.

4. Riksdagen förutsätter att dispensärenden som gäller vitkindade gäss överförs från Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen och att dispensförfarandet samtidigt görs smidigare.

4. I regeringsprogrammet konstateras att "onödiga jaktbegränsningar i fråga om livskraftiga arter, såsom storskarv och vitkindad gås, slopas och arterna överförs till att omfattas av jaktlagen". Eftersom viltcentralen i och med överföringen blir behörig i stället för NTM-centralen i Egentliga Finland är det inte motiverat att i detta sammanhang överföra dispensärendena från NTM-centralen i Egentliga Finland till NTM-centralen i Norra Karelen så som riksdagen förutsätter. Det riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket inledde sin verksamhet vid ingången av 2026 och ansvarar i fortsättningen för dispenserna. En viktig del av det nya ämbetsverkets verksamhet är att förenkla tillståndsförfarandet.

Maria Westerman, specialsakkunnig, miljöministeriet

Inledande av stamvårdande vargjakt och förhindrande av vargskador

MI 4/2020 rd – RSk 41/2022 rd

2. Riksdagen förutsätter att referensvärdet för en gynnsam skyddsnivå inte enbart ska kunna grunda sig på genetik, utan att man med tanke på den totala hållbarheten måste beakta säkerheten, socioekonomiska faktorer och bevarandet av en jaktkultur med jakthund.

2. Vargens bevarandestatus bedömdes i en rapport för 2019–2024, som skickades till Europeiska kommissionen i oktober 2025. Vargens bevarandestatus bedömdes som gynnsam i den boreala regionen, det vill säga söder om Fjällapland. I den alpina regionen, det vill säga Fjällapland, bedömdes vargens bevarandestatus vara ogynnsam. Referensvärdet som beskriver en gynnsam populationsstorlek fastställs utifrån ekologiska och biologiska faktorer. Europeiska kommissionens rapporteringsvägledning följdes när referensvärdet fastställdes. Enligt vägledningen ska de bästa tillgängliga vetenskapliga uppgifterna användas för att fastställa referensvärdet. Dessutom beaktar man hur den växande vargstammen påverkar människorna.

I Finland har referensvärdet fastställts med hjälp av Naturresursinstitutets beräkningsverktyg för referensvärdet, som bygger på en analys av vargpopulationens livskraft och för närvarande utgör den bästa tillgängliga kunskapsbasen för bedömningen.

För att referensvärdet ska kunna fastställas måste beslutsfattarna ta ställning till vilka risknivåer som är godtagbara. Då väger man utöver naturvetenskapliga uppgifter också in vargpopulationens samhällseliga, det vill säga socioekonomiska, konsekvenser. Risknivåerna gäller en tolerabel inavelsgrad och risken för att populationens storlek underskattas.

Jord- och skogsbruksministeriet har fastställt de godtagbara risknivåerna, och enligt dessa risknivåer godkänner man i analysen av vargpopulationens livskraft en kortsiktig ökning på 26 procent av inavelsgraden och en 50-procentig risk för underskattning enligt försiktighetsprincipen. Ministeriet har i risknivåerna för referensvärdet beaktat att vargstammen har spridit sig och ökat på mycket kort tid i västra Finland. När referensvärdet fastställdes beaktades också att vargstammen i Finland har kontakt med vargarna i Ryssland och Skandinavien.

Resultatet av Naturresursinstitutets livskraftsanalys är att den minsta livskraftiga vargpopulationen i Finland är 248 vargar. I enlighet med kommissionens tolkningsanvisning fogades till detta en så kallad säkerhetsmarginal på 10 procent, och då blev referensvärdet

för en gynnsam bevarandestatus 273 vargar. Med referensvärdet avses antalet vargar som i mars lever helt i Finland utanför renskötselområdet och hälften av vargarna i reviren på gränsen mellan Finland och Ryssland.

4. Riksdagen förutsätter att tillstånd för stamvårdande jakt beviljas i så god tid att de med beaktande av eventuellt ändringssökande kan användas under jakttiden och att beviljandet av skadebaserad dispens görs smidigare och att besvär över dem behandlas skyndsamt.

4. Jord- och skogsbruksministeriet utarbetade en regeringsproposition (RP 21/2025 rd) med förslag till ändringar av 41 § i jaktlagen som gäller regleringen av stamvårdande jakt som tillåts med stöd av dispens. Målet var att med dispens möjliggöra så kallad stamvårdande jakt på stora rovdjur. Undantag från det strikta skyddet av arter i bilaga IV till habitatdirektivet (av de stora rovdjuren björn och lodjur) kan göras med stöd av artikel 16. Dessa undantagsbestämmelser finns i 41 och 41 a § i jaktlagen.

Dessutom utarbetade jord- och skogsbruksministeriet en regeringsproposition (173/2025) för att ändra jaktlagen med anledning av att vargens skyddsstatus flyttades från bilaga IV till bilaga V i habitatdirektivet. Ändringarna tillåter stamvårdande vargjakt som kvotjakt med stöd av jaktlagens 10 §. Då är det inte fråga om jakt med dispens.

Den 8 maj 2025 fattade Europaparlamentet, och den 5 juni 2025 Europeiska unionens råd, ett beslut om att ändra vargens skyddsstatus i habitatdirektivet. Vargens skyddsstatus ändrades från helt fridlyst, det vill säga strikt skyddad, till skyddad. Vargjakt är då i princip möjlig, om man samtidigt ser till att jakten inte står i strid med artens gynnsamma bevarandestatus.

Ändringarna av jaktlagen stadfästes vid republikens presidents föredragning den 22 december 2025 och statsrådets förordningar samt jord- och skogsbruksministeriets förordning antogs vid statsrådets allmänna sammanträde den 30 december 2025. Kvotjakten på varg inleddes den 1 januari 2026.

I fortsättningen får vargen jagas mellan den 1 december och 10 februari enligt de regionala kvoter som jord- och skogsbruksministeriet fastställt.

Sami Niemi, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Förbud mot jakt på hotade arter i jaktlagen

MI 9/2021 rd – RSk 47/2022 rd

2. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet sörjer för att information om befintliga jaktbegränsningar och deras betydelse för skyddet av hotade arter sprids i så stor utsträckning som möjligt.

2. Jord- och skogsbruksministeriet har publicerat meddelanden med information om de jaktbegränsningar som fastställts genom ministeriets förordning. Finlands viltcentral informerar om jaktbegränsningarna i tidningen Jägaren, som skickas till alla jägare som betalat jaktvårdsavgift. Ministeriets förordningar och motiveringspromemoriorna om dessa finns offentligt tillgängliga på ministeriets webbplats. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Janne Pitkänen, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Konsekvenser av veterinärvårdslagen

RP 83/2022 rd – RSv 269/2022 rd

Riksdagen förutsätter att det bevakas vilka konsekvenser veterinärvårdslagen har för den regionala tillgången till veterinärtjänster och för djurens hälsa och välfärd och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att trygga veterinärtjänster till skäligt pris i hela landet. En utredning om konsekvenserna ska lämnas till riksdagen inom två år från det att veterinärvårdslagen trätt i kraft.

Det föreskrevs genom lag (321/2024) att veterinärvårdslagen (285/2023) träder i kraft den 1 januari 2026.

Jord- och skogsbruksministeriet kommer att bevaka den nya veterinärvårdslagens konsekvenser för den regionala tillgången till veterinärtjänster, djurens hälsa och välfärd samt veterinärtjänsternas prisnivå. Ministeriet kommer att lämna en utredning om konsekvenserna inom två år från lagens ikraftträdande, det vill säga före utgången av 2027. Om konsekvensbevakningen visar att det förekommer problem bör regeringen vidta åtgärder för att lösa dem.

Johanna Wallius, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av livsmedelsmarknadslagen

RP 283/2022 rd – RSv 267/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder en proposition om ändring av konkurrens- och livsmedelsmarknadslagstiftningen så att förändringar på marknaden bättre kunde förmedlas vidare i livsmedelskedjan till exempel genom ett kostnadsindex och kortare prissättningsperioder, och att statsrådet lämnar en proposition om detta till riksdagen före utgången av 2024.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder metoder för att förbättra tillgången till uppgifter om livsmedelsmarknaden och bereder behövliga ändringar i lagstiftningen om insamling och behandling av uppgifter så att en proposition om detta lämnas till riksdagen före utgången av 2024.
3. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet bevakar och utvärderar den praktiska tillämpningen och konsekvenserna av livsmedelsmarknadslagen och ändringarna i den i förhållande till de mål som uppställts för lagstiftningen samt lämnar en utredning om saken till jord- och skogsbruksutskottet två år efter det att ändringarna i livsmedelsmarknadslagen har trätt i kraft.

1–3. Den första fasen av ändringar i livsmedelsmarknadslagen (1121/2018) bereddes under 2024 och lagändringarna (747/2024 och 748/2024) trädde i kraft den 1 januari 2025. Den största förändringen är att lagen stärker livsmedelsmarknadsombudsmannens rätt att få uppgifter och preciserar bestämmelserna om annullering av order och vissa förbjudna betalningar.

Behovet av ändringar i lagstiftningen om livsmedelsmarknaden har bedömts mer omfattande i den andra fasen av lagstiftningsprojektet. För det arbetet har jord- och skogsbruksministeriet tillsatt en styrgrupp och en beredningsgrupp för mandatperioden den 3 december 2024–28 februari 2026. Grupperna har beaktat de utredningar som ministeriet inlett och som gäller partihandelsverksamheten inom livsmedelsbranschen samt livsmedelsmarknadens effektivitet och konkurrensförhållanden. Målet är att stärka i synnerhet primärproducentens ställning i livsmedelskedjan. Parterna i livsmedelskedjan hördes omfattande när regeringens proposition bereddes. Propositionen om ändring av livsmedelsmarknadslagen var ute på remiss i slutet av 2025.

Dessutom tillsatte ministeriet sommaren 2024 en arbetsgrupp för att utveckla statistikföringen i livsmedelskedjan i syfte att ta fram en bättre, mer aktuell och öppen lägesbild av livsmedelsmarknaden. Arbetsgruppen fortsatte sitt arbete under 2025 med att kartlägga de viktigaste utvecklingsbehoven och föra diskussioner om utvecklingens kostnadseffekter i en situation då statistikmyndigheternas anslag minskar.

Jord- och skogsbruksministeriet har på olika sätt bevakat och utvärderat konsekvenserna av livsmedelsmarknadslagen och ändringarna i den i förhållande till de mål som uppställts för lagstiftningen. Ministeriet lämnade en utredning om saken till jord- och skogsbruksutskottet i slutet av april 2025 då två år hade gått sedan de ändringar som uttalandet nämner trätt i kraft.

Markus Lounela, regeringsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Bevakning av det internationella rättsläget i fråga om bestämmelserna om slakt av djur

RP 186/2022 rd – RSv 331/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer utvecklingen av det internationella rättsläget i fråga om bestämmelserna om slakt av djur, rapporterar om detta till utskottet före utgången av nästa valperiod och vid behov utarbetar förslag till ändringar till följd av detta.

Jord- och skogsbruksministeriet fortsätter följa utvecklingen av det internationella rättsläget i fråga om slakt av djur och utarbetar en rapport om bevakningen till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av valperioden. Utifrån rapportens resultat föreslår regeringen vid behov ändringar i lagstiftningen.

Susanna Ahlström, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Åtgärder för att minska problem som beror på varghybrider

RP 288/2022 rd – RSv 336/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet bereder åtgärder som ger bättre förutsättningar att lösa problem som beror på varghybrider.

I februari 2023 beviljade Finlands viltcentral med stöd av 41 a § 1 mom. 1 punkten i jaktlagen dispens att döda åtta vargar mellan den 11 februari och 3 mars 2023 inom ett visst område. Grunden för beslutet var att det enligt DNA-analyser fanns två till sex varghybrider i en flock i det område som ansökan gällde. För att skydda vargstammens genetiska renhet var det ändamålsenligt att dispensbeslutet gällde hela flocken. Det fanns ingen annan tillfredsställande lösning än att avlägsna hela flocken med stöd av dispens.

Högsta förvaltningsdomstolen ansåg den 17 maj 2024 i sitt prejudikat (HFD:2024:76) att den dispens för att fälla åtta vargar som viltcentralen beviljade i februari 2023 inte var lagstridig. Dessutom beredde jord- och skogsbruksministeriet en ändring av dispensförordningen för att förtydliga bestämmelserna så att man som annan tillfredsställande lösning inte längre kan förutsätta att stora rovdjur fångas eller sövs. Det ovannämnda prejudikatet och ändringen av dispensförordningen fungerar som grund för att i fortsättningen avlägsna bekräftade korsningar mellan varg och hund från naturen.

Därefter beredde jord- och skogsbruksministeriet en ändring av jaktlagen med anledning av vargens ändrade skyddsstatus i habitatdirektivet (RP 173/2025 rd), som när den antogs möjliggjorde regional kvotjakt på varg under tiden mellan den 1 december och 10 februari. Under jaktsäsongen 1 januari–10 februari 2026 inriktades en del av vargjakten särskilt på revir där korsningar mellan varg och hund observerats.

Sami Niemi, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Konsekvenser av ändringen av den övre åldersgränsen för skyldigheten att betala fiskevårdsavgift

RP 49/2023 rd – RSv 69/2023 rd

Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet följer upp och bedömer vilka konsekvenser ändringen av 79 § i lagen om fiske har för de influtna fiskevårdsavgifterna och före utgången av maj 2026 lämnar jord- och skogsbruksutskottet en utredning om utvecklingen av de influtna avgifterna och användningen av fiskevårdsavgifterna för olika ändamål.

Jord- och skogsbruksministeriet lämnar jord- och skogsbruksutskottet en utredning före utgången av maj 2026.

Roni Selén, specialsakkunnig, jord- och skogsbruksministeriet

Sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag

RP 9/2024 rd – RSv 27/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer laxbeståndens tillstånd i Tana älvs vattendrag och att kraftiga fiskebegränsningar som är problematiska med tanke på såväl samernas rättigheter som egendomsskyddet upprätthålls endast i den utsträckning det är nödvändigt för att laxbestånden ska återhämta sig.
1. Fiskebestämmelserna 2025 i Tana älv och Tana älvs sidovattendrag grundade sig på en bedömning av de individuella laxbeståndens tillstånd i Tana älv, som gjordes av övervaknings- och forskningsgruppen för laxbestånden i Tana älv. Laxbeståndens tillstånd bedömdes vara det sämsta någonsin sedan övervakningen inleddes, och därför var det nödvändigt att begränsa laxfisket till enbart Utsjoki. De olägenheter som de ytterst begränsade laxfiskemöjligheterna orsakade för den samiska fiskekulturen i Tana älv och för utövandet av fiskerättigheterna lindrades också med hjälp av projekt för puckellaxfiske, som gjorde det möjligt att tillämpa traditionella fiskemetoder i Tana älv på ett sätt som är säkert för laxen. Totalt cirka 80 000 puckellaxar vandrade upp i Tana älvs vattendrag 2025, och på den finska sidan pågick 14 projekt för att fiska puckellax.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet låter göra en oberoende juridisk utredning om hur fisket i Tana älvs vattendrag kan ordnas på ett sätt som så lite som möjligt begränsar egendomsskyddet och de övriga grundläggande fri- och rättigheterna samt med beaktande av laxbeståndens tillstånd.
2. Beredningen av en separat juridisk utredning inleddes i början av 2025. Tidsplanen beror på tidsschemat för utredarens andra uppgifter. Ärendet har redan delvis utretts inom ramen för Åbo Akademis undersökning om hur de grundläggande fri- och rättigheterna och internationella människorättskonventionerna inverkar på organisationen av fisket i Övre Lappland, som inleddes innan riksdagen godkände sitt uttalande och som blev klar våren 2025.

Tapio Hakaste, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Verkställigheten av den nya veterinärvårdslagen

RP 22/2024 rd – RSv 42/2024 rd

Riksdagen förutsätter att man vid verkställigheten av den nya veterinärvårdslagen bättre än tidigare samordnar djurskyddskraven och behoven hos veterinärvårdens kunder samt de utmaningar som hänför sig till uppgiften som kommunal veterinär, inklusive arbetsbelastningen, arbetstiderna och uppgiftens attraktionskraft. En bedömning av hur detta mål har uppnåtts ska inkluderas i den utredning som avses i riksdagens svar gällande den nya veterinärvårdslagen (RSv 269/2022 rd).

Den nya veterinärvårdslagen trädde i kraft den 1 januari 2026.

Besluten om hur offentliga veterinärtjänster tillhandahålls, om vissa begränsningar i serviceutbudet, om prissättningen av tjänsterna och om arbetsarrangemangen för de kommunala veterinärer som producerar tjänsterna har fattats och kommer att fattas i kommunerna enligt ramvillkoren i veterinärvårdslagen. Jord- och skogsbruksministeriet och Kommunförbundet har gett anvisningar som gör det lättare för kommunerna att fullgöra särskilt de skyldigheter i lagen som gäller statligt stöd och konkurrensregler. I vägledningen har man också i den mån det är möjligt ägnat uppmärksamhet åt de mål som nämns i uttalandet. Jord- och skogsbruksministeriet kommer att bevaka konsekvenserna av den nya veterinärvårdslagen och utarbeta den bedömning av måluppfyllelsen som nämns i uttalandet. Bedömningen kommer att inkluderas i den utredning som förutsätts i riksdagens svar gällande den nya veterinärvårdslagen (RSv 269/2022 rd) och som kommer att lämnas före utgången av 2027. Om bedömningen visar att det finns problem med måluppfyllelsen börjar regeringen överväga åtgärder för att åtgärda problemen.

Johanna Wallius, lagstiftningsråd, jord- och skogsbruksministeriet

Ändring av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter – Ersättningar för kraftledningsprojekt

RP 218/2024 rd – RSv 80/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar utredningen om ersättningar för inlösen av mark för kraftledningsprojekt.

Justitieministeriet har efter en konkurrensutsättning gett professor Martti Häkkänen utredningsuppdraget. Avsikten är att utredningsarbetet ska slutföras före utgången av juni 2026.

Jari Salila, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av 41 § i jaktlagen

RP 21/2025 rd – RSv 53/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att de förslag till bestämmelser om slopande av fredningen av varg som föranleds av ändringen av EU:s habitatdirektiv föreläggs riksdagen genast i början av höstsessionen 2025.
2. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet utan dröjsmål bereder behövliga ändringar som bidrar till teknisk kvalitet och tydlighet i jaktlagen.

1 och 2. RP 173/2025 rd lämnades till riksdagen den 20 november 2025 och republikens president stadfäste ändringarna av jaktlagen den 22 december 2025.

3. Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet följer hur jaktlagstiftningen fungerar och fortsätter arbeta för att det skapas etablerade ramar för stamvårdande jakt.

3. Jord- och skogsbruksministeriet inledde en uppdatering av förvaltningsplanen för vargen i slutet av 2025. Målet med uppdateringen är att säkerställa etablerade ramar för vargjakten.

Sami Niemi, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av jaktlagen

RP 173/2025 rd – RSv 176/2025 rd

Riksdagen förutsätter att jord- och skogsbruksministeriet utan dröjsmål bereder de förordningar som behövs för undantag från fredning av björn och lodjur genom jakt som grundar sig på regional kvot.

För att uttalandet ska kunna genomföras måste ändringens förhållande till de skyldigheter som följer av Finlands EU-medlemskap först bedömas. Bedömningen inleds i februari 2026.

Sami Niemi, konsultativ tjänsteman, jord- och skogsbruksministeriet

9 Försvarsutskottet

Ekonomiska förmåner för värnpliktiga

RP 37/2007 rd – RSv 110/2007 rd

Riksdagen förutsatte den 11 december 2007 att regeringen vidtar åtgärder för att beväringstjänstgöringen ska beaktas i pensionen och hemförlovningspenning betalas till dem som hemförlovas. Vidare förutsatte riksdagen att de ekonomiska förmånerna för värnpliktiga förbättras.

Regeringen har strävat efter att långsiktigt och planmässigt förbättra de värnpliktigas ekonomiska och sociala villkor. Utvecklingen av de värnpliktigas förmåner samordnas av försvarsministeriets tväradministrativa samarbetsforum, som i sitt arbete systematiskt betonat vikten av att förbättra de värnpliktigas ekonomiska och sociala förmåner och beakta deras samhälleliga ställning (arbetsliv, studier).

Grunderna för reservistlönen reviderades 2008, varigenom lönen bands till försvarsministeriets lönetabell. I enlighet med det höjdes reservistlönerna senast den 1 juli 2025. År 2024 fattades ett beslut om att höja dagpenningen för beväringar och reservister från och med den 1 januari 2025. Dessutom höjdes från och med den 1 januari 2025 det dagtraktamente som betalas som ersättning för förlorad arbetsförtjänst till dem som rekryteras utanför Försvarsmakten och som genomgår krishanteringsutbildning. Höjningarna grundade sig på höjningen av levnadskostnadsindex.

I [statsrådets försvarsredogörelse](#) (2024) ges i uppdrag att utreda och utveckla de ekonomiska förmånerna för värnpliktiga. I det nuvarande regeringsprogrammet finns ingen skrivning om detta. Utvecklingen av de värnpliktigas ekonomiska förmåner granskas som en del av Nato-integrationen samt planeringen av verksamheten och ekonomin.

Beaktandet av beväringstiden vid fastställandet av pensionen och ett eventuellt återinförande av hemförlovningspenningen hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Med beaktande av de ekonomiska förmånerna som helhet har social- och hälsovårdsministeriet tills vidare inte ansett det vara nödvändigt att återinföra hemförlovningspenningen.

Antti-Ville Rusanen, avdelningsstabsofficer, försvarsministeriet

Utbildning av generalstabsofficerare

RP 96/2024 rd – RSv 122/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2026 lämnar en utredning om hur reformen av generalstabsofficersutbildningen fungerar.

En ändring av lagen om Försvarshögskolan som gällde utbildningen av generalstabsofficerare trädde i kraft den 1 januari 2025. Den första generalstabsofficerskursen i ny form inleddes sommaren 2025. Enligt responsen efter studieperioderna är de studerande nöjda med utbildningen. Utifrån insamlade erfarenheter ser målen för reformen enligt en preliminär bedömning ut att ha uppfyllts. Den planerade studieplanen kommer att fortsätta tillämpas även under nästa generalstabsofficerskurs.

Sinikka Vahvaselkä, regeringsråd, försvarsministeriet

Militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten

RP 82/2023 rd – RSv 2/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar och bedömer hur den nya lagstiftningen fungerar och lämnar försvarsutskottet en utredning om detta före utgången av 2027.

Lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten (89/2025) trädde i kraft den 1 december 2025. Försvarsministeriet följer i samarbete med Försvarsmakten hur den nya lagstiftningen fungerar och kommer att lämna försvarsutskottet en utredning om detta före utgången av 2027.

Anna Gau, äldre regeringssekreterare, försvarsministeriet

Statsrådets försvarsredogörelse

SRR 9/2024 rd – RSv 27/2025 rd

Riksdagen förutsätter att en parlamentarisk uppföljning som omfattar alla riksdagspartier ordnas också vid beredningen av framtida redogörelser om säkerhet.

Försvarsministeriet har noterat att riksdagen har förutsatt att det ordnas parlamentarisk uppföljning vid beredningen av framtida redogörelser om säkerhet. Försvarsministeriet förbereder sig på att organisera arbetet i en parlamentarisk uppföljningsgrupp inför

utarbetandet av nästa försvarsredogörelse. Statsrådet tillsatte i november 2025 en parlamentarisk arbetsgrupp för försvaret för att se över den långsiktiga utvecklingen av Finlands försvar. Arbetsgruppens mandatperiod är 27 november 2025–30 juni 2026. Försvarsministeriet stöder den parlamentariska arbetsgruppens arbete.

Outi Mäkinen, specialsakkunnig, försvarsministeriet

10 Kulturutskottet

Svenskan som valfritt läroämne på alla utbildningsstadier

Ö 2/2014 rd – RSk 54/2014 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen gör en övergripande kartläggning av den allmänna politiken för språkstudier i Finland och av hur den bör utvecklas inför kommande utmaningar i fråga om språkkunskaper och med beaktande av det allt större och mångsidigare behovet av kunskaper i främmande språk i samhället och inom näringslivet.

Den övergripande kartläggning av läget för och nivån på språkreserven i Finland som riksdagen förutsätter i uttalandet gjordes 2017 och publicerades i undervisnings- och kulturministeriets publikationsserie 2017:51. Regeringen Orpos åtgärder bidrar också till att främja språkstudier.

Pamela Granskog, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

Den nya lagen om småbarnspedagogik

RP 40/2018 rd – RSv 67/2018 rd

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att säkerställa rätten för teckenspråkiga att delta i småbarnspedagogisk verksamhet på sitt modersmål, antingen på finskt eller finlandssvenskt teckenspråk.

4. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering vill man stärka ställningen för de inhemska minoritetsspråken, särskilt de samiska språken, karelska språket, romani och de inhemska teckenspråken. Regeringen utreder hur teckenspråkiga barns ställning inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen kan stärkas.

Undervisnings- och kulturministeriet har som tjänsteuppdrag i samarbete med Utbildningsstyrelsen utrett hur undervisning för teckenspråkiga barn ordnas i nuläget inom småbarnspedagogiken, i förskolan och i den grundläggande utbildningen. Utifrån lägesbilden lägger man fram konkreta utvecklingsförslag för att stärka de teckenspråkiga barnens ställning. Ett av målen i Utbildningsstyrelsens resultatavtal är att vidta åtgärder för att stärka de teckenspråkiga barnens ställning i småbarnspedagogiken

och förskoleundervisningen. Bland annat har Utbildningsstyrelsen 2023 publicerat den uppdaterade guiden Teckenspråkiga barn i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen och ordnat webinarier om ämnet.

Undervisnings- och kulturministeriet genomför 2026 på uppdrag en utredning om hur teckenspråkiga barns ställning kan stärkas i småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen. Utredningen ska vara klar senast i december 2026.

Tarja Kahiluoto, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

5. Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar och bedömer hur den till reformen anknyttande stora förändringen av personalstrukturen framskrider, hur väl utbildningsplatserna räcker till och hur många som fullgör sina studier under den långa övergångsperioden samt hur förändringen påverkar småbarnspedagogiken.

5. I samband med beredningen av lagen om småbarnspedagogik 2018 (RP 40/2018 rd) uppskattades det att antalet nybörjarplatser i lärarutbildningen inom småbarnspedagogik från och med 2020 bör vara cirka 1 000 per år fram till 2027 för att kravet på personalstrukturen enligt lagen om småbarnspedagogik (540/2018) ska kunna uppfyllas. Uppskattningen bygger på att avgångsnivån förblir konstant och 80 procent av dem som inlett utbildningen fullföljer den. För att uppnå 1 000 nybörjarplatser per år och målen i regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering höjdes de kvantitativa utbildningsmålen i universitetens resultatavtal för avtalsperioden 2021–2024 (855 examina) och avtalsperioden 2025–2028, då utbildningsmålet för lärare inom småbarnspedagogik höjdes till 1 280 (2017–2020 var antalet 590). För att uppnå utbildningsmålen har utbildningsvolymerna utökats också med hjälp av särskild finansiering som beviljats av riksdagen för ändamålet. I en tilläggsbudget 2023 anvisades 6,3 miljoner euro för extra nybörjarplatser för lärare inom småbarnspedagogik, och med det anslaget finansierades totalt 360 ytterligare nybörjarplatser vid de sju universitet som utbildar lärare inom småbarnspedagogik 2024–2025. Dessutom beviljade undervisnings- och kulturministeriet 2023 behovsprövad finansiering till Helsingfors universitet och Åbo Akademi för fristående studier för speciallärare inom småbarnspedagogik. Med finansieringen ordnas 28 finskspråkiga och 28 svenskspråkiga utbildningar. I planen för de offentliga finanserna för åren 2024–2027 har ett anslag på 17,36 miljoner euro reserverats för att öka antalet nybörjarplatser vid universitetens lärarutbildningar inom småbarnspedagogik. Enligt ett beslut som fattades i februari 2024 anvisas åren 2024–2026 för nybörjarplatser för lärare inom småbarnspedagogik sammanlagt 16,225 miljoner euro, som används för att finansiera 875 nybörjarplatser. Av dessa platser finns 60 inom den svenskspråkiga utbildningen. Finansieringen beviljas under förutsättning att riksdagen anvisar anslagen för ändamålet. År 2024 beviljades universiteten sammanlagt 1 907 500 euro för finansiering av 105 nybörjarplatser. År 2025 beviljades universiteten sammanlagt 4 434 500 euro för finansiering av 235 nybörjarplatser.

Antalet sökande till lärarutbildningen inom småbarnspedagogik har inte ökat märkbart sedan 2017 (då var antalet 2 740 sökande, 2023 var det 2 639 sökande, 2024 var det 2 721 sökande och 2025 var det 2 688 sökande), men eftersom antalet nybörjarplatser ökat har antalet sökande per studieplats minskat avsevärt. Totalt nästan 2 800 personer fick behörighet som lärare inom småbarnspedagogik från ett universitet 2020–2023 och drygt 2 500 personer från en yrkeshögskola. Samtidigt fick drygt 560 personer behörighet som socionom inom småbarnspedagogik från en yrkeshögskola. År 2024 fick 972 personer behörighet som lärare inom småbarnspedagogik från ett universitet och 507 personer behörighet som socionom inom småbarnspedagogik från en yrkeshögskola.

Katri Tervaspalo, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (högskoleutbildning)

Lyftande av studielån som en del av studiestödet

RP 171/2018 rd – RSv 141/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att det görs en utredning av kravet på att studerande på andra stadiet som kommer från familjer med låga inkomster är skyldiga att lyfta studielån innan de kan få utkomststöd. Ingen får råka ut för att studievägen bryts redan på andra stadiet på grund av penningbrist eller lyftande av lån.

1. Studielånet är en del av studiestödet. Utkomststödet är inte avsett för långvarig finansiering av studierna, och därför förutsätts studerande som fyllt 18 år i allmänhet ansöka om studielån. Detta krävs dock inte av personer under 18 år. Både yrkesstuderande och gymnasie-studerande förutsätts ansöka om studielån. En myndig person förutsätts dock inte ansöka om studielån om det kan leda till en oskälig situation. Det kan vara fallet om en studerande till exempel omfattas av eftervården inom barnskyddet eller har en allvarlig sjukdom eller om utbildningen syftar till rehabilitering eller förebygger marginalisering. Utkomststöd inom familjen kan också beaktas.

I och med de ändringar i lagen om utkomststöd som trädde i kraft den 1 januari 2026 är den som ansöker om utkomststöd skyldig att ansöka om en sådan i förhållande till utkomststödet primär förmån som betalas under tiden för studier och som personen kan antas vara berättigad till. Utkomststöd kan ändå betalas om studiestödet upphört men studierna fortfarande pågår. En studerande som studerar för att avlägga sin första examen som ger yrkesfärdigheter är inte skyldig att anmäla sig som arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsmyndigheten innan tre månader har förflutit från det att den primära förmån som är avsedd att trygga den studerandes utkomst under studierna upphört. Den period på tre månader som avses här kan förlängas med en ny tidsfrist på tre månader om den

studerande presenterar tillräcklig utredning om att studierna framskrider under tidsfristen och att det är möjligt att slutföra studierna inom ett år från det att den primära förmånen upphört. Tidsfristen kan förlängas sammanlagt för högst ett år.

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Studentexamens nya struktur

RP 235/2018 rd – RSv 242/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp och bedömer hur studentexamens nya struktur inverkar på avläggande av gymnasiestudier och studentexamen, med speciell fokus på de som avlägger två examina samt på vuxenstuderande, och lämnar kulturutskottet en utredning när det finns tillräckligt med information om hur reformen verkställts.

1. Den nya examensstrukturen för studentexamen, där examinanden ska avlägga fem prov, tillämpas på de examinander som börjar avlägga sin examen våren 2022. År 2023 avlade cirka 30 000 examinander studentexamen. Antalet avlagda studentamina har kvarstått på samma nivå som före strukturreformen. Våren 2023 avlade 96 procent av studenterna sin examen enligt den nya strukturen, och hösten 2023 var andelen 97 procent. De som avlagt sin examen enligt den tidigare strukturen har fått tillräckliga godkända vitsord eller slutfört sina studier under 2023, även om de inlett studierna före 2022.

Enligt uppgifterna i statistiktjänsten Vipunen har det inte skett några betydande förändringar under de senaste åren i antalet personer som avlägger yrkesexamen och två/tre examina.

År	Utexaminerade
2019	1 473
2020	1 518
2021	1 377
2022	1 413
2023	1 389
2024	1 443
2025	1 536

Enligt uppgifterna i statistiktjänsten Vipunen har antalet personer som genomgått gymnasiets lärokurs för vuxna minskat, med undantag för 2020, 2023 och 2024. Trenden har pågått länge. Den drivs bland annat av den allmänt stigande utbildningsnivån och den allmänna högskolebehörighet som en yrkesinriktad examen ger.

År	Unga	Vuxna
2019	28 707	897
2020	28 947	960
2021	29 763	690
2022	30 276	627
2023	30 420	945
2024	30 234	1 152

Maria Soininen, regeringssekreterare, undervisnings- och kulturministeriet

Utvidgad läroplikt

RP 173/2020 rd – RSv 218/2020 rd

1. Riksdagen förutsätter att man vid sidan av läropliktsreformen även fortsättningsvis ska vidta åtgärder som syftar till att förnya och stärka hela utbildningsvägen, eftersom åtgärderna också stöder och är en förutsättning för att målen för och genomförandet av läropliktsreformen ska lyckas.

1. I december 2024 tillsatte undervisnings- och kulturministeriet en arbetsgrupp som ska bereda åtgärder för att utveckla utbildningen som handleder för examensutbildning (Hux) och de ändringar som behöver göras i läropliktslagen. Under 2025 beredde arbetsgruppen en regeringsproposition om ändring av lagen om utbildning som handleder för examensutbildning och läropliktslagen. Dessutom utarbetar arbetsgruppen en rapport som klarlägger hur lagstiftningen och anvisningarna om ordnande av utbildning i övergångsskedet ska tolkas och sammanställer god praxis för utbildning i övergångsskedet och den utvidgade läroplikten.

Undervisnings- och kulturministeriet har till uppgift att följa och utvärdera hur utbildningsvägen fungerar och att kontinuerligt utveckla den så att utbildnings- och kompetensnivån stiger, skillnaderna i lärande minskar, jämlikheten inom utbildningen ökar och det säkerställs

att examen avläggs på andra stadiet. I fortsättningen rapporteras utvecklingsåtgärderna i samband med eventuella uttalanden om andra reformer, och inte längre i samband med den utvidgade läroplikten.

Victor Nyberg, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar och säkerställer att unga som behöver särskilt stöd och unga med funktionsnedsättning garanteras stödverktyg som är relevanta med tanke på studierna.

3. Läropliktslagen, som trädde i kraft i augusti 2021, utvidgade läroplikten i Finland. Läroplikten upphör när den läropliktiga fyller 18 år eller före det har avlagt studentexamen eller yrkesexamen med godkänt betyg. Syftet med den utvidgade läroplikten är att säkerställa att alla som genomgått den grundläggande utbildningen fortsätter studera och antingen omedelbart eller efter en utbildning i övergångsskedet går vidare till en utbildning på andra stadiet. Målet är att alla unga ska avlägga en examen på andra stadiet. Det här innebär att även unga med en funktionsnedsättning och unga som behöver särskilt stöd har möjlighet att få en studieplats och de stödtjänster de behöver i sina studier. De ändringar som gjorts i lagstiftningen om stöd för lärande inom gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen bidrar till att målen för läroplikten kan uppnås. Ändringarna garanterar studerandenas rätt att med låg tröskel få stöd för lärande och vid behov få särskilt stöd.

Som en del av planen för uppföljning av läroplikten utarbetade undervisnings- och kulturministeriet en [rapport om tillgången till stödtjänster för läropliktiga studerande med funktionsnedsättning och behov av särskilt stöd inom utbildningen på andra stadiet och om utvecklingsbehoven](#) (på finska, referat på svenska). Utvecklingsförslagen i rapporten har styrt de fortsatta åtgärderna. De handlar bland annat om att tydliggöra stödtjänsterna för studerande mellan undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet, tydliggöra bestämmelserna om de studiesociala förmånerna för studerande som behöver krävande särskilt stöd, utöka nybörjarplatserna i den gemensamma ansökan för studerande som behöver krävande särskilt stöd och säkra tillräckliga resurser för ordnandet av utbildningen, utveckla elevhälsotjänsterna och säkerställa tillgången till dem, samordna och utveckla samarbetet mellan utbildningsanordnarna och välfärdsområdena kring stödtjänsterna och utveckla myndighetsarbetet för att informera om stödtjänsterna och hänvisa till dem. Undervisnings- och kulturministeriet fortsätter sitt samarbete med social- och hälsovårdsministeriet kring tillgången till stödtjänster för studerande som har en funktionsnedsättning eller behöver särskilt stöd samt utvecklingsbehoven. Dessutom har undervisnings- och kulturministeriet tillsatt utredare som ska utreda hur det krävande särskilda stödet inom yrkesutbildningen fungerar och behöver utvecklas. Mandatperioden är 1 oktober 2025–31 augusti 2026. När utredningen är klar bedömer man vilka fortsatta åtgärder som behövs.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

5. Riksdagen förutsätter att tillräcklig regional tillgång till och tillräckligt många utbildningsplatser på andra stadiet för unga som behöver särskilt stöd och för unga med funktionsnedsättning säkerställs och bevakas.

5. Regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering syftar till att förtydliga stödet för lärande, förenhetliga stödkedjan från småbarnspedagogiken till andra stadiet och även förenhetliga stödet för lärande i gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. En arbetsgrupp som tillsattes av undervisnings- och kulturministeriet för att utveckla stödet för lärande (10/2023–12/2024) beredde de lagändringar som behövs för att stärka stödet för lärande och specialundervisningen för studerande inom gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen. En stärkt specialundervisning och bättre inriktade stödåtgärder inom yrkesutbildningen gör det möjligt att ge tillräckligt stöd vid rätt tidpunkt, vilket minskar trycket att söka sig till specialyrkesläroanstalter. Utbildningen vid specialyrkesläroanstalterna är avsedd för studerande i behov av krävande särskilt stöd, som har en svår funktionsnedsättning, sjukdom eller inlärningssvårighet som förutsätter individuellt, omfattande och mångsidigt särskilt stöd.

Reformen av stödet för lärande förtydligar uppgifterna och arbetsfördelningen för anordnare av yrkesutbildning och specialyrkesläroanstalter när det gäller att ordna utbildning för studerande som behöver särskilt stöd eller krävande särskilt stöd, och säkerställer bättre än tidigare att det finns tillräckligt många utbildningsplatser.

Lagändringarna om reformen av stödet för lärande stadfästes vid föredragningen för republikens president i december 2024. De trädde i kraft inom gymnasieutbildningen den 1 augusti 2025 och träder i kraft inom yrkesutbildningen den 1 augusti 2026.

Dessutom inledde undervisnings- och kulturministeriet under 2025 en mer omfattande utredning om ändringsbehov i utbildningen med krävande särskilt stöd. Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt utredare som ska utreda hur det krävande särskilda stödet inom yrkesutbildningen fungerar och behöver utvecklas. Mandatperioden är 1 oktober 2025–31 augusti 2026. När utredningen är klar bedömer man vilka fortsatta åtgärder som behövs.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

6. Riksdagen förutsätter att tillräckliga resurser för studiehandledning säkerställs och att tillgången till dem bevakas.

6. Enligt 11 a § i lagen om grundläggande utbildning har elever rätt att få elevhandledning enligt läroplanen. En elev som fullgör den grundläggande utbildningens lärokurs och som behöver stöd för att söka till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen har rätt att utöver elevhandledning enligt läroplanen få personlig elevhandledning enligt sina behov (intensifierad personlig elevhandledning). Vid intensifierad personlig elevhandledning ges eleven personlig och annan elevhandledning samt utarbetas en individuell plan för fortsatta studier. Intensifierad personlig elevhandling ges i årskurs 8 och 9. Nationella centret för utbildningsutvärdering har gjort en utvärdering av de nya formerna av studiehandledning 2022–2024. Utvärderingen är en del av undervisnings- och kulturministeriets program för utveckling av studiehandledningen. Utvärderingen gäller de nya eller stärkta former av studiehandledning som utvidgningen av läroplikten medför. Slutrapporten om utvärderingen publicerades den 9 oktober 2024.

Handledningsutbildningen vid Östra Finlands universitet genomför 2023–2026 en undersökning som grundligt beskriver praxis för intensifierad personlig elevhandledning och handledningens effekter. Undersökningen producerar grundläggande information om det praktiska genomförandet av den intensifierade personliga handledningen i olika skolor. Syftet är att utveckla den intensifierade personliga elevhandledningen så att elevhandledningen ger resultat och är jämlik, generell och grundad på hela skolgemenskapens delade medvetenhet och handledningsverksamhet.

Hösten 2022 inrättades ett nätverk för studiehandledare i anslutning till Gymnasiernas utvecklingsnätverk (LUKE), som administreras av Utbildningsstyrelsen. Nätverket har som mål att stödja gymnasiernas studiehandledare när verksamhetskulturen förändras och pedagogiken och lärmiljöerna utvecklas. I nätverket sprids förfaranden och handlingsmodeller för gymnasiernas kvalitetsarbete, studiehandledning, högskole- och arbetslivssamarbete samt internationalisering. Genom gymnasiernas utvecklingsnätverk är det också möjligt att dela handledningsmaterial, utveckla kompetensen och ordna evenemang.

Undervisnings- och kulturministeriet har tillsatt en arbetsgrupp som ska bereda datainsamlingen om karriäruppföljning efter gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Arbetsgruppens mandatperiod är 1 maj 2024–31 december 2026. Arbetsgruppens uppgift är att utveckla de lösningar som behövs för kvalitativ karriäruppföljning inom yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen, planera och genomföra enkäter om karriäruppföljning inom yrkesutbildningen och gymnasieutbildningen, skapa modeller och strukturer för behandling, presentation och tolkning av information samt skapa en modell för att administrera och utveckla enkäterna.

Heli Nederström, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (grundläggande utbildning)
Ulla-Jill Karlsson, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet (andra stadiet)

7. Riksdagen förutsätter att det för en elev eller studerande som har inlärnings-svårigheter, neuropsykologiska problem eller psykiska hälsoproblem ordnas ett tillräckligt och behövligt stöd längs hela utbildningsvägen, inklusive utbildning i övergångsskedet, och att tillgången till stöd bevakas.

7. Undervisnings- och kulturministeriet har utrett elevernas och de studerandes tillgång till stödåtgärder längs hela utbildningsvägen. I en promemoria som beretts i samarbete mellan förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen granskades de studerandes särskilda behov av stöd och hur behoven blir mötta inom olika utbildningsformer längs hela stödkedjan. De problem som tas upp i promemorian har tagits i beaktande i reformerna av stödet för lärande under denna regeringsperiod. Regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering syftar till att förtydliga stödet för lärande och förenhetliga stödkedjan från småbarnspedagogiken till andra stadiet. För närvarande får alla elever och studerande inte det stöd de behöver.

I reformen av stödet för lärande stärks specialundervisningen, som också kan uppfylla stödbehoven bland studerande som har mera omfattande behov av specialundervisning, till exempel studerande med inlärnings-svårigheter, neuropsykologiska problem eller psykiska hälsoproblem. Stödbehovet inom utbildningen har blivit större och mångsidigare, vilket kräver att utbildningsanordnarna beaktar de studerandes behov bättre än tidigare. Målet är att stödja de studerandes välbefinnande som helhet med hjälp av både pedagogiska stödinsatser och generellt inriktad elevhälsa.

Lagändringarna om reformen av stödet för lärande stadfästes vid föredragningen för republikens president i december 2024. De trädde i kraft inom gymnasieutbildningen den 1 augusti 2025 och träder i kraft inom yrkesutbildningen den 1 augusti 2026. Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen samarbetar fortsättningsvis om att genomföra reformerna.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

8. Riksdagen förutsätter att tillräcklig och regional tillgång till såväl individuell som kollektiv elevhälsa säkerställs och bevakas.

8. Bestämmelser om elevhälsan finns i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013), lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (714/2018) och lagen om yrkesutbildning (531/2017). Dessutom finns bestämmelser om studerandehälsovården, som ingår i elevhälsan, i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010, 17 §) och i statsrådets förordning (338/2011). Elevhälsans syfte är att främja elevernas och de studerandes inläring, hälsa och välbefinnande samt delaktighet och att säkerställa tidigt stöd. Elevhälsan främjar välbefinnandet vid läroanstalten och i studiemiljön, en sund och trygg läroanstalt och

studiemiljö samt samarbetet mellan hemmet och läroanstalten som sektorsövergripande samarbete. Enligt lagen om elev- och studerandevård ska jämlik tillgång till och kvalitet på de elevhälsotjänster som eleverna och de studerande behöver säkerställas. Elevhälsoarbetet inbegriper generellt inriktat och individuellt inriktat arbete. I första hand genomförs elevhälsoarbetet i form av förebyggande generellt inriktad elevhälsa, som stöder hela läroanstalten. Elevhälsopersonalen utför båda typerna av arbete. Det generellt inriktade arbetet utförs i samarbete med läroanstaltens personal.

Lagen om elev- och studerandevård ändrades från och med ingången av 2022 så att den nu innehåller personaldimensioneringar för psykologer och kuratorer. Antalet studerande per kurator får vara högst 670 och antalet studerande per psykolog högst 780. För psykologernas del trädde dimensioneringen i kraft den 1 augusti 2023. I social- och hälsovårdsreformen tog välfärdsområdena den 1 januari 2023 över ordnandet av elevhälsotjänsterna, som fortfarande tillhandahålls som närservice i skolorna och läroanstalterna så att de är lättillgängliga för eleverna och de studerande.

För 2021–2022 delade undervisnings- och kulturministeriet ut sammanlagt 9,94 miljoner euro i statsunderstöd för åtgärder som krävs för att uppfylla personaldimensioneringen inom studerandevården, i synnerhet för att stärka den generellt inriktade elevhälsan inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, i gymnasierna och i yrkesutbildningen. För 2023–2025 beviljades anordnarna av förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning samt huvudmännen för läroanstalter inom det fria bildningsarbetet som ordnar utbildning för läropliktiga sammanlagt 23,6 miljoner euro för att utveckla den generellt inriktade elevhälsan.

I enlighet med regeringsprogrammet genomfördes dessutom 2024 Statsrådets utredning om en samlad elevvård 2024. Utredningen bereddes inför regeringens överläggning hösten 2024 och publicerades i slutet av 2024. Utredningen bereddes gemensamt av undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet och i samarbete med Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd. I utredningen ingick också en granskning av elevhälsans utfall. Under 2025 samarbetade ministerierna inom lagberedningen för att driva åtgärderna framåt och inrättade arbetsgrupper med tjänsteinnehavare från ministerierna för att bereda åtgärder som bidrar till målen.

Utbildningsstyrelsens lägesbild över den generellt inriktade elevhälsan publicerades 2025. Utredningen är den första publikationen som beskriver den samlade generellt inriktade elevhälsan i olika utbildningsformer. Den förebyggande generellt inriktade elevhälsan

kommer att utvecklas utifrån de viktigaste iakttagelserna i utredningen med hjälp av det faktaunderlag som undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen gemensamt tagit fram.

**Merja Mannerkoski, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
(förskoleundervisning och grundläggande utbildning)**

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (andra stadiet)

9. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar behövliga åtgärder för att säkerställa stödundervisning också för läropliktiga som studerar inom handledande utbildning, yrkesutbildning och gymnasieutbildning.

9. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering utfärdas bestämmelser om elevers rätt till stödundervisning och görs satsningar på studiehandledning och multiprofessionellt stöd så att varje elev får det stöd eleven behöver för att gå vidare på skolvägen. Stödet ska riktas särskilt till de unga som riskerar att bli efter i undervisningen. På detta sätt säkerställs det att varje elev får tillräckligt stöd för att avancera i studierna.

Tyngdpunkten i reformen av stödet för lärande ligger på stödinsatser med låg tröskel inom gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen som kan sättas in genast när stödbehovet framträder. Stöd för lärandet är sådan stödundervisning, sådan handledning och sådant stöd som den studerande behöver för att avlägga en examen. Största delen av det stöd en studerande behöver kan ges genom stöd för lärande, stödundervisning och andra former av stöd och handledning som undervisnings- och handledningspersonalen ger i samarbete och på överenskomna sätt.

Lagändringarna om reformen av stödet för lärande stadfästes vid föredragningen för republikens president i december 2024. De trädde i kraft inom gymnasieutbildningen den 1 augusti 2025 och träder i kraft inom yrkesutbildningen den 1 augusti 2026.

Ändringsbehoven i Hux-utbildningen bedöms i det utvecklingsarbete som inleddes 2025 utifrån utredningen om utbildningen som handleder för examensutbildning. En arbetsgrupp tillsattes för perioden 1 januari 2025–31 januari 2026 för att bereda utvecklingen av utbildningen som handleder för examensutbildning och preciseringen av läropliktslagen. Arbetsgruppen ska bereda åtgärder för att utveckla utbildningen som handleder för examensutbildning (Hux) och de ändringar som behöver göras i läropliktslagen.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

10. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar behövliga åtgärder för att trygga rätten till specialundervisning för läropliktiga i yrkesutbildning och handledande utbildning.

10. De studerande behöver mer och mångsidigare särskilt stöd än tidigare, vilket sätter utbildningsanordnarnas verksamhet på prov. Specialundervisning kan ha en stor inverkan på de studerandes välbefinnande och hjälpa dem avlägga en examen eller genomgå en utbildning. Specialundervisningen för studerande inom yrkesutbildningen stärks när stödet för lärande reformeras i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering.

En studerande har rätt till särskilt stöd om personen på grund av verifierade inlärnings-svårigheter eller av andra motsvarande orsaker behöver specialundervisning för att avlägga en examen och stöd för lärandet inte är tillräckligt med tanke på den studerandes stödbehov. Ändringens mål är att stärka det stöd som studerande som behöver specialundervisning får av en speciallärare och att rikta specialundervisningen särskilt till studerande som behöver regelbunden eller långvarig specialundervisning. Med särskilt stöd avses specialundervisning som ges av en speciallärare. Med särskilt stöd avses dessutom annan undervisning och handledning som baserar sig på konsultation av specialläraren och som kan ges av den övriga undervisnings- och handledningspersonalen samt andra särskilda undervisnings- och studiearrangemang som den studerande behöver. Särskilt stöd kan ordnas enligt den studerandes behov med mångsidiga och varierande specialpedagogiska metoder.

I utbildning som handleder för examensutbildning har de studerande på motsvarande sätt rätt till särskilt stöd, vilket möjliggör att det särskilda stödet fortsätter under övergången till examensutbildning.

Lagändringarna om reformen av stödet för lärande stadfästes vid föredragningen för republikens president i december 2024 och träder i kraft inom yrkesutbildningen den 1 augusti 2026.

Ändringsbehoven i Hux-utbildningen bedöms i det utvecklingsarbete som inleddes 2025 utifrån utredningen om utbildningen som handleder för examensutbildning. En arbetsgrupp tillsattes för perioden 1 januari 2025–31 januari 2026 för att bereda utvecklingen av utbildningen som handleder för examensutbildning och preciseringen av läropliktslagen. Arbetsgruppen ska bereda åtgärder för att utveckla utbildningen som handleder för examensutbildning (Hux) och de ändringar som behöver göras i läropliktslagen.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

14. Riksdagen förutsätter att stödet och handledningen för dem som deltar i S2/R2-undervisningen utvecklas och att den språkliga undervisningen också inkluderas i den övriga undervisningen. Vid läroanstalterna ska man också följa de faktiska undervisningstimmarna och resursfördelningen för S2/R2.

14. Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen har fortsatt sitt åtgärdsprogram för 2022–2026 till stöd för inlärnings- och skolgångsfärdigheterna hos elever med invandrabakgrund inom den grundläggande utbildningen. Åtgärdsprogrammet säkerställer att de grundläggande färdigheterna hos elever med invandrabakgrund utvecklas långsiktigt och faktabaserat.

I åtgärdsprogrammet har man utifrån fakta och forskning behandlat behoven av att utveckla lärokursen finska/svenska som andraspråk och litteratur samt en språkmedveten undervisning. Som en del av detta arbete bereddes en riksomfattande anvisning för valet av lärokursen finska/svenska som andraspråk och byte till läroämnet modersmål och litteratur.

Våren 2025 inledde undervisnings- och kulturministeriet i enlighet med regeringen Orpos beslut vid halvtidsöversynen åtgärder för att uppdatera grunderna för lärokursen finska eller svenska som andraspråk (S2) och ge riksomfattande stöd för utvecklingsåtgärderna. I uppdateringen preciseras grunderna för deltagande i undervisningen i lärokursen S2 och urvalsförfarandena med hjälp av utvecklingsförslagen i åtgärdsprogrammet. Det ska gå enklare att byta lärokurs och kontinuiteten stärks i undervisningen i finska och svenska. Utvecklingen av lärokursen stöds med en tilläggsatsning på 8 miljoner euro.

Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat 3,8 miljoner euro i strategifinansiering för yrkesutbildningen som statsunderstöd 2023–2024 och 4 miljoner euro 2025–2027 för utveckling av undervisningen på främmande språk och förbättring av utbudet och kvaliteten på undervisningen i de inhemska språken. Understöden används för att ta fram pedagogiska modeller och läromedel för att utveckla och utnyttja yrkesundervisning på främmande språk samt mångsidiga lärmiljöer och verksamhetsmodeller. Dessutom förbättras utbudet och kvaliteten på undervisningen i de inhemska språken.

Den språkliga medvetenheten främjas i Utbildningsstyrelsens nätverk för språklig medvetenhet i yrkesutbildningen. Nätverket har som mål att utöka förståelsen om språklig medvetenhet i yrkesutbildningen, stödja anordnarna av yrkesutbildning i användningen av språkligt medvetna undervisnings- och handledningsmetoder i utbildningen och som stöd för de studerandes lärande samt att stödja mångspråkighet i yrkesutbildningen.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte en arbetsgrupp för perioden 1 januari 2025–31 januari 2026 för att bereda utvecklingen av utbildningen som handleder för examensutbildning och preciseringen av läropliktslagen. Den språkliga medvetenheten har ett fast samband med multilitteracitet, som är ett delområde av mångsidig kompetens i grunderna för Hux-utbildningen.

**Anssi Pirttijärvi, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
(förskoleundervisning och grundläggande utbildning)**

Ulla-Jill Karlsson, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet (andra stadiet)

20. Riksdagen förutsätter att effekterna av den utvidgade läroplikten och förverkligandet av avgiftsfriheten på andra stadiet följs genom vetenskaplig forskning. Målet för den långvariga uppföljningen ska vara att följa hur de centrala målen för reformen uppnås. Till dessa hör bland annat att utbildnings- och sysselsättningsgraden stiger samt att barns och ungas välbefinnande ökar och utslagningen minskar, vilket har nära kopplingar till utvecklingen av jämlikheten i utbildningen.

20. En rapport som undervisnings- och kulturministeriet beställt av VATT/Datarummet om effekterna av läropliktsreformen blev klar 2025. Utredningen gjordes av Juho Junttila från Helsingfors universitet som en del av hans doktorsavhandling. Undersökningen utnyttjar omfattande Statistikcentralens registermaterial och analyserade den höjda läropliktsålderns effekter särskilt på utexamineringen, tiden i skolan, marginaliseringen och lönerna. Materialet samlades in när det hade gått cirka fyra år sedan reformen genomfördes, och endast de första som omfattades av den utvidgade läroplikten hade hunnit slutföra sin utbildning på andra stadiet och inleda fortsatta studier eller börja arbeta. På grund av att materialet var relativt litet beskriver resultaten ännu inte omfattande hur reformen påverkat antalet avlagda examina på andra stadiet, jämlikheten och likabehandlingen i utbildningen, förebyggandet av marginalisering, barns och ungas välbefinnande eller övergången till arbetslivet och fortsatta studier. Rapporten kan läsas i Datarummets publikationsserie 5/2025 [Om effekterna av att höja läropliktsåldern](#) (på finska, sammanfattning på svenska).

Efter att VATT/Datarummets och Juha Junttilas undersökning blev klar har undervisnings- och kulturministeriet genomfört alla de uppföljningar, utredningar och undersökningar som ingår i uppföljningsplanen för genomförandet av den utvidgade läroplikten 2021–2024. Planen grundade sig på de uppföljningsbehov som beskrevs i regeringens proposition och på riksdagens 22 uttalanden om lagen. I fortsättningen samlas information om den utvidgade läroplikts konsekvenser in som en del av den allmänna datainsamlingen om utbildningssystemet och analyseras i anslutning till olika utvärderingar av utbildningens kvalitet och effekt.

Minna Bálint, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

21. Riksdagen förutsätter att man vid läropliktsreformen också ser till att samiskspråkiga har möjlighet att få undervisning på sitt modersmål och främjar en tillräcklig tillgång till undervisningspersonal på samiska.

21. Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgrupp för utveckling av undervisningen i och på samiska publicerade sin slutrapport 2021. Arbetsgruppen hade till uppgift att undersöka läget för småbarnspedagogiken på samiska, samernas kultur- och språkboverksamhet och undervisningen och utbildningen på samiska samt att lägga fram behövliga förslag. Dessutom utredde arbetsgruppen tillgången på samiskspråkig undervisningspersonal och läromedel i och på samiska. På ett möte i mars 2025 gick undervisnings- och kulturministeriet och Sametinget igenom uppföljning av arbetsgruppen och det framtida samarbetet.

Pilotprojektet med distansundervisning i samiska språk, som Utsjoki kommun har lett sedan 2018, fortsatte 2025. Projektet samordnas av Sametinget. Genom den distansundervisning som tillhandahållits i projektet strävar man efter att nå samiskspråkiga barn och unga utanför kommunerna i sameområdet inom den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen. Projektets mål är att inkludera allt fler elever med samisk bakgrund i undervisningen i samiska språk och att skapa förutsättningar för en permanent distansundervisning i samiska språk på riksnivå utifrån resultaten och erfarenheterna av projektet.

Uleåborgs universitet har en riksomfattande uppgift som rör de samiska språken och den samiska kulturen också under högskolornas avtalsperiod 2025–2028. I avtalet mellan undervisnings- och kulturministeriet och Lapplands universitet nämns dessutom det globala arktiska ansvaret som ett av universitetets styrkeområden, och i det sammanhanget bland annat samisk forskning och urfolksforskning. I avtalet nämns också att universitetet utvecklar samiskspråkigt innehåll i sin klasslärarutbildning (inklusive specialpedagogik).

Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat Uleåborgs universitet prövningsbaserad finansiering (328 860 euro) för utveckling av internationellt samarbete inom samiskspråkig högskoleutbildning. Det finansierade projektets mål var högskolesamarbete och särskilt att utbilda samiskspråkiga lärare. Finansieringen ska användas mellan den 15 december 2024 och 30 juni 2027.

**Sini Keinonen, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet
(småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning)**
Marjo Vesalainen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (högskoleutbildning)

Statsrådets utbildningspolitiska redogörelse

SRR 1/2021 rd – RSk 15/2022 rd

Riksdagen förutsätter att

6. regeringen genomför en totalreform av systemet för stöd för lärande i all utbildning från småbarnspedagogik till högre utbildning, så att alla som upplever inlärningssvårigheter eller andra inlärningsutmaningar och behöver stöd i sina studier får det stöd de behöver redan i ett tidigt skede, och att det utarbetas ett nationellt åtgärdsprogram för att förbättra identifieringen av behovet av stöd vid inlärningssvårigheter och tillgången till effektivt stöd i rätt tid.

6. Enligt undervisnings- och kulturministeriets anvisningar utarbetade högskolorna 2022 sina egna högskolespecifika tillgänglighetsplaner utifrån de gemensamma riktlinjerna i tillgänglighetsplanen för högskoleutbildningen, som publicerades 2021. Ministeriet bad högskolorna att fästa särskild vikt vid studerandeantagningen och ordnandet av undervisningen (inklusive rimliga anpassningar, individuella studiearrangemang och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), studie- och karriärvägledningen (inklusive behovsprövat stöd) samt förebyggandet och avhjälpan av alla former av trakasserier och diskriminering i högskolegemenskapen. Stödet för lärande och handledningen har tagits i beaktande i högskolornas planer, och de enskilda högskolorna har beskrivit sina relaterade mål och åtgärder. I juni 2023 ordnade undervisnings- och kulturministeriet ett diskussionsmöte för högskolorna om tillgänglighetsplanerna för att diskutera fortsatta åtgärder som gäller planerna. Högskolorna uppdaterar sina planer under den pågående avtalsperioden (2025–2028).

Reformen av stödet inom småbarnspedagogiken trädde i kraft den 1 augusti 2022 (ändring av lagen om småbarnspedagogik).

Regeringen har reviderat lagstiftningen om stöd för lärande inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Den reviderade lagstiftningen trädde i kraft den 1 augusti 2025. Reformen stärker elevens rätt till stödformer och stödinsatser enligt behov för att kunna delta i undervisningen, uppnå målen i läroplanen och fullgöra den grundläggande utbildningens lärokurs. Stödformerna och stödinsatserna ska ordnas enhetligt i hela landet.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Erja Vitikka, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

(småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning)

Katri Tervaspalo, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (högskoleutbildning)

7. regeringen som en del av reformen av lagstiftningen om småbarnspedagogik och lagstiftningen om grundläggande utbildning beaktar avgiftsfri småbarnspedagogik, permanent tvåårig förskoleundervisning, en flexibel övergång och samarbete mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samt en enhetlig kontinuitet i stödet för all utbildning från småbarnspedagogiken till andra stadiet; vid utvecklingen av lagstiftningen bör regeringen dessutom beakta korrigeringen av relationstalet för småbarnspedagogik på deltid, tillgängligheten till skiftomsorg inom småbarnspedagogiken, utvecklingen av kvaliteten samt ordnandet av skiftomsorg för små skolelever.

7. Den 8 april 2021 lämnade statsrådet en utbildningspolitisk redogörelse till riksdagen. I redogörelsen presenterade statsrådet en lägesbild och riktlinjer för utvecklingen av utbildningen och forskningen fram till 2040-talet. I redogörelsen presenteras en vision för utbildningen och forskningen samt de ändringar i resurserna, strukturerna och styrningen som behövs för att svara mot och påverka förändringsfaktorerna i omvärlden och skapa förutsättningar för ett meningsfullt liv för alla. De åtgärder som föreslås i den utbildningspolitiska redogörelsen främjades som olika helheter redan under den föregående regeringsperioden till exempel inom programmet Utbildning för alla, där den behovsbaserade finansieringen etablerades inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen och förslag lades fram för att stärka principerna om närskolor och närdaghem och minska coronapandemins konsekvenser för jämlikheten i syfte att främja jämlikheten inom utbildningen. I en arbetsgrupp utarbetades också förslag till exempel för att stärka principen om närskolor och reformera stödet för lärande. Utbildning för alla-arbetsgruppernas slutrapporter publicerades hösten 2022.

Genomförandet har fortsatt under regeringsperioden för statsminister Orpos regering inom ramarna för budgeten. Under den pågående regeringsperioden har arbetet för att ytterligare öka deltagandet i småbarnspedagogik särskilt i fråga om barn över tre år fortsatt i enlighet med regeringsprogrammet. Särskilda åtgärder har inriktats på att höja deltagandet i småbarnspedagogik bland barn med invandrabakgrund genom att intensivifiera servicehandledningen för familjer med invandrabakgrund. Utbildningsstyrelsen har på sin webbplats publicerat material som stöder servicehandledningen för familjer med invandrabakgrund och information för dem.

Försöket med tvåårig förskoleundervisning upphörde våren 2024, och slutrapporten om uppföljningen av försöket publicerades den 14 januari 2026. Enligt undersökningen fanns inga skillnader i lärresultaten mellan barn som deltog i den tvååriga förskoleundervisningen och barn som följde det nuvarande systemet, det vill säga deltog i småbarnspedagogiken som 5-åringar och i förskoleundervisningen som 6-åringar. De barn som deltog i den tvååriga förskoleundervisningen utvecklade däremot sina akademiska och sociala

färdigheter klart snabbare än barn som vårdades hemma som 5-åringar. Skillnaderna försvann efter att barnen gått över till den grundläggande utbildningen. Försöket jämnade inte heller ut skillnader mellan barn. Enligt regeringsprogrammet ska uppföljningsundersökningen för de barn som deltog i försöket fortsätta tills de avslutar grundskolan. Eftersom det nuvarande konceptet som består av småbarnspedagogik och förskoleundervisning ger samma effekter som tvåårig förskoleundervisning är det inte motiverat att utöka förskoleundervisningen. I försöket med tvåårig förskoleundervisning steg barnens deltagande med i genomsnitt 3,5 procentenheter, men deltagandet bland barn som bor längre bort från förskolan steg med så mycket som 8,2 procentenheter. Det ökade deltagandet förklaras av att försöket var förpliktande, avgiftsfritt och inkluderade transportförmån för familjerna under vissa förutsättningar. År 2024 deltog 92,8 procent av 5-åringarna i småbarnspedagogiken. Enligt uppföljningsundersökningen varierar det stöd som barnet får. En så enhetlig stödstruktur som möjligt inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen skulle göra det enklare att ge barnet stöd. Det skulle också förenkla övergångarna i början av skolgången.

I regeringsprogrammet reserverades dock inga anslag för utveckling av småbarnspedagogiken.

Mervi Eskelinen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

8. regeringen bereder ett övergripande och målinriktat åtgärdsprogram genom vilket det säkerställs att varje elev får de grundläggande färdigheter (läsa, skriva och räkna) som krävs under den grundläggande utbildningen.

8. När det gäller den grundläggande utbildningen ligger fokus under regeringsperioden för statsminister Petteri Orpos regering på att förbättra de grundläggande kunskaperna och färdigheterna. Alla unga som går ut grundskolan ska ha tillräckliga grundläggande kunskaper och färdigheter för studier på andra stadiet. Elever och lärare ska ha arbetsro att fokusera på inläring och undervisning. Antalet lektioner utökades den 1 augusti 2025 med tre årsveckotimmar undervisning i grundläggande färdigheter, uttryckligen läs-, skriv- och räknefärdighet. Förordningen om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen ändrades så att undervisningen i såväl modersmål och litteratur som matematik i årskurserna 1–2 utökades med en årsveckotimme och modersmålsundervisningen i årskurserna 3–6 med en årsveckotimme. Undervisningen utökas alltså med sammanlagt tre årsveckotimmar i årskurserna 1–6. Utbildningsanordnarna kan lokalt bestämma hur de nya timmarna placeras i timfördelningen inom de årskursintervaller som nämns ovan. Reformen trädde i kraft den 1 augusti 2025. Dessa extra timmar bidrar till att ge lärarna och eleverna arbetsro och ger dem mer tid att gå igenom de nuvarande riksomfattande målen och innehållen. De grundläggande färdigheterna är en förutsättning för fortsatt lärande.

Regeringsprogrammets åtgärder för att höja minimiantalet lektioner i den grundläggande utbildningen, se över och stärka trestegsstödet för lärande och införa en fast anslagsnivå för jämlikhetsunderstödet är väsentliga reformer för att stärka de grundläggande färdigheterna. Utöver de åtgärderna utvecklade undervisnings- och kulturministeriet den grundläggande utbildningen som helhet genom tre arbetsgrupper. En arbetsgrupp analyserar de försämrade lärresultaten inom den grundläggande utbildningen och föreslår åtgärder för att förbättra dem, en arbetsgrupp analyserar den demografiska utvecklingens konsekvenser för ordnandet av grundläggande utbildning och en arbetsgrupp arbetar med en långsiktig vision för grundskolan. Alla tre arbetsgrupperna slutför sitt arbete våren 2026.

Tommi Karjalainen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

9. regeringen fortsätter åtgärderna för att förbättra jämlikheten i utbildningen och minska segregationen samt för att stärka invandrares möjligheter till utbildning; syftet med åtgärderna är att minska den kraftiga könsuppdelningen av inlärningsresultat och utbildningsval och att minska den inverkan som barnens bakgrund har på inlärningsresultaten.

9. Statens specialunderstöd för åtgärder som främjar jämlikheten och likabehandlingen inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen (det så kallade jämlikhetsunderstödet) har fortsättningsvis beviljats under regeringsperioden för statsminister Orpos regering. Regeringen har infört en fast nivå för anslaget i enlighet med regeringsprogrammet. Understödet stärker jämlikheten i utbildningen genom att stöd riktas till daghem och skolor i de socioekonomiskt mest utsatta områdena. Det bidrar till goda lärresultat och välfärd och minskar storleken på barn- och undervisningsgrupperna. Anslagsbeloppet är cirka 50 miljoner euro per år 2024–2026. För åren 2024–2026 beviljades våren 2024 cirka 145,7 miljoner euro i understöd till sammanlagt 280 anordnare av småbarnspedagogik och/eller utbildningsanordnare. Av detta betalades cirka 48,6 miljoner euro 2024 och 2025. År 2026 betalas samma belopp ut till dem som beviljats understöd. Finansieringen togs in i lagstiftningen i början av 2023 genom att en bestämmelse om specialunderstöd för åtgärder som främjar utbildningsmässig jämlikhet och likabehandling inom småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen fogades till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Beslut om specialunderstödet och dess belopp fattas dock separat i samband med statsbudgeten.

Enligt undervisnings- och kulturministeriets anvisningar utarbetade högskolorna 2022 sina egna högskolespecifika tillgänglighetsplaner utifrån de gemensamma riktlinjerna i tillgänglighetsplanen för högskoleutbildningen, som publicerades 2021. Ministeriet bad högskolorna att fästa särskild vikt vid studerandeantagningen och ordnandet av undervisningen (inklusive rimliga anpassningar, individuella studiearrangemang och

tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), studie- och karriärvägledningen (inklusive behovsprövat stöd) samt förebyggandet och avhjälpandet av alla former av trakasserier och diskriminering i högskolegemenskapen. Stödet för lärande och handledningen har tagits i beaktande i högskolornas planer, och de enskilda högskolorna har beskrivit sina relaterade mål och åtgärder. I juni 2023 ordnade undervisnings- och kulturministeriet ett diskussionsmöte för högskolorna om tillgänglighetsplanerna för att diskutera fortsatta åtgärder som gäller planerna. Högskolorna uppdaterar sina planer under den pågående avtalsperioden (2025–2028).

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Mika Puukko, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

(småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning)

Katri Tervaspalo, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (högskoleutbildning)

11. regeringen skyndsamt bereder åtgärder (inkl. nybörjarplatser, förbättrad genomströmning, öppen högskoleutbildning och tillgänglighet) för att säkerställa att minst hälften av varje åldersklass avlägger examen på högskolenivå.

11. Undervisnings- och kulturministeriet genomför ett program som regeringen startade i samband med förhandlingarna om planen för de offentliga finanserna 2025–2028 för att höja utbildningsnivån och förenkla studievägarna inom högskoleutbildningen. Under 2025 bereddes i enlighet med programmet regeringens propositioner om endast en studierätt för högskolorna samt om nya examensstrukturer för sjukskötar-, hälsovårdar- och barnmorskeutbildningarna. I samband med förhandlingarna om planen för de offentliga finanserna 2026–2029 fattades beslut om en investering på 100 miljoner euro i åtgärder som stöder höjningen av utbildningsnivån. Finansieringen anvisas till fler nybörjarplatser vid högskolorna, studiestödet och en studiesedel för öppen högskoleutbildning för unga som slutfört utbildningen på andra stadiet. Höjningen av utbildningsnivån har också beaktats i högskolornas nya finansieringsmodeller från och med 2025 och de höjda examensmålen för den nya avtalsperioden.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

12. regeringen ser till att utbildningen är tillgänglig och att det överallt i Finland finns tillräckligt med personal för att lösa matchningsproblemet, med beaktande av båda nationalspråken.

12. Högskolornas tillgänglighetsplaner från 2022 innehåller en utredning om högskolans tillgänglighetssituation samt mätbara mål och planerade åtgärder för att främja tillgängligheten 2022–2024. I planerna fästes särskild vikt vid studerandeantagningen

och ordnandet av undervisningen (inklusive rimliga anpassningar, individuella studiearrangemang och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), studie- och karriärvägledningen (inklusive behovsprövat stöd) samt förebyggandet och avhjälpandet av alla former av trakasserier och diskriminering i högskolegemenskapen. Högskolorna rapporterar till ministeriet om hur målen i deras tillgänglighetsplaner uppnås, och planerna bevakas i styrprocessen mellan högskolorna och undervisnings- och kulturministeriet.

Ministeriet stöder uppnåendet av målen i högskolornas digitala vision och säkerställer att visionen är förenlig med andra projekt för utveckling av digitala offentliga tjänster (bland annat den digitala servicehelheten för kontinuerligt lärande). Högskolornas utbud sammanställs på en gemensam digital plattform för kontinuerligt lärande. Den digitala visionen har som mål att utbudet ska utvidgas till att omfatta examensutbildning, så att alla högskolor har tillgång till de andra högskolornas bästa kompetens.

Utökningarna av högskolornas nybörjarplatser och den utökade antagning som examensmålen förutsätter inom vissa branscher säkerställer att tillräckligt många experter utexamineras överallt i Finland för att åtgärda kompetensbristen och matchningsproblemen. För 2024–2027 har undervisnings- och kulturministeriet anvisat 42,1 miljoner euro till högskolorna som finansiering för nybörjarplatser särskilt inom branscher där det råder kompetensbrist inom den offentliga sektorn. Finansieringen möjliggör sammanlagt 1 011 nya nybörjarplatser i yrkeshögskoleutbildningen inom social- och hälsovården och 875 nya nybörjarplatser i utbildningen av lärare inom småbarnspedagogiken. Dessutom har undervisnings- och kulturministeriet avtalat med universiteten och anvisat finansiering för att permanent öka nybörjarplatserna med 70 inom medicin och 20 inom veterinärmedicin. I samband med förhandlingarna om planen för de offentliga finanserna 2026–2029 fattades beslut om en investering på 100 miljoner euro i åtgärder som stöder höjningen av utbildningsnivån. Finansieringen anvisas till fler nybörjarplatser vid högskolornas utbildningar som inleds hösten 2026 inom tillväxtbranscher, till studiestödet och till en studiesedel för öppen högskoleutbildning för unga som slutfört utbildningen på andra stadiet.

Ministeriet stöder samarbetsbaserade lösningar som kan skalas upp inom examensutbildningen och ett mer inkluderande och flexibelt utbud av kontinuerligt lärande vid högskolorna.

Undervisnings- och kulturministeriet bevakar hur anordnarstrukturen inom yrkesutbildningen utvecklas och hur utbudet av utbildningar motsvarar efterfrågan på arbetsmarknaden. Riksdagen har antagit en lag om ett försök med verksamhetsstyrning

inom yrkesutbildningen. Syftet med försöket är att reformera verksamhetsstyrningen så att anordnarna har bättre möjligheter än nu att möta de regionala utbildningsbehoven och stödja utbildningens tillgänglighet.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (högskoleutbildning)

Ville Heinonen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet (andra stadiet)

13. regeringen inleder en totalreform av lagstiftningen om studiestöd med syfte att ge de studerande tillräcklig försörjning under studietiden och att göra det möjligt för dem att framskrida målinriktat i studierna; studiestödet ska också granskas som en del av det övergripande sociala trygghetssystemet,

13. Regeringen har förbättrat studiestödets tillräcklighet i enlighet med förslagen i den utbildningspolitiska redogörelsen genom indexhöjningar av studiepenningen och genom en höjning av studiepenningens försörjarförhöjning (10 euro/månad) för ett år den 1 januari 2023 som en del av stödpaketet till barnfamiljer. År 2022 höjdes den studerandes egna inkomstgränser, som tillämpas på studiestödet, med 25 procent för att underlätta arbete under studietiden. Från ingången av 2023 höjdes gränserna permanent med 50 procent jämfört med nivån 2021. Behoven av att utveckla studiestödet har behandlats i samband med reformen av den sociala tryggheten. Studiepenningens försörjarförhöjning höjdes den 1 januari 2024 och beloppen av statsgarantin för studielånet höjdes den 1 augusti 2024 för att främja heltidsstudier och trygga studiestödets köpkraft. Dessutom ökades antalet uttag av studielån per läsår på andra stadiet för att se till att studiestödet räcker till. En totalreform av studiestödet inleddes i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Avsikten med reformen är att trygga försörjningen under studietiden, stärka de sporrande elementen i studiestödet och stödja slutförandet av studierna inom målsatt tid. En arbetsgrupp tillsattes för att ta fram utvecklingsförslag för studiestödet före den 31 januari 2025. På grund av statens behov av att anpassa utgifterna begränsades rätten till skolresestöd den 1 augusti 2025 så att den endast gäller studerande som har rätt till avgiftsfri utbildning. Dessutom började studerande som får studiestöd få det nya bostadstillägget i stället för det allmänna bostadsbidraget den 1 augusti 2025. Beredningen av totalreformen av studiestödet fortsätter i enlighet med föresatserna i regeringsprogrammet och regeringens halvtidsöversyn.

Virpi Hiltunen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

14. regeringen stärker fostrings- och undervisningssektorns attraktionskraft, ser till att den grundläggande utbildningen och fortbildningen utvecklas, att behörighetsvillkoren bibehålls på minst nuvarande nivå och att personalen har möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling och fortbildning överallt i Finland, med beaktande av båda nationalspråken.

14. Aktörerna i Lärarutbildningsforumet, som finansieras av undervisnings- och kulturministeriet, har fortsatt samarbeta för att utveckla och förnya lärarutbildningen. I Lärarutbildningsforumets verksamhet beaktas alla lärarkategorier och utbildningen av lärare för alla utbildningsstadier från den grundläggande lärarutbildningen till det kontinuerliga lärandet, och verksamheten genomförs som ett samarbetsprojekt mellan alla högskolor som utbildar lärare. Lärarutbildningsforumet har till uppgift bland annat att ta fram en vision för lärarutbildningen, främja genomförandet av Utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen (utvecklingsprogrammet tar också upp stärkandet av undervisningssektorns och det pedagogiska områdets attraktions- och hållkraft), aktuella frågor kring lärarutbildningarna, genomförandet av strategin och åtgärdsplanen för naturvetenskaper, matematik och teknik samt målen och åtgärdsförslagen för lärarutbildningarna i den utbildningspolitiska redogörelsen och att stödja stärkandet och säkerställandet av kvaliteten på lärarutbildningarna. Undervisnings- och kulturministeriet har finansierat specialiseringsutbildning för personal inom småbarnspedagogiken, utbildningsbranschen och högskolorna.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Marjo Vesalainen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (högskoleutbildning)

16. regeringen strävar efter en långsiktig finansiering av utbildningspolitiken, efter tillräcklig basfinansiering i stället för projektfinansiering och efter behovsstyrd basfinansiering för att minska segregationen och öka jämlikheten i utbildningen överallt i Finland.

16. Högskoleutbildningens och forskningens mål är starkt kopplade till varandra. För att målen ska kunna uppnås behöver högskoleutbildningen och forskningen större resurser. Vid behov måste man också överväga en prioritering av utbildningssektorns tillgängliga resurser och vilka interna resursöverföringar detta förutsätter inom utbildningssystemet för att finländarnas utbildningsnivå ska kunna höjas.

För att uppnå målen krävs förutom resursökningar också en förbättrad operativ effektivitet och kostnadseffektivitet i utbildningssystemet.

Jämsides med en tillräcklig basfinansiering måste finansieringen för upprätthållande och utveckling, till exempel för långsiktigt utnyttjande av digitaliseringen, bevaras på en tillräcklig nivå.

Finansieringssystemet för yrkesutbildningen reviderades genom lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1079/2024), som stadfästes den 30 december 2024. Från och med 2026 består statsandelsfinansieringen för

yrkesutbildningen primärt av en kalkylerad basfinansiering på 98–99 procent, och endast 1–2 procent är finansiering efter prövning. Finansieringen efter prövning används bland annat för strategisk utveckling och höjningar av finansieringen som beror på kostnaderna för att ordna utbildningen och andra nödvändiga behov. Finansieringen för strategisk utveckling anvisas särskilt till försöket med verksamhetsstyrning, som beskrivs längre fram. Projektfinansieringen minskas genom att man frångår den strategifinansiering som beviljades som statsunderstöd fram till 2025.

Utbildningsanordnarnas kalkylerade finansiering grundar sig helt på faktiska prestationer. Av den kalkylerade finansieringen grundar sig 50 procent på faktiska studerandeår, varav 10 procent grundar sig på studerandenas utgångsnivå och 40 procent beaktar kostnaderna för utbildningen. Andelen som grundar sig på avlagda examina och examensdelar är 30 procent, andelen som grundar sig på fortsatta studier (vid högskola) och sysselsättning i fråga om dem som avlagt examen och examensdelar är 18 procent och andelen som grundar sig på studerande- och arbetslivsrespons är 2 procent.

I finansieringen som grundar sig på studerandeår beaktas faktiska studerandeår som sådana för dem som får avgiftsfri utbildning enligt läropliktslagen. Av studerandeåren för studerande som inte får avgiftsfri utbildning godkänns också de faktiska studerandeåren som grund för finansieringen, men högst det totala antalet studerandeår som anges i varje utbildningsanordnarens anordnartillstånd. Utbildningsanordnarnas anordnartillstånd, inklusive maximiantalet studerandeår, sågs över så att de motsvarar de bestämmelser som trädde i kraft vid ingången av 2026.

Den nya finansieringsmodell som infördes, där faktiska studerandeår finansieras i stället för de målinriktade studerandeår som ministeriet anvisat utbildningsanordnarna, gör att finansieringen är mer förutsägbar för utbildningsanordnarna. Utgångsnivån som är ett nytt kriterium i finansieringsmodellen är ett incitament för utbildningsanordnarna att tillhandahålla utbildning också för studerande med en lägre utgångsnivå och sträva efter att de tar examen. Ju lägre vitsordet på avgångsbetyget från den grundläggande utbildningen är eller ju lägre tidigare utbildning den studerande har, desto mer finansiering får utbildningsanordnaren för den studerande. Finansiering för avläggande av examen fås för de studerande som inte har någon tidigare examen. Den finansiering som grundar sig på sysselsättning och fortsatta studier beviljas för studerande som inte har arbetat innan utbildningen inleddes. Detta är ett incitament att tillhandahålla utbildning för dem som behöver det mest. Såväl utgångsnivån som sysselsättningen är kriterier som minskar segregationen. Finansieringen för budgetåret 2026 anvisades till utbildningsanordnarna genom ett prestationsbeslut som fattades den 19 december 2025 [i enlighet med den nya finansieringsmodellen](#).

I december 2024 antog riksdagen en lag (1077/2024) om ett försök med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen 2026–2033, och lagen trädde i kraft den 1 januari 2025. Våren 2025 söktes deltagare till försöket, och Nationella centret för utbildningsutvärdering poängsatte ansökningarna. Hösten 2025 fattade undervisnings- och kulturministeriet beslut om vilka 40 anordnare av yrkesutbildning som valdes till försöket.

Försöket med verksamhetsstyrning hör ihop med regeringsprogrammets mål att förbättra yrkesutbildningens genomslagskraft och kvalitet och tillgången på kompetent arbetskraft. De utbildningsanordnare som deltar i försöket fick ett anordnartillstånd som tillåter dem att ordna examina inom yrkesutbildningen i större omfattning än nu. Målet är att förenkla regleringen av anordnartillstånden och stärka samarbetet mellan yrkesutbildningen och näringslivet. I försöket försöker man hitta ett sätt att övergå till en partnerskapsbaserad modell i styrningen av yrkesutbildningen. De valda utbildningsanordnarna förhandlar med undervisnings- och kulturministeriet om sina strategiska mål för varje fyraårsperiod. Efter halva försöksperioden får riksdagen en rapport om hur försöket framskrider och påverkar nätet av anordnare av yrkesutbildning, anordnarnas verksamhetsförutsättningar och tillgången på studieplatser med tanke på de regionala behoven och försörjningsberedskapen.

Staten beviljar finansiering för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen via två ministerier. Kommunernas statsandelsfinansiering för basservice, som finansministeriet förvaltar, är kalkylerad allmän finansiering och kommunerna bestämmer själva hur de allokerar finansieringen till den service de tillhandahåller. Men statsandelen räcker inte till för att täcka alla kostnader, eftersom statsandelen för basservice var cirka 25 procent 2025. Detta innebär att kommunerna själva finansierar 75 procent av kostnaderna.

Undervisnings- och kulturministeriet (UKM) beviljar finansiering som kompletterar statsandelen för basservice till den del som det ovannämnda statsandelssystemet inte beaktar skillnader i kostnaderna. Den kompletterande statsandelsfinansieringen, till exempel finansiering för den förlängda läroplikten och den förberedande undervisningen, betalas som full statsandelsfinansiering utifrån antalet elever eller antalet andra prestationer. UKM:s finansiering för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen täcker cirka 530 miljoner euro (2025 års nivå).

De bestående nedskärningarna i statsandelarna har minskat utbildningsanordnarnas möjligheter att ge utbildning av hög kvalitet. Trots att utbildningsfinansieringen har utökats med projektfinansiering inom småbarnspedagogiken och även den grundläggande utbildningen har den minskade basfinansieringen lett till större undervisningsgrupper, nedskärningar i timresursen och besparingar i vikarieutgifterna.

Ett mål i regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering är att införa en fast nivå för jämlikhetsunderstödet inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Sedan regeringsperiodens början har cirka 48 miljoner euro per år fördelats i jämlikhetsunderstöd till kommunerna. Nivån stiger till cirka 75 miljoner euro 2027.

Maarit Palonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (högskoleutbildning)
Kari Korhonen, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (andra stadiet, finansiering)
Ville Heinonen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet
(andra stadiet, försöket med verksamhetsstyrning)
Hanna Salokaarto, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet
(förskoleundervisning och grundläggande utbildning)

17. regeringen säkerställer samarbetet mellan utbildningsväsendet och social- och hälsovården för att trygga tillgången till elev- och studerandevård i rätt tid.

17. Bestämmelser om elevhälsan finns i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013), lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (714/2018) och lagen om yrkesutbildning (531/2017). Dessutom finns bestämmelser om studerandehälsovården, som ingår i elevhälsan, i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010, 17 §) och i statsrådets förordning (338/2011). Elevhälsans syfte är att främja elevernas och de studerandes inläring, hälsa och välbefinnande samt delaktighet och att säkerställa tidigt stöd. Elevhälsan främjar välbefinnandet vid läroanstalten och i studiemiljön, en sund och trygg läroanstalt och studiemiljö samt samarbetet mellan hemmet och läroanstalten som sektorsövergripande samarbete. Enligt lagen om elev- och studerandevård ska jämlik tillgång till och kvalitet på de elevhälsotjänster som eleverna och de studerande behöver säkerställas. Elevhälsoarbetet inbegriper generellt inriktat och individuellt inriktat arbete. I första hand genomförs elevhälsoarbetet i form av förebyggande generellt inriktad elevhälsa, som stöder hela läroanstalten. Elevhälsopersonalen utför båda typerna av arbete. Arbetet med den generellt inriktade elevhälsan utförs i samarbete med läroanstaltens personal.

Lagen om elev- och studerandevård ändrades från och med ingången av 2022 så att den nu innehåller personaldimensioneringar för psykologer och kuratorer. Antalet studerande per kurator får vara högst 670 och antalet studerande per psykolog högst 780. För psykologernas del trädde dimensioneringen i kraft den 1 augusti 2023. Personaldimensioneringen för psykologer och kuratorer tryggar tjänsterna för alla elever och studerande på lika villkor i olika delar av landet. I samband med social- och hälsovårdsreformen tog välfärdsområdena över ordnandet av elevhälsotjänsterna den 1 januari 2023. Tjänsterna tillhandahålls fortfarande som närservice i skolorna och läroanstalterna så att de är lättillgängliga för de studerande.

För 2023–2025 delade undervisnings- och kulturministeriet ut totalt 23,6 miljoner euro för utveckling av den generellt inriktade elevhälsan till anordnare av förskoleundervisning och grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning samt huvudmän för läroanstalter inom det fria bildningsarbetet som ordnar utbildning för läropliktiga. Syftet med understöden är att alla elever och studerande ska ha tillgång till den generellt inriktade elevhälsans förebyggande stöd och den individuellt inriktade elevhälsans tidiga stöd på lika villkor och enligt sina individuella behov.

I enlighet med regeringsprogrammet sammanställdes dessutom 2024 Statsrådets utredning om en samlad elevvård 2024. Utredningen bereddes inför regeringens överläggning hösten 2024 och publicerades i slutet av 2024. Utredningen bereddes gemensamt av undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet och i samarbete med Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd.

Den samlade elevhälsan stärks fortsatt på det sätt som regeringen beslutade vid budgetförhandlingarna 2024 utifrån förslagen i utredningen, särskilt med tanke på tillgången till mentalvårdstjänster med låg tröskel. Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet främjar tillsammans de åtgärder som föreslås i statsrådets utredning om en samlad elevvård 2024 i en samarbetsgrupp som består av tjänstemän från båda ministerierna. Under 2025 har ministerierna samarbetat inom lagberedningen för att driva åtgärderna framåt och samlat arbetsgrupper med tjänsteinnehavare från ministerierna för att bereda åtgärder som bidrar till målen.

Utbildningsstyrelsens lägesbild över den generellt inriktade elevhälsan publicerades 2025. Utredningen är den första publikationen som beskriver den samlade generellt inriktade elevhälsan i olika utbildningsformer. Den förebyggande generellt inriktade elevhälsan kommer att utvecklas utifrån de viktigaste iakttagelserna i utredningen med hjälp av det faktaunderlag som undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen gemensamt tagit fram.

**Merja Mannerkoski, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet
(förskoleundervisning och grundläggande utbildning)**
Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet (andra stadiet)

För psykoterapi – Medborgarinitiativ om att göra utbildningen i psykoterapi avgiftsfri

MI 3/2021 rd – RSk 19/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet fortsätter utreda olika alternativ för att ordna och finansiera psykoterapeututbildning och utifrån utredningarna snabbt vidtar behövliga åtgärder för att trygga tillräcklig tillgång till psykoterapeuter och andra personer inom mentalvårdsarbetet samt tillgången till tjänster på båda nationalspråken.

Programmet för statsminister Orpos regering innehåller en skrivning om att tillgången till psykoterapitjänster stärks genom att psykoterapeututbildningen ändras till en utbildning i två steg och genom att utbildningen på första stadiet föreskrivs vara avgiftsfri. En regeringsproposition om psykoterapeututbildningen ska enligt regeringsprogrammet lämnas 2025 och anslag för det har anvisats undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde under moment 29.40.20 (Gemensamma utgifter inom högskoleväsendet och vetenskapens område). Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet inledde tillsammans beredningsarbetet 2024 genom att tillsätta en gemensam styrgrupp. Gruppen ska bereda en modell med en psykoterapeututbildning i två steg som motsvarar servicesystemets behov, och bedöma vilken typ av utbildningsmodell som är genomförbar.

Beredningsarbetet har pågått under 2025 och social- och hälsovårdsministeriet tog över anslagen och huvudansvaret för beredningen av regeringens proposition. Med avvikelser från regeringsprogrammet kommer regeringens proposition att lämnas 2026. Genom regeringens proposition kommer ett första steg i psykoterapeututbildningen att inrättas. Yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården som har avlagt den utbildningen får också specialistkompetens enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Utbildningen kan huvudsakligen räknas tillgodo också i den egentliga psykoterapeututbildningen och ger också behörighet att söka till den egentliga psykoterapeututbildningen. Också yrkesutbildade personer inom socialvården får den ovannämnda möjligheten. Reformen förnyar utbildningen av yrkespersoner inom mentalvården så att tyngdpunkten i vården kan förskjutas till inledande basservice med låg tröskel. Samtidigt tryggas barns och ungas lika tillgång till korttidspsykoterapi eller annan effektiv psykosocial behandling på basnivå (en terapigaranti för barn och unga enligt regeringens modell).

Juha Luomala, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av ungdomslagen

RP 107/2022 rd – RSv 109/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utifrån evidensbaserad kunskap bedömer hur Finlandsmodellen för hobbyverksamhet fungerar med avseende på både unga och dem som ordnar hobbyer och att den vidtar lämpliga åtgärder för att bereda behövliga lagändringar.

1. Verkställigheten av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet som lagstadgad verksamhet inleddes den 1 januari 2023, när bestämmelserna om modellen fogades till ungdomslagen. De första statsunderstöden för genomförande av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet enligt den ändrade ungdomslagen beviljades i april 2023, och den hobbyverksamhet som får understöd inleddes i augusti 2023. Bedömningen av behovet av eventuella lagändringar som gäller modellen förutsätter att erfarenheter av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet som en lagstadgad uppgift samlas från en tillräckligt lång tid, i praktiken några år. Utvärderingen har inletts och resultat väntas sommaren 2026.

Redan innan Finlandsmodellen för hobbyverksamhet togs in i ungdomslagen utvärderade Nationella centret för utbildningsutvärdering i mars 2023 hur modellen fungerar. I utvärderingen konstaterade centret att Finlandsmodellen för hobbyverksamhet på kort tid har hittat sin plats som en meningsfull verksamhet för barn och unga och för vårdnadshavare, handledare och kommunala beslutsfattare. Barnen tycker att växelverkan och en genuin kontakt med handledaren är särskilt viktigt för att de ska engagera sig i en hobby. Möjligheterna att påverka innehållet i verksamheten, verksamhetens kvalitet, gemenskapen och avsaknaden av press gjorde också hobbyn attraktivare. En intressant och avgiftsfri hobby påverkar barnens jämlikhet och skolvardagen positivt. Finansieringen för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet har utökats från 14,5 till 19,5 miljoner euro denna regeringsperiod. Den utökade finansieringen ökar hobbymöjligheterna, men efterfrågan är fortfarande större än utbudet och kommunernas finansieringsandelar är stora. Avgiftsfriheten gör det möjligt för alla barn och unga att delta, oavsett bakgrund. När levnadskostnaderna stiger blir avgiftsfria hobbyer allt viktigare. Modellen ger barn och unga möjlighet att pröva på olika hobbyer. Skolorna har en avgörande roll för hur lätt eller svårt det är att ordna Finlandsmodellens hobbyverksamhet i samband med skoldagen. I rapporten föreslås det att barns och ungas delaktighet ska stärkas, möjligheterna att pröva på olika hobbyer utökas och satsningar göras på insamling av statistik och uppföljningsdata på riksnivå.

Ett pilotprojekt för att mäta Finlandsmodellens genomslag genomfördes läsåret 2024–2025 i samarbete med stiftelsen Me. Resultaten visar att modellen ökar deltagandet i hobbyverksamhet och är ett bra sätt att sammanföra barn och unga med olika familjebakgrunder. Socioekonomiska riskfaktorer som långvarig arbetslöshet, låga inkomster

eller föräldrarnas låga utbildningsnivå (högst grundläggande utbildning) återspeglas på barnens möjligheter att delta i hobbyer. Grupperna i Finlandsmodellens verksamhet lyckas trots det sammanföra barn och unga med olika bakgrunder. Av deltagarna kommer 59 procent från familjer utan socioekonomiska riskfaktorer, medan 29 procent har en riskfaktor och 12 procent flera socioekonomiska riskfaktorer. Modellen förbättrar också möjligheterna att delta i hobbyer för barn och unga som tidigare haft begränsade möjligheter, särskilt i familjer med låga inkomster eller endast en förälder. Dessutom upplever barn och unga väsentligt mindre mobbning och diskriminering i Finlandsmodellens hobbyverksamhet än i skolan eller annars.

Henni Axelin, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt bedömer hur ungdomslagen fungerar och att den lämnar kulturutskottet en utredning om saken.

2. När undervisnings- och kulturministeriet i början av 2020 inledde beredningen av en lag om ändring av ungdomslagen bedömde ministeriet som en del av beredningsprocessen att lagen som helhet hade visat sig vara tydlig och fungera bra i praktiken, med undantag för vissa bestämmelser om sammanslutningars rätt till statsbidrag och om understödsprocessen, som behövde ses över. Dessutom ansåg man att nya bestämmelser om Finlandsmodellen för hobbyverksamhet behövde beredas.

De bestämmelser som ändrats i och fogats till ungdomslagen trädde i kraft vid ingången av 2023. Den ändrade ungdomslagens bestämmelser om statsunderstöd tillämpades för första gången 2023 i beredningen av 2024 års understöd, och när de stödmottagande organisationernas verksamhet bedömdes i det sammanhanget. Bestämmelserna om kompetenscentrum på ungdomsområdet tillämpades första gången i slutet av 2024. Det är möjligt och ändamålsenligt att utvärdera hur de nya bestämmelserna fungerar när erfarenheter av tillämpningen har samlats under en tillräckligt lång tid, i praktiken några år. En utvärdering av hur lagen fungerar inleds våren 2026 och utredningen kan lämnas till utskottet våren 2027.

Henni Axelin, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Ändringsbehov i upphovsrättslagen

RP 313/2022 rd – RSv 312/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer hur upphovsrättslagen fungerar och vilka konsekvenser den har ur olika aktörers synvinkel. Vid bedömningen bör man dessutom beakta avvägningen av konsekvenserna för de grundläggande fri- och rättigheterna i förhållande till tolknings- och tillämpningspraxis och definitionsbehoven i synnerhet när det gäller ursprunglig sändning och vidare-sändning. Eventuella missförhållanden som upptäckts vid utvärderingen bör åtgärdas genom att nödvändiga lagändringar bereds inom ramen för EU-rätten och det nationella handlingsutrymmet.

1. Undervisnings- och kulturministeriet har fortsatt att fråga för fråga bedöma vilka delar av upphovsrättslagen som behöver och kan ändras. Det nationella handlingsutrymmet bedöms i samband med varje enskild fråga.

Ministeriet bedömde 2025 bestämmelserna om illegal nätdistribution. Bedömningen har lagts fram i delegationen för upphovsrättsliga ärenden. De frågor som rör vidare-sändning har diskuterats på möten mellan sändarföretagen och teleoperatörerna samt teleoperatörerna och de organisationer som företräder rättsinnehavarna. Dessutom sökte sändarföretagen och organisationerna för kollektiv förvaltning av upphovsrätt i en mindre grupp en gemensam lösning för att göra lagen tydligare. Diskussionerna fortsätter 2026. Dessutom beställde ministeriet en utredning av en utomstående sakkunnig om upphovsrättsorganisationernas talerätt.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer behovet av en totalreform av upphovsrättslagstiftningen för att göra upphovsrättssystemet mer transparent samt för att göra lagstiftningen tydligare och mer begriplig med beaktande av det nationella handlingsutrymmet.

3. Utvecklingen av upphovsrättslagstiftningen är en fortlöpande process. Undervisnings- och kulturministeriet fortsätter ta upp sakfrågor i samband med upphovsrättslagen och bedömer till vilka delar upphovsrättslagen behöver och kan ändras inom de ramar som det nationella handlingsutrymmet medger. Ärenden och sakfrågor tas upp till offentlig diskussion bland annat i delegationen för upphovsrättsärenden och på andra sätt tillsammans med intressentgrupper och myndigheter.

Upphovsrättssystemet kan också förbättras genom att öka den upphovsrättsliga utbildningen, kompetensen och informationen och genom att utveckla den digitala upphovsrättsinfrastrukturen. Att öka den upphovsrättsliga kompetensen är en del av de utvecklingsåtgärder som identifieras för de kreativa branscherna i tillväxtstrategin för kreativ ekonomi och de åtgärder som ingår i den nationella IP-strategin. Dessa åtgärder fortsätter.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Bestämmelserna om ersättning för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek

RP 46/2023 rd – Rsv 80/2023 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur bestämmelserna om ersättning för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek fungerar med tanke på de olika rättighetshavare som omfattas av rätten till ersättning och att den vid behov vidtar åtgärder för att vidareutveckla rätten till ersättning.

1. I juni 2025 fastställde undervisnings- och kulturministeriet ersättningarna för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek 2025 i enlighet med de andelar som gemensamt uppgetts av de organisationer som administrerar ersättningarna, nämligen Sanasto rf, Kopiosto ry och Teosto ry: text (Sanasto) 87,352 procent, ljudboks-inläsare (Kopiosto) 8,841 procent, bild (Kopiosto) 2,702 procent och musik (Teosto) 1,105 procent.

Det totala beloppet för ersättning för utlåning och för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek 2025 var 17 378 000 euro (inkluderar momskompensation och tilläggsfinansiering som riksdagen beviljat). Beloppet fördelades enligt organisationernas förslag i samma förhållande till ersättningen för utlåning (93,99 procent) och ersättningen för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek (6,01 procent) som anslagen 2024. År 2025 var andelen 1 043 849,11 euro för ersättningen för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek.

Bestämmelserna bedöms fungera på det avsedda sättet, och det finns inget behov av vidareutveckling.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheten att ersättningen för användning av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek i fortsättningen också ska gälla e-bokhyllor.

2. Undervisnings- och kulturministeriet har utrett egenskaperna, innehållet och användarvillkoren för e-bokstjänster som biblioteken använder (så kallade e-bokhyllor) utifrån offentligt tillgänglig information. Utredningen har lämnats till kulturutskottet. Slutsatsen är att en motsvarande ersättning som för användningen av e-böcker och e-ljudböcker på bibliotek inte kan införas för användningen av e-bokstjänster på bibliotek.

Jorma Waldén, direktör, undervisnings- och kulturministeriet

Ändring av lagen om grundläggande utbildning

RP 114/2024 rd – RSv 167/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen samlar information om undervisningsgruppernas storlek och antalet elever med olika elevspecifika stödåtgärder i dessa grupper och om utvecklingen av antalet smågrupper och specialklasser samt utifrån den insamlade informationen följer hur det stöd som eleverna får har utfallit och om lagstiftningen har medfört att de mål som uppställts för stödet har nåtts.

1. Undervisnings- och kulturministeriet har vidtagit åtgärder för att bevaka utfallet av den reviderade lagstiftningen om stödet för lärande och skolgång genom att utveckla den registerbaserade nationella datainsamlingen och parallellt insamlingar av massdata om kostnader och annan statistik. Dataunderlaget om stödet för lärande och skolgång har utvecklats så att det ger en nationellt heltäckande samlad bild av utfallet för de stödformer och stödinsatser som setts över. Där ingår uppgifter om undervisningsgruppernas storlek och antalet smågrupper och specialklasser. I datainsamlingarna används de befintliga datainsamlingssystem, processer och tidpunkter som tillämpas i nuläget. Målet är tillförlitliga tidsserier av de centrala data som beskriver stödets utfall till stöd för uppföljningen av reformen.

Vid ingången av 2026 inledde undervisnings- och kulturministeriet en treårig undersökning som följer genomförandet och konsekvenserna av den reviderade lagstiftningen samt behoven av vidare utveckling inom såväl förskoleundervisningen som den grundläggande utbildningen. Syftet är att följa hur de nya stödformerna och stödåtgärderna genomförs i praktiken i förskoleundervisningsenheterna och skolorna.

Erja Vitikka, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur stödet fungerar och stödets kontinuitet vid övergången från en utbildningsnivå till en annan och när eleven omfattas av stöd enligt två olika regleringar samt vidtar behövliga åtgärder för att förenhetliga bestämmelserna.

2. I lagstiftningen om stödet för lärande har man stärkt kontinuiteten vid övergången mellan förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samt mellan den grundläggande utbildningen och andra stadiet. Den reviderade lagen om grundläggande utbildning innehåller likadana principer om ordnandet av stödinsatser som lagen om småbarnspedagogik, där det föreskrivs om pedagogiska och strukturella stödformer samt stödtjänsterna för barn. Den helhet av handlingar som är väsentlig med tanke på förskoleundervisningen har förenhetligats med de handlingar om stöd som det föreskrivs om i lagen om småbarnspedagogik, på så sätt att ett beslut och en plan ska tillämpas enligt lagen om grundläggande utbildning.

Undervisnings- och kulturministeriet har inlett en treårig undersökning 2026–2028 som följer genomförandet och konsekvenserna av den reviderade lagstiftningen samt behoven av vidare utveckling inom såväl förskoleundervisningen som den grundläggande utbildningen.

Undervisnings- och kulturministeriet analyserar utifrån utredningarna och uppföljningarna eventuella uppdateringsbehov i lagen om småbarnspedagogik med tanke på kommande regeringsperioder. Kontinuiteten mellan den grundläggande utbildningen och andra stadiet studeras utifrån uppföljningsdata om lagstiftningen om stödet för lärande inom utbildningarna på andra stadiet. Kompatibiliteten för de uppgifter som behövs i övergångarna mellan olika utbildningsstadier kartläggs och utvecklas.

Erja Vitikka, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen ingående följer genomförandet av lagen och dess konsekvenser, med beaktande av genomförandet av stödet för lärande och allokeringen av den finansiering som anvisats för reformen, följer tillgången på speciallärare och specialklasslärare med tanke på uppnåendet av lagens mål och regelbundet från och med 2027 lämnar kulturutskottet utredningar om verkställigheten av lagen och uppnåendet av dess mål.

3. År 2026 inledde undervisnings- och kulturministeriet en treårig undersökning som följer genomförandet och konsekvenserna av den reviderade lagstiftningen samt behoven av vidare utveckling. Stödet för olika grupper följs redan sedan hösten 2025 med datainsamlingar om prestationer och kostnader inom statsandelssystemet. I datainsamlingarna ska utbildningsanordnarna årligen uppge antalet faktiska

stödundervisningstimmar per grupp, stödundervisningstimmar i undervisningsspråket och speciallärares undervisningstimmar per grupp inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samt kostnaderna för dem. Dessutom uppger skolorna i Statistikcentralens datainsamling årligen antalet små grupper och specialklasser, antalet elever i dem och deras genomsnittliga storlekar. I fortsättningen samlas information in på riksnivå också om antalet beslut om stöd för enskilda elever.

Dessutom kartlade Statistikcentralen antalet speciallärare och specialklasslärare i skolorna med en separat datainsamling hösten 2025.

Sammanlagt 5,5 miljoner euro har reserverats för 2025–2027 för verkställigheten av reformen, bevakning av konsekvenserna och utveckling av datainsamlingarna. Anslaget periodiseras över tre år. Till undervisnings- och kulturministeriets moment 29.10.20 överförs 1,5 miljoner euro 2025, 2 miljoner euro 2026 och 2 miljoner euro 2027. Anslaget gör det möjligt att omfattande följa såväl tillgången på undervisningspersonal som hur lagens mål uppnås i övrigt.

Erja Vitikka, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Stödet för lärande inom gymnasieutbildningen

RP 159/2024 rd – RSv 145/2024 rd

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet gör en utredning om genomförandet av stödet för lärande inom gymnasieutbildningen tre år efter det att ändringarna trätt i kraft.

Gymnasielagens bestämmelser om stöd för lärandet ändrades genom bestämmelser som trädde i kraft den 1 augusti 2025. Enligt 28 § i den nya gymnasielagen har den studerande rätt till stöd för lärandet under tiden för studier enligt denna lag. Stöd för lärandet är sådan stödundervisning, sådan handledning och sådant stöd som den studerande behöver för att genomföra gymnasiets lärokurs. En studerande har dessutom rätt till specialundervisning om personen på grund av konstaterade inlärningssvårigheter eller någon annan med dem jämförbar orsak behöver specialundervisning för att genomgå gymnasiets lärokurs och det stöd för lärandet som avses i 28 § inte är tillräckligt med hänsyn till den studerandes behov av stöd. Ändringen innebär att stödformerna är mer ändamålsenliga för de studerandes stödbehov, det vill säga att stödet inriktas bättre, och att metoderna för olika former av stöd görs tydligare.

Stödåtgärderna genomförs i samarbete av undervisningspersonalen. Stödbehovet ska bedömas i början av studierna samt regelbundet när studierna framskrider. Stödåtgärderna antecknas på den studerandes begäran i den studerandes individuella studieplan.

Enligt uttalandet ska genomförandet av stödet för lärande utredas tre år efter att ändringarna trätt i kraft, det vill säga hösten 2028. Då kommer undervisnings- och kulturministeriet att göra en utredning om genomförandet av stödet för lärande inom gymnasieutbildningen.

Maria Soininen, regeringssekreterare, undervisnings- och kulturministeriet

Försöket med verksamhetsstyrning och stödet för lärande inom yrkesutbildningen

RP 161/2024 rd – RSv 180/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur försöket inom yrkesutbildningen framskrider och i mitten av försökstiden bedömer reformens effekter på nätverket av anordnare av yrkesutbildning och anordnarnas verksamhetsförutsättningar samt tillgången på studieplatser med tanke på de regionala behoven och försörjningsberedskapen.

1. Nationella centret för utbildningsutvärdering genomför en uppföljnings- och effektstudie om försöket med verksamhetsstyrning inom yrkesutbildningen. Studien ger årlig information om försökets framsteg och resultat. När halva försökstiden gått lämnas en rapport till riksdagen. Studien kommer också att inkludera eventuella konsekvenser för hela nätverket av anordnare av yrkesutbildning och deras verksamhetsförutsättningar. Enligt försökslagen kan undervisnings- och kulturministeriet också inleda andra undersökningar.

Ville Heinonen, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet gör en utredning om genomförandet av stödet för lärande inom yrkesutbildningen tre år efter det att ändringarna trätt i kraft.

2. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering är syftet med stödet för lärandet inom yrkesutbildningen att säkerställa de stödinsatser som de studerande behöver för att avlägga examen och deras rätt till den stödform som behövs. Ändringar i lagen om yrkesutbildning som stärker de studerandes rätt till stöd för lärandet och

specialundervisning har beretts och träder i kraft den 1 augusti 2026. Dagens studier som stöder studiefärdigheter ersätts med en ny rätt till stöd för lärandet, där tröskeln är låg, och den studerandes rätt till särskilt stöd reformeras genom att rätten till specialundervisning stärks.

Reformen ger den studerande rätt till stöd för lärandet som en del av examensutbildning. Stödet för lärandet är sådan stödundervisning som ges av läraren samt sådant stöd och sådan handledning som ges av undervisnings- och handledningspersonalen som den studerande behöver för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna. Stödet ska finnas tillgängligt för de studerande i tillräcklig hög grad och i rätt tid och det ska vara av sådan kvalitet att det främjar de studerandes kunskaper, påvisande av kunnande genom yrkesprov, utexaminering, sysselsättning och övergång till fortsatta studier samt välbefinnande. Stöd för lärandet kan ges med låg tröskel utan förvaltningsbeslut, vilket minskar utbildningsanordnarnas administrativa arbete.

Dessutom föreskrivs det om rätten till särskilt stöd. En studerande har rätt till särskilt stöd inom yrkesutbildningen, om personen på grund av verifierade inlärningssvårigheter, funktionsnedsättning eller sjukdom behöver regelbunden eller långvarig specialundervisning för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och nå målen för kunnandet enligt examens- eller utbildningsgrunderna och stödet för lärandet inte är tillräckligt med tanke på den studerandes stödbehov. Särskilt stöd är specialundervisning som ges av en speciallärare. Särskilt stöd är också annan undervisning och handledning som grundar sig på konsultering av en speciallärare samt andra särskilda undervisnings- och studiearrangemang som den studerande behöver. Speciallärarens roll i det särskilda stödet betonas för att säkerställa att de studerande får högklassig utbildning enligt sina behov och för att stärka specialundervisningens effekt inom yrkesutbildningen.

Undervisnings- och kulturministeriet stöder tillsammans med Utbildningsstyrelsen anordnarna av yrkesutbildning i genomförandet av stöd för lärandet och särskilt stöd.

Undervisnings- och kulturministeriet gör en utredning om utfallet av stödet för lärandet som helhet inom yrkesutbildningen tre år efter att ändringarna trätt i kraft, det vill säga hösten 2029, då man kan utvärdera hur reformen fungerar.

Anne Ekroth, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Stödet för lärande och skolgång i alla statliga skolor och övningsskolor

RP 163/2024 rd – RSv 156/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder och bevakar hur stödet för lärande i fortsättningen genomförs också i alla statliga skolor och övningsskolor.

Undervisnings- och kulturministeriet har vidtagit åtgärder för att bevaka utfallet av den reviderade lagstiftningen om stödet för lärande och skolgång genom att utveckla den registerbaserade nationella datainsamlingen och parallellt insamlingar av massdata om kostnader och annan statistik. Dataunderlaget om stödet för lärande och skolgång har utvecklats så att det ger en nationellt heltäckande samlad bild av utfallet av stödet för lärande. I datainsamlingarna används de befintliga datainsamlingssystem, processer och tidpunkter som tillämpas i nuläget. Målet är tillförlitliga tidsserier av de centrala data som beskriver stödets utfall till stöd för uppföljningen av reformen. Datainsamlingarna inbegriper också det stöd för lärande och skolgång som genomförs i statliga skolor och övningsskolor.

Erja Vitikka, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Kulturpolitisk redogörelse

SRR 8/2024 rd – RSk 31/2025 rd

Riksdagen förutsätter att

1. regeringen före utgången av vårsessionen 2026 lämnar kulturutskottet en utredning om genomförandepLANEN för redogörelsen, där aktörer inom de kulturella och kreativa sektorerna inkluderas i beredningen och där de ställningstaganden och övriga synpunkter som framförts i kulturutskottets betänkande beaktas,
2. genomförandepLANEN fokuserar på näringsverksamhet inom de kreativa sektorerna och på en tillväxtstrategi för att öka de kreativa sektorernas andel av BNP, inklusive främjande av export och förstärkning av internationella strukturer, samt på den regionala tillgången och tillgängligheten till konst- och kulturtjänster – kultur som en rättighet för alla, främjande av upphovsrätt och försörjning för kulturaktörer, bevarande av det nationella kulturarvet som en del av den mentala kriställigheten och resiliensen, barnkultur och barns och ungas delaktighet, främjande av hälsa och välfärd genom konst- och kulturtjänster samt kulturtjänsternas betydelse för att förebygga marginalisering och främja integration,

3. genomförandeplanen fäster särskild uppmärksamhet vid barns och ungas jämlika möjligheter att delta i högkvalitativ konst- och kulturföstran samt vid tillgången och tillgängligheten till konst- och kulturtjänster och fritidsverksamhet för barn och unga i hela Finland,
4. genomförandeplanen innehåller ett åtagande om konkreta och långsiktiga åtgärder för att höja finansieringsnivån för konst och kultur, stärka kulturens livskraft, utveckla mångsidiga finansieringskällor, öka förutsägbarheten i finansieringen samt förbättra försörjningen och den sociala tryggheten för aktörerna inom de kulturella och kreativa sektorerna,
5. genomförandeplanen, som ett led i möjliggörandet av tillväxt inom sektorn, stärker aktörernas egna intäkter och utvecklar kapitalstrukturen, och att avdragsrätt för donationer införs. Nya och hållbara finansieringsformer för kultur bör utvecklas, vilket stärker samarbetet mellan offentliga och privata finansiärer, ökar finansiärernas kunskap om kultursektorn och utvecklar forsknings-, utvecklings- och innovationsfinansieringen så att den bättre betjänar de kreativa sektorerna. Det ska säkerställas att aktörer inom de kulturella och kreativa sektorerna har kompetens i entreprenörskap och ekonomisk verksamhet,
6. genomförandeplanen, med avvikelse från redogörelsen, även beaktar brobyggare såsom gallerister, översättare och agenter samt museer, kulturmiljöarbete och arkitektur,
7. beredningen av genomförandeplanen fäster uppmärksamhet vid den regionala och lokala tillgången och tillgängligheten till kultur och konst på nationalspråken. Vidare ska planen beakta sysselsättningen inom det fria konstfältet och förbättrade verksamhetsförutsättningar för sektorn. Vårt uppdrag är att värna om konstens frihet, välbefinnandet hos dem som är verksamma inom konst och kultur, att det finns tillräckligt med kunniga aktörer och att arbetsmarknaden fungerar,
8. genomförandeplanen stärker bildningen och värnar kulturarvet genom att också trygga verksamhetsförutsättningarna för de nationella offentliga konst- och kulturinstitutionerna, så att deras roll som en del av kulturens infrastruktur upprätthålls och gör Finland till en kulturaktör av större betydelse än landets storlek antyder,
9. genomförandeplanen tryggar upphovspersonernas ställning genom att utveckla upphovsrättslagstiftningen, främja aktuell EU-reglering och dess införande i Finland samt övervaka att rättigheterna förverkligas. Det säkerställs att upphovspersoner och innehållsproducenter har jämbördiga förhandlingspositioner. Artificiell intelligens

och digitalisering utmanar traditionell upphovsrätt och försvagar konstnärernas inkomstbildning om det saknas tillräcklig reglering och ersättningsmekanismer. Kompetensen och utvecklingen av innovationer i fråga om artificiell intelligens inom de kulturella och kreativa sektorerna stärks,

10. genomförandeplanen omfattar uppföljning och utvärdering av genomförandet av de politikprogram som utarbetats. Det säkerställs att konstens och kulturens strategiska betydelse behandlas inom statsförvaltningen i samarbete med centrala ministerier, med beaktande av olika politikområden såsom ekonomisk politik, välfärds- och hälsopolitik samt säkerhetspolitik, och att de kreativa sektorerna lyfts fram som ett prioriterat område inom näringspolitiken,

11. genomförandeplanen säkerställer tvärsektorielt samarbete mellan konstförvaltningen och livskraftscentralerna samt mellan undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsministeriet och utrikesministeriet i syfte att öka de kreativa sektorernas andel av BNP och stärka kunskapsunderlaget om kultur genom att utveckla den nationella kulturstatistiken. Den kulturpolitiska redogörelsen och dess genomförande följs upp med stöd av forskningsbaserad kunskap,

12. regeringen i samarbete med olika aktörer bereder en tvärsektorieell internationaliseringsstrategi för kulturen med prioriteringar, mål, metoder för att stärka ekosystemen och centrala åtgärder. Dessa omfattar samordning av stöd- och finansieringssystem, utnyttjande av EU-finansieringsprogram, utveckling av internationell affärsverksamhet och kompetens, stärkande av samarbetet mellan kultur och turism, utveckling av förmedlarledet och agenturkompetensen inom konstområdena, internationell rörlighet för yrkesverksamma inom de kreativa sektorerna samt kulturen som en del av de yttre förbindelserna och främjandet av Finlandsbilden.

1–12. Den 1 oktober 2025 beslutade statsrådet att vidta åtgärder med anledning av uttalandena.

Den kulturpolitiska redogörelsen är en långsiktig strategi som styr kultur- och konstpolitiken. Konst- och kulturpolitiska avdelningen började verkställa redogörelsen i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2026. Fyra effektmål från redogörelsen togs in i budgetpropositionen tillsammans med relaterade åtgärder. Dessutom har avdelningens understöd inriktats i enlighet med målen i redogörelsen och i resultat- och målstyrningen har det ingått anvisningar om att redogörelsens vision och mål ska följas. Ett mål är att kulturens värdekedja ska stärkas så att branschaktörernas egna inkomster ökar i takt med att genomförandet framskrider.

Genomförandeplanen omfattar hela redogörelsens tidsspann fram till 2040-talet. För att säkerställa den styrande effekten ligger vikten ändå på åtgärder som vidtas på kortare sikt. Planen har beretts i enlighet med prioriteringarna i riksdagens ståndpunkt och i samråd med intressentgrupper som är centrala för genomförandet. Beredningen startade med ett evenemang i oktober och därefter ordnades flera mindre diskussionsmöten inklusive nationella dialoger kring olika teman. Åtgärderna kunde kommenteras i tjänsten [dinåsikt.fi](https://www.dinasikt.fi). Ett utkast till genomförandeplan blev klart före utgången av 2025.

Johanna Vuolasto, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Begränsning av användning av mobila enheter i skolan

RP 212/2024 rd – RSv 42/2025 rd

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet före utgången av 2026 gör en utredning om vilka konsekvenser sådana begränsningar som gäller användningen av mobila enheter har i Finland och andra länder samt vid behov vidtar fortsatta åtgärder med anledning av utredningen.

Undervisnings- och kulturministeriet har börjat bereda den utredning som kulturutskottet förutsätter om konsekvenserna av begränsningar som gäller användningen av mobila enheter i Finland och andra länder.

Marja Penttilä, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Servicesedel inom småbarnspedagogiken

RP 54/2025 rd – RSv 111/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer lagstiftningens konsekvenser med tanke på utvecklingen av den privata småbarnspedagogikens volym, olika serviceproducenters verksamhetsförutsättningar och jämlikheten mellan barnen.

Den nya lagen om servicesedlar inom småbarnspedagogiken trädde i kraft den 1 januari 2026. Enligt lagens övergångsbestämmelse ska servicesedlar för småbarnspedagogik som är i kraft vid lagens ikraftträdande av den kommun som beviljat sedlarna ändras så att de överensstämmer med denna lag senast den 31 juli 2026. Undervisnings- och kulturministeriet följer med hjälp av registermaterial den nya lagens konsekvenser för hur antalet barn och serviceproducenter utvecklas inom den privata småbarnspedagogiken.

Anne-Marie Brisson, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Uppdragsutbildning och läsårsavgifter inom utbildningen på andra stadiet

RP 143/2025 rd – RSv 158/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar marknaden för uppdragsutbildning och målmedvetet förebygger och ingriper mot osunda fenomen som människohandel och uttag av tröskelpengar.

1. Bestämmelserna om uppdragsutbildning inom yrkesutbildningen ändrades och de nya bestämmelserna träder i kraft den 1 augusti 2026. Bestämmelserna om uppdragsutbildning ändrades så att utbildningsanordnaren i fortsättningen inte får ordna uppdragsutbildning om beställaren har för avsikt att förmedla studerande till examensstuderande så att förmedlingen av studerande är vinstdrivande affärsverksamhet. Utbildningsanordnaren ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning anges i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dessa rättigheter och skyldigheter. Bestämmelsernas syfte är att skydda studerandena mot ohederliga mellanhänder.

Undervisnings- och kulturministeriet bevakar marknaden för uppdragsutbildning och överväger åtgärder som behövs för att förebygga osunda fenomen.

Anna Kankaanpää, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet tre år efter att lagstiftningen trätt i kraft lämnar kulturutskottet en utredning om vilka konsekvenser ändringarna i uppdragsutbildningen och läsårsavgifterna har för ordnandet av utbildning.

2. Genom bestämmelser som träder i kraft den 1 augusti 2026 införs läsårsavgifter på andra stadiet för studerande som kommer till Finland från tredjeländer för att studera. Dessutom har bestämmelserna om uppdragsutbildning inom yrkesutbildningen ändrats och de nya bestämmelserna träder i kraft den 1 augusti 2026.

Bestämmelserna om uppdragsutbildning ändrades så att utbildningsanordnaren i fortsättningen inte får ordna uppdragsutbildning om beställaren har för avsikt att förmedla studerande till examensstuderande så att förmedlingen av studerande är vinstdrivande affärsverksamhet. Utbildningsanordnaren ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning anges i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dessa rättigheter och skyldigheter. Bestämmelsernas syfte är att skydda studerandena mot ohederliga mellanhänder.

Enligt uttalandet förutsätter riksdagen att statsrådet tre år efter att lagstiftningen trätt i kraft lämnar kulturutskottet en utredning om vilka konsekvenser ändringarna i uppdragsutbildningen och läsårsavgifterna har för ordnandet av utbildning. Undervisnings- och kulturministeriet kommer då att lämna en utredning om vilka konsekvenser ändringarna har för ordnandet av utbildning på andra stadiet.

Anna Kankaanpää, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

11 Social- och hälsovårdsutskottet

Ersättning för dosdispensering av läkemedel

RP 134/2008 rd – RSv 106/2008 rd

Riksdagen förutsatte den 4 november 2008 att den utredning som gäller regleringen av dosdispenseringen av läkemedel innefattar en utvärdering av hur ändamålsenliga och totalt sett lönsamma de begränsningar är som gäller ersättningen för dosdispensering, såsom kravet på minst sex ersättningsgilla läkemedel, och att behövliga förslag för ändring av lagstiftningen läggs fram.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska dosdispenseringen av läkemedel vidareutvecklas för att förbättra läkemedelssäkerheten och öka den effektiva användningen av personalresurser. Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet publicerade den 9 oktober 2025 en utredning om utvecklingsbehoven för maskinell dosdispensering av läkemedel ([Nuläget och utvecklingsbehoven för maskinell dosdispensering av läkemedel: Utredning](#)) (på finska, referat på svenska). Arbetet gjordes på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet (SHM) och omfattar en guide för genomförandet av maskinell dosdispensering av läkemedel till patienter inom öppenvården samt själva utredningen. I utredningen beskrivs förslag till lösningar till stöd för utvecklingen av dosdispenseringen och även till stöd för ersättandet av dosdispensering. Lösningförslagen kan utnyttjas när lagstiftningen om ersättning för dosdispensering utvecklas. Uppföljningen av den här propositionen (RP 134/2008 rd) är därför onödig och avslutas. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Kirsi Päiväsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Servicesedlar

RP 20/2009 rd – RSv 67/2009 rd

2. Riksdagen förutsätter att det i samband med en reform av avgiftstaket utreds på vilket sätt självriskan för servicesedlar beaktas i avgiftstaket.

2. I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen.

I lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården är utgångspunkten fortfarande att endast klientavgifter som anges i den lagen räknas in i avgiftstaket. Bestämmelser om servicesedlar och deras värde finns i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården. De grundläggande principerna i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården om servicesedlarnas värde samt för hur självrisken för avgiftsbelagda tjänster bestäms skiljer sig från klientavgifterna enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården, och servicesedlarnas självriskandel som klienten själv betalar till en producent denne själv väljer räknas därmed inte heller in i det avgiftstak som det föreskrivs om i lagen om klientavgifter i social- och hälsovården. En klient har dock rätt att vägra att ta emot en servicesedel, och då ska välfärdsområdet hänvisa klienten till tjänster som välfärdsområdet ordnar på annat sätt.

Ändringen förutsätter en samtidig revidering av både lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården och lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården samt en ändring av den grundläggande principen i denna samlade reglering, liksom även att bland annat grunderna och nivån för servicesedelns värde, självriskandelarna och avgiftstaket bedöms grundligt och fastställs på nytt. Den beskrivna revideringen av regleringen är inte under planering.

Marjo Kekki, utvecklingsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Totalreform av biobankslagstiftningen

RP 86/2011 rd – RSv 78/2012 rd

Riksdagen förutsatte den 2 oktober 2012 att regeringen följer upp och utvärderar hur biobankslagstiftningen fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

Biobankslagen (688/2012) har ändrats för att motsvara kraven i den allmänna dataskyddsförordningen samt de ändringar av teknisk karaktär som följde av att personuppgiftslagen (523/1999) upphävdes och att lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och ändrade bestämmelser i anslutning till den trädde i kraft. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2024.

Under 2025 har social- och hälsovårdsministeriet som ett led i FoUI-tillväxtprogrammet för hälso- och välfärdssektorn i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering kartlagt aktuella behov av ändringar i biobankslagstiftningen i samband med ett projekt om förtydligande av forskningslagstiftningen (STM111:00/2024). Projektet syftar till att göra den samlade lagstiftningen om forskningsverksamheten inom social- och hälsovårdssektorn tydligare och enklare. År 2025 bereddes det inom projektet en

regeringsproposition som var ute på remiss mellan den 18 december 2025 och 13 februari 2026. I propositionen föreslås det att biobankslagen ändras så att biobankerna mer flexibelt än för närvarande kan betjäna olika typer av forskning inom läkemedelsbranschen och hälsovetenskaperna. I propositionen föreslås dessutom vissa ändringar som syftar till att möjliggöra att uppgifter som kan utnyttjas i studier kumuleras i en biobank så att de sedan kan utnyttjas bättre än tidigare i ny forskning. Avsikten är att regeringspropositionen om förtydligandet av forskningslagstiftningen ska överlämnas till riksdagen våren 2026.

Dessutom kommer det att inverka på biobankernas verksamhet och biobankslagstiftningen att EU-förordningen om det europeiska hälsodataområdet (2025/327, "EHDS-förordningen") börjar tillämpas den 26 mars 2029. Under 2025 har det vid social- och hälsovårdsministeriet pågått ett projekt (STM114:00/2024) om EHDS-förordningen i syfte att utfärda kompletterande nationell lagstiftning och i detta sammanhang införs i biobankslagstiftningen de nödvändiga ändringar som förordningen föranleder. Avsikten är att den regeringsproposition som bereds inom projektet ska lämnas till riksdagen hösten 2026.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte våren 2025 en styrgrupp för biobankslagstiftningen för en femte mandatperiod 1 april 2025–31 december 2026. Styrgruppens uppgift är att verka som ett organ som följer upp och utvärderar utvecklingen inom biobanksfältet och forskningsinfrastrukturen i enlighet med det uttalande som riksdagen godkände den 2 oktober 2012.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Sini Norja, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet
Hanna Tuomi, jurist, social- och hälsovårdsministeriet

Lagen om ändring av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda

RP 96/2015 rd – RSv 57/2016 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer hur utvecklingsstördas rättigheter påverkas av lagstiftningen och fortsätter att förbättra regleringen av självbestämmanderätten.

Social- och hälsovårdsministeriets projekt om självbestämmanderätt grundar sig på regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Det mest brådskande delområdet enligt tjänstemannabedömningen är serviceboendet med heldygnsomsorg

för äldre. Den övriga beredningen har sammanförts i färdplanen för att stärka självbestämmanderätten. På grund av besluten i ramförhandlingarna 2024 lämnas ingen lagstiftning från projektet till riksdagen under denna regeringsperiod. Social- och hälsovårdsministeriet fortsätter att utifrån en tjänstemannaståndpunkt bereda projektet om självbestämmanderätt i juridisk viktighets- och angelägenhetsordning för att det ska bli möjligt att stegvis ta de lagändringar som beretts i projektet vidare genast när beslut om finansiering fattas nästa gång.

Uppföljningsgruppen för social- och hälsovårdsministeriets projekt om självbestämmanderätt sammanträdde fyra gånger under 2025. Uppföljningsgruppen inrättade också en arbetsgrupp för utarbetande av en handbok om självbestämmanderätten (IMO). Gruppen sammanträdde fyra gånger under 2025. IMO-handboken om god praxis för att stärka självbestämmanderätten och förebygga begränsningsåtgärder blir klar senast före utgången av 2026.

Maija Miettinen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Skyldigheten för yrkesutbildade personer från andra EU- och EES-stater att visa sina språkkunskaper

RP 107/2015 rd – RSv 103/2015 rd

Riksdagen förutsätter att det vid verkställigheten av lagen följs upp hur kravet på språkkunskaper fungerar och om det finns ett behov av att utvidga skyldigheten för yrkesutbildade personer från andra EU- och EES-stater att visa sina språkkunskaper. Samtidigt bör det utredas hur direktivet genomförs i andra medlemsstater.

Enligt 18 a § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska arbetsgivaren för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården säkerställa att personens språkkunskaper är på en tillräcklig nivå för de uppgifter han eller hon sköter. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering bereds det vid social- och hälsovårdsministeriet en totalreform av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Den ska genomföras på ett sådant sätt att rätten att utöva yrke kopplas till endast sådana förutsättningar som är nödvändiga och proportionerliga med tanke på klient- och patientsäkerheten. I totalreformen av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården granskas yrkespersonernas skyldighet att visa sina språkkunskaper samt utreds genomförandet av direktivet i EU-/EES-medlemsstaterna. Regeringens proposition om reformen lämnas till riksdagen hösten 2026. Till stöd för beredningen av reformen av lagstiftningen om

yrkesutbildade personer har det beställts ett flertal utredningar, som till exempel en internationell utredning om regleringen av yrkena inom social- och hälsovården samt en utredning om nuläget och behoven av revidering av lagarna om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Utredningarna publiceras på social- och hälsovårdsministeriets webbplats i början av 2027. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Henna Vidén, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Avbytar-service för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare

RP 112/2015 rd – RSv 108/2015 rd

2. Riksdagen förutsätter att det följs upp vilka konsekvenser avgiftsbeläggningen av beredskap har för hur avbytar-service anlitas och tillämpas och att behovet av ändringar behandlas i den genomgripande reformen av avbytar-service.

3. Riksdagen förutsätter att det följs upp hur timantalet för subventionerad avgiftsbelagd avbytar-service räcker till och vilka konsekvenser inskränkningen har för lantbruksföretagarnas möjligheter att orka med sitt arbete och att behovet av ändringar behandlas i den genomgripande reformen av avbytar-service.

2. och 3. Enligt regeringsprogrammets riktlinjer ska avbytar-servicen bibehållas på åtminstone den nuvarande nivån och det görs således ingen totalreform av avbytarlagstiftningen.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt följer årligen hur avbytar-servicen används och fördelas mellan användarna. Dessa uppgifter finns tillgängliga om det framöver anses att en totalreform av avbytarlagstiftningen behövs. I ärendet finns således inget nytt att rapportera till riksdagen.

Mikko Rissanen, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Förtäring av alkoholdrycker på allmänna platser och begränsning av distansförsäljning av alkoholdrycker

RP 100/2017 rd – RSv 186/2017 rd

2. Riksdagen förutsätter att regeringen klarlägger bestämmelserna om distansförsäljning med beaktande av kraven enligt EU-rätten och högsta domstolens kommande avgörande i fallet *Visnapuu*. Det är social- och hälsovårdsministeriet som ansvarar för beredningen och i den ska de EU-rättsliga villkoren beaktas och särskilt också att lösningarna i fråga om distansförsäljning inte får utgöra en risk för att detaljhandelsmonopolet för alkoholdrycker med en alkoholhalt över den föreskrivna gränsen försvinner eller för att det finländska näringslivet inte längre kan fungera på lika villkor som sina utländska konkurrenter. Beredningen ska också beakta de krav som ställs på flexibelt uttag av punktskatter.

2. Regeringen lämnade en proposition med förslag till lag om ändring av alkohollagen (RP 131/2025 rd) till riksdagen hösten 2025. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering förtydligar propositionen den rådande oklara tolkningen så att finländarna entydigt har rätt att via distansförsäljning köpa alkohol av utländska aktörer. Regeringens proposition är fortfarande under behandling i riksdagen. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Saara Karttunen, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Totalreform av lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål

RP 54/2018 rd – RSv 201/2018 rd

Riksdagen godkände den 15 januari 2019 ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen börjar bereda en totalreform av lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål.

Social- och hälsovårdsministeriet bereder nationella kompletterande bestämmelser till Europeiska unionens förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder för humanbiologiskt material avsett för användning på människa och om upphävande av direktiven 2002/98/EG och 2004/23/EG (2024/1938, *SoHO-förordningen*). I den här beredningen kommer den för närvarande mestadels direktivbaserade lagen om användning av mänskliga organ, vävnader och celler för medicinska ändamål (*vävnadslagen*) att revideras på ett väsentligt sätt när den

ersätts av SoHO-förordningen. Förslag till ändring av vävnadslagen planeras också inom projektet för förtydligande av forskningslagstiftningen samt i utkastet till ett ändringsförslag rörande lagen om utredande av dödsorsak.

Sini Norja, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Reform av barnskyddslagstiftningen

RP 237/2018 rd – RSv 317/2018 rd

Riksdagen förutsätter att rätten till balanserad utveckling och välfärd i fråga om barn som är placerade i vård utom hemmet samt användningen av begränsningar enligt barnskyddslagen utvärderas och förtydligas som ett led i beredningen av lagstiftning om klienters och patienters självbestämmanderätt.

Regeringen lämnade hösten 2025 en proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av barnskyddslagen och till lagar som har samband med den (RP 149/2025 rd). Regeringens proposition innehåller förslag till ändringar i barnskyddslagen också i anknytning till riksdagens uttalande. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Tiina Muinonen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Bedömning av behovet av en reform av systemet för beslut och ändringssökande inom barnskyddet

RP 71/2019 rd – RSv 80/2019 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen påbörjar en utvärdering av behovet att förnya systemet för beslutsfattande och överklagande inom barnskyddet samt vidtar behövliga lagstiftningsåtgärder.

Reformen av systemet för beslutsfattande och överklagande inom barnskyddet bedöms som en del av den pågående beredningen av det andra skedet i reformen av barnskyddslagstiftningen. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen hösten 2026.

Tiina Muinonen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ansvar för att följa när avgiftstaket för klientavgifter uppnås

RP 129/2020 rd – RSv 197/2020 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder möjligheten att överföra ansvaret för att följa upp avgiftstaket för klientavgifter från klienten till en myndighet.

1. Efter att riksdagen lämnade sitt uttalande har det under ledning av social- och hälsovårdsministeriet gjorts en utredning om en överföring av ansvaret att följa upp avgiftstaket (hösten 2021–våren 2022) där utgångspunkten var målet i riksdagens uttalande. Utredningen lade särskild tonvikt på behoven av och möjligheterna att utveckla informationssystemen i samband med överföringen av uppföljningsansvaret eftersom det för närvarande inte finns interoperabla informationshanteringsmodeller eller informationssystem för hantering av klientavgifterna eller avgiftstaket. Utredningens resultat kan utnyttjas när informationssystemen utvecklas vidare samt när bestämmelserna om avgiftstaket revideras. En ändring som avser att överföra uppföljningsansvaret förutsätter ändringar i lagstiftningen, som inte har planerats att genomföras under denna regeringsperiod. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Marjo Kekki, utvecklingsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården

RP 212/2020 rd – RSv 71/2021 rd

- Riksdagen förutsätter att regeringen påskyndar beredningen av en totalreform av bestämmelserna om informationshanteringen inom social- och hälsovården.

Social- och hälsovårdsministeriet har på det sätt social- och hälsovårdsutskottet förutsatte berett en regeringsproposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och till lagar som har samband med den (RP 246/2022 rd). Med propositionen upphävdes lagen om elektronisk behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och lagen om klienthandlingar inom socialvården samt de bestämmelser om behandling av kund- och klientuppgifter som finns i andra lagar och som ingår i den nya lagen. Dessutom gjordes det nödvändiga ändringar i 34 lagar med anledning av den nya lagen. Den nya kunduppgiftslagen innehåller de centrala bestämmelserna om behandlingen av kunduppgifter och av handlingar inom social- och hälsovården samt om informationssystem inom social- och hälsovården.

Efter detta har kunduppgiftslagen uppdaterats genom fem olika lagändringar.

Dessutom bereds en ändring av kunduppgiftslagen (STM014:00/2025) med målet att utveckla bestämmelserna om behandlingen av kunduppgifter och informationssystemen inom social- och hälsovården så att informationshanteringen stöder ordnandet och tillhandahållandet av social- och hälsovårdstjänster och så att bestämmelserna möjliggör en smidigare informationsgång och rätt att få information inom social- och hälsovården mellan både socialvården och hälsovården och andra myndigheter och aktörer med tryggnad av kundernas rätt att bestämma över sina uppgifter.

Med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om sekundär användning av personuppgifter inom social- och hälsovården och till lagar som har samband med den (RP 87/2025 rd) reviderades också den samlade lagstiftningen om social- och hälsovårdens informationshantering i enlighet med social- och hälsovårdsutskottets uttalande.

Joni Komulainen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse

RP 241/2020 rd – RSv 111/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer och bedömer genomförandet av reformen och dess konsekvenser för kommunernas finansiering och balansen i kommunernas ekonomi samt för den regionala utvecklingen och utjämningen av välfärdsskillnaderna.

1. Reformen av social- och hälsovården samt räddningsväsendet genomfördes tillsammans med de centrala ministerierna och välfärdsområdena under bildning. Det egentliga arbetet med genomförandet avslutades i början av 2023 då organiseringsansvaret framgångsrikt överfördes till välfärdsområdena.

Under 2025 förde vissa ministerier (social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet och inrikesministeriet) förhandlingar med välfärdsområdena för att säkerställa att genomförandet gick framåt även efter att organiseringsansvaret hade överförts.

Dessutom gjordes en uppföljning utifrån bland annat social- och hälsovårdsministeriets redogörelse, välfärdsområdenas redogörelse samt Institutet för hälsa och välfärd och tillsynsmyndigheternas bedömningsrapporter. Ministerierna fortsatte även den ömsesidiga kontakten med välfärdsområdena.

Antti Kuopila, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

1. I samband med social- och hälsovårdsreformen gjordes endast de nödvändiga ändringarna i kommunernas statsandelssystem. Efter reformen bedöms behovet av att utveckla statsandelssystemet i förhållande till de uppgifter som blir kvar i kommunerna och förändringarna i omvärlden.

Finansministeriet tillsatte den 31 augusti 2023 en beredningsgrupp för att bereda en reform av statsandelssystemet för den kommunala basservicen. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering görs en övergripande översyn av den kommunala finansieringen och statsandelssystemet så att de motsvarar kommunernas nya roll och läget efter att social- och hälsovårdsreformen har trätt i kraft och arbets- och näringsreformen genomförts.

Regeringen nådde inte enighet om reformens detaljer och därför avslutades beredningen av totalreformen i november 2025. Efter att totalreformen strandade fortsatte beredningen av statsandelssystemet med målet att införa mindre ändringar i systemet. Samtidigt och innan den partiella reformen blir klar följer regeringen noggrant varje kommuns möjligheter att klara av den ökande efterfrågan på service och de stigande kostnaderna för servicen, särskilt inom småbarnspedagogiken och utbildningen, och reagerar på dem.

Konsekvensbedömningarna av social- och hälsovårdsreformen preciserades i slutet av 2023 och de slutliga kalkylerna om förändringarna i balansläget i kommunernas ekonomi är nu tillgängliga när uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet överförs från kommunerna till välfärdsområdena. Permanent bedöms förändringarna i kommunernas ekonomi i planen för de offentliga finanserna och kommunekonomiprogrammet i samband med ram- och budgetberedningen.

Markku Nissinen, finansråd, finansministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet säkerställer de växande städernas investeringsförmåga genom att följa upp reformens konsekvenser för städernas kapacitet att investera i hållbar tillväxt och fullgöra sina MBT-förpliktelser samt genom att vidta åtgärder om någon växande stads verksamhets- och investeringskapacitet försämras till följd av reformen.

2. I och med social- och hälsovårdsreformen överfördes från kommunerna lika mycket inkomster som utgifterna för social- och hälsovården och räddningsväsendet är, det vill säga överföringen av utgifter och inkomster på riksomfattande nivå är kostnadsneutral. I praktiken begränsas stora kommunvisa förändringar i överföringen av utgifter och inkomster med det utjämningsmoment som ingår i statsandelssystemet permanent till högst +/-60 euro per invånare. Den nämnda högsta ändringen gäller efter övergångsperioden på fem år, det vill säga från början av 2027. Det år reformen träder i kraft begränsas ändringarna till noll och därefter till stegvisa årliga ändringar på högst +/-15 euro per invånare till det permanenta +/-60 euro per invånare. Här är det viktigt att beakta att endast utjämningsmomentet binds permanent utifrån det föregående årets genomsnittliga situation och övriga inkomster och utgifter (det vill säga merparten) utvecklas och förändras som vanligt.

De nämnda ändringarna och begränsningarna av dem gäller alltså alla kommuner, även växande städer. Kommunerna finansierar slutligen alltid sina investeringar med interna medel, som komprimeras i årsbidraget som visar skillnaden i driftsinkomsterna och driftsutgifterna. Med årsbidraget täcker kommunerna både direkta investeringsutgifter och lån som har tagits för investeringsutgifter. Som det konstateras ovan begränsades nettoförändringen av inkomster och utgifter, det vill säga årsbidraget efter avskrivningar, så att det blir skäligt, varför även de direkta förändringarna i investeringsförmågan blir skäliga.

Statsrådet för regelbundet samtal om läget med olika kommuner. Enligt diskussioner med de sex största städerna (C6-städerna) är reformens konsekvenser för deras investeringsförmåga relativt skäliga i en genomsnittssituation i enlighet med det ovan beskrivna. Som utmaning och eventuell risk upplever städerna emellertid förskjutningen av tyngdpunkten i den interna finansieringen från skatteinkomster till statsandelar och således hur inkomstökningen utvecklas på längre sikt. Oklart är om statsandelarna ökar i den utsträckning som de överförda skatteintäkterna skulle ha gjort. En eventuell försvagad inkomstbas har för sin del en försämrande inverkan på investeringsförmågan och förmågan att sköta lån.

I och med social- och hälsovårdsreformen överfördes också de mycket avsevärda investeringsbehoven i sjukvårdsdistriktens städer till välfärdsområdena, men i övrigt minskade reformen egentligen inte de stora städernas investeringsbehov och investeringsplaner. Investeringsbehov uppkommer såväl av projekt för grundläggande renovering och reparation som nybyggnation. Även om den interna finansieringen förblir nära nog densamma i stora städer, och stark jämförd med mindre kommuner, finns det ett avsevärt tryck på ökad skuldtagning också i stora städer om investeringarna fortsätter att ligga på en hög nivå under de närmaste åren. Visserligen är det möjligt att städerna reagerar på det försvagade ekonomiska läget med att skjuta upp eller minska sina investeringar. Samtidigt kan investeringar finansieras på ett ekonomiskt hållbart sätt även med lån eller andra

motsvarande långfristiga avtal, förutsatt att årsbidraget i genomsnitt täcker avdragsnivån på lång sikt. I synnerhet nya projekt kan antas tillföra tilläggsinkomster i städernas ekonomi (bland annat värdeökning på mark och skatteintäkter) samt ökar städernas livs- och attraktionskraft, även om det kan vara utmanande att kunna se och specificera en hög investeringsnivå och de medförda nettofördelarna under kommande år.

För växande städer, liksom för alla kommuner, är det med tanke på den ekonomiska risktoleransen viktigt att planera investeringsprogrammen med hänsyn till hållbarhet och realistiskt förutsedda behov. Processen för investeringsbeslut bör även inkludera högklassiga långsiktiga kostnads-nyttokalkyler och riskkartläggningar. Utvecklingen inom kommunernas ekonomi följs bland annat inom kommuneekonomiprogrammet som ingår i planen för de offentliga finanserna samt inom det normala tjänstearbetet vid finansministeriet. Vid behov övervägs korrigerande åtgärder. Vid finansministeriet diskuteras även allmänt en utveckling av kommunpolitiken, kommunernas uppgifter och finansiering, i den omgivning de verkar efter social- och hälsovårdsreformen. I anslutning till detta håller man på att starta upp ett parlamentariskt framtidsarbete gällande kommunerna där avsikten är att behandla kommunernas framtida utveckling och skissa upp riktlinjer för åtgärder som kan bidra till att trygga kommuninvånarnas tjänster även under kommande år.

Ville Salonen, finansråd, finansministeriet

5. Riksdagen förutsätter att behovskoefficienterna utarbetade av Institutet för hälsa och välfärd preciseras i det fortsatta arbetet med beaktande av de faktiska kostnadsfaktorerna, såsom kostnaderna för socialvården och de regionala kostnadsfaktorerna.

5. Statens finansiering till varje välfärdsområde bestäms enligt kalkylmässiga faktorer. Cirka 80 procent av finansieringen riktas till välfärdsområdena enligt servicebehovskoefficienter för välfärdsområdena uträknade av Institutet för hälsa och välfärd. Servicebehovet baserar sig på en omfattande undersökning från 2020 om behovsstandardiseringen av finansieringen till social- och hälsovården gjord med Institutet för hälsa och välfärds material på individnivå, där det utreddes hur tjänsterna användes och vilka faktorer som förklarar kostnaderna. Olika sjukdomar är centrala faktorer i modellen, men den beaktar även åldersstrukturen och olika socioekonomiska faktorer samt faktorer som beskriver skador och funktionsnedsättningar, vilka förklarar behovet av socialvård. Välfärdsområdenas servicebehovskoefficienter räknas ut för tre delområden: behovskoefficienter för hälso- och sjukvården, behovskoefficienter för äldreomsorgen och behovskoefficienter för socialvården. I socialvårdens serviceklassifikation ingår bland annat barnskyddet, tjänsterna för personer med funktionsnedsättningar och missbrukarvården. Socialvården ingår således redan i behovsmodellen till de delar som forskningsmaterial har gjort det möjligt med en översyn.

Servicebehovsfaktorerna och servicebehovskoefficienterna har uppdaterats med det senaste materialet utifrån en studie som Institutet för hälsa och välfärd publicerade 2022. De faktorer och koefficienter som beskriver servicebehovet och som varit i kraft sedan 2023 baserar sig på den här uppdateringen (lagen om ändring av lagen om välfärdsområdenas finansiering 700/2022). Institutet för hälsa och välfärd räknar årligen ut servicebehovskoefficienterna för varje välfärdsområde med grund i det senaste materialet från områdena. Behovskoefficienterna bör således så bra som möjligt avspegla förändringarna i välfärdsområdena som till exempel i demografin eller sjukfrekvensen.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska välfärdsområdenas finansieringsmodell utvecklas. Avsikten är att våren 2026 överlämna en proposition till riksdagen om ändringarna i den tredje fasen av utvecklingen av finansieringsmodellen. Propositionen ska också innehålla en lagstadgad uppdatering av behovsmodellen. Lagändringarna avses träda i kraft från 2027. Ett utkast till regeringens proposition sändes på remiss den 2 februari 2026.

Institutet för hälsa och välfärd publicerade en uppdaterad behovsmodellundersökning i augusti 2025. [1] Institutet för hälsa och välfärd har uppdaterat behovsmodellens materialunderlag om kostnaderna och användningen av tjänster och avstämt totalkostnaderna från materialet över användningen av tjänster per servicehelhet mot de ekonomiska uppgifter som välfärdsområdena rapporterar till Statskontoret. För hälsovårdens och äldreomsorgens del har man använt materialet om tjänsteanvändningen från 2023 och materialet om kostnaderna per enhet från 2021 (förhöjda till nivån 2023). Däremot har socialvårdens modell för servicebehovet till denna del inte uppdaterats i det här sammanhanget eftersom det inte finns nytt material om tjänsteanvändningen att få för socialvårdens del. Enligt Institutet för hälsa och välfärd finns det först 2028 eller 2029 tillgång till ett riksomfattande uppföljningsregister om användningen av och kostnaderna för tjänster inom socialvårdens öppenvård för beräkning av finansieringen.

I Institutet för hälsa och välfärds undersökning föreslås det dessutom mycket betydande utvidgningar av både behovsfaktorerna och relaterat dataurval. Dessa har även en delvis inverkan på socialvårdens modell för servicebehovet. I samband med att propositionen bereddes bedömdes förslagets genomförbarhet i synnerhet sett till kvaliteten i det områdesvisa informationsunderlaget av finansministeriet, Institutet för hälsa och välfärd och välfärdsområdena tillsammans. Alla utvidgningar ansågs inte vara genomförbara ännu i detta skede eftersom de i stället för att visa på variationerna i servicebehovet mellan välfärdsområdena kan visa på skillnader i dataunderlagets täckning.

Institutet för hälsa och välfärd utarbetade våren 2022 tillsammans med Statens ekonomiska forskningscentral en fortsatt undersökning om områdesvisa omgivnings- och kostnadsfaktorer till stöd för behovsmodellundersökningen. I samband med att

ändringarna i finansieringsmodellen bereddes konstaterades det att det behövs nya forskningsdata om de områdesvisa förhållandenas inverkan på kostnaderna innan det till denna del görs ändringar i lag. Det är emellertid inte motiverat att låta göra en ny undersökning som baserar sig på material om kommunernas servicestrukturer, utan det är värt att vänta tills det som underlag för undersökningen finns tillgänglig information om skillnaderna i kostnaderna mellan välfärdsområdena och om förklarande faktorer.

Att beakta servicebehovet och de kostnader det orsakar innebär således ett kontinuerligt utvecklingsarbete vars framsteg till väsentliga delar är beroende av det dataunderlag som finns tillgängligt i varje enskilt fall. Finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt Institutet för hälsa och välfärd fortsätter arbetet med att utveckla dataunderlaget.

Eeva Mäenpää, regeringsråd, finansministeriet

6. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar och utvärderar kvaliteten på elev- och studerandehälsovårdstjänsterna samt hur ordnandet av kurators- och psykologtjänsterna som närservice i skolornas och läroanstalternas lokaler har utfallit. Regeringen ska utan dröjsmål vidta behövliga åtgärder, om de mål för lagen som riksdagen har godkänt inte uppnås.

6. Under berättelseåret 2025 bevakade statsrådet utfallet av elev- och studerandevårdstjänsterna som ett led i välfärdsområdenas organiseringsansvar. Lagen om elev- och studerandevård har som mål att säkerställa jämlik tillgång till tjänster i rätt tid, prioritering av principen om närservice och en fungerande samlad elevhälsa. Vid bevakningen 2025 framkom det inte sådana riksomfattande eller systematiska brister som skulle förutsätta separata korrigerande åtgärder av statsrådet på det sätt som riksdagens uttalande avser. Elev- och studerandevårdstjänsternas tillgänglighet och kvalitet följs som en del i den nationella uppföljningen och styrningen av välfärdsområdena.

Statsrådet framhävde vid styrningsförhandlingarna 2025 behovet att säkerställa att elevhälsans tjänster utgör en välfungerande samlad helhet i förhållande till primärvården, socialvården och tjänsterna på specialiserad nivå för att stödet ska vara jämlikt tillgängligt i rätt tid. Dessa åtgärder utgör stöd för att elev- och studerandevårdstjänsternas kvalitet och principen om närservice utfaller på det sätt som lagen förutsätter och att anpassningen av ekonomin inte äventyrar de lagstadgade tjänsterna.

Ärendet föranleder inte längre några åtgärder eftersom uppföljningsperioden i början av lagens genomförande har avslutats och det i uppföljningen inte har framkommit sådan ny eller riksomfattande betydelsefull information som skulle förutsätta åtgärder som avses i uttalandet.

Tiina Louhi, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

6. Institutet för hälsa och välfärd svarar i samarbete med Utbildningsstyrelsen för den riksomfattande styrningen och utvecklingen av elevhälsotjänsterna. Information om elevhälsotjänsterna samlas in hos yrkespersonal inom tjänsterna, barn och unga samt skolor och läroanstalter.

Med hjälp av enkäten Uppföljning av elevhälsotjänsterna (OPA) samlar man vartannat år in information om hur både den generellt inriktade och individuellt inriktade elevhälsan ordnas och hur arbetet utförs. Enkäten Hälsa i skolan ger information om bland annat hur elever i årskurserna 4 och 5 samt 8 och 9 får hjälp samt om hur tjänsterna motsvarar elevernas behov, anlitaandet av elevhälsotjänsterna och den hjälp och det stöd de ger. Med TEA-datainsamlingen (Främjande av välbefinnande och hälsa i grundskolorna) samlar Institutet för hälsa och välfärd i samarbete med Utbildningsstyrelsen varannan höst in information från grundskolorna och verksamhetsställena för läroanstalter på andra stadiet. Uppgifterna om bland annat tillgången till elevhälsotjänster och elevhälsotjänsternas resurser rapporteras i TEAviisari.

I social- och hälsovårdsreformen tog välfärdsområdena från början av 2023 över ordnandet av elevhälsotjänsterna som fortfarande tillhandahålls som närservice i skolorna och läroanstalterna så att de är lättillgängliga för eleverna och de studerande. Utbildningsanordnaren utvärderar hur elevhälsan har genomförts och dess verkningsfullhet samt gör en egenkontroll av elevhälsan i dess helhet i samarbete med kommunens utbildningsväsende och välfärdsområdet. I det här skedet går det ännu inte att helt tillförlitligt utvärdera hur överföringen av ansvaret för att ordna elevhälsotjänsterna till välfärdsområdena har genomförts och överföringens effekter på tjänsternas kvalitet och inte heller hur kurators- och psykologtjänsterna har genomförts som närtjänster i skolornas och läroanstalternas lokaler. Som en del av Statsrådets utredning om en samlad elevvård 2024 har det gjorts en bedömning av hur elevhälsotjänsterna har genomförts. Utredningen har utarbetats i enlighet med regeringsprogrammet. I utredningen sammanfattas information om hur den generellt inriktade och den individuellt inriktade elevhälsan genomförs i nuläget och ges en helhetsbild av elevhälsan utifrån det tillgängliga dataunderlaget (t.ex. OPA-datainsamlingen, enkäten Hälsa i skolan och TEAviisari). Utredningen syftade till att ur elevers och studerandes synvinkel utvärdera om den samlade elevhälsa som de enligt lag har rätt till tillhandahålls på ett ändamålsenligt sätt. I utredningen beskrivs även tilldelningen av resurser till elevhälsan och dess kostnader. Dessutom presenteras metoder för att stärka elevhälsan.

Resultaten från enkäten Hälsa i skolan, som publicerades hösten 2025, gav information om hur elever i årskurs 4 och 5 besöker skolhälsovårdaren och deras erfarenheter av hälsoundersökningarna samt hur elever i årskurs 8 och 9 besöker elevhälsans tjänster och har tillgång till dem vid behov.

Merja Mannerkoski, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

7. Riksdagen förutsätter att regeringen som en del av uppföljningen av verkstäderna bedömer behovet av att revidera lagstiftningen om verkstadsverksamheten med hänsyn till samordningen av lagstiftningen inom olika förvaltningsområden, så att verkstadsverksamheten kan genomföras och utvecklas tväradministrativt på ett flexibelt och kundorienterat sätt.

7. Det föreskrivs om verkstädernas verksamhet endast i ungdomslagen (1285/2016) i form av verkstadsverksamhet för unga. Annan lagstiftning med nära anknytning till verkstadsverksamheten gäller socialservice, sysselsättningstjänster och utbildning, som till exempel arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (socialservice), karriärträning (sysselsättningstjänst) och förmåner som beviljas utifrån dem. I praktiken innebär förmånerna försörjning under verkstadsträningen, ekonomiskt understöd under tiden när man deltar i träningen, och det har fungerat som incitament att delta i träning.

Verkstadsverksamhet har ordnats som mångsidig och sektorsövergripande närservice. Målgruppen för verkstadsverksamheten har utgjorts av arbetslösa och personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden, i synnerhet unga. Verkstadsverksamhetens organisatörsfält är heterogent. Verksamheten kan ordnas av kommuner, organisationer och företag.

Verkstadsverksamhet för unga kan ordnas av en kommun, av flera kommuner tillsammans eller av en sammanslutning som producerar tjänster för unga.

Revideringen av lagstiftningen om verkstadsverksamhet gäller ordnandet och finansieringen av verksamheten, produktionen av sysselsättnings-, utbildnings-, social- och rehabiliteringstjänster och ordnandet av försörjning för dem som deltar i en tjänst under tiden för deltagandet. I modellen för verkstadsverksamheten skräddarsyr den organisation som producerar tjänster (verkstaden) sin egen träningstjänst så att den blir en tränings- eller stödtjänst i enlighet med innehållet i sysselsättnings-, utbildnings-, social- och rehabiliteringstjänsterna och målen för de unga/arbetslösa som är i behov av stöd. Det här innebär att verkstaden verkar i samarbete med arbetskraftsmyndigheterna, utbildningsanordnarna och välfärdsområdena.

Det är svårt att föreskriva om en verksamhet i enlighet med modellen för sektorsövergripande verkstadsverksamhet.

- Verkstadsverksamheten kan tillhandahållas av kommunerna, men kommunernas möjligheter att själva genomföra verksamheten på en konkurrensutsatt marknad är begränsade. Bestämmelser om kommunens verksamhet finns i kommunallagen (410/2015).

- Kommunerna kan inte tillhandahålla socialservice. Däremot kan organisationer med verkstadsverksamhet producera socialservice som hör till välfärdsområdenas ansvarsområde (socialvårdslagen 1301/2014).
- Kommunerna beviljas statsandel för ordnande av basservice. Bestämmelser om beviljande av statsandel finns i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021).
- *Stöd till unga i behov av stöd*: I ungdomslagen (1285/2016) föreskrivs det om verkstadsverksamhet för unga, det vill säga om en del av den mer omfattande verkstadsverksamheten. Ungdomslagen har bestämmelser om innehållet i verkstadsverksamheten för unga, finansieringen och behandlingen av personuppgifter.
- *Främjande av sysselsättning*: Bestämmelser om ordnandet av arbetskraftsservice finns i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023). I lagen definieras den offentliga arbetskraftsservicen.
- I lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) föreskrivs det om grundläggande försörjning som beviljas arbetslösa arbetssökande.
- *Utbildning och kompetensutveckling*: I lagen om yrkesutbildning (531/2017) föreskrivs om de yrkesinriktade examina som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, om den utbildning som behövs för förvärvande av yrkeskompetens och om påvisande och intygande av yrkeskompetens. I lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020) finns bestämmelser om orienterande och förberedande utbildning för examensinriktad utbildning efter den grundläggande utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998).
- Lagen om studiestöd (65/1994) har bestämmelser om beviljande av studiestöd.

Undervisnings- och kulturministeriet finansierar verkstadsverksamhet för unga med statsunderstöd som beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket. Ministeriet har gett anvisningar om ordnandet av verkstadsverksamheten i fråga om verksamhetens innehåll och hur den genomförs. Arbets- och näringsministeriet har gett arbetskraftsmyndigheterna anvisningar om omständigheter att beakta i samband med ordnandet av verkstadsverksamhet för unga.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp att bereda en servicereform inom socialvården. Reformen har som mål att stärka välfärdsområdenas förutsättningar att ordna socialservicen mer flexibelt och kundinriktat samt att bättre beakta områdenas särdrag. En parlamentarisk kommitté för social trygghet arbetar under två riksdagsperioder (2020–2027). Målet är att strukturellt och operativt utveckla den sociala tryggheten på lång sikt och att revidera den sociala tryggheten för unga så att det för unga är mer motiverande och mer lönsamt att delta aktivt i stället för att stå utanför utbildning, arbete eller verksamhet som förbereder eller rehabiliterar för dessa.

Merja Hilpinen, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

8. Riksdagen förutsätter att utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten inom social- och hälsovården och speciallagstiftningen om finansieringen av den föreläggs riksdagen för behandling så att den träder i kraft senast innan social- och hälsovårdsreformen genomförs. Regeringen måste garantera universitetssjukhusens möjlighet att fortsätta bedriva vetenskaplig forskning och producera grund- och specialiseringsutbildning inom branschen.

8. Social- och hälsovårdsministeriet har lämnat regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård och 60 § i hälso- och sjukvårdslagen samt om upphävande av 28 och 29 § i lagen om specialiserad sjukvård. De föreslagna lagarna trädde i kraft den 1 januari 2023.

Genom förslaget fogades det till lagen om ordnande av social- och hälsovård bestämmelser om universitetssjukhusens huvudsakliga uppgifter som preciserar och befäster universitetssjukhusens nuvarande uppgifter och ansvar inom den specialiserade sjukvårdens tjänster samt uppgifterna inom utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten. Till lagen fogades bestämmelserna om bitjänster och bisysslor vid universitetssjukhus i lagen om specialiserad sjukvård, varför motsvarande bestämmelser i lagen om specialiserad sjukvård upphävdes. Genom de antagna ändringarna av bestämmelserna säkerställdes universitetssjukhusens möjlighet att fortsättningsvis bedriva vetenskaplig forskning och producera grund- och specialiseringsutbildning i branschen samt stärktes utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten inom hälso- och sjukvården. Med riksdagens proposition RP 322/2022 rd, som har beretts av finansministeriet, föreslogs i finansieringslagen ett sedermera godtaget universitetssjukhus tillägg som beaktar de högre kostnader som välfärdsområden som är huvudmän för universitetssjukhus orsakas jämfört med andra välfärdsområden. Ändringarna trädde i kraft genom lag 446/2023 från och med den 1 januari 2024.

I 36 § i lagen om ordnade av social- och hälsovård föreskrivs det om samarbetsavtal mellan välfärdsområden i vilka det ska avtalas om den strategiska planen för utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten och genomförandet av den samt om samordnings-, styrnings- och rådgivningsuppgifterna rörande dessa funktioner hos det välfärdsområde som är huvudman för ett universitetssjukhus. Åliggandet gäller både socialvården och hälso- och sjukvården. Social- och hälsovårdsministeriet har med stöd av 36 § utfärdat en statsrådets förordning om innehållet i och beredningen av samarbetsavtal mellan välfärdsområden (309/2023) som stöder välfärdsområdenas utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet och samordnandet av den samt samarbetet och arbetsfördelningen i fråga om verksamhetens innehåll och strukturer som en helhet som omfattar hela samarbetsområdet med beaktande av de riksomfattande målen på det sätt som det förutsätts i riksdagens uttalande. I avtalet ska det avtalas om samordning av verksamheten och målen för de kompetenscentrum inom det sociala området som

är verksam i samarbetsområdet till en helhet som stöder hela välfärdsområdenas verksamhet. Dessutom fastställer statsrådet vart fjärde år de riksomfattande målen för ordnande av social- och hälsovården i välfärdsområdena. De riksomfattande strategiska målen för social- och hälsovården är en central del av den riksomfattande styrningen av social- och hälsovården. Ett centralt mål är att forsknings- och utvecklingsverksamheten i anslutning till servicesystemet och primär- och socialvårdstjänsterna ska stärkas.

Social- och hälsovårdsministeriet har svarat på riksdagens uttalanden i deras helhet genom att genomföra ett flertal lagstiftningsändringar. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Juha Luomala, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

9. Riksdagen förutsätter att nivån på forskningsfinansieringen inom socialvården tryggas och att det inom socialvården skapas verksamhetsstrukturer som motsvarar universitetssjukhusen och som stöder utvecklingen av tjänster, forskningen och utbildningen.

9. Till lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) fogades en 32 § enligt vilken välfärdsområdet inom sitt område ansvarar för utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten inom sitt uppgiftsområde med beaktande av de riksomfattande målen för social- och hälsovården. Ansvaret gäller på samma sätt uppgifterna inom socialvården och hälso- och sjukvården. Genom SOTE100-lagpaketet som antogs i samband med servicestrukturreformen inom social- och hälsovården ändrades lagen om kompetenscentrumverksamhet inom det sociala området (1230/2001) så att välfärdsområdena fick ansvaret för att organisera och styra verksamheten vid kompetenscentrumen inom det sociala området. I statsrådets förordning (582/2024) angavs att verksamhetsområdena för kompetenscentrumen inom det sociala området motsvarar samarbetsområdena. Denna ändring gör det möjligt att integrera forsknings- och utvecklingskompetensen inom socialvården i utvecklings- och samarbetsstrukturerna på samarbetsområdesnivå. Den statliga finansieringen för forskning inom socialt arbete på universitetsnivå har tryggats som en del av social- och hälsovårdsministeriets samlade forskningsfinansiering (forskning inom socialt arbete på universitetsnivå, hälsovetenskaplig forskning på universitetsnivå) och finansieringen av forskning inom socialt arbete har gradvis höjts så att finansieringen 2026 är 8 miljoner euro. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Juha Luomala, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

10. Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer kommunernas möjligheter och bärkraft att ordna tjänster som tryggar de grundläggande kulturella rättigheterna och vidtar behövliga åtgärder för detta.

10. Social- och hälsovårdsreformen har betydande inverkan på kommunernas verksamhet och ekonomi. Uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet flyttades från kommunerna till välfärdsområdena. Kommunernas lagstadgade uppgifter, det vill säga statsandelssåliggandena, gäller undervisnings- och kultursektorn (småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning, bibliotek, allmän kulturverksamhet och grundläggande konstundervisning). Dessutom har kommunerna andra uppgifter som tidigare.

I samband med social- och hälsovårdsreformen gjordes endast de nödvändiga ändringarna i kommunernas statsandelssystem. Efter reformen bedöms behovet av att utveckla statsandelssystemet i förhållande till de uppgifter som blir kvar i kommunerna och förändringarna i omvärlden. Social- och hälsovårdsreformens effekter har utjämnats med omfattande utjämningsåtgärder i avsikt att beakta reformens effekter på kommunernas kostnader, inkomster och mer allmänt balansen i den kommunala ekonomin.

Finansministeriet tillsatte den 31 augusti 2023 en beredningsgrupp för att bereda en reform av statsandelssystemet för den kommunala basservicen. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering görs en övergripande översyn av den kommunala finansieringen och statsandelssystemet så att de motsvarar kommunernas nya roll och läget efter att social- och hälsovårdsreformen har trätt i kraft och arbets- och näringsreformen genomförts.

Som ett led i reformen av statsandelssystemet har Statens ekonomiska forskningscentral (VATT) utrett kostnadsvikten i statsandelssystemet för uppgifterna inom kommunernas småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande undervisning, bibliotek, grundläggande konstundervisning och allmänna kulturverksamhet. På det här sättet har man velat säkerställa att åldersstrukturen i kommunerna i statsandelssystemet så exakt som möjligt svarar mot det uppgiftsfält som kommunerna har efter de nämnda reformerna. Statens ekonomiska forskningscentral utredde samtidigt även vilken vikt andra kalkylerade kriterier har.

Regeringen nådde emellertid inte enighet om detaljerna i statsandelsreformen varför beredningen av totalreformen avslutades i november 2025. Efter att totalreformen strandade har beredningen av statsandelssystemet fortsatt med målet att införa mindre ändringar i systemet. Samtidigt och innan den partiella reformen blir klar följer regeringen noggrant varje kommuns möjligheter att klara av den ökande efterfrågan på service och de stigande kostnaderna för servicen, särskilt inom småbarnspedagogiken och utbildningen, och reagerar på dem.

Konsekvensbedömningarna av social- och hälsovårdsreformen preciserades i slutet av 2023 och de slutliga kalkylerna om förändringarna i balansläget i kommunernas ekonomi är nu tillgängliga när uppgifterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet har överförts från kommunerna till välfärdsområdena. Permanent bedöms förändringarna i kommunernas ekonomi i planen för de offentliga finanserna och kommunekonomiprogrammet i samband med ram- och budgetberedningen.

Markku Nissinen, finansråd, finansministeriet

11. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart inleder en samlad bedömning av bestämmelserna om tjänstebrott i 40 kap. i strafflagen och bestämmelserna om tjänsteansvar i andra lagar samt bereder behövliga lagstiftningsändringar utifrån bedömningen.

11. Justitieministeriet har utvärderat aktualiteten i bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Det har upprättats en bedömningspromemoria i ärendet som tjänsteuppdrag, [Nuläget för och allmänna utvecklingsbehov i fråga om straffrättsligt tjänsteansvar: Bedömningspromemoria](#), (på finska, referat på svenska) och beställts en separat utredning, [Behovet av att utveckla bestämmelserna om tjänstebrott – specialgranskning av personkretsen och blankobestämmelser i ljuset av rättspraxis](#), som publicerades i januari 2024 (på finska, referat på svenska). Bedömningspromemorian och utredningen var på remiss våren 2024. Yttrandena har publicerats i ett [sammandrag över remissvaren](#) (på finska, referat på svenska).

I början av 2026 tillsattes vid justitieministeriet en arbetsgrupp som har till uppgift att bedöma behovet av en revidering av bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar och bereda behövliga ändringsförslag. Det är ändamålsenligt att utföra detta arbete i samband med den beredning som görs om genomförandet av EU:s så kallade direktiv om bekämpning av korruption (COM(2023) 234 final). Det uppskattas att direktivet kommer att antas i det ordinarie lagstiftningsförfarandet inom en nära framtid och det förväntas träda i kraft våren 2026.

Sami Kiriakos, lagstiftningsråd, justitieministeriet

12. Riksdagen förutsätter att regeringen genast inleder en bedömning av behovet av en reform gällande överlåtelseskatt och lämnar en proposition med behövliga ändringsförslag till riksdagen på så sätt att ändringarna kan sättas i kraft under övergångsperioden. Vid beredningen av ändringsförslagen ska EU:s regler om statligt stöd beaktas.

12. Uttalandet gäller befrielse från överlåtelseskatt i samband med ägararrangemang som gäller verksamhetslokaler som blivit kvar i kommunernas ägo, som kommunerna hyrt ut till välfärdsområdena i samband med reformen av ordnandet av social- och hälsovården samt räddningsväsendet (ShUB 16/2021 rd och FiUU 1/2021 rd).

Regeringens proposition RP 40/2023 rd där lagen om överlåtelseskatt till följd av uttalandet föreslogs ändras bland annat så att överlåtelseskatt inte ska betalas när en kommun eller en så kallad frivillig samkommun för social- och hälsovården eller räddningsväsendet senast före utgången av 2030 till ett av den ägt bolag mot aktier i bolaget överlåter en fastighet som den hyr ut till ett välfärdsområde och som har använts inom den social- och hälsovård eller det räddningsväsende som kommunen eller samkommunen ordnat, eller aktier som berättigar till besittning av lokaler som har använts inom social- och hälsovården eller räddningsväsendet, lämnades till riksdagen den 9 oktober 2023. Riksdagen antog bestämmelserna om skattefrihet i enlighet med lagförslaget den 5 december 2023 och de stadfästes för att träda i kraft den 1 januari 2024.

Uttalandet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Esa-Pekka Saari, specialsakkunnig, finansministeriet

13. Riksdagen förutsätter att regeringen utvecklar barnbudgeteringen och bedömningen av konsekvenserna för barn så att den kan tas i bruk i välfärdsområdena i den årliga budgeten så snart som möjligt efter det att välfärdsområdenas verksamhet har inletts.

13. Pilotförsök med barnbudgetering, och som en del av den en barnkonsekvensbedömning, gjordes i två välfärdsområden 2023–2024 inom ett utvecklingsprojekt som samordnades av den nationella barnstrategin. Under pilotförsöket samarbetade man i nätverk med 14 välfärdsområden för att utveckla praxis för barnbudgeteringen. Arbetet för att främja införandet av barnbudgetering och barnkonsekvensbedömning är en etablerad del av den nationella barnstrategin och sträcker sig över flera regeringsperioder. Bedömningen av konsekvenserna för barn och utfallet av barnbudgeteringen som en del av barnstrategin följs och rapporteras i uppföljningsrapporten om barnstrategin som utarbetas varje regeringsperiod. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Laura Kuusio, specialsakkunnig, den nationella barnstrategin, social- och hälsovårdsministeriet

14. Riksdagen förutsätter att situationen för den svenskspråkiga specialomsorgen följs upp för att den svenskspråkiga sakkunskapen och servicen för personer med utvecklingsstörning ska tryggas också i den nya omvärlden och för att resurserna för verksamheten ska vara tillräcklig.

14. Vid regeringens halvtidsöversyn våren 2025 beslutades om en närmare bedömning av tillgången till tvåspråkiga tjänster som en del av styrningen av välfärdsområdena och att social- och hälsovårdsministeriet senast sommaren 2026 ska ha färdigställt en utredning om tillgången till svenskspråkiga tjänster i välfärdsområdena. Utredningen görs av styrningsavdelningen vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med de tvåspråkiga välfärdsområdena och Institutet för hälsa och välfärd. Avsikten är att använda data från Institutet för hälsa och välfärd, årsberättelserna från välfärdsområdenas språknämnder och eventuellt en enkät till välfärdsområdena.

I utredningen kommer man att granska åtminstone 1) de tvåspråkiga välfärdsområdenas operativa struktur och samarbete kring tvåspråkiga tjänster 2) genomförandet av svenskspråkiga tjänster inom social- och hälsovården i välfärdsområdena och på nationell nivå.

Situationen för de svenskspråkiga tjänsterna följs inom den allmänna uppföljningen av tjänsterna. Den granskas bland annat när de årliga förhandlingarna bereds samt vid behov även under förhandlingarna. Vid förhandlingarna följs även hur samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena – som Egentliga Finlands välfärdsområde ansvarar för – har utfallit.

I enlighet med regeringsprogrammet har det anvisats separat statsunderstöd till Östra och Västra Nylands välfärdsområden och HUS-sammanslutningen för behovet i Borgå och Raseborgs sjukhus, som ligger i Östra respektive Västra Nylands välfärdsområde, att utveckla nätverksbaserade kompetenscenter för att stödja, utveckla och trygga tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna inom social- och hälsovården. Statsunderstödet har beviljats för åren 2024–2025 och i enlighet med regeringsprogrammet inleds utlysningen för 2026 i början av det året.

Antti Kuopila, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

EgenVilja2020 – Vi uppdaterar Finlands abortlagstiftning till 2020-talet!

MI 8/2020 rd – RSk 46/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet omedelbart inleder beredningen av en mer omfattande totalreform av lagen om avbrytande av havandeskap på ett sätt som ytterligare stärker den gravidas självbestämmanderätt.

I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen. Någon revidering av lagstiftningen om avbrytande av havandeskap ingår inte i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

Merituuli Mähkä, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Konsekvenser av personaldimensioneringen inom barnskyddet

RP 170/2021 rd – RSv 200/2021 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp och utvärderar konsekvenserna av personaldimensioneringen inom barnskyddet, dels för tillgången till och tillhandahållandet av barnskyddstjänster och andra socialvårdstjänster, dels för tillgodoseendet av barnets bästa samt att det utifrån utvärderingen i förekommande fall vidtas åtgärder för att ändra lagstiftningen.

I regeringens proposition RP 170/2021 rd föreskrevs det om barnskyddets personaldimensionering på så sätt att en socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter ska få ansvara för högst 35 barn 2022 och 2023 och för högst 30 barn från och med 2024. Personaldimensioneringen följs upp två gånger om året; välfärdsområdena skickar uppgifterna till Institutet för hälsa och välfärd som publicerar rapporter två gånger om året. I den senaste rapporten om personaldimensioneringen inom barnskyddet [Personaldimensioneringen inom barnskyddets sociala arbete i oktober 2025](#) konstateras att situationen beträffande socialarbetarnas antal klienter är bättre än någonsin efter att lagen stiftades och det genomsnittliga antalet klienter är 26. Antalet klienter har således utvecklats i önskad riktning och ärendet föranleder inga åtgärder.

Också i fortsättningen följs läget och uppgifterna för barnskyddstjänsterna och övriga socialvårdstjänster även som en del av styrningen av välfärdsområdena.

Susanna Hoikkala, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Säkerställande av nödvändig hälso- och sjukvård och hemvård under en arbetskonflikt

RP 130/2022 rd – RSv 105/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder utvecklingsbehoven i fråga om skyddsarbete och vid behov bereder lagstiftningsförslag genom vilka organiseringen av skyddsarbete tryggas i konfliktsituationer.

Lagstiftning om trygghandlet av skyddsarbete trädde i kraft den 16 juni 2025 (lag om ändring av lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder 307/2025 – RP 14/2025 rd).

Nico Steiner, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Hemservice för barnfamiljer och tillgång till hemvård och heldygnsvård för äldre

RP 231/2021 rd – RSv 96/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur hemservicen för barnfamiljer genomförs i välfärdsområdena och vid behov vidtar åtgärder för att trygga tillgången till service.

1. Under berättelseåret 2025 följde statsrådet hur hemservicen för barnfamiljer genomfördes som en del av välfärdsområdenas organiseringsansvar. Uppföljningen baserar sig på data som Institutet för hälsa och välfärd samlar in om barnfamiljers hemservice. Kommunerna och välfärdsområdena har meddelat antalet familjer som har erhållit hemservice för barnfamiljer till statistiken över verksamheten inom socialvårdstjänsterna sedan 2015. Andelen familjer som fått hemservice har förblivit konstant på riksnivå. I fortsättningen får Institutet för hälsa och välfärd tillgång till motsvarande data från uppföljningsregistret för socialvården i och med att data lagras i Kanta-tjänsterna när kunduppgiftslagens övergångstider går ut hösten 2026. För 2024 har uppgifter emellertid redan fått från fyra välfärdsområden som deltagit i pilotförsök. I de här områdena hade hemservicen för barnfamiljer 2–5 klienter per 1 000 invånare. Medianen för hembesök var 9. (Forsell m.fl. (2025): [Sosiaalipalvelujen yleisyys](#). Työpaperieita 50/2025. THL)

Uppföljningen av läget för och uppgifterna från hemservicen för barnfamiljer fortsätter också som en del av styrningen av välfärdsområdena. Institutet för hälsa och välfärd publicerar årligen bland annat en lagstadgad expertbedömning av hur social- och hälsovården har ordnats. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Susanna Hoikkala, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer lagförslagets konsekvenser för tillgången till och kvaliteten på hemvård och heldygnsvård för äldre.

2. I Institutet för hälsa och välfärds datainsamling, Uppföljning av äldreomsorgen, följs personaldimensioneringen och personalstrukturen, antalet klienter och besök samt ledarskapet och arbetsrutinerna vid över 3 000 verksamhetsenheter inom äldreomsorgen. Uppgifter om personalens tillräcklighet samlas för närvarande in två gånger om året. Enkäten för att följa upp verksamhetspraxis och ledning genomförs vartannat år, turvis med klientenkäten.

Enligt äldreomsorgslagen ska Institutet för hälsa och välfärd som en del av uppföljningen genomföra en riksomfattande klientenkät vartannat år, som ger information om klienternas och deras anhörigas klientupplevelse och nöjdhet med tjänsterna. Enkäter har genomförts 2022 och 2024. På respektive enkät svarade sammanlagt över 40 000 klienter inom regelbunden hemvård och långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg. Klienterna inom äldreomsorgen är fortfarande nöjda med den service de får inom många delområden. Resultaten för 2024 visar emellertid att klientnöjdheten med hemvården har minskat i någon mån. Inom serviceboendet med heldygnsomsorg var förändringarna mindre och till många delar förblev resultaten oförändrade jämfört med 2022. Nästa enkät görs denna vår.

Till volymen är hemvården den tjänst som äldre personer anlitar mest. På riksnivå har hemvårdens täckning bland befolkningen som fyllt 75 år sjunkit under de senaste åren och antalet besök av den offentligt ordnade hemvården har minskat. Det finns stora skillnader mellan välfärdsområdena i hemvårdens täckning och således tillgången till tjänsten mellan välfärdsområdena (9–19 procent av personer som fyllt 75 år, uppgifterna från 2024, uppgifter för 2025 finns ännu inte tillgängliga). Haldygnsomsorgens täckning 2024 låg kvar på samma nivå som under åren innan, medan antalet klienter ökade. Fördröjningarna i tillträdet till serviceboende med heldygnsomsorg har ökat anlitandet av köptjänster.

Välfärdsområdena styrs till att i synnerhet stärka de tjänster för äldre som ges i personens hem (hemvård och stödtjänster) i tillräcklig utsträckning och vid rätt tidpunkt sett till servicebehoven för att kunna stödja klienternas funktionsförmåga och fördröja att behov av mer intensiva tjänster uppstår. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Satu Karppanen, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder god praxis för att stärka den äldre befolkningens hälsa och välfärd och etablerar bästa praxis i hela landet exempelvis som rådgivningsverksamhet för äldre.

3. Enligt vad som rapporterades förra året har regeringen för att stärka och etablera god praxis inom hälsa och välfärd för den äldre befolkningen ökat anslaget för främjande av hälsa med totalt 27 miljoner euro under åren 2024–2027. Med anslaget stöds kommunernas, välfärdsområdenas och organisationernas utveckling av verksamhetsmodeller för att

främja äldres och närståendevårdens klienters välfärd, hälsa och funktionsförmåga eller införandet eller anpassandet av redan beprövade goda verksamhetsmodeller i det egna områdets strukturer. Institutet för hälsa och välfärd stöder, följer och utvärderar genomförandet av regionala projekt, och sprider i framtiden fungerande modeller även på det nationella planet. Verksamhetsmodellerna kan anknyta till exempelvis områden som handledning kring levnadsvanor, minnessjukdomar, rehabilitering, motion, kost, psykiskt välbefinnande, psykisk hälsa, kulturellt välbefinnande och verksamhet i civilsamhället. I sitt utvecklingsarbete kan områdena använda sig av nationellt utvecklade verksamhetsmodeller, som modellen med en servicestig för minnestjänster, som fokuserar på tidig identifiering av minnesproblem, tillgång till tjänster och handledning kring levnadsvanor. Funktionerna kan regionalt organiseras som de bäst passar områdets struktur, till exempel som rådgivningsverksamhet. Av de bedömningsrapporter över välfärdsområdena som Institutet för hälsa och välfärd har gjort framgår det att en stor del av välfärdsområdena har senior- eller äldrerådgivning där innehållet varierar regionalt.

I regeringens program ingår att på olika sätt stärka förebyggande åtgärder. Åtgärderna är bland annat att förbättra nutritionsbehandlingen och främja nutritionshälsan samt stärka handledningen kring levnadsvanor och motionsrådgivningen i välfärdsområdena inom alla åldersgrupper. Åtgärdernas utfall följs under hela regeringsperioden.

I fråga om äldre personer uppmanas välfärdsområdena genom dialogstyrning att trygga tillgången till behövliga tjänster för äldre, bland annat genom att öka och förnya dagverksamheten och dagcenterverksamheten i grupp för äldre. Institutet för hälsa och välfärd kartlade våren 2024 nuläget för rehabiliterande dagverksamhet för äldre i välfärdsområdena. Utredningen gjordes inom ett projekt kallat En mekanism för välfärdsekonomisk konsekvensbedömning inom Finlands program för hållbar tillväxt. De flesta av välfärdsområdena ordnar rehabiliterande dagverksamhet, men vissa områden erbjuder endast ett fåtal tjänster och klienterna som får dem är få. Enligt utredningen finns det en efterfrågan på tjänsten och det finns tidigare forskningsbelägg på dess effekter. Också i den kvalitetsrekommendation för äldre som publicerades våren 2024 finns såväl rekommendationer för att främja välfärd och funktionsförmåga som hithörande kvalitetsindikatorer som följs upp under regeringsperioden. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Satu Karppanen, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av lagen om elev- och studerandevård

RP 19/2022 rd – Rsv 46/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar behövliga åtgärder för att utarbeta praktiska tillämpningsanvisningar som säkerställer att informationsgången fungerar och att personuppgifter behandlas på behörigt sätt inom elev- och studerandevården samt för att säkerställa att personalen får den utbildning som behövs om korrekt behandling av personuppgifter.

1. Undervisnings- och kulturministeriet ansvarade för arbetet med arkitekturen för elevhälsan under 2023. Med grund i detta har Utbildningsstyrelsen publicerat stödmaterial på sin webbplats, ordnat ett webinarium och som stödmaterial publicerat en lista över vanliga frågor och svar. Stödmaterialen tar upp den centrala lagstiftning som utbildningsanordnarna ska beakta när uppgifter om studerande och deras vårdnadshavare lämnas ut till elevhälsotjänsterna. Materialet kan även användas av anställda inom elevhälsan. Stödmaterialen behandlar grunderna för utlämnande av personuppgifter, det vill säga vad som avses med utlämnande av personuppgifter, de lagstadgade förutsättningarna för utlämnande samt vad utbildningsanordnaren ska ta hänsyn till när olika sätt att lämna ut uppgifter fastställs. Dessutom redogörs det i materialet för vilka uppgifter utbildningsanordnaren kan lämna ut till elev- och studerandevården (inkl. mun- och tandvården), elevhälsans kuratorstjänster, elevhälsans psykologtjänster samt vilka uppgifter utbildningsanordnaren kan lämna ut till en företrädare för elevhälsotjänsterna när denne ansvarar för att sammankalla en sektorsövergripande expertgrupp.

I Utbildningsstyrelsens stödmaterial behandlas även utlämnandet av uppgifter som en process, det vill säga behandlingen av begäran om uppgifter, beslutsfattandet samt ett eventuellt upprättande av avtal. I stödmaterialen ingår en lista över den centrala lagstiftning som utgör grund för stödmaterialen.

Ärendet föranleder inte längre några åtgärder eftersom de praktiska tillämpningsanvisningarna har färdigställts och finns publicerade och tillgängliga på Utbildningsstyrelsens webbplats.

Marja Penttilä, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att säkerställa tillräckliga resurser för elev- och studerandevården, med särskild uppmärksamhet på att eleverna och de studerande erbjuds tillräckliga mentalvårdstjänster i rätt tid och att förebyggande lågtröskeltjänster finns tillgängliga i hela landet.

2. Under berättelseåret 2025 följde statsrådet dels tillhandahållandet av tjänster som en del av styrningen av välfärdsområdena, dels genomförandet av terapigarantin. Välfärdsområdena har stärkt personalen inom elevhälsan inom de gränser som läget tillåter och utvecklat samarbetet med primärvården för att trygga tillgången till tjänster i rätt tid.

Terapigarantin för barn och unga trädde i kraft den 1 maj 2025. Terapigarantin stärkte skyldigheten på basnivå att ordna psykosocialt stöd och psykosocial vård inom en månad, och tilläggsfinansiering har anvisats för genomförandet av garantin. Universitetssjukhusens regionala samordningsansvar stöder ett enhetligt tillhandahållande av tjänster på basnivå och tydligheten i styrningen av elevhälsan när studerande hänvisas till mentalvårdstjänster på basnivå. Dessutom anvisades 2025 statsunderstöd till projekt som stärkte lågröskeltjänster inom tidigt stöd, som Walk-in-mottagningar och digitala tjänster.

Uppföljningen visar att det fortfarande finns skillnader i tillgången till tjänster, men inga sådana riksomfattande brister som skulle förutsätta att statsrådet vidtar separata korrigerande åtgärder på det sätt som avses i riksdagens uttalande.

Ärendet föranleder inte längre några åtgärder eftersom de teman som det här uttalandet förutsätter – i synnerhet tillgången till mentalvårdstjänster och stärkande av basnivån – i fortsättningen följs som en del av riksdagens uttalande om terapigaranti för barn och unga som statsrådet kommer att lämna riksdagen en utredning om senast den 1 maj 2027.

Tiina Louhi, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Husläkar- och egenvårdarmodellen inom den öppna sjukvården samt psykosociala metoder som vårdform

RP 74/2022 rd – RSv 150/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att stärka kontinuiteten i vårdrelationen inom primärvårdens öppna sjukvård genom att införa eller utvidga användningen av en modell med husläkare och egenvårdare eller en modell med familjeläkare.

1. Regeringen Orpo inledde ett program med husläkare i början av 2025. Husläkarprogrammet stöder införandet av modeller för kontinuitet i vården i alla välfärdsområden. Sådana är till exempel modellerna med husläkare, egen sjukskötare och ett eget vårdteam.

Det har tillsatts en ledningsgrupp för programmet vars mandattid är 3 februari 2025–30 april 2027.

För utvecklingen av modellerna för kontinuitet i vården beviljades ett anslag på 40 miljoner euro i den kompletterande budgetpropositionen för 2026. Finansieringen anvisas som statsunderstöd som beviljas av social- och hälsovårdsministeriet till välfärdsområdena för utvecklingsprojekt kring modellerna för kontinuitet i vården, det vill säga modellerna med husläkare och egna vårdteam samt yrkesutövarmodellen. Minst hälften av finansieringen ska användas för nya utvecklingsprojekt som grundar sig på yrkesutövarmodellen.

Sari Raassina, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder behoven att precisera definitionerna av olika psykosociala metoder och korttidspsykoterapi, bedömer användningen och genomförandet av dessa behandlingsformer och vid behov vidtar åtgärder för att trygga tillgången till dem.

2. Våren 2023 färdigställdes en utredning om behovet av precisering av begrepp inom psykosociala metoder, om användningen och genomförandet av behandlingsformer som ingår i dem samt åtgärder för att trygga tillgången till dem. Riktlinjerna i regeringsprogrammet är att tillgången till mentalvårdstjänster ska förbättras skyndsamt, mentalvårdstjänsterna på basnivå utvecklas till exempel med hjälp av erfarenheterna från verksamhetsmodellen Första linjens terapier och genom att ta i bruk en stegvis vårdmodell, barns och ungas lika tillgång till korttidspsykoterapi eller annan effektiv psykosocial behandling på basnivå tryggas genom lagstiftning (en terapigaranti för barn och unga enligt regeringens modell) och tillgången till psykoterapitjänster stärkas genom att psykoterapeututbildningen ändras till en utbildning i två steg och genom att utbildningen på första stadiet föreskrivs vara avgiftsfri. Dessa riktlinjer i regeringsprogrammet omsattes i praktiken bland annat inom Finlands program för hållbar utveckling fram till utgången av 2025 samt i den nationella servicereformen.

Lagstiftning om en terapigaranti för barn och unga trädde i kraft den 1 maj 2025. För genomförandet har det anvisats 35 miljoner euro per år i tilläggsfinansiering. Enligt garantin ska barn och unga under 23 år få tillgång till vissa mentalvårdstjänster senast inom en månad efter att stödbehovet har konstaterats. Lagstiftningen syftar till att främja förebyggandet och behandlingen av psykisk ohälsa hos barn och unga, öka tillgången till stöd för psykisk hälsa inom primärvården och socialvårdens tjänster på basnivå samt förenhetliga det samlade stöd som erbjuds nationellt. Dessutom beslutade social- och hälsovårdsministeriet i enlighet med regeringsprogrammet sommaren 2025 att finansiera 10 projekt för att stärka det tidiga stödet i anknytning till psykisk hälsa.

Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet inledde tillsammans beredningsarbetet 2024 genom att tillsätta en gemensam styrgrupp för att bereda en modell för psykoteraeututbildning i två steg för att motsvara servicesystemets behov, och bedöma vilken modell som bäst kan genomföras utbildningsmässigt. Arbetet fortsätter enligt det fastställda målet.

Kompletterande information: Utredningen om modellen ”Psykososiaalisten menetelmien käsitteiden täsmentämistarpeet, niihin kuuluvien hoitomuotojen käyttö ja toteutus sekä toimenpiteet niiden saatavuuden turvaamiseksi” hittas här: [Psykososiaalisten menetelmien käsitteiden täsmentämistarpeet](#).

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Helena Vormaa, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändringsbehov i systemet för pension och social trygghet för företagare

RP 102/2022 rd – RSv 212/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder om systemet för pension och social trygghet för företagare behöver ses över i större omfattning och att utvecklingen av systemet fortsätter.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte Jukka Rantala som utredare och hans rapport om utvecklingsbehoven i pensionssystemet för företagare publicerades i december 2025. Rapporten innehåller förslag till hur fastställandet av arbetsinkomsten, som ligger till grund för företagarnas pensionsavgift och pension, bör utvecklas. Också andra åtgärdsförslag för utveckling av pensionssystemet för företagare läggs fram. Social- och hälsovårdsministeriet har inlett en dialog med företagarorganisationerna med syftet att bereda en regeringsproposition om en precisering av bestämmelsen om FöPL-arbetsinkomsten i lagen om pension för företagare och lämna den till riksdagen hösten 2026.

Kirsi Terhemaa, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Utvärdering av reformen av lagen om utkomststöd

RP 127/2022 rd – RSv 179/2022 rd

Riksdagen förutsätter att den slopade sänkningen av utkomststödet och eventuella ändringsbehov när det gäller grunderna för sänkningen granskas som ett led i totalreformen av den sociala tryggheten.

Vid revideringen av lagen om utkomststöd (RP 127/2022 rd, lag 1023/2022) föreskrevs det mer ingående om samarbetet mellan socialvården och Folkpensionsanstalten. Bestämmelserna om samarbete preciserades även i fråga om situationer där grunddelen sänks. Enligt dem som arbetat med genomförandet och utifrån en utredning av Statens revisionsverk visade det sig emellertid att bestämmelserna behöver ändras eftersom de inte ledde till önskat slutresultat. Klienterna nåddes inte för hänvisning till tjänster i samband med att grunddelen sänktes och det uppstod en onödig administrativ börda.

Till utkomststödet karaktär av sistahandslösning hör att kunden ska se till sin egen försörjning enligt förmåga. Därför förutsätts det i lagen att en arbetslös klient ska främja sin sysselsättning. Den sociala tryggheten revideras i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering både med hjälp av regeringens egna projekt och genom det arbete som den parlamentariska kommittén för social trygghet utför. I enlighet med regeringsprogrammet genomfördes en totalreform av utkomststödet som ett projekt av regeringen och reformen antogs av riksdagen under höstsessionen. I samband med reformen ansågs det att man ytterligare behöver förtydliga den roll sänkningen av grunddelen har som ett medel för att hänvisa klienter till primära tjänster och förmåner.

Den parlamentariska kommittén för social trygghet granskar i sitt arbete under den andra perioden utkomststödet roll som sistahandsstöd, varvid de incitament som kopplas till det stödet i framtiden kommer att bedömas som en helhet. Att helt slopa sänkningen av grunddelen skulle ändra grunderna för stödet som sistahandsstöd. Med beaktande av det ovanstående föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

Ritva Liukonen, specialsakkunnig, social-och hälsovårdsministeriet

Ändring av hälso- och sjukvårdslagen, socialvårdslagen och 52 § i socialvårdslagen

RP 178/2022 rd – RSv 144/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur stor andel av organisationerna som är berättigade till ersättning och vid behov vidtar åtgärder för att utveckla lagstiftningen.

Regeringen bevakar inom ramen för genomförandet av de lagändringar som trädde i kraft vid ingången av 2023 hur stor andel av organisationerna som är berättigade till ersättning och vidtar vid behov åtgärder för att utveckla lagstiftningen. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdade den 25 maj 2023 med stöd av hälso- och sjukvårdslagen och socialvårdslagen en förordning om ersättning för praktik som ingår i en yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsoområdet och som främjar yrkesfärdigheten. Den utbildningsersättning som avses i 60 b § i hälso- och sjukvårdslagen och i 60 d § i socialvårdslagen uppgår till 36 euro för varje praktikvecka. Betalningen av ersättningen grundar sig på det avtal som avses i 60 b § i hälso- och sjukvårdslagen och i 60 d § i socialvårdslagen samt på det antal praktikveckor som har realiserats i överensstämmelse med avtalet och som den sökande som är berättigad till ersättning och yrkeshögskolan ömsesidigt har bekräftat. Ersättning för det första halvåret ska sökas senast den 30 september och för det andra halvåret senast den 31 mars. Tillstånds- och tillsynsverket (Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland fram till den 31 december 2025) och Statens ämbetsverk på Åland fattar per ansökan av en sökande som är berättigad till ersättning ett beslut om betalning av ersättning och betalar ut ersättning till en sökande som är berättigad till ersättning på basis av sitt beslut.

Social- och hälsovårdsministeriet har utifrån Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finlands rapportering och kontakt som tagits med dem bevakat genomförandet av lagändringarna samt bedömt hur stor andel av organisationerna som är berättigade till ersättning. Bevakningen och bedömningen fortsätter utifrån Tillstånds- och tillsynsverkets rapportering. Tills vidare har det inte framkommit omständigheter eller initiativ som visar på betydande behov av ändringar i regleringen.

Jenni Kangas, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Könsfastställelse och författningsändringar som har samband med det

RP 189/2022 rd – RSv 259/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer och bereder de ändringar i lagstiftningen som behövs för att främja transbarns och transungas självbestämmanderätt vid könsfastställelse.

1. Regeringen har ännu inte vidtagit åtgärder till följd av uttalandet.

Maija Iles, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer vilka konsekvenser lagen om könsfastställelse har för idrotten och vid behov vidtar åtgärder för att stödja idrottsorganisationernas verksamhet i samband med ändringen samt vid behov vidtar lagstiftningsåtgärder.

2. Genom samordning av undervisnings- och kulturministeriet görs en bedömning av vilka konsekvenser lagen om könsfastställelse har för idrotten. Social- och hälsovårdsministeriet stöder undervisnings- och kulturministeriet i arbetet. En utredning är under beredning.

Maija Iles, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet
Satu Heikkinen, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

Fortsatt utveckling av flerkanalsfinansieringen

RP 237/2022 rd – RSv 214/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet i den fortsatta utvecklingen av flerkanalsfinansieringen exempelvis genom att rikta ersättningarna beaktar hur sjukvårdsförsäkringens medel på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt stöder de social- och hälsovårdspolitiska målen.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering förbättras tillgången till primärvård genom att det under regeringsperioden anvisas finansiering av engångsnatur för förkortning av vårdköerna inom primärvården med hjälp av den nya modell för FPA-ersättningen som regeringen har utvecklat. Syftet med ändringarna i lagstiftningen om sjukförsäkringslagens ersättningar för vård och undersökningar är att ersättningarna ska inriktas på ett verkningsfullt och ändamålsenligt sätt.

Riksdagen antog våren 2025 lagförslagen i regeringens proposition RP 174/2024 rd om återinföring och höjning av ersättningarna för assisterad befruktning inom privat sjukvård samt lagförslagen i regeringens proposition RP 195/2024 rd om förbättringar och utvidgningar av ersättningarna för vård och undersökning inom privat sjukvård. Lagarna trädde i kraft den 1 maj 2025. Dessutom lämnade regeringen våren 2025 till riksdagen propositionen RP 36/2025 rd om ett försök med valfrihet i fråga om ersättningar till 65 år fyllda personer för vård och undersökningar inom privat sjukvård. Försöket inleddes den 1 september 2025 och avsikten är att det ska pågå till den 31 december 2027. Folkpensionsanstalten undersöker i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd effekterna av försöket.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering överförs finansieringsansvaret för transporter i samband med prehospital akutsjukvård i sin helhet till välfärdsområdena i enlighet med ett förslag av den parlamentariska arbetsgruppen för flerkanalsfinansiering. Regeringen avser att under våren 2026 lämna en proposition till riksdagen genom vilken ersättningarna för sjuktransport enligt sjukförsäkringslagen slopas och finansieringsansvaret för transporter som ingår i den prehospitala akutsjukvården samt organiserings- och finansieringsansvaret för övriga ambulanstransporter överförs till välfärdsområdena.

I enlighet med regeringens beslut vid halvtidsöversynen 2025 utreder och bereder regeringen utifrån utredningen en proposition om överföringen av finansieringen av de transporter som ersätts av Folkpensionsanstalten till välfärdsområdena. Regeringen har inlett en utredning om en överföring av statens finansieringsandel för ersättningar för transporter enligt sjukförsäkringslagen till välfärdsområdena.

Emmi Vettenranta, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Förbättrad kostnadseffektivitet inom läkemedelsförsörjningen

RP 245/2022 rd – RSv 213/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer reformens konsekvenser för apoteksnätet och konsekvenserna av byte av läkemedelspreparat för en lyckad vård och patientsäkerheten.

Under de senaste åren har det lämnats ett flertal regeringspropositioner om apoteksökonomi. Som regel går det inte att särskilja vilka konsekvenser de ändringar som har ingått dem har för apoteken. Under 2025 påverkades den gällande regleringen av apoteken av ändringarna i propositionerna RP 245/2022 rd och RP 129/2024 rd. Ändringarna bedöms inte 2025 ha haft betydande inverkan på apoteksnätet. Det har skett endast smärre

förändringar i antalet apoteksverksamhetsställen. Enligt uppgifter från Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet fanns det 828 apoteksverksamhetsställen i slutet av 2025. Av dem var 650 huvudapotek och 178 filialapotek. År 2025 var antalet sökande per apotekstillstånd i genomsnitt nio. Riksdagen förutsatte också i sitt svar till RP 111/2025 rd en uppföljning av reformens konsekvenser. Därför ska uppföljningen i anslutning till RP 245/2022 rd avslutas som onödig. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Riksdagen förutsätter dessutom att statsrådet följer konsekvenserna av utbytet av läkemedelspreparat för en lyckad vård och patientsäkerheten. Med utbyte av läkemedel avses i regeringens propositionen RP 245/2022 rd utbyte på apotek av inhalerbara läkemedelspreparat som används för behandling av astma och kronisk obstruktiv lungsjukdom. Enligt uppgifter från Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet har utbytet av dessa preparat på apotek 2025 inte påverkat vårdens utfall eller patientsäkerheten negativt och inga problem har iakttagits. Ändringarna i läkemedelslagen trädde i kraft den 1 januari 2023. Läget förblev oförändrat under 2024 och 2025. Uppföljningen behöver således inte fortsätta under de kommande åren. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Tuija Metsävainio, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Ändringar av läkemedelslagen och sjukförsäkringslagen

RP 314/2022 rd – RSv 289/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vid behov vidtar åtgärder med vilka man effektiviserar anvisningarna och rådgivningen för utbyte av läkemedel för långtidssjuka, särskilt i fråga om användningen av dosdispensrar och injiceringsredskap, i syfte att säkerställa att terapivaren och patientsäkerheten inte äventyras.

Utbytet av biologiska läkemedel på apotek införs stegvis under åren 2024–2026. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att genomföra utbytet av biologiska läkemedel på apotek, vars mandatperiod var 31 juli 2023–31 mars 2025. Utöver företrädare för social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet och Folkpensionsanstalten ingick företrädare för de viktigaste intressentgrupperna i arbetsgruppen. Arbetsgruppen [utarbetade en plan i anslutning till riksdagens uttalande](#) där det beskrivs hur uppföljningen och handledningen i fråga om säkerheten vid utbytet av biologiska läkemedel bör utvecklas. Arbetsgruppen [utarbetade också en anvisning om processen för utbyte av biologiska läkemedel](#).

Utbytet av biologiska läkemedel på apotek inleddes i stor skala 2025. Utifrån Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdets iakttagelser vid granskningar och kontakter som tagits med centret fungerade utbytet av biologiska läkemedel på apotek som helhet sett bra 2025. I och med att arbetsgruppen har utarbetat den plan och den anvisning som nämns ovan och utbytet av biologiska läkemedel på apotek har blivit en del av den normala expedieringen av läkemedel på apotek föranleder ärendet inte längre några åtgärder.

Tuija Metsävainio, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och lagar som har samband med det

RP 246/2022 rd – RSv 300/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar behövliga lagstiftningsåtgärder för att under giltighetstiden för den temporära regleringen lösa behandlingen av patientuppgifter inom Nyland så att yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården med stöd av de bestämmelser som gäller tills vidare och med iakttagande av patientens dataskydd har smidig åtkomst till uppgifter som är väsentliga för patientsäkerheten.

Social- och hälsovårdsministeriet har berett en regeringsproposition (RP 94/2024 rd) där det föreslogs att lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården ska ändras så att patientuppgifter i landskapet Nyland får lämnas ut i den omfattning som vården av patienten förutsätter, om inte patienten har förbjudit att uppgifterna lämnas ut.

I propositionen föreslogs det dessutom att den bestämmelse i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland som gäller utlämnande av patientuppgifter i landskapet Nyland upphävs, eftersom motsvarande bestämmelser ingår i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården.

Lagarna trädde i kraft den 1 januari 2026 när de temporära bestämmelserna upphörde att gälla. Ärendet föranleder därför inga ytterligare åtgärder.

Joni Komulainen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Lagen om funktionshinderservice samt tillgodoseendet av personlig assistans och likabehandling

RP 191/2022 rd – RSv 328/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur personlig assistans och särskilt stöd för delaktighet tillhandahålls med tanke på likabehandlingen och vid behov vidtar lagstiftningsåtgärder för att slopa resursbegränsningen, om likabehandling inte uppnås.

1. Den nya lagen om funktionshinderservice trädde i sin helhet i kraft den 1 januari 2025 och i den ingår en övergångstid på tre år. Dessutom trädde bestämmelserna om en precisering av tillämpningsområdet i kraft den 1 januari 2026. Social- och hälsovårdsministeriet har genomfört den nya lagstiftningen bland annat genom att publicera en tillämpningsanvisning och genom att ordna möten för utbildning, information och dialog om det nya tillämpningsområdet. Social- och hälsovårdsministeriet har inlett ett uppföljningsprojekt i anslutning till den nya lagen. Projektet genomförs av Institutet för hälsa och välfärd 2025–2027. Här bör det beaktas att den slutgiltiga bilden av hur likabehandlingen tillgodoses enligt den nya lagen fås först efter att övergångstiden har gått ut eftersom tjänsterna enligt den nya lagen börjar beviljas så småningom under övergångstiden.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur lagändringarna påverkar tillgodoseendet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och vid behov vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

2. Den nya lagen om funktionshinderservice trädde i sin helhet i kraft den 1 januari 2025 och i den ingår en övergångstid på tre år. Dessutom trädde bestämmelser om en precisering av tillämpningsområdet i kraft den 1 januari 2026. Social- och hälsovårdsministeriet har inlett ett uppföljningsprojekt i anslutning till den nya lagen. Projektet genomförs av Institutet för hälsa och välfärd 2025–2027. Här bör det beaktas att den slutgiltiga bilden av hur likabehandlingen tillgodoses enligt den nya lagen fås först efter att övergångstiden har gått ut eftersom tjänsterna enligt den nya lagen börjar beviljas så småningom under övergångstiden.

Kirsi-Maria Malmund-Laakso, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Lagstiftning om senareläggning av ikraftträdande för lagen om funktionshinderservice och vissa lagar som har samband med den

RP 9/2023 rd – RSv 7/2023 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att utveckla tillämpningsområdet för lagen om funktionshinderservice, lagens primära karaktär och exaktheten i de enskilda bestämmelserna så att alla personer med funktionsnedsättning faktiskt har tillgång till den service som de ska få.

1. Den nya lagen om funktionshinderservice trädde med en precisering av tillämpningsområdet i sin helhet i kraft den 1 januari 2025. Förutom de ändringar av tillämpningsområdet som trädde i kraft i början av 2025 preciserades tillämpningsområdet vidare i fråga om bedömningen av livsskedet. Riksdagen antog propositionen i december 2025 och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2026. Således föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet säkerställer tjänsterna för utsatta barn, såsom barn inom autism- och neurospektrumet.

2. Den nya lagen om funktionshinderservice trädde med en precisering av tillämpningsområdet i sin helhet i kraft den 1 januari 2025. Förutom de ändringar av tillämpningsområdet som trädde i kraft i början av 2025 preciserades tillämpningsområdet i fråga om bedömningen av livsskedet. Riksdagen antog propositionen i december 2025 och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2026. Ett centralt mål i den nya lagen om funktionshinderservice är att trygga behovsfull högklassig service för personer med funktionsnedsättning och ett annat mål är att stärka även ställningen, rättigheterna och servicen för barn med funktionsnedsättning. Barnens och familjernas behov har beaktats bättre än tidigare i tjänsteutbudet. Den nya lagen fäster särskild uppmärksamhet vid att barn med funktionsnedsättning ska höras och vara delaktiga. Ett annat syfte med den nya lagen är att det framöver inte ska finnas förbisedda personer utan servicebehovet för personer inom autism- och neurospektrumet samt personer med lindrig utvecklingsstörning ska bedömas individuellt på samma grunder som för andra. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet säkerställer tillräckliga resurser för välfärdsområdena för att trygga tjänster för personer med funktionsnedsättning enligt dessas behov.

3. Den nya lagen om funktionshindersservice trädde med en precisering av tillämpningsområdet i sin helhet i kraft den 1 januari 2025. Förutom de ändringar av tillämpningsområdet som trädde i kraft i början av 2025 preciserades tillämpningsområdet i fråga om bedömningen av livsskedet. Riksdagen antog propositionen i december 2025 och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2026. Ärendet följs vidare upp i samband med uttalandet om riksdagens proposition RP 122/2024 rd. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Kirsi-Maria Malmlund-Laakso, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Lagförslag avseende klientens och patientens självbestämmanderätt

RP 14/2023 rd – RSv 78/2023 rd

Riksdagen förutsätter att lagförslagen om klientens och patientens självbestämmanderätt föreläggs riksdagen utan dröjsmål.

Social- och hälsovårdsministeriets projekt om självbestämmanderätten grundar sig på regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Det mest brådskande delområdet enligt tjänstemannabedömningen är serviceboendet med heldygnsomsorg för äldre. Den övriga beredningen har sammanförts i färdplanen för att stärka självbestämmanderätten. På grund av besluten i ramförhandlingarna 2024 lämnas ingen lagstiftning från projektet till riksdagen under denna regeringsperiod. Social- och hälsovårdsministeriet fortsätter att utifrån en tjänstemannaståndpunkt bereda projektet om självbestämmanderätt i juridisk viktighets- och angelägenhetsordning för att det ska bli möjligt att stegvis ta de lagändringar som beretts i projektet vidare genast när beslut om finansiering fattas nästa gång.

Uppföljningsgruppen för social- och hälsovårdsministeriets projekt om självbestämmanderätt sammanträdde fyra gånger under 2025. Den arbetsgrupp för utarbetande av en handbok om självbestämmanderätten (IMO) som uppföljningsgruppen inrättade sammanträdde fyra gånger under 2025. IMO-handboken om god praxis för att stärka självbestämmanderätten och förebygga begränsningsåtgärder blir klar senast vid utgången av 2026.

Maija Miettinen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Lagstiftning om ändring av arbetspensionslagarna och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

RP 27/2023 rd – RSv 18/2023 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer verkställigheten av 4 § i lagen om Pensionsskyddscentralen för att säkerställa att man i Pensionsskyddscentralens statistiska verksamhet, forskning och utveckling i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen endast behandlar nödvändiga till särskilda kategorier av personuppgifter hörande uppgifter.

Social- och hälsovårdsministeriet har granskat Pensionsskyddscentralens arbetssätt. Pensionsskyddscentralen har fått arbetspensionsanstalters pensionsansöknings- och beslutsuppgifter som innehåller den diagnos som utgör grund för invalidpensionen. Pensionsskyddscentralen har också av Folkpensionsanstalten fått uppgifter om personer som gått i och erhåller sjukpension där den diagnos som utgör grund för sjukpensionen finns med. I samband med varje undersökning, statistik och utredning har Pensionsskyddscentralen övervägt nödvändigheten att använda hälsouppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter.

Pensionsskyddscentralen offentliggör årligen statistik över pensionstagare och arbetspensionstagare i Finland och personer som gått i pension samt arbetspensionsrehabilitering. För invalid- och sjukpensionernas del specificeras den sjukdomsdiagnos som ligger till grund för beviljandet på huvudgruppsnivå i sjukdomsklassifikationen samt för enskilda betydande sjukdomar (bland annat depression). Likaså specificeras diagnosen för arbetspensionsrehabilitering på huvudgruppsnivå i sjukdomsklassifikationen. För arbetspensionssystemets del publicerar Pensionsskyddscentralen även kalkyler över när invalidpensioner inletts specificerade enligt de viktigaste sjukdomshuvudgrupperna.

Statistiken publiceras så att det inte går att identifiera enskilda personer. Pensionsskyddscentralen har dataskyddsanvisningar för statistiktabellerna och de följs genom hela processen. Den centrala statistiken ingår också i publikationsserien Finlands officiella statistik och uppfyller sålunda Statistikcentralens kvalitetskrav. För uppföljningen av pensionspolitiken och arbetskarriärerna behövs en årlig granskning av de sjukdomar som ligger till grund för beviljandet av sjukpension, invalidpension och arbetspensionsrehabilitering samt förändringar i utvecklingen av dem.

Pensionsskyddscentralens forskning baserar sig på ett långårigt program som beskriver forskningsverksamheten och de prioriterade innehållen i frågor som under de närmaste åren är viktiga för utvecklingen av pensionsskyddet. Under åren 2025–2029 är forskningsprogrammets prioriteringar arbetskarriärerna och deras utveckling,

pensionsavgången, tillräckligt pensionsskydd och pensionssystemets ekonomiska hållbarhet. Forskningsresultaten publiceras så att enskilda personer inte kan identifieras. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Outi Aalto, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Genomförandet av personaldimensionering, tillgången till äldreomsorg och tillräcklig personal i äldreomsorgen

RP 54/2023 rd – RSv 21/2023 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet under övergångsperioden följer upp personaldimensioneringens förverkligande, tillgången till äldreomsorg och de åtgärder som ska vidtas för tryggheten av tillräckliga personalresurser.

Allt sedan äldreomsorgslagen stiftades har man inom äldreomsorgen byggt upp ett system för uppföljning av servicen, som ger en vältäckande bild av läget i fråga om tjänster för äldre och även möjliggör uppföljningen av genomförandet av nya bestämmelser. Uppföljningen genomförs som en del av Institutet för hälsa och välfärds undersökning Uppföljning av äldreomsorgen med vilken man har följt upp genomförandet av äldreomsorgslagen sedan den trädde i kraft 2013. Undersökningen täcker verksamhetsenheterna inom både heldygnsomsorgen och hemvården. Uppgifter om personalens tillräcklighet samlas för närvarande in två gånger om året.

Enligt äldreomsorgslagen ska Institutet för hälsa och välfärd som en del av uppföljningen genomföra en riksomfattande klientenkät vartannat år, som ger information om klienternas och deras anhörigas klientupplevelse och nöjdhet med tjänsterna. Enkäten för att följa upp verksamhetspraxis och ledning genomförs vartannat år, turvis med klientenkäten.

I programmet för ett bra arbete, som ingår i regeringsprogrammet, följer man regelbundet hur de olika delområdena och åtgärderna i programmet genomförs och deras konsekvenser, som ökad utbildning, internationell rekrytering och faktorer i samband med branschens attraktionskraft.

För att tjänsterna också fortsatt ska stå på en socialt och ekonomiskt hållbar grund styrs välfärdsområdena med nationella styrmekanismer som ingår i lagen om ordnande av social- och hälsovård för att tillgodose äldre personers servicebehov vid rätt tidpunkt och med tillräckliga tjänster.

Äldreomsorgslagen har reviderats ytterligare och bestämmelserna i anslutning till det här uttalandet gäller inte längre. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Satu Karppanen, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Uppföljning av hur den längsta väntetiden på 14 dagar för att få vård efterlevs

RP 55/2023 rd – RSv 45/2023 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur den längsta väntetiden på 14 dagar för vård uppnås inom primärvården och arbetar för att alla välfärdsområden utnyttjar metoder som bidrar till genomförandet av den.

1. Riksdagen har utifrån en proposition av statsminister Petteri Orpos regering beslutat att frångå den längsta väntetiden på 14 dygn för att få vård i fråga om personer som fyllt 23 år och från den 1 januari 2025 återinfördes för dessa patienter den tidigare längsta väntetiden på tre månader inom primärvården (RP 134/2024 rd – RSv 162/2024 rd). Institutet för hälsa och välfärd publicerar om väntetiderna inom primärvården både databasrapporter som uppdateras regelbundet och med början från 2025 en statistikrapport en gång om året över de uppgifter som finns i vårdanmälningsregistret inom den öppna primärvården (Avohilmo). Registeruppgifterna kompletteras med en årlig enkät om väntetiderna inom primärvården och mun- och tandvården. Institutet för hälsa och välfärd producerar även regionala uppgifter om tillgången till vård som välfärdsområdena publicerar på sina webbplatser i enlighet med 55 § i hälso- och sjukvårdslagen. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Merituuli Mähkä, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att stärka kontinuiteten i vårdrelationen inom primärvårdens öppna sjukvård genom att införa eller utvidga användningen av en modell med husläkare och egenvårdare, en modell med egenteam eller en modell med familjeläkare.

2. Regeringen Orpo inledde ett program med husläkare i början av 2025. Husläkarprogrammet stöder införandet av modeller för kontinuitet i vården i alla välfärdsområden. Sådana är till exempel modellerna med husläkare, egen sjukskötare och ett eget vårdteam.

Det har tillsatts en ledningsgrupp för programmet vars mandattid är 3 februari 2025–30 april 2027.

För utvecklingen av modellerna för kontinuitet i vården beviljades ett anslag på 40 miljoner euro i den kompletterande budgetpropositionen för 2026. Finansieringen anvisas som statsunderstöd som beviljas av social- och hälsovårdsministeriet till välfärdsområdena för utvecklingsprojekt kring modellerna för kontinuitet i vården, det vill säga modellerna med husläkare och egna vårdteam samt yrkesutövarmodellen. Minst hälften av finansieringen ska användas för nya utvecklingsprojekt som grundar sig på yrkesutövarmodellen.

Sari Raassina, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet

Konsekvenserna av en sänkt åldersgräns inom barnskyddets eftervård

RP 56/2023 rd – RSv 79/2023 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar dels konsekvenserna av den sänkta åldersgränsen för eftervård, dels servicesystemets förmåga och resurser att tillgodose de individuella behoven hos de unga som berörs av den sänkta åldersgränsen.

Eftervården bedöms som en del av beredningen av den pågående servicereformen inom socialvården och det andra skedet i totalreformen av barnskyddet. Avsikten är att regeringens propositioner ska lämnas till riksdagen hösten 2026.

Tiina Muinonen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Bestämmelserna om boendeutgifter i lagen om utkomststöd

RP 58/2023 rd – RSv 63/2023 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer vilka konsekvenser bestämmelserna om boendeutgifter i lagen om utkomststöd har för rättigheterna, ställningen och försörjningen för dem som ansöker om utkomststöd och deras barn, för bostadsmarknaden samt för servicebehovet inom och kostnaderna för välfärdsområdena.

Social- och hälsovårdsministeriet följer lagändringarna och utvärderar konsekvenserna av ändringarna i förmånslagarna. Korttids- och årsuppföljningen av propositionerna baserar sig på rapporter och statistik från olika instanser (som Folkpensionsanstalten, Institutet för hälsa och välfärd och Statistikcentralen). Utvärderingen av de samverkande konsekvenserna är i

de flesta ändringarna i den sociala tryggheten kopplad till den lagstadgade utvärderingen av grundtrygghetens tillräcklighet. Denna utvärdering kommer att utvecklas under de kommande åren när grundtrygghetens tillräcklighet utvärderas i fråga om förmånernas nivå, de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena.

Folkpensionsanstaltens forskningsenhet har granskat effekterna av lagändringen som gäller de boendeutgifter som beaktas i utkomststödet och publicerade ett inlägg i sin forskningsblogg i september 2025.¹ I granskningen konstateras att lagändringen i enlighet med sitt mål har lyckats skärpa ersättningen av boendekostnader med utkomststödet. Samtidigt har den också skärpt hushållens ekonomiska situation om inga ändringar skett i hushållet. För dem som bor kvar i sin bostad minskar det de disponibla penningmedlen att betalningen av den del som överskrider boendenormen betalas med andra inkomster. Merparten av de hushåll som har uppmanats flytta har trots det inte flyttat under uppföljningstiden. I alla grupper som överskrider boendenormen låg boendeutgifterna i genomsnitt också efter flytten över normen. Det här tyder på att det har varit svårt att hitta förmånligare bostäder.

Den riksomfattande delegationen för utkomststödsärenden har till uppgift att följa tillämpningspraxis och samarbetet mellan myndigheterna i utkomststödsärenden och lägga fram förslag i frågor som gäller utkomststödet. Den riksomfattande delegationen har 2025 fått utredningar av sina medlemmar om deras iakttagelser om förändringar till följd av lagändringarna. Delegationen har lyft upp att användningen av kompletterande och förebyggande utkomststöd inte har ökat i någon betydande mån, men klienternas servicebehov i anslutning deras ekonomiska situation och i synnerhet boendeproblemen har ökat. Uppgifter om effekterna på välfärdsområdesnivå har samlats in också i samband med årsstatistiken över utkomststödet handläggningstider med separata enkäter vid Institutet för hälsa och välfärd två gånger under 2025.

Ritva Liukonen, specialsakkunnig, social-och hälsovårdsministeriet

---

1 Edullisempaa asuntoa etsimään ohjatut toimeentulotuen saajat muuttivat lakimuutoksen jälkeen useammin. Kelan tutkimusblogi. 4.9.2025. Länk: [Edullisempaa asuntoa etsimään ohjatut toimeentulotuen saajat muuttivat lakimuutoksen jälkeen useammin | FPA:s faktaportal](#) Hämtat 7.1.2026

Ändring av lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande och 12 d § i lagen om Folkpensionsanstalten

RP 59/2023 rd – RSv 30/2023 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp hur tillräcklig och ändamålsenlig Studenternas hälsovårdsstiftelses finansiering är och vid behov vidtar åtgärder för att ändra finansieringen, om finansieringsmodellen äventyrar tillgången till tillräckliga hälsovårdstjänster för högskolestuderande.

1. Social- och hälsovårdsministeriet följer upp tillräckligheten i finansieringen av högskolestuderandenas studerandehälsovård och gör årligen en bedömning av godtagbara totalkostnader för studerandehälsovården och finansieringen av dem. Ministeriet beaktar finansieringens tillräcklighet och ändamålsenlighet när den bedömer behovet av tjänster inom studerandehälsovården, deras tillgänglighet och ekonomi samt ändringarna i kostnadsnivån utifrån tillgängliga data och uppskattningar.

Riksdagen beslutar årligen om en godtagbar nationell finansieringsandel för studerandehälsovården och statens finansieringsandel i samband med behandlingen av statsbudgeten. Utöver den nationella finansieringen har det för Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) avsatts en miljon euro för 2023–2026 i separat finansiering för samtliga år för att stärka mentalvårdstjänsterna. Med statsunderstödet eftersträvas att stödja de studerandes välfärd samt förbättra högskolestuderandes ork och studieförmåga genom att utveckla och stärka Studenternas hälsovårdsstiftelses mentalvårdstjänster. År 2025 avsattes hela statsunderstödet för fortsatt verksamhet vid den digitala lågröskelmentalvårdskliniken. Bestämmelserna i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande om finansiering och ersättande av kostnader för högskolestuderandes studerandehälsovård har förtydligades den 1 januari 2024. Ändringarna har i praktiken visat sig vara mestadels bra. Studenternas hälsovårdsstiftelse och Folkpensionsanstalten har konstaterat att ändringarna har förtydligat finansieringen och kostnadsersättningen. Studerandehälsovårdens kostnader har årligen mer eller mindre utfallit som förutsett och finansieringen har varit tillräcklig för att täcka de faktiska kostnaderna.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder och bereder de lagstiftningsändringar som behövs för att Studenternas hälsovårdsstiftelse ska kunna ta emot donationer utan att det påverkar stiftelsens grundfinansiering.

2. Bestämmelserna i lagen om studerandehälsovård om ersättande av kostnaderna för högskolestuderandes studerandehälsovård preciserades den 1 januari 2024. Eftersom Studenternas hälsovårdsstiftelse enligt vad den uppger tillhandahåller endast uppgifter enligt lagen om studerandehälsovård, förutsätter en ändring av bestämmelsen om hur

den slutliga ersättningen bestäms att stiftelsen preciserar för vilket ändamål avkastningen av medlen avses användas och hur användningen av dem förhåller sig till stiftelsens lagstadgade uppgifter och grundfinansieringen. Dessutom bör stiftelsen utveckla sina rapporteringssystem så att de kan skilja på användningen av grundfinansiering, statsunderstöd och donationsmedel. I ärendet finns inget nytt att rapportera till riksdagen jämfört med årsberättelsen 2023.

Elina Vesterinen, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Uppföljning av konsekvenserna av ändringar i Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner

RP 60/2023 rd – RSv 58/2023 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer vilka konsekvenser sänkningen av rehabiliteringspenningen för unga och den rehabiliteringspenning som betalas under tiden för yrkesinriktad rehabilitering har för barns, ungas och personer som inte har etablerat sig i arbetslivets försörjning och deltagande i rehabilitering samt i vilken grad de ansöker om sjukpension.

Social- och hälsovårdsministeriet bedömer de sammantagna konsekvenserna av de lagändringar som gäller den sociala tryggheten och social- och hälsovårdstjänsterna. Avsikten är att såväl förutse som följa konsekvenserna av de ändringar som gjorts i lagstiftningen samt informera riksdagen och riksdagsutskotten om konsekvenserna av de ändringar som gjorts i förmånslagarna och om efterlevnaden av de uttalanden som getts om regeringspropositionerna. I ministeriets promemorior med förhandsbedömningar granskas konsekvenserna av de ändringar i utkomststödet som gjorts under regeringsperioden på utkomststödstagarna, inkomstfördelningen samt tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Promemoriorna har publicerats i Projektfönstret ([STM062:00/2025](#)).

Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet utarbetat en bedömning av de sammantagna konsekvenserna av regeringens propositioner om allmänt stöd, utkomststöd, behandling av kunduppgifter (64 §), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (10 §) samt utveckling av arbetstagarens serviceprocess och arbetsförmedlingstjänsterna. Bedömningarna har publicerats i Projektfönstret: [STM154:00/2024](#) (utkomststöd), [STM035:00/2024](#) (allmänt stöd) och [TEM025:00/2024](#) (arbetskraftsservice).

Uppföljningen på kort sikt och årligen, den vill säga den utvärdering som förutsätts i uttalandena, grundar sig i huvudsak på Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas registeruppgifter och Institutets för hälsa och välfärds, Pensionskyddscentralens och Statistikcentralens rapporter och undersökningar som till exempel Institutets för hälsa och välfärds halvtidsutvärdering [Perusturvan riittävyys 2023–2024](#) och Folkpensionsanstaltens informationspaket om ändringarna i den sociala tryggheten [Sosiaaliturvamuutosten seuranta](#).

Utvärderingen av de samverkande konsekvenserna av lagstiftningen anknyter till den lagstadgade utvärderingen av den sociala trygghetens tillräcklighet där den lagstadgade utvärderingen kommer att utvecklas sett till förmånernas nivå, de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena. Institutet för hälsa och välfärd kommer att samordna en expertgrupp som genomför en bedömning enligt lagen om folkpensionsindex. I samband med den granskas grund- och minimitrygghetens tillräcklighet i ljuset av de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena samt iakttagelserna i praxisen för tillsynen över Europeiska sociala stadgan. I uppföljningen utnyttjas till lämpliga delar också bedömningar och utredningar av kommittén för social trygghet samt konstitutionell bedömning.

Mottagarna av yrkesinriktad rehabilitering enligt 6 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner var 24 587 år 2023, 23 455 år 2024 och 22 977 år 2025. Mottagarna av yrkesinriktad rehabilitering för unga enligt 7 a § i den lagen var 9 059 år 2023, 4 231 år 2024 och 1 890 år 2025. (Källa: Kelasto.) Social- och hälsovårdsministeriet bedömer i samarbete med Folkpensionsanstalten de faktorer som ligger bakom det minskade deltagandet i yrkesinriktad rehabilitering. I fråga om i vilken mån man söker sjuk- eller invalidpension kan bedömningen göras under en längre tidsperiod.

Milja Tiainen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändringar i det allmänna bostadsbidraget

RP 74/2023 rd – RSv 64/2023 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer konsekvenserna av ändringarna i lagen om allmänt bostadsbidrag, i synnerhet av att bidraget för ägarboende upphör, och vid behov vidtar åtgärder för att rätta till eventuella problem.

Social- och hälsovårdsministeriet bedömer de sammantagna konsekvenserna av de lagändringar som gäller den sociala tryggheten och social- och hälsovårdstjänsterna. Avsikten är att såväl förutse som följa konsekvenserna av de ändringar som gjorts i lagstiftningen

samt informera riksdagen och riksdagsutskotten om konsekvenserna av de ändringar som gjorts i förmånslagarna och om efterlevnaden av de uttalanden som getts om regeringspropositionerna. I ministeriets promemorior med förhandsbedömningar granskas konsekvenserna av de ändringar i utkomststödet som gjorts under regeringsperioden för utkomststödtagarna, inkomstfördelningen samt tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Promemoriorna har publicerats i Projektfönstret ([STM062:00/2025](#)).

Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet utarbetat en bedömning av de sammantagna konsekvenserna av regeringens propositioner om allmänt stöd, utkomststöd, behandling av kunduppgifter (64 §), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (10 §) samt utveckling av arbetstagarens serviceprocess och arbetsförmedlingstjänsterna. Bedömningarna har publicerats i Projektfönstret: [STM154:00/2024](#) (utkomststöd), [STM035:00/2024](#) (allmänt stöd) och [TEM025:00/2024](#) (arbetskraftsservice).

Uppföljningen på kort sikt och årligen, det vill säga den utvärdering som förutsätts i uttalandena, grundar sig i huvudsak på Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas registeruppgifter och Institutets för hälsa och välfärd, Pensionsskyddscentralens och Statistikcentralens rapporter och undersökningar som till exempel Institutets för hälsa och välfärd halvtidsutvärdering [Perusturvan riittävyys 2023–2024](#) och Folkpensionsanstaltens informationspaket om ändringarna i den sociala tryggheten [Sosiaaliturvamuutosten seuranta](#).

Utvärderingen av de samverkande konsekvenserna av lagstiftningen anknyter till den lagstadgade utvärderingen av den sociala trygghetens tillräcklighet där den lagstadgade utvärderingen kommer att utvecklas sett till förmånernas nivå, de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena. Institutet för hälsa och välfärd kommer att samordna en expertgrupp som genomför en bedömning enligt lagen om folkpensionsindex. I samband med den granskas grund- och minimitrygghetens tillräcklighet i ljuset av de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena samt iakttagelserna i praxisen för tillsynen över Europeiska sociala stadgan. I uppföljningen utnyttjas till lämpliga delar också bedömningar och utredningar av kommittén för social trygghet samt konstitutionell bedömning.

Mikko Horko, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Konsekvenser av ändringar i utkomstskyddet för arbetslösa

RP 73/2023 rd – Rsv 83/2023 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer vilka konsekvenser ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa har särskilt för barnfamiljernas försörjning och för sysselsättningen av olika arbetstagargrupper i heltids- och deltidsarbete och vilka samlade effekter ändringarna av olika sociala trygghetsförmåner kan ha för försörjningen för dem som får arbetslöshetsförmåner samt att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att avhjälpa de problem som upptäcks och avveckla bidragsfällor så att det i alla situationer är ekonomiskt lönsamt för förmånstagaren att arbeta i synnerhet på heltid men också på deltid.

Social- och hälsovårdsministeriet bedömer de sammantagna konsekvenserna av de lagändringar som gäller den sociala tryggheten och social- och hälsovårdstjänsterna. Avsikten är att såväl förutse som följa konsekvenserna av de ändringar som gjorts i lagstiftningen samt informera riksdagen och riksdagsutskotten om konsekvenserna av de ändringar som gjorts i förmånslagarna och om efterlevnaden av de uttalanden som getts om regeringspropositionerna. I ministeriets promemorior med förhandsbedömningar granskas konsekvenserna av de ändringar i utkomststödet som gjorts under regeringsperioden för utkomststödstagarna, inkomstfördelningen samt tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Promemoriorna har publicerats i Projektfönstret ([STM062:00/2025](#)).

Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet utarbetat en bedömning av de sammantagna konsekvenserna av regeringens propositioner om allmänt stöd, utkomststöd, behandling av kunduppgifter (64 §), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (10 §) samt utveckling av arbetstagarens serviceprocess och arbetsförmedlingstjänsterna. Bedömningarna har publicerats i Projektfönstret: [STM154:00/2024](#) (utkomststöd), [STM035:00/2024](#) (allmänt stöd) och [TEM025:00/2024](#) (arbetskraftsservice).

Uppföljningen på kort sikt och årligen, den vill säga den utvärdering som förutsätts i uttalandena, grundar sig i huvudsak på Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas registeruppgifter och Institutets för hälsa och välfärd, Pensionsskyddscentralens och Statistikcentralens rapporter och undersökningar som till exempel Institutets för hälsa och välfärd halvutvärdering [Perusturvan riittävyys 2023–2024](#) och Folkpensionsanstaltens informationspaket om ändringarna i den sociala tryggheten [Sosiaaliturvamuutosten seuranta](#).

Utvärderingen av de samverkande konsekvenserna av lagstiftningen anknyter till den lagstadgade utvärderingen av den sociala trygghetens tillräcklighet där den lagstadgade utvärderingen kommer att utvecklas sett till förmånernas nivå, de grundläggande fri- och

rättigheterna och de internationella åtagandena. Institutet för hälsa och välfärd kommer att samordna en expertgrupp som genomför en bedömning enligt lagen om folkpensionsindex. I samband med den granskas grund- och minimitrygghetens tillräcklighet i ljuset av de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena samt iakttagelserna i praxisen för tillsynen över Europeiska sociala stadgan. I uppföljningen utnyttjas till lämpliga delar också bedömningar och utredningar av kommittén för social trygghet samt konstitutionell bedömning.

Marjaana Maisonlahti, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Uppföljning av konsekvenserna av ändringar i socialskyddsförmånerna

RP 75/2023 rd – RSv 84/2023 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet aktivt följer vilka konsekvenser indexfrysningen har för olika grupper av förmånstagare och vilka samverkande konsekvenser ändringarna i de olika socialskyddsförmånerna kan ha tillsammans med indexfrysningen samt vidtar åtgärder för att rätta till de problem som observeras.

Social- och hälsovårdsministeriet bedömer de sammantagna konsekvenserna av de lagändringar som gäller den sociala tryggheten och social- och hälsovårdstjänsterna. Avsikten är att såväl förutse som följa konsekvenserna av de ändringar som gjorts i lagstiftningen samt informera riksdagen och riksdagsutskotten om konsekvenserna av de ändringar som gjorts i förmånslagarna och om efterlevnaden av de uttalanden som getts om regeringspropositionerna. I ministeriets promemorior med förhandsbedömningar granskas konsekvenserna av de ändringar i utkomststödet som gjorts under regeringsperioden för utkomststödtagarna, inkomstfördelningen samt tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Promemoriorna har publicerats i Projektfönstret ([STM062:00/2025](#)).

Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet utarbetat en bedömning av de sammantagna konsekvenserna av regeringens propositioner om allmänt stöd, utkomststöd, behandling av kunduppgifter (64 §), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (10 §) samt utveckling av arbetstagarens serviceprocess och arbetsförmedlingstjänsterna. Bedömningarna har publicerats i Projektfönstret: [STM154:00/2024](#) (utkomststöd), [STM035:00/2024](#) (allmänt stöd) och [TEM025:00/2024](#) (arbetskraftsservice).

Uppföljningen på kort sikt och årligen, den vill säga den utvärdering som förutsätts i uttalandena, grundar sig i huvudsak på Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas registeruppgifter och Institutets för hälsa och välfärds, Pensionsskyddscentralens och Statistikcentralens rapporter och undersökningar som till exempel Institutets för hälsa och välfärds halvtidsutvärdering [Perusturvan riittävyys 2023–2024](#) och Folkpensionsanstaltens informationspaket om ändringar i den sociala tryggheten [Sosiaaliturvamuutosten seuranta](#).

Utvärderingen av de samverkande konsekvenserna av lagstiftningen anknyter till den lagstadgade utvärderingen av den sociala trygghetens tillräcklighet där den lagstadgade utvärderingen kommer att utvecklas sett till förmånernas nivå, de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena. Institutet för hälsa och välfärd kommer att samordna en expertgrupp som genomför en bedömning enligt lagen om folkpensionsindex. I samband med den granskas grund- och minimitrygghetens tillräcklighet i ljuset av de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena samt iakttagelserna i praxisen för tillsynen över Europeiska sociala stadgan. I uppföljningen utnyttjas till lämpliga delar också bedömningar och utredningar av kommittén för social trygghet samt konstitutionell bedömning.

Eva Ojala, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Lagen om ändring av 17 och 26 § i alkohollagen

RP 7/2024 rd – RSv 40/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp vilka konsekvenser ändringarna i alkohollagen har särskilt för familjer och barn samt för alkoholdödligheten och vid behov vidtar åtgärder med hjälp av social- och hälsovårdspolitiken och skattepolitiken för att avhjälpa de problem som upptäckts.

Statsrådet följer alkoholdödligheten, totalkonsumtionen av alkohol och försäljningsstatistiken. Det är emellertid en svår uppgift att följa lagförslagets effekter för uttryckligen familjer och barn eftersom det saknas lämpliga indikatorer. I synnerhet när indikatorerna är allmänna (till exempel gäller allt barnskydd eller omhändertagande) kan eventuella förändringar i statistiken bero på många faktorer. Bedömningen är att regeringspropositionens konsekvenser för totalkonsumtionen är små, varför det inte är möjligt att särskilja lagändringens eventuella konsekvenser från de övriga faktorer som påverkar familjers och barns ställning.

Statsrådet övervakar dock systematiskt hur alkohollagstiftningen fungerar i dess helhet. År 2024 dog totalt 1 594 personer i alkoholrelaterade sjukdomar och alkoholförgiftning, vilket var 133 färre än 2023. En intensiv uppföljning fortsätter.

Saara Karttunen, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Lagarna om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vissa andra lagar

RP 13/2024 rd – RSv 59/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer vilka konsekvenser ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa har för försörjningen och sysselsättningen, särskilt för dem som har en svår ställning på arbetsmarknaden, såsom äldre, partiellt arbetsföra och långtidsarbetslösa, och vid behov vidtar åtgärder för att rätta till konstaterade problem.

Social- och hälsovårdsministeriet bedömer de sammantagna konsekvenserna av de lagändringar som gäller den sociala tryggheten och social- och hälsovårdstjänsterna. Avsikten är att såväl förutse som följa konsekvenserna av de ändringar som gjorts i lagstiftningen samt informera riksdagen och riksdagsutskotten om konsekvenserna av de ändringar som gjorts i förmånslagarna och om efterlevnaden av de uttalanden som getts om regeringspropositionerna. I ministeriets promemorior med förhandsbedömningar granskas konsekvenserna av de ändringar i utkomststödet som gjorts under regeringsperioden för utkomststödstagarna, inkomstfördelningen samt tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Promemoriorna har publicerats i Projektfönstret ([STM062:00/2025](#)).

Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet utarbetat en bedömning av de sammantagna konsekvenserna av regeringens propositioner om allmänt stöd, utkomststöd, behandling av kunduppgifter (64 §), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (10 §) samt utveckling av arbetstagarens serviceprocess och arbetsförmedlingstjänsterna. Bedömningarna har publicerats i Projektfönstret: [STM154:00/2024](#) (utkomststöd), [STM035:00/2024](#) (allmänt stöd) och [TEM025:00/2024](#) (arbetskraftsservice).

Uppföljningen på kort sikt och årligen, den vill säga den utvärdering som förutsätts i uttalandena, grundar sig i huvudsak på Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas registeruppgifter och Institutets för hälsa och välfärds, Pensionskyddscentralens och

Statistikcentralens rapporter och undersökningar som till exempel Institutets för hälsa och välfärds halvtidsutvärdering [Perusturvan riittävyys 2023–2024](#) och Folkpensionsanstaltens informationspaket om ändringar i den sociala tryggheten [Sosiaaliturvamuutosten seuranta](#).

Utvärderingen av de samverkande konsekvenserna av lagstiftningen anknyter till den lagstadgade utvärderingen av den sociala trygghetens tillräcklighet där den lagstadgade utvärderingen kommer att utvecklas sett till förmånernas nivå, de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena. Institutet för hälsa och välfärd kommer att samordna en expertgrupp som genomför en bedömning enligt lagen om folkpensionsindex. I samband med den granskas grund- och minimitrygghetens tillräcklighet i ljuset av de grundläggande fri- och rättigheterna och de internationella åtagandena samt iakttagelserna i praxisen för tillsynen över Europeiska sociala stadgan. I uppföljningen utnyttjas till lämpliga delar också bedömningar och utredningar av kommittén för social trygghet samt konstitutionell bedömning.

Marjaana Maisonlahti, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Lagen om ändring av tobakslagen

RP 38/2024 rd – RSv 76/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur den nu föreslagna regleringen fungerar särskilt med tanke på främjandet av folkhälsan, minskningen av skillnaderna i välfärd och hälsa samt förebyggandet av användningen bland unga och vid behov snabbt vidtar åtgärder för att ändra regleringen. I synnerhet om det i de andra nordiska länderna föreskrivs lägre gränser för nikotinhalten eller strängare begränsningar av smaktillsatser eller tillsatser än i Finland ska regleringen göras enhetlig till denna del. Dessutom ska statsrådet följa användningen av nikotinpreparat och vilka konsekvenser användningen har särskilt för personer under 20 år.

Republikens president beslutade den 8 november 2024 att inte stadfästa lagen varefter den återgick till riksdagen för behandling (ISL 1/2024 rd). Riksdagen förkastade lagen den 28 november 2024 och antog i sin skrivelse (RSk 30/2024 rd) uttalandet i avsnittet "Icke stadfäst lag som återgått om ändring av tobakslagen ISL 1/2024 rd – RP 38/2024 rd – Rsk 30/2024 rd".

En ny regeringsproposition om ändring av tobakslagen (RP 221/2024 rd) lämnades till riksdagen januari 2024. Riksdagen godkände propositionen den 14 maj 2025 och lagen trädde i kraft den 1 augusti 2025. I samband med den antog riksdagen ett uttalande till vilket statsrådets svar ges i punkten "Ändring av tobakslagen RP 221/2024 rd – RSv 48/2025 rd".

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Reetta Honkanen, specialsakkunnig, social-och hälsovårdsministeriet

Icke stadfäst lag som återgått om ändring av tobakslagen

ISL 1/2024 rd – RP 38/2024 rd – RSk 30/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt bereder en ny proposition om rökfria nikotinprodukter så att aktuella uppgifter om lagberedningen gällande dessa nikotinprodukter i närområdena beaktas vid beredningen.

En ny regeringsproposition om ändring av tobakslagen (RP 221/2024 rd) lämnades till riksdagen i januari 2025. Riksdagen godkände propositionen den 14 maj 2025 och lagen trädde i kraft den 1 augusti 2025. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Reetta Honkanen, specialsakkunnig, social-och hälsovårdsministeriet

Ändring av lagen om funktionshinderservice och 4 § i socialvårdslagen

RP 122/2024 rd – RSv 188/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp och skyndsamt bedömer konsekvenserna av lagen om funktionshinderservice och vidtar åtgärder för att precisera enskilda bestämmelser och bestämmelsen om tillämpningsområdet, om det behövs för att lagen ska förbli en speciallag avsedd för personer med funktionsnedsättning.

1. Den nya lagen om funktionshinderservice trädde med preciserat tillämpningsområde i sin helhet i kraft den 1 januari 2025. Förutom de ändringar om tillämpningsområdet som trädde i kraft i början av 2025 preciserades vidare bedömningen om livsskede. Riksdagen antog propositionen i december 2025 och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2026. Således föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet på det sätt som krävs i 9 § i lagen om välfärdsområdenas finansiering från och med lagens ikraftträdande tillförsäkrar välfärdsområdena tillräckliga resurser för att säkerställa servicen för personer med funktionsnedsättning.

2. Den nya lagen om funktionshinderservice trädde i sin helhet med preciserat tillämpningsområde i kraft den 1 januari 2025. Förutom de ändringar om tillämpningsområdet som trädde i kraft i början av 2025 preciserades vidare bedömningen om livsskede. Riksdagen antog propositionen i december 2025 och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2026. Således föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet styr genomförandet av lagen om funktionshinderservice så att en samordnad tillämpning av lagen på riksnivå och en jämlik tillgång till service för personer med funktionsnedsättning säkerställs i de olika områdena.

3. Social- och hälsovårdsministeriet har utöver sina tidigare åtgärder fortsatt stött och väglett genomförandet av lagen. De viktigaste medlen är bland annat regelbundna utbildnings- och informationsmöten för att samla olika intressentgrupper samt handboken om funktionshinderservice som administreras av Institutet för hälsa och välfärd. Genomförandet har beaktats också i övriga mekanismer för styrning av välfärdsområdena som baserar sig på lagstiftningen om ordnande av social- och hälsovård. Dessutom får genomförandet stöd av ett projekt om tillgodoseendet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättningar som startats upp med finansiering av Europeiska socialfonden +. Projektets innehåll styrs av social- och hälsovårdsministeriet.

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur ändringarna i lagen om funktionshinderservice påverkar tillgodoseendet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och i synnerhet rättigheterna för eventuella förbisedda grupper och språkliga rättigheter samt att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

4. Den nya lagen om funktionshinderservice trädde i sin helhet i kraft den 1 januari 2025 och i den ingår en övergångstid på tre år. Dessutom trädde bestämmelser om en precisering av tillämpningsområdet i kraft den 1 januari 2026. Social- och hälsovårdsministeriet har inlett ett projekt för att följa upp den nya lagen vilket genomförs av Institutet för hälsa och välfärd 2025–2027. Här bör det beaktas att den slutgiltiga bilden av hur likabehandlingen tillgodoses enligt den nya lagen fås först efter att övergångstiden har gått ut eftersom tjänsterna enligt den nya lagen börjar beviljas så småningom under övergångstiden.

Kirsi-Maria Malmund-Laakso, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre

RP 127/2024 rd – RSv 120/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga ger akt på hur lagändringen gällande personaldimensioneringen inom heldygnsomsorgen genomförs med avseende på tillgodoseendet av äldre personers rättigheter och att statsrådet genom nationell styrning ser till att personaldimensioneringen genomförs i enlighet med klienternas individuella servicebehov och med hjälp av bedömningssystemet RAI. Dessutom förutsätter riksdagen att statsrådet vid behov vidtar korrigerande åtgärder för att säkerställa en tillräcklig personaldimensionering inom heldygnsomsorgen.

Allt sedan äldreomsorgslagen stiftades har man inom äldreomsorgen byggt upp ett system för uppföljning av servicen, som ger en vältäckande bild av läget i fråga om tjänster för äldre och även möjliggör uppföljningen av genomförandet av nya bestämmelser. Uppföljningen genomförs som en del av Institutet för hälsa och välfärds undersökning Uppföljning av äldreomsorgen med vilken man har följt upp genomförandet av äldreomsorgslagen sedan den trädde i kraft 2013. Undersökningen täcker verksamhetsenheterna inom både heldygnsomsorgen och hemvården. Den följer utvecklingen av personaldimensioneringen samt verksamhetspraxis och ledning vid verksamhetsenheterna. Uppgifterna om personaldimensioneringen samlas numera in två gånger om året.

Senast följde man upp hur äldreomsorgslagens minimipersonaldimensionering efterlevdes i oktober 2025, men resultaten är ännu inte tillgängliga. I en uppföljning från april 2025 nådde 96 procent av enheterna med heldygnsomsorg för äldre upp till den lagstadgade personaldimensioneringen. I och med sänkningen av minimipersonaldimensioneringen sjönk andelen enheter med personaldimensioneringen 0,65 med 57 procentenheter jämfört med 2024 (2024: 94 procent mot 2025: 37 procent). Den vanligaste personaldimensioneringen i april 2025 låg mellan 0,60 och 0,64.

Allt sedan den 1 april 2023 har det varit obligatoriskt för alla verksamhetsenheter att använda sig av bedömningsverktyget RAI vid bedömning av en klients servicebehov. Med RAI-systemet bedöms klienternas funktionsförmåga och servicebehov på ett enhetligt och mångsidigt sätt. Utifrån data från RAI-bedömningarna producerar Institutet för hälsa och välfärd jämförelsedata som hjälper att utveckla servicen så att den tillgodoser klienternas behov och ger resultat. Dessutom främjar jämförelsedata klienternas jämlikhet. Också tillsynsmyndigheterna utnyttjar de data som RAI-indikatorerna ger i sitt arbete. När RAI-bedömningen väl har etablerats i verksamhetsenheterna kan man med grund i bedömningsdata ange riktgivande nationella grunder för tillgången till olika tjänster och en personaldimensionering enligt klienternas behov. Institutet för hälsa och välfärd har

tagit fram en lägesbild över användningen av RAI-indikatorerna som grund för beviljande av service i välfärdsområdena och 2026 bereds en rapport om användningen av RAI-data som grund för beviljandet av tjänster, vilken kan utnyttjas i det regionala beslutsfattandet och som stöd för den nationella styrningen. Dessutom har Institutet för hälsa och välfärd tagit fram en expertbedömning och rekommendationer om utnyttjandet av RAI-data vid bedömningen av personaldimensioneringen i serviceboende med heldygnsomsorg.

Satu Karppanen, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Uppdelning av årssjälvrisker för läkemedelsersättningar

RP 129/2024 rd – RSv 142/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet så snabbt som möjligt genomför en uppdelning av årssjälvrisker för läkemedelsersättningar på ett kostnadsneutralt sätt.

1. Social- och hälsovårdsministeriet gick tillsammans med Folkpensionsanstalten igenom olika sätt för att genomföra skrivningen i regeringsprogrammet. Enligt utredningen var den uppdelning av årssjälvrisker som baserar sig på ett försök med FPA-läkemedelskredit den lösning som kan genomföras snabbast för att underlätta situationen för personer som använder mycket läkemedel. Försöket med läkemedelskredit som genomförs av Folkpensionsanstalten inleddes den 27 oktober 2025. Regeringen har beviljat Folkpensionsanstalten finansiering för försöket. I försöket delas årssjälvrisker för läkemedelsersättningarna, det så kallade takbeloppet, upp i mindre delar med den så kallade FPA-läkemedelskrediten. Folkpensionsanstalten svarar för försökets innehåll och dess genomförande. Försöket genomförs enligt Folkpensionsanstaltens förslag med stöd av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner och i det ingår en forskningsdel. I den andra tilläggsbudgeten 2025 reserverades cirka 4,9 miljoner euro för försöket med läkemedelskredit. Försöket pågår i tre år för att ge tillräckligt med information till grund för en permanent lösning. Folkpensionsanstaltens försök med en läkemedelskredit är en del av projektet Läkemedel och apoteksekonomi som syftar till att förbättra läkemedelsbehandlingarnas genomslag, säkerhet och kvalitet samt ekonomi, jämlikhet och tillgänglighet. Efter att försöket har avslutats blir det utifrån resultaten aktuellt att bedöma de ändringsbehov som gäller uppdelningen av takbeloppet varför uppföljningen av den här propositionen (RP 129/2024 rd) avslutas som onödig. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet målmedvetet arbetar för att minska störningarna i tillgången på läkemedel och utreder hur man i Finland i alla lägen kan trygga tillgången på såväl nya läkemedel som läkemedel som funnits länge på marknaden.

2. Skrivningarna om läkemedel och apotek i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering genomförs inom projektet Läkemedel och apoteksekonomi 2024–2026. Projektet är en fortsättning på den långsiktiga utvecklingen av läkemedelsärenden. Utvecklingen av läkemedelsärendena syftar till att förbättra läkemedelsbehandlingarnas genomslag, säkerhet och kvalitet samt ekonomi, jämlikhet och tillgänglighet. I projektet fäster man även uppmärksamhet vid problemen med tillgång och söker målmedvetet olika sätt för att minska dem och trygga tillgången till olika läkemedelspreparat. Uppföljningen av den här propositionen (RP 129/2024 rd) ska därför avslutas som onödig. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

3. Riksdagen förutsätter att man i totalreformen av apoteksekonomi utvärderar vilka konsekvenser de ändringar som redan gjorts har för apotekens verksamhetsbetingelser och tryggar åtminstone läkemedelssäkerheten, apotekens verksamhetsbetingelser och den regionala tillgången till apotekstjänster.

3. Under det senaste åren har det lämnats ett flera regeringspropositioner om apoteksekonomi. Vilka konsekvenser de lagändringar som ingår i dem har för apoteken kan i regel inte särskiljas. Den apoteksreglering som gällde 2025 påverkades av ändringarna i propositionerna RP 245/2022 rd och RP 129/2024 rd. Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet samlar in uppgifter om apotekens verksamhet och ekonomi 2025 under våren 2026. För närvarande är de uppgifter som finns tillgängliga huvudsakligen från 2024. Apotekens verksamhetsbetingelser och läkemedelssäkerheten påverkas av antalet personer som arbetar på apoteken samt av apotekens öppettider, utbud och lagerhållning. Enligt uppgifter från Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet arbetade det i slutet av 2024 cirka 7 200 personer inom den farmaceutiska och tekniska personalen på apoteken, vilket är 2,3 procent mer än 2023. Dessutom fanns det cirka 640 apotekare vid de privata apoteken. Den deltidsanställda personalen har ökat under 2022–2024. Apotekens öppettider har varit mer eller mindre oförändrade under de senaste fem åren. Endast enstaka brister har upptäckts vad gäller tillräcklig lagerhållning av läkemedel och i fråga om urvalet av läkemedel har det förekommit svårigheter vid vissa apotek. Den regionala tillgängligheten till apotekstjänster 2025 bedömdes i samband med riksdagens uttalande om propositionen RP 245/2022 rd.

Regeringen lämnade 2025 i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regeringens proposition RP 111/2025 rd till riksdagen. Utifrån tillgängliga uppgifter bedömdes i konsekvensbedömningen i propositionen konsekvenserna av delvis utförda

och föreslagna ändringar för lönsamheten, verksamhetsbetingelserna och tjänsternas regionala tillgänglighet. Riksdagen förutsatte även i sitt uttalande om propositionen att konsekvenserna av reformen ska följas. Uppföljningen av den här propositionen (RP 129/2024 rd) ska därför avslutas som onödig. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Kirsi Päiväsalo, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Uppföljning av hur terapigarantin för barn och unga genomförs

RP 131/2024 rd – RSv 163/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar hur terapigarantin för barn och unga genomförs och utvecklar den nationella styrstrukturen, förebyggandet av psykisk ohälsa och tjänsterna för tidigt stöd inom mentalvården samt vid behov vidtar korrigerande åtgärder. Riksdagen förutsätter att statsrådet senast den 1 maj 2027 lämnar social- och hälsovårdsutskottet en utredning om hur terapigarantin har genomförts.

Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur terapigarantin för barn och unga genomförs och vid behov utvecklar styrningen i fråga om tjänsterna. Berättelseåret 2025 inledde statsrådet bevakningen av hur terapigarantin genomförs i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd och välfärdsområdena. För bevakningen utvecklades praxis för datainsamling och registrering som gör det möjligt att bedöma hur tidsfristerna för tillgången till vård och stöd tillgodoses och hurdan tillgången till psykosociala behandlingar samt stöd är.

Terapigarantin är kopplad till det regionala samordningsansvar som ålagts universitets-sjukhusen. Samordningen stöder ett enhetligt genomförande av psykosociala metoder och förtydligar samarbetet mellan basnivån och specialiseringsnivån. Enligt en utredning av social- och hälsovårdsministeriet till justitiekanslern ([STM selvitys oikeuskanslerille 31.3.2025](#)) är de samlade mentalvårdstjänsterna för barn och unga starkt äventyrade i alla välfärdsområden till följd av otillräckliga tjänster på basnivå och brister i samordningen av tjänsterna. Därför lämnade statsrådet vid styrningsförhandlingarna 2025 en enhetlig åtgärdsrekommendation om att stärka mentalvårds- och beroendetjänsterna på basnivå eftersom en väsentlig förutsättning för att terapigarantin ska kunna fullgöras är att basnivån fungerar.

Statsrådet fortsätter att bevaka hur terapigarantin utfaller och lämnar en utredning till riksdagen i enlighet med uttalandet senast den 1 maj 2027.

Tiina Louhi, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Lagstiftning om att vara tillfälligt verksam som socialarbetare

RP 132/2024 rd – RSv 117/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer och utvärderar genomförandet av lagstiftningen om att tillfälligt vara verksam i en socialarbeters uppgifter och beaktar de erhållna erfarenheterna vid beredningen av totalreformen av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering bereds det vid social- och hälsovårdsministeriet en totalreform av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Den ska genomföras på ett sådant sätt att rätten att utöva yrke kopplas till endast sådana förutsättningar som är nödvändiga och proportionerliga med tanke på klient- och patientsäkerheten. I samband med totalreformen av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården bedöms genomförandet av lagstiftningen om att vara tillfälligt verksam i en socialarbeters uppgifter och dess konsekvenser beaktas i beredningen av reformen av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården.

Henna Vidén, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Serviceproduktionsätt som stöder vårdrelationernas kontinuitet och baseras på husläkarmodellen

RP 134/2024 rd – RSv 162/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att stärka kontinuiteten i vårdrelationen inom primärvårdens öppna sjukvård genom att införa eller utvidga användningen av en modell med husläkare och egenvårdare eller en modell med familjeläkare.

Regeringen Orpo inledde ett program med husläkare i början av 2025. Programmet med husläkare stöder införandet av modeller för kontinuitet i vården i alla välfärdsområden. Sådana är till exempel modellerna med husläkare, egen sjukskötare och ett eget vårdteam.

Det har tillsatts en ledningsgrupp för programmet vars mandattid är 3 februari 2025–30 april 2027.

För utvecklingen av modellerna för kontinuitet i vården beviljades ett anslag på 40 miljoner euro i den kompletterande budgetpropositionen för 2026. Finansieringen anvisas som statsunderstöd som beviljas av social- och hälsovårdsministeriet till välfärdsområdena för

utvecklingsprojekt kring modellerna för kontinuitet i vården, det vill säga modellerna med husläkare och egna vårdteam samt yrkesutövarmodellen. Minst hälften av finansieringen ska användas för nya utvecklingsprojekt som grundar sig på yrkesutövarmodellen.

Sari Raassina, medicinalråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av hälso- och sjukvårdslagen

RP 149/2024 rd – RSv 187/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar vilka konsekvenser ändringarna i sjukhusnätet och jourverksamheten har för användningen av jourtjänster, transporter och kostnaderna inom den prehospitla akutsjukvården samt utvecklingen av områdenas akutmottagningsverksamhet på välfärdsområdesnivå och samarbetsområdesnivå. Riksdagen förutsätter också att statsrådet tar fram ett öppet och heltäckande faktaunderlag.

1. En reform av sjukhusnätet och jourverksamheten trädde i kraft den 1 oktober 2025 och i fråga om ändringarna gällande två sjukhus fortgick övergångstiden till utgången av 2025. Sålunda finns det ännu inte tillräckligt med uppföljningsdata om konsekvenserna.

Förutom områdenas egen uppföljning följer man hur den brådskande vården genomförs med hjälp av statistik från såväl Institutet för hälsa och välfärd som Nödcentralverket (prehospital akutsjukvård). Faktaunderlaget och effekten utvecklas som ett led i genomförandet av regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Jour-tjänsterna som en del av vårdkedjan har behandlats vid styrningsförhandlingarna med välfärdsområdena i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård samt i nätverk på olika nivåer mellan ministerierna och välfärdsområdena.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur de språkliga rättigheterna tillgodoses särskilt inom jour- och förlossningstjänsterna i välfärdsområdenas, Helsingfors stads och HUS-sammanslutningens verksamhet och vid behov vidtar åtgärder för att trygga de svenskspråkiga tjänsterna med beaktande av tjänsternas tillgänglighet.

2. Genomförandet av samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena (39 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård) och Västra Nylands uppgift (33 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård) att stödja utvecklingen av svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänster i hela landet följs upp som en del av förhandlingarna med välfärds- och

samarbetsområdena i enlighet med lagen om ordnande av social- och hälsovård. Läget gällande tillhandahållandet av tvåspråkiga tjänster och utvecklingen av dem behandlades som ett eget ärende vid välfärdsområdesförhandlingarna hösten 2025.

I enlighet med regeringsprogrammet har det anvisats separat statsunderstöd till Östra och Västra Nylands välfärdsområden och HUS-sammanslutningen för ett projekt som stöder behovet i Borgå och Raseborgs sjukhus, som ligger i Östra respektive Västra Nylands välfärdsområde, att utveckla nätverksbaserade kompetenscenter för att stödja, utveckla och trygga tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna inom social- och hälsovården. Statsunderstödet har beviljats för åren 2024–2025 och i enlighet med regeringsprogrammet inleds utlysningen för 2026 i början av det året.

I protokollet från halvtidsöversynen våren 2025 antecknades en noggrannare bedömning av tillgången till tvåspråkiga tjänster som en del av styrningen av välfärdsområdena. Vid halvtidsöversynen beslutades det att social- och hälsovårdsministeriet senast sommaren 2026 färdigställer en utredning om tillgången till svenskspråkiga tjänster i välfärdsområdena. Utredningen görs av styrningsavdelningen vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med de tvåspråkiga välfärdsområdena och Institutet för hälsa och välfärd. Avsikten är att använda sig av data från Institutet för hälsa och välfärd, årsberättelserna från välfärdsområdenas språknämnder och eventuellt en enkät till välfärdsområdena. I utredningen kommer man att granska åtminstone de tvåspråkiga välfärdsområdenas operativa struktur och samarbete kring tvåspråkiga tjänster och genomförandet av svenskspråkiga tjänster inom social- och hälsovården i välfärdsområdena och på nationell nivå.

Riksdagen beslutade att inom budgeten för 2026 bevilja 20 000 euro för en extern utredning om utvecklingen av serviceutbudet vid Lojo sjukhus (bland annat återupptagandet av förlossningsverksamheten) och 25 000 euro för att utvidga det tidsbegränsade utvecklingsprojektet som gäller tjänster på svenska i Västra Nylands välfärdsområde bland annat så att det görs en bedömning av hur de språkliga rättigheterna tillgodoses inom serviceutbudet vid Raseborgs sjukhus. Social- och hälsovårdsministeriet anvisar finansieringen för det angivna syftet under 2026.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet styr välfärdsområdena, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen att säkerställa att områdets social- och hälsovårdstjänster på kvällar, nätter och veckoslut, bland annat brådskande mottagningar, hemservice, prehospital akutsjukvård och distanstjänster, tillsammans med enheterna med jour dygnet runt och sjukhus som har jour bildar en funktionell helhet i syfte att tillgodose befolkningens servicebehov och öka känslan av grundläggande trygghet. Riksdagen förutsätter att statsrådet styr välfärdsområdena att ordna rådgivning för befolkningen via flera kanaler så att social- och hälsovårdstjänster kan anlitas i rätt tid.

3. Verkställigheten av lagändringarna om jourtjänsterna behandlades under hösten 2025 både vid välfärdsområdesförhandlingarna och de områdesvisa separata förfarandena (tilläggsfinansiering, utvärderingsförfarande). Med hjälp av statistik från såväl Institutet för hälsa och välfärd som Nödcentralverket (prehospital akutsjukvård) följs hur den brådskande vården genomförs. Faktaunderlaget och genomslaget utvecklas som ett led i genomförandet av regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. I slutet av 2025 inleddes beredningen av den nationella strategin för den prehospitala akutvården och i samband med det ses servicekedjan för jourtjänsterna och samarbetet mellan myndigheterna över och bästa praxis från områdena sammanställs.

Merituuli Mähkä, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av lagen om tillsynen över social- och hälsovården och 22 a § i socialvårdslagen

RP 187/2024 rd – RSv 146/2024 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet fortsätter åtgärderna för att göra registreringsförfarandet för tjänsteproducenter inom social- och hälsovården smidigare och för att säkerställa skäligen behandlingstider och tillräckliga resurser för tillsynsmyndigheterna samt att statsrådet följer upp och utvärderar hur bestämmelserna i tillsynslagen fungerar med tanke på tjänsteproducenterna och dem som använder tjänsterna. Dessutom förutsätter riksdagen att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att utveckla lagstiftningen.

Social- och hälsovårdsministeriet har inlett ett projekt för att bedöma hur tillsynslagen fungerar och vilka konsekvenser den har. Dessutom bedöms behovet av ändringar i tillsynslagen och av bestämmelser på lägre nivå. Syftet är att föreslå de första lagändringarna under den här regeringsperioden.

Maija Iles, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Äldreombudsmannens berättelse till riksdagen 2024

B 3/2024 rd – RSk 5/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer att tillgången till äldreomsorg är jämlik och vid behov vidtar åtgärder för att främja jämlik tillgång till service.

1. Allt sedan äldreomsorgslagen stiftades har man inom äldreomsorgen byggt upp ett system för uppföljning av servicen, som ger en vältäckande bild av läget i fråga om tjänster för äldre och även möjliggör uppföljningen av genomförandet av nya bestämmelser. Uppföljningen genomförs som en del av Institutet för hälsa och välfärds undersökning Uppföljning av äldreomsorgen med vilken man har följt upp genomförandet av äldreomsorgslagen sedan den trädde i kraft 2013. Undersökningen täcker verksamhetsenheterna inom både heldygnssomsorgen och hemvården. Den följer utvecklingen av personaldimensioneringen samt verksamhetspraxis och ledning vid verksamhetsenheterna. Uppgifter om personalens tillräcklighet samlas för närvarande in två gånger om året.

Enligt äldreomsorgslagen ska Institutet för hälsa och välfärd som en del av uppföljningen genomföra en riksomfattande klientenkät vartannat år, som ger information om klienternas och deras anhörigas klientupplevelse och nöjdhet med tjänsterna. Enkäten för att följa upp verksamhetspraxis och ledning genomförs vartannat år, turvis med klientenkäten. Institutet för hälsa och välfärd kan publicera uppföljningsrapporter baserade på de uppgifter som det samlar in per serviceanordnare och per verksamhetsenhet. Offentliga uppgifter om verksamhetsenheterna ger dem som anlitar tjänsterna, deras anhöriga och andra som är intresserade av hur tjänsterna tillhandahålls en möjlighet att följa tillgången till tjänster och deras kvalitet.

För att tjänsterna också fortsatt ska stå på en socialt och ekonomiskt hållbar grund styrs välfärdsområdena med nationella styrmekanismer som ingår i lagen om ordnande av social- och hälsovård till att tillgodose äldre personers servicebehov vid rätt tidpunkt och med tillräckliga tjänster.

Satu Karppanen, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder och förtydligar kommunernas och välfärdsområdenas ansvar för dagverksamheten och stärker dagverksamhetens ställning och tillgången till den, vid behov genom ändringar i lagstiftningen.

2. I enlighet med regeringsprogrammet uppmanas välfärdsområdena genom interaktionsstyrning att i fråga om äldre personer trygga tillgången till behövliga tjänster för äldre, bland annat genom att öka och förnya dagverksamheten och dagcenterverksamheten i grupp för äldre. Institutet för hälsa och välfärd kartlade våren 2024 nuläget för rehabiliterande dagverksamhet för äldre i välfärdsområdena. Utredningen gjordes inom ett projekt kallat En mekanism för välfärdsekonomisk konsekvensbedömning inom Finlands program för hållbar tillväxt. De flesta av välfärdsområdena ordnar rehabiliterande dagverksamhet, men vissa områden erbjuder endast ett fåtal tjänster och klienterna som får dem är få. Enligt utredningen finns det en efterfrågan på tjänsten och det finns tidigare forskningsbelägg på dess effekter.

Med ett tilläggsanslag för främjande av hälsa som ingår i regeringsprogrammet utvecklas olika aktiviteter i grupp som stöder äldres välfärd och hälsa. Avsikten är att införa redan utvecklade och beprövade modeller för verksamhet i grupp samt vidareutveckla och förankra olika gruppaktiviteter för hemmaboende äldre med nedsatt funktionsförmåga. Målet är att mångsidigt upprätthålla funktionsförmågan, stärka de sociala relationerna, främja delaktigheten, minska ensamheten och otryggheten samt stödja välfärd och hälsa. Utifrån det utredningsarbete som nämndes i det föregående stycket fortsätter arbetet tillsammans med välfärdsområdena för att främja verksamhet i grupp. Detta görs inom ramen för det arbete som utförs med hjälp av anslaget för främjandet av hälsa.

I kvalitetsrekommendationen för äldre 2024–2027 rekommenderas att dagverksamhetsformer som är utformade för äldre ska utvecklas i stor skala bland annat till stöd för närståendevårdarens ork. I samband med den pågående reformen av socialvårdslagen bedöms möjligheterna att stärka dagverksamhet i gruppform.

Satu Karppanen, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder regleringsbehoven i fråga om att utträta ärenden åt någon annan och att sköta ärenden med stöd, med beaktande av de äldres informations säkerhet och dataskydd.

3. Att utträta ärenden åt någon annan är en handling där en person sköter ärenden för en annan persons eller ett företags räkning.

Till exempel minderårigas vårdnadshavare utträttar ärenden åt någon annan när de sköter sitt barns ärenden, likaså utträttar myndiga barn eller andra nära anhöriga som är befullmäktigade att sköta till exempel en åldrande förälders ärenden eller en utsedd intressebevakare ärenden åt andra.

Inom social- och hälsovården utvecklas utträttandet av ärenden åt andra i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt Folkpensionsanstalten.

Utnyttjandet av digitala tjänster har utvecklats även för personer som inte har elektroniska identifieringsverktyg. Modellen med assisterat befullmäktigande i välfärdsområdena är avsedd i synnerhet för personer som inte har verktyg för stark elektronisk autentisering, såsom nätbankskoder. Personer får assistens att ge en betrodd person Suomi.fi-fullmakt. Välfärdsområdena tillhandahåller som myndighetssamarbete Assisterat befullmäktigande för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas räkning. Fullmaktsgivaren kan ge fullmakt till en betrodd person eller organisation att sköta ärenden tillsammans med eller åt sig i digitala ärendehanteringstjänster som MittKanta, MittFPA, välfärdsområdenas egna e-tjänster och apotek.

Om det inte finns någon närstående eller betrodd person som kan hjälpa vid skötseln av olika ärenden blir det till exempel svårt för anställda inom social- och hälsovården att hjälpa eller stödja sina klienter i dessa situationer. Bland annat avbryts ärenden som sköts per telefon när det inte går att verifiera en persons rätt att sköta ärenden åt en viss person eller personuppgifterna inte kan verifieras. Därför utreds det som bäst i samarbete om vissa anställda hos välfärdsområdet med fullmakt av klienten kan sköta ärenden tillsammans med klienten i klientens digitala ärendehanteringstjänster som MittKanta eller MittFPA. Den anställda registrerar sig inte med sina yrkesrättigheter i yrkespersonernas system utan hjälper klienten att tekniskt logga in i dennes digitala ärendehanteringstjänst där klienten kan sköta sitt ärende med hjälp av den anställda.

Satu Karppanen, socialråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av 22 § i hälso- och sjukvårdslagen

RP 171/2024 rd – RSv 16/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer vilka konsekvenser lagändringen i fråga om körkortstillstånd och körkortstillstånd har särskilt för jämlik tillgång till utlåtanden och intyg, körsäkerhet och prisutveckling för utlåtanden och intyg samt att statsrådet vidtar behövliga korrigerande åtgärder om eventuella missförhållanden uppdragas.

Statsrådet följer konsekvenserna av lagändringen särskilt för jämlik tillgång till utlåtanden och intyg, körsäkerhet och prisutveckling för utlåtanden och intyg. Konsekvenserna av lagändringen följs särskilt utifrån respons från intressentgrupperna. Social- och hälsovårdsministeriet och kommunikationsministeriet utreder i samarbete andra sätt att följa konsekvenserna av lagändringen. Vid behov bedöms behovet av eventuella lagändringar.

Ida Hakanen, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Saara Louko, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Monika Mutanen, specialsakkunnig, kommunikationsministeriet

Ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård

RP 210/2024 rd – RSv 66/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet säkerställer tillräckliga resurser för beredskap och förberedelser inom social- och hälsovården.

1. Statsrådet beviljade i den tredje tilläggsbudgeten för 2025 104,3 miljoner euro för samarbetet mellan välfärdsområdena och försvarsmakten. Finansieringen anknyter till de nya lagstadgade uppgifter som sattes i kraft med lag 1032/2025 genom vilka välfärdsområdet förbereder sig på att i undantagsförhållanden enligt 3 § 1 och 2 punkten i beredskapslagen agera tillsammans med Försvarsmakten och Nordatlantiska fördragsorganisationen.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer genomförandet av lagändringarna och bedömer behovet av att vidareutveckla regleringen så att den motsvarar de föränderliga behoven i ledningen av hanteringen av störningssituationer och undantagsförhållanden inom social- och hälsovården, med beaktande av lärdomarna från tidigare störningssituationer och undantagsförhållanden samt regionala och nationella erfarenheter av genomförandet av lagändringarna. Dessutom bör den fortsatta beredningen beakta de olika alternativen för att ordna regionala samarbetsstrukturer.

2. Den nationella beredningsgrupp som avses i 50 b § i lagen om ordnande av social- och hälsovård har utnämnts och inlett sin verksamhet. Den övergångstid som föreskrivits för uppdateringen av de samarbetsavtal enligt 50 a § i lagen om ordnande av social- och hälsovård går ut den 30 april 2026 då de uppdaterade avtalen ska vara i kraft. De delar som gäller beredskap i samarbetsavtalen bereds i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet varför statsrådet har en omedelbar möjlighet att bevaka genomförandet av lagstiftningen. Behoven av att utveckla lagstiftningen vidare bedöms senare när praktiska erfarenheter har fåtts om hur de bestämmelser som nu trätt i kraft fungerar.

Erkki Papunen, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Salla Paavilainen, jurist, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av tobakslagen

RP 221/2024 rd – RSv 48/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur den nu föreslagna regleringen fungerar särskilt med tanke på minskad grå import, främjande av folkhälsan, minskning av skillnaderna i välfärd och hälsa samt förebyggande av användning bland unga och vid behov snabbt vidtar åtgärder för att ändra regleringen.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer regleringen i de övriga nordiska länderna och grannländerna i fråga om produkternas nikotinhalt, åldersgränser samt begränsningar av aromämnen eller tillsatsämnen och vid behov snabbt vidtar åtgärder för att förenhetliga regleringen.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer användningen av nikotinpreparat och konsekvenserna av användningen särskilt bland personer under 20 år och vid behov vidtar åtgärder för att höja åldersgränserna för tobaks- och nikotinprodukter. Dessutom förutsätter riksdagen att statsrådet främjar drogfrihet också i fråga om tobaks- och nikotinprodukter när det gäller idrottsföreningar och fritidsverksamhet för barn och unga.

1.–3. Statsrådet följer systematiskt hur regleringen fungerar (sett till utvecklingen av grå import, främjandet av folkhälsan, minskningen av skillnaderna i välfärd och hälsa samt förebyggandet av användning bland unga) samt användningen av nikotinpreparat och konsekvenserna av användningen för personer under 20 år bland annat med användning av uppföljningsuppgifter från Institutet för hälsa och välfärd och Tullen. Ändringarna i tobakslagen trädde i kraft den 1 augusti 2025. Eftersom regleringen har varit i kraft knappt ett halvt år kan ännu inga långtgående slutsatser dras om hur den fungerar.

Efter att regeringens proposition (RP 221/2024 rd) lämnades har det inte i de övriga nordiska länderna föreskrivits om lägre gränser för nikotinhalten och skärpta arom- och tillsatsämnesbegränsningar eller gjorts ändringar i regleringen om åldersgränserna. Ärendet bevakas dock intensivt.

Statsrådet har främjat drogfrihet i idrottsföreningar och fritidsaktiviteter för barn och unga så att nikotinfrihet har lagts till i hållbarhetskriterierna för allmänna understöd till organisationer som främjar idrott som ett separat omnämnande i helheten av en hälsosam och trygg verksamhetsmiljö.

Europeiska kommissionen har meddelat att den under 2026 kommer att lägga fram ett förslag till revidering av EU:s tobakslagstiftningsram vilket kan förutsätta att den nationella regleringen uppdateras.

Reetta Honkanen, specialsakkunnig, social-och hälsovårdsministeriet

Ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård

RP 86/2025 rd – RSv 110/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet fortsätter att utveckla social- och hälsovårds- lagstiftningen i fråga om beredskap och förberedelser, också med hänsyn till att social- och hälsovårdsfunktionerna ska vara förenliga med medlemsåtagandena i Nato, och att statsrådet utan dröjsmål fortsätter att lämna riksdagen de propositioner som behövs för att säkerställa beredskapen och förberedelserna.

1. Lagstiftningen om beredskap har utvecklats kraftigt under regeringsperioden och beredskapen beaktas även framöver i allt lagstiftningsarbete i statsrådet.
  2. Riksdagen förutsätter att statsrådet i all beredning av social- och hälsovårdslagstiftning och i styrningen av välfärdsområdena beaktar att lagstiftningen och styrningen ska stödja beredskap och förberedelser.

2. Statsrådet beaktar i all beredning av lagstiftning och styrningen av välfärdsområdena beredskap och förberedelser. I slutet av regeringsperioden beaktas till exempel beredskapen och förberedelserna starkt i beredningen av läkemedelslagen, lagstiftningen om yrkesutbildade personer och socialvårdslagen.
  3. Riksdagen förutsätter att statsrådet säkerställer samarbetet och samordningen mellan social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet i fråga om pågående, förestående och framtida byggprojekt inom social- och hälsovården så att behoven av beredskap och förberedelser beaktas i byggprojekten.

3. Tjänstemannakåren vid social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet samarbetar tätt kring bedömningen av kommande byggprojekt. Tjänstemannakåren har inom sig kommit överens om de förfaranden med vilka de tjänstemän vid social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet som arbetar med byggprojekt och investeringsplanering involverar behövliga experter inom beredskap och förberedelser i bedömningen.

Salla Paavilainen, jurist, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av lagen om underhållsstöd, lagen om underhåll för barn och 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

RP 115/2025 rd – RSv 128/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet ger akt på hur den föreslagna regleringen påverkar utgifterna för underhållsstöd och välfärdsområdenas arbetsmängd samt fortsätter att utveckla lagstiftningen om underhåll för barn, det familjerättsliga service- och beslutssystemet samt barnens och familjernas sociala trygghet.

Social- och hälsovårdsministeriet bedömer de sammantagna konsekvenserna av de lagändringar som gäller den sociala tryggheten och social- och hälsovårdstjänsterna. Avsikten är att såväl förutse som följa konsekvenserna av de ändringar som gjorts i lagstiftningen samt informera riksdagen och riksdagsutskotten om konsekvenserna av de ändringar som gjorts i förmånslagarna och om efterlevnaden av de uttalanden som getts om regeringspropositionerna. I ministeriets promemorior med förhandsbedömningar granskas konsekvenserna av de ändringar i utkomststödet som gjorts under regeringsperioden för utkomststödtagarna, inkomstfördelningen samt tillgodoseendet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Promemoriorna har publicerats i Projektfönstret ([STM062:00/2025](#)).

Uppföljningen på kort sikt och årligen, den vill säga den utvärdering som förutsätts i uttalandena, grundar sig i huvudsak på Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas registeruppgifter och Institutets för hälsa och välfärds, Pensionsskyddscentralens och Statistikcentralens rapporter och undersökningar som till exempel Institutets för hälsa och välfärds halvtidsutvärdering [Perusturvan riittävyys 2023–2024](#) och Folkpensionsanstaltens informationspaket om ändringar i den sociala tryggheten [Sosiaaliturvamuutosten seuranta](#).

Den parlamentariska kommittén för social trygghet har till uppgift att lämna förslag till förnyelse av förmånerna inom den sociala tryggheten och tjänsterna i anknytning till dem samt förbättring av förmåns- och servicesystemets sammantagna effekt (tilläggsuppgifter: [Kommittén för social trygghet](#)). Vid behandlingen av den sociala tryggheten för barn och familjer gick kommittén också igenom behoven av att utveckla lagstiftningen om underhåll för barn och det familjerättsliga service- och beslutssystemet. Likaså analyseras välfärdsområdenas familjerättsliga tjänsterna som en del av servicereformen inom socialvården (tilläggsinformation: [projektsidan](#) med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av socialvårdslagen och till lagar som har samband med den).

Annika Juurikko, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av 5 § i lagen om stöd för närståendevård och 12 § i familjevårdslagen

RP 110/2025 rd – RSv 141/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer hur den ökning av statsunderstödet som anvisas till stödet för närståendevård riktas i välfärdsområdena, så att det kan bedömas om tilläggsfinansieringen de facto går till arvoden inom ramen för stödet för närståendevård.

1. År 2025 bereddes en lagreform om en ökning av minimibeloppet för vårdarvodet inom stödet för närståendevård som trädde i kraft den 1 januari 2026. Reformen förpliktar välfärdsområdena att betala närståendevårdarna ett vårdarvode på minst 530 euro i månaden inom stödet för närståendevård. Institutet för hälsa och välfärds statistik gör det möjligt att följa antalet närståendevårdare. Eventuella ändringar i de mer ingående grunder för att bevilja stöd för närståendevård som välfärdsområdena har fastställt följdes också 2025 och uppföljningen fortgår till slutet av 2026 som en del av den nationella styrningen av närståendevården.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder hur jämlik tillgång till närståendevård tillgodoses i hela landet och hur resurserna för närståendevård motsvarar de regionala behoven.

2. Den nationella styrningen av närståendevården omfattar en bevakning av ändringar i grunderna för beviljande av stöd för närståendevård. År 2025 inleddes beredningen av en guide om närståendevård för välfärdsområdena och den publiceras 2026. Guiden är ett stöd för välfärdsområdena vid utvecklingen av närståendevården i riktning mot nationellt mer enhetliga beviljandegrunder. Institutet för hälsa och välfärd bedömer årligen ordnandet av social- och hälsovård på riksnivå, samarbetsområdesnivå och välfärdsområdesnivå och närståendevården följs som en del av ordnandet av servicen inom socialvården.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder hur lagstiftningen om närståendevård och det till lagstiftningen kopplade systemet av tjänster och förmåner bör utvecklas så att de bättre stöder både äldre närståendevårdare och närståendevårdare som är i arbetsför ålder när det gäller deras arbetsenergi och välbefinnande samt förstärker incitamenten inom närståendevården.

3. År 2025 beredde social- och hälsovårdsministeriet en utredning om ett förenhetligande av beviljandet av stöd för närståendevård och den publiceras i början av 2026. Stöd för närståendevårdarnas arbetsenergi ingår i den nationella styrningen av närståendevården liksom även i guiden om närståendevård som publiceras 2026.

Sanna Ahonen, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Uppföljning av reformen av apoteksekonomin och läkemedelsbesparingar

RP 111/2025 rd – RSv 174/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer vilka konsekvenser reformen av apoteksekonomin har för apotekens ekonomiska lönsamhet, tillgången på läkemedel också i glesbygden, försörjningsberedskapen samt utvecklingen och genomförandet av läkemedelssäkerheten, inklusive de långvariga konsekvenserna för apoteksekonomin och läkemedelssäkerheten av ändringarna i fråga om egenvårdsläkemedel. Riksdagen förutsätter dessutom att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att trygga det riksomfattande apoteksnätverket och genomför de ändringar som eventuellt behövs i regleringen i samband med den proposition om en reform av apoteksekonomin som lämnas våren 2026.
1. De lag- och förordningsändringar som ingår i regeringens proposition (RP 111/2025 rd) trädde huvudsakligen i kraft vid ingången av 2026. Vissa ändringar träder i kraft först den 1 oktober 2026 respektive den 1 januari 2027. Av den här anledningen är det inte möjligt att bedöma konsekvenserna av ändringarna i propositionen för 2025 års del. Konsekvenserna av tidigare lagändringar som rör apoteksekonomin har bedömts ovan (RP 245/2022 rd och RP 129/2024 rd). Regeringen följer konsekvenserna av lagändringarna i propositionen RP 111/2025 rd och vidtar vid behov åtgärder.
  2. Riksdagen förutsätter att statsrådet bedömer utvidgningen av apotekens tjänsteutbud som en del av social- och hälsovårdssystemet och vidtar behövliga åtgärder för att möjliggöra detta.
2. I den regeringsproposition om apoteksverksamheten som lämnas 2026 bedöms behövliga lagändringar i anslutning till apotekens hälsotjänster.
  3. Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar vilka orsakerna är till att apotekare avstår från apotekstillstånd och hur smidigt förfarandet är och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder om konsekvenserna blir oskäligen.
3. Riksdagens uttalande anknyter till en lagändring avseende en ny 53 a § i läkemedelslagen som ingår i regeringens proposition (RP 111/2025 rd) med stöd av vilken en apotekare under vissa förutsättningar efter att ha avstått från apotekstillståndet kan stänga sitt apotek genom att underrätta Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet om detta. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 2026 och gäller

under 2026. Av den anledningen kan bestämmelsens konsekvenser inte följas under 2025. Regeringen följer konsekvenserna av den lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2026 och vidtar vid behov åtgärder.

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet när det gäller detaljhandeln med egenvårdsläkemedel utreder behovet av reglering för att förhindra vertikal integration och genomför eventuella ändringar i regleringen i samband med den proposition om en reform av apoteksekonomin som lämnas våren 2026.

4. Riksdagens uttalande anknyter till regleringen i läkemedelslagen i regeringens proposition (RP 111/2025 rd) av vilken aktör som kan ansöka om detaljhandelstillstånd för egenvårdsläkemedel. I den regeringsproposition om apoteksverksamheten som lämnas 2026 bedöms behoven av ändringar i de här bestämmelserna i läkemedelslagen i anknytning till den vertikala integrationen av detaljförsäljning av egenvårdsläkemedel.

Tuija Metsävainio, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Bevakning av de sammantagna konsekvenserna av ändringarna i det allmänna stödet och utkomststödet med mera

RP 112/2025 rd – RSv 172/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar de sammantagna konsekvenserna av det allmänna stödet (RP 112/2025 rd), reformen av arbetskraftsservicen (RP 108/2025 rd), reformen av utkomststödet (RP 116/2025 rd) och ändringarna i arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte (RP 109/2025 rd) för de arbetslösas försörjning, service och sysselsättning och lämnar social- och hälsovårdsutskottet en utredning om de sammantagna konsekvenserna före utgången av 2027.

Lagstiftningen om det allmänna stödet träder i kraft den 1 maj 2026. Införandet av en aktiveringsperiod för arbetssökande och dess konsekvenser för arbetskraftsservicen sker stegvis under 2026 och 2027. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att bevaka och utvärdera lagändringarna tillsammans med arbets- och näringsministeriet bland annat utifrån statistik- och registerdata från Folkpensionsanstalten, Institutet för hälsa och välfärd, Utvecklings- och förvaltningscentret och Statistikcentralen. En utredning om de sammantagna konsekvenserna ska lämnas till social- och hälsovårdsutskottet före utgången av 2027.

Eeva Vartio, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Konsekvenser av ändringarna i lagen om utkomststöd

RP 116/2025 rd – RSv 173/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer och bedömer vilka konsekvenser ändringarna i lagen om utkomststöd har för dem som ansöker om utkomststöd när det gäller deras möjligheter att klara sig på egen hand och deras försörjning, deltagande i service, sysselsättning och slutförande av studier. Dessutom bör statsrådet följa och bedöma ändringarnas konsekvenser för behovet av kompletterande och förebyggande utkomststöd samt för Folkpensionsanstaltens och välfärdsområdenas samarbete när det gäller prövning av sänkningen av utkomststödet grunddel och hänvisning till tjänster.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet i samarbete med Folkpensionsanstalten, välfärdsområdena och andra aktörer en gång per halvår följer och bedömer vilka konsekvenser ändringarna i lagen om utkomststöd har för barnfamiljernas försörjning och möjligheter att klara sig och vid behov vidtar korrigerande åtgärder.
3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer vilka konsekvenser ändringarna i lagen om utkomststöd har för den ekonomiska situationen för närståendevårdare med låga inkomster och utreder möjligheten att omvandla arvodet för stödet för närståendevård till prioriterad inkomst i socialskyddsformånerna som en del av det parlamentariska arbetet för att reformera den sociala tryggheten.

1.–3. Ändringarna i lagen om utkomststöd träder huvudsakligen i kraft den 1 februari 2026 och delvis senare. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att följa och bedöma lagändringarna bland annat utifrån Folkpensionsanstaltens, Institutet för hälsa och välfärds och Statistikcentralens statistik- och registerdata samt rapporter och undersökningar, som den lagstadgade bedömningen av den sociala trygghetens tillräcklighet. Vid uppföljningen kommer man att i tillämpliga delar även utnyttja kommittén för social trygghets bedömningar och utredningar. Uppgifter om genomförandet och om frågor om tillämpningen av lagen om utkomststöd kommer att fås även via den riksomfattande delegationen för utkomststöd.

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer vilka sammantagna konsekvenser ändringarna i lagen om utkomststöd, de skärpta påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa (RP 108/2025 rd), bestämmelserna om allmänt stöd (RP 112/2025 rd) och ändringarna som gäller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 109/2025 rd) har för försörjningen, sysselsättningen och servicen för dem som ansöker om utkomststöd och att statsrådet vid behov ändrar lagstiftningen.

4. Ändringarna av utkomststödet träder huvudsakligen i kraft den 1 februari 2026 och delvis senare. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att bevaka och utvärdera författningsändringarna tillsammans med arbets- och näringsministeriet bland annat utifrån statistik- och registerdata från Folkpensionsanstalten, Institutet för hälsa och välfärd, Utvecklings- och förvaltningscentret och Statistikcentralen.

Anu Kangasjärvi, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Konsekvenser av regleringen om särskild graviditetspenning

RP 150/2025 rd – RSv 180/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer och utvärderar tillämpningen och konsekvenserna av regleringen om särskild graviditetspenning och vid behov vidtar åtgärder för att ändra regleringen.

Ändringarna i sjukförsäkringslagen (1224/2004) samt statsrådets förordning om verkställighet av sjukförsäkringslagen (1335/2004) som gäller särskild graviditetspenning trädde i kraft den 1 januari 2026. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att bevaka författningsändringarna bland annat utifrån statistik- och registerdata från Folkpensionsanstalten.

Eva Ojala, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

12 Ekonomiutskottet

Lagstiftningen om upphandlingsförfarandet

RP 108/2016 rd – RSv 239/2016 rd

4. Riksdagen förutsätter att regeringen i lagstiftningen om social- och hälsojourer ser till att boendeservice för äldre och för personer med funktionsnedsättning ordnas på ett mänskligt och kundorienterat sätt.

4. I 12 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) föreskrivs det om anskaffning av tjänster från privata tjänsteproducenter och om de omständigheter som ska beaktas samt om ansvar och tillsyn när dessa tjänster används. Den nya strukturen för ordnandet av tjänsterna och utgångspunkterna i lagstiftningen skapar förutsättningar för tjänstephandlingar som bättre motsvarar även kundernas behov.

Den nya lagen om funktionshinderservice, inklusive preciseringar av tillämpningsområdet, trädde i kraft den 1 januari 2025. I genomförandet och styrningen av såväl funktionshinderservicen som servicen för äldre personer har man beaktat faktorer som anknyter till boendeservicen. Stöd för boendet som helhet är en central del av serviceutbudet enligt den nya lagen om funktionshinderservice och det har genomförts genom både skriftliga förfaranden och samråd med intressentgrupper. Institutet för hälsa och välfärd har utarbetat en elektronisk handbok om funktionshinderservice, som är en aktuell informationskälla för tillämpningen av lagstiftningen och ett verktyg för att verkställa den. Under 2025 fortsatte beredningen av ändringar av bestämmelserna om livsskeden i lagen om funktionshinderservice för att precisera lagens tillämpningsområde. Syftet är att trygga tillgodoseendet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och deras tillgång till service.

När den nya lagen om funktionshinderservice trädde i kraft den 1 januari 2025 inleddes tillämpningen av bestämmelsen i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023, tillsynslagen) om rätten för personer som använder sig av arbetsgivarmodellen inom personlig assistans att kontrollera straffregisterutdraget för arbetstagare inom social- och hälsovårdstjänsterna för personer med funktionsnedsättning. Efter ikraftträdandet av tillsynslagen har social- och hälsovårdsministeriet startat ett projekt för att utvärdera hur tillsynslagen fungerar och vilka konsekvenser den har. Dessutom bedöms behovet av ändringar i tillsynslagen och reglering på lägre nivå. Målet är att lämna en proposition med de första lagändringarna under denna regeringsperiod.

I enlighet med vad som beskrivs ovan har social- och hälsovårdsministeriet i lagstiftningen om social- och hälsotjänster beaktat det som förutsätts i uttalandet. Därför föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

Kirsi-Maria Malmlund-Laakso, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

Minskning av överskuldsettingen och de problem som den orsakar

RP 230/2018 rd – RSv 284/2018 rd

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt bedömer utvecklingsbehoven i fråga om det skyddade beloppet vid utsökning och nivån på de nödvändiga levnadskostnader för gäldenären som ska beaktas i bedömningen av gäldenärens betalningsförmåga vid skuldsanering för privatpersoner, och att statsrådet bereder de lagändringar som behövs.

2. Justitieministeriet tillsatte den 12 januari 2024 ett projekt (utveckling av utsökningslagstiftningen OM155:00/2023, [projektönstret](#)) med målet att revidera utsökningsbalkens bestämmelser om utmätning av inkomster, inklusive bestämmelsen om skyddat belopp. Mandatperioden för den arbetsgrupp som tillsattes inom projektet gick ut den 31 januari 2025. Arbetsgruppen hade till uppgift att bereda ett förslag till de lagstiftningsreformer som behövs för att uppnå målet för projektet. Arbetsgruppens betänkande var på remiss mellan den 17 juni och 29 augusti 2025 ([Justitieministeriets publikationer 2025:11, Utveckling av utsökningsregleringen – Arbetsgruppens betänkande](#), på finska med referat på svenska). Beredningen av projektet fortsätter vid justitieministeriet utifrån remissvaren. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026. Före det ordnas ett nytt remissförfarande om propositionsutkastet. Det har gjorts en nivåhöjning i gäldenärens nödvändiga levnadskostnader som ska beaktas vid skuldsanering för privatpersoner. Höjningen trädde i kraft den 1 juli 2022.

Anu Vahtola, regeringsråd, justitieministeriet
Mari Aalto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Sluta konkurrensupphandla assistans och stöd som är nödvändiga för personer med funktionsnedsättning

MI 2/2018 rd – RSk 46/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet utnämner en expertgrupp med företrädare för initiativtagarna till medborgarinitiativet och funktionshindersorganisationerna med uppdraget att så snart som möjligt bedöma och bereda behövliga lagstiftningsändringar för att säkerställa delaktighet och rättsmedel för personer med funktionsnedsättning vid beslut som gäller dem själva. Dessutom ska expertgruppen utreda behoven att ändra social- och hälsovårdstjänsterna och upphandlingslagstiftningen samt rådgivningen och anvisningarna om dem i syfte att förbättra upphandlingen av tjänster inom social- och hälsovården, inbegripet tjänster som Folkpensionsanstalten ska ordna. Behövliga lagstiftningsändringar ska lämnas till riksdagen så snart som möjligt.

1. Det som framförs i arbetsgruppens slutrapport (2021) har beaktats i totalreformen av lagstiftningen om funktionshinderservice. Den nya lagen om funktionshinderservice, med preciserat tillämpningsområde, trädde i kraft den 1 januari 2025, och preciseringarna av tillämpningsområdet i fråga om bedömningen av livsskeden trädde i kraft den 1 januari 2026. Bestämmelserna om klientprocessen i den nya lagen stöder starkt delaktigheten, självbestämmanderätten och jämlikheten för personer med funktionsnedsättning. I fråga om denna lagstiftning föranleder ärendet inga ytterligare åtgärder.

I fråga om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten har inga ändringar i lagstiftningen om upphandling av rehabiliteringstjänster beretts under 2025. Social- och hälsovårdsministeriet bedömer i början av 2026 möjligheten att inleda beredningen av lagändringar som gäller registreringsförfarandet för rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten. I början av 2025 slutfördes ett utredningsprojekt om behovet av att utveckla bestämmelserna om maximipriset för taxiresor som ersätts av Folkpensionsanstalten. I fråga om reseersättningar enligt sjukförsäkringslagen lämnades regeringens proposition RP 114/2025 rd med bestämmelser om maximipriset för taxiresor som ersätts av Folkpensionsanstalten till riksdagen hösten 2025. Genom propositionen permanentades bestämmelserna om maximipriset för dessa taxiresor. Lagen träder i kraft den 1 januari 2027. Under 2026 gäller fortfarande de temporära bestämmelserna om maximipriset.

Kirsi-Maria Malmlund-Laakso, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet
Kaisu Harju-Kolkka, regeringssekreterare, social- och hälsovårdsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att delaktigheten och självbestämmanderätten för personer med funktionsnedsättning stärks när ny lagstiftning om klienters och patienters självbestämmanderätt bereds.

2. Social- och hälsovårdsministeriets projekt om självbestämmanderätt grundar sig på regeringsprogrammet för Petteri Orpos regering. Serviceboende med heldygnsomsorg för äldre har identifierats som det mest brådskande delområdet i tjänstemannabedömningen. Den övriga beredningen har sammanställts i färdplanen för stärkande av självbestämmanderätten. På grund av besluten från ramförhandlingarna 2024 läggs ingen lagstiftning om projektet fram för riksdagen under denna regeringsperiod. Social- och hälsovårdsministeriet fortsätter beredningen av projektet för självbestämmanderätt utifrån tjänstemännens ståndpunkt i juridisk viktighets- och angelägenhetsordning för att det ska vara möjligt att stegvis gå vidare med lagstiftningsändringarna i projektet så fort beslut om finansieringen fattas.

Uppföljningsgruppen för social- och hälsovårdsministeriets projekt för självbestämmanderätt sammanträdde fyra gånger 2025. Den arbetsgrupp för handboken om självbestämmanderätt som inrättades av uppföljningsgruppen sammanträdde fyra gånger 2025. Handboken om självbestämmanderätt och god praxis för att stärka självbestämmanderätten och förebygga begränsningsåtgärder blir klar före utgången av 2026.

Maija Miettinen, konsultativ tjänsteman, social- och hälsovårdsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet utreder om, och samtidigt säkerställer, att lagstiftningen om förutsättningarna för att tillhandahålla service till personer med funktionsnedsättning, exempelvis kraven på verksamhetslokaler, är ändamålsenlig och att anknytande besluts- och tillsynspraxis är enhetlig för att alla tjänsteanvändare ska bemötas lika och tjänstetillhandahållarna ha likvärdiga konkurrensvillkor.

3. Riksdagen godkände den 18 juni 2025 regeringens proposition (RP 13/2025 rd) med förslag till lagstiftning om en reform av statens regionförvaltning. Genom propositionen inrättas det nya riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket. Tillstånds- och tillsynsverket tar över alla uppgifter som sköts av regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Målet är bland annat att främja medborgarnas och företagens jämlikhet genom en enhetlig tillstånds- och tillsynsverksamhet. Det nya Tillstånds- och tillsynsverket inledde sin verksamhet den 1 januari 2026. Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Maija Iles, regeringsråd, social- och hälsovårdsministeriet

Ändring av 4 § och temporär ändring av 8 § i lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit-, borgens- och kapitalplaceringsverksamhet

RP 57/2020 rd – RSv 47/2020 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet aktivt och noggrant följer utvecklingen av statens specialfinansieringsbolags exponeringar och lämnar ekonomiutskottet en utredning samt vid behov bereder ändringar i lagstiftningen för att säkerställa en ändamålsenlig nivå på och utveckling av fullmakterna senast under höstsessionen 2022.

Den paragraf som avses i uttalandet har upphävts i samband med totalreformen av lagstiftningen om Finnvera (lag 1458/2025 om statens specialfinansieringsverksamhet och om ordnande av den, utfärdad den 30 december 2025), och därför finns det inget att rapportera i ärendet.

Inkalotta Nuotio-Osazee, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Ändring av elmarknadslagen och 14 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

RP 265/2020 rd – RSv 109/2021 rd

3. Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsministeriet följer genomförandet av lagändringarna och deras genomslag och lämnar en utredning om detta till riksdagen under nästa valperiod.

3. Arbets- och näringsministeriet fortsätter att följa upp genomförandet av lagändringarna och deras genomslag.

Tatu Pahkala, industriråd, arbets- och näringsministeriet

Skriftligt bekräftelseförfarande vid bland annat telefonförsäljning och dess konsekvenser

RP 14/2022 rd – RSv 87/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder åtgärder för att säkerställa verksamhetsförutsättningarna och konkurrenskraften för ett oberoende pluralistiskt medieutbud i Finland och lika möjligheter för medborgarna att få tillförlitlig information och utbilda sig själva.

En utredning om konsekvenserna av det skriftliga bekräftelseförfarandet vid telefonförsäljning i synnerhet för tidningsbranschen utarbetades vid justitieministeriet som tjänsteuppdrag och överlämnades till riksdagens ekonomiutskott den 30 december 2025. Uttalandet föranleder inga andra åtgärder vid ministeriet.

Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av gruvlagen

RP 126/2022 rd – RSv 295/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att samordningen av gruvtillstånd och miljötillstånd främjas. Samordningen av tillståndsförfaranden ska trygga en process som är snabb, smidig och förutsägbar utan att den äventyrar miljömålen.

1. Arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet fortsätter med åtgärder som syftar till att främja samordningen av miljörelaterade tillstånd, inklusive tillstånd enligt gruvlagen och miljötillstånd. Syftet med miljöministeriets lagstiftningsprojekt för samservice är att genom en modell med en riksomfattande tillstånds-, styrnings- och tillsynsmyndighet göra tillståndsförfarandet för projekt som påverkar miljön smidigare och stifta lagar som främjar samservice. Myndigheten har redan inlett sin verksamhet. Tillstånd enligt gruvlagen hör inte som sådana till Tillstånds- och tillsynsverkets behörighet, men ambitionen har varit att säkerställa att tillståndsbehandlingarna enligt gruvlagen är förenliga med helheten.

Teo Kangaspunta, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet
Tia Laine-Ylijoki-Laakso, lagstiftningsråd, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet i samarbete utreder om de åtgärder som ingår i avfallshanteringsplanen enligt förordningen om utvinningsavfall beaktas i tillräcklig grad i avfallssäkerheten samt hur avfallshanteringsplanen bättre kan beaktas i gruvtillståndsprocessen.

2. Arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet har beslutat att vidta de åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens skrivelse. I februari 2023 inledde miljöministeriet ett lagberedningsprojekt för att utveckla bestämmelserna om utvinningsavfall och de säkerheter som enligt miljöskyddslagen krävs av gruvor. I samband med projektet färdigställdes 2024 tre utredningar som bland annat behandlade omfattningen av iståndsättningskyldigheten enligt förordningen om utvinningsavfall samt hur ändringen av industriutsläppsdirektivet påverkar ansvaret i samband med nedläggning av gruvor. Utifrån resultaten av utredningarna och det övriga material som lagberedningsprojektet gett upphov till har det beretts en syntes som publiceras i början av 2026. I maj 2024 utkom dessutom en ny "Guide om ställande av säkerhet inom avfallshandling 2024" (Miljöministeriets publikationer 2024:20, sammandrag på svenska) som stöd för verkställandet av den gällande lagstiftningen om avfallssäkerheter. Statsrådet utfärdade i december 2025 en ny förordning om gruvdrift, som syftar till att främja också tillståndsmyndigheternas utgångspunkter när det gäller att bedöma nivån på säkerheterna genom att på författningsnivå närmare definiera vilka åtgärder för eftervård av gruvor som omfattas av gruvlagen. Förordningen trädde i kraft vid ingången av 2026. Dessutom har man i den nationella mineralstrategi som utarbetades av arbets- och näringsministeriet och publicerades i december 2024 identifierat ett behov av att utveckla systemet för säkerheter för gruvor med hänsyn till riksdagens uttalande RSv 295/2022 rd. Utvecklingen av säkerheter för gruvdrift fortsätter i samarbete mellan arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet.

Teo Kangaspunta, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet
Tia Laine-Ylijoki-Laakso, lagstiftningsråd, miljöministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer upp och utvärderar hur bestämmelserna om nationell säkerhet och försörjningsberedskap i gruvlagen och annan lagstiftning fungerar och om de fyller sitt syfte samt att statsrådet bereder förslag till ändringar för att se till att bestämmelserna är heltäckande.

3. Som en del av forskningsverksamheten till stöd för statsrådets beslutsfattande inleddes ett projekt för att bedöma konsekvenserna av reformen av gruvlagen. Syftet med undersökningen är att lägga fram förslag om utveckling av lagstiftningen. Undersökningen inleddes hösten 2025 och beräknas vara klar i slutet av 2026. Statsrådet utfärdade en ny förordning om gruvdrift som trädde i kraft vid ingången av 2026. Bestämmelserna i

förordningen uppdaterades också till den del som det föreskrivs om begäran om utlåtande i tillståndsärenden i situationer som är av betydelse för den nationella säkerheten. Bestämmelserna bereddes i samarbete med försvarsministeriet.

Teo Kangaspunta, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

4. Riksdagen förutsätter att det utvärderas hur reformen fungerar och vilken återverkning den har för att höja nivån på miljöskyddet, gruvornas verksamhetsbetingelser samt den lokala acceptansen och möjligheterna att påverka.

4. Som en del av forskningsverksamheten till stöd för statsrådets beslutsfattande inleddes ett projekt för att bedöma konsekvenserna av reformen av gruvlagen. Syftet med projektet är att utarbeta en studie i enlighet med riksdagens svar RSv 295/2022 rd och regeringens proposition RP 126/2022 rd om bland annat reformens inverkan på hur lagstiftningen fungerar och vilken återverkning den har för att höja nivån på miljöskyddet, gruvornas verksamhetsbetingelser samt den lokala acceptansen och möjligheterna att påverka. I samband med bedömningen granskas dessutom de sammantagna effekterna av andra lagstiftningsprojekt avseende gruvbranschen som genomförts samtidigt. Avsikten är att utifrån detta lägga fram förslag om utveckling av lagstiftningen.

Teo Kangaspunta, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Lagstiftningen om konsumentkrediter

RP 218/2022 rd – RSv 294/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer vilka konsekvenser bestämmelserna om räntetak för konsumentkrediter har för tillgången till och priset på krediter och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att ytterligare sänka räntetaket.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet fortsätter att kartlägga metoder och alternativa lösningar som gör det möjligt att bättre än för närvarande samordna ett lågt räntetak på konsumentkrediter och konsumenternas möjligheter att få kredit.
3. Riksdagen förutsätter att statsrådet systematiskt bevakar hur konsumentskyddslagens bestämmelser om god kreditgivningssed fungerar och utan dröjsmål vidtar åtgärder för att effektivisera regleringen av och tillsynen över marknadsföringen av och reklamen för konsumentkrediter.

1–3. Justitieministeriet har för avsikt att i början av 2026 inleda en utredning om vilka konsekvenser bestämmelserna om räntetak för konsumentkrediter har för tillgången till och priset på krediter samt om hur bestämmelserna om god kreditgivningssed fungerar. Utredningen beräknas bli klar våren 2027.

Det har nyligen föreslagits ändringar i lagstiftningen om konsumentkrediter för att genomföra det nya konsumentkreditdirektivet (EU) 2023/2225 (RP 120/2025 rd; RSv 152/2025 rd). I bestämmelsen om god kreditgivningssed specificeras i fortsättningen närmare vilken typ av marknadsföring som särskilt ska anses strida mot god kreditgivningssed. På nationell nivå har man också valt att utnyttja den medlemsstatsoption som gör det möjligt att förbjuda att avgifter tas ut innan ett kreditavtal ingås. Även bestämmelserna om bedömning av kreditvärdighet har preciserats i och med genomförandet av direktivet. Den mer exakta regleringen är ägnad att stödja kreditvärdiga konsumenters möjligheter att få kredit. Att kreditbeslut baseras på mer exakt och korrekt information bidrar dessutom till att minska kreditgivarens kreditrisk, vilket i sin tur kan möjliggöra en generellt sett lägre räntenivå. Avsikten är att dessa lagändringar ska träda i kraft den 20 november 2026.

Sofia Aspelund, lagstiftningsråd, justitieministeriet

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet ökar informationen om social kreditgivning och främjar välfärdsområdenas möjligheter att införa social kreditgivning.

4. Lagen om social kreditgivning ålägger alla välfärdsområden att ordna tjänster med sådant innehåll och i sådan omfattning som behovet i området förutsätter (lagändringen trädde i kraft den 1 augusti 2023). Lagstiftningen har reviderats så att ordnandet av kreditgivning inte längre är frivilligt för välfärdsområdena. För detta ändamål beviljades välfärdsområdena våren 2023 sammanlagt 9,5 miljoner euro i statsunderstöd för kreditkapital för social kreditgivning.

Enligt regeringsprogrammet ska den sociala kreditgivningen utökas och överföras till Folkpensionsanstalten. Det har gjorts en förstudie som tjänsteuppdrag om vilka åtgärder som är lämpligast för att genomföra skrivningen. Enligt social- och hälsovårdsministeriets bedömning är det inte möjligt att genomföra överföringen i enlighet med den nuvarande servicemodellen, eftersom syftet med och karaktären hos social kreditgivning borde ändras avsevärt och det därför handlar om ett större lagstiftningsprojekt, vars genomförande förutsätter en noggrann utredning av alternativa handlingsvägar. Dessutom skulle genomförandet vid Folkpensionsanstalten kräva en mer noggrant avgränsad lagstiftning än den som gäller socialvården och bland annat tilläggsfinansiering för informationssystemen. Folkpensionsanstalten har beviljats 2,5 miljoner euro för att

finansiera försöket i den kompletterande budgeten för 2025. I försöket delas årssjälvrisken för läkemedelsersättningarna upp i mindre delar med den så kallade FPA-krediten. Folkpensionsanstalten svarar för försökets innehåll och dess genomförande.

Social- och hälsovårdsministeriet genomför under 2026 en utredning om användningen av social kreditgivning i välfärdsområdena och dess förhållande till det nuvarande servicesystemet för överskuldssatta (inklusive ekonomi- och skuldrådgivning). På basis av uppgifterna från utredningen och Folkpensionsanstaltens försök utarbetas en proposition om utveckling av social kreditgivning och sprids välfärdsområdenas eventuella effektiva handlingsmodeller vidare.

Henna Leppämäki, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Hur elpriskompensationen och andra stödformer fungerar

RP 324/2022 rd – RSv 313/2022 rd

2. Riksdagen förutsätter att det bereds lagstiftningsverktyg för att kunna reagera på oskäligen höjningar av energipriserna för konsumenter och små och medelstora företag. Verktygen ska kunna riktas bättre än de nu framtagna stödmetoderna i ett exceptionellt marknadsläge. Beredningen måste främjas omedelbart under ledning av arbets- och näringsministeriet.

2. Rådets temporära förordning (EU) 2022/1854 om en krisintervention med anledning av energipriskrisen upphörde att gälla den 31 december 2023. Därefter har det igen blivit möjligt att reglera detaljhandelspriserna på el med stöd av artikel 66a i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711 om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad. Bestämmelsen trädde i kraft den 16 juli 2024. Enligt artikel 66a i direktivet är det möjligt att reglera detaljhandelspriserna på el under en elpriskris som tillkännages av rådet. I annat fall ska elpriset enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU basera sig på efterfrågan och utbud.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering bereder sig regeringen på att temporärt reglera priserna för detaljförsäljningen av el under exceptionella priskriser på elmarknaden. Arbets- och näringsministeriet inledde beredningen av en regeringsproposition om genomförandet av artikel 66a i elmarknadsdirektivet. I propositionen

föreslås ett regelverk enligt artikel 66a i direktivet som gör det möjligt att reglera detaljhandelspriserna på el under elpriskriser. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026.

Tatu Pahkala, industriråd, arbets- och näringsministeriet

Förebyggande av de negativa konsekvenserna av penningtvättsregleringen och förhandspåverkan för att förbättra situationen

RP 323/2022 rd – RSv 311/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar konkreta åtgärder för att stävja de negativa konsekvenserna av penningtvättsregleringen för civilsamhällsorganisationer, föreningar och små företag och går in för en aktiv och långsiktig förhandspåverkan inom EU och andra internationella forum för att förbättra situationen.

I februari 2022 inrättades en NPO-underarbetsgrupp (NPO, Non-profit organisation eller icke-vinstdrivande organisation) för den nationella myndighetssamarbetsgrupp för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som tillsatts av finansministeriet och inrikesministeriet. I december 2022 tillsatte inrikesministeriet ett projekt om bekämpning av penningtvätt och av finansiering av terrorism för icke-vinstdrivande aktörer som ersatte NPO-underarbetsgruppen under projektets löptid. Syftet med projektet var bland annat att uppdatera den nationella bedömningen av riskerna för finansiering av penningtvätt och terrorism inom NPO-sektorn samt att utarbeta en bedömningspromemoria om behovet av lagstiftningsändringar under 2024. Inom ramen för projektet bereddes en nationell riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism inom NPO-sektorn 2024. Myndighetssamarbetsgruppens NPO-underarbetsgrupp har fortsatt sin verksamhet från ingången av 2025 efter att inrikesministeriets NPO-projekt avslutades och berett en handlingsplan för NPO-riskbedömningen som kommer att publiceras våren 2026.

I EU:s nya penningtvättslagstiftning, som i huvudsak börjar tillämpas 2027, har man uppmärksammat fenomenen riskminskning (de-risking) och finansiell inkludering (financial inclusion) och förebyggandet av oönskade konsekvenser av lagstiftning om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Den globala arbetsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (FATF, Financial Action Task Force) har ändrat sina rekommendationer för att säkerställa att åtgärderna för att skydda NPO-sektorn mot penningtvätt och finansiering av terrorism är målinriktade och proportionella och att tillämpningen av FATF-rekommendationerna inte leder till att det civila samhället

undertrycks. Ändringarna syftar till att främja ekonomisk delaktighet och proportionerliga åtgärder för att förhindra penningtvätt samt till att uppmuntra användningen av förenklade åtgärder för kundkontroll. De ovannämnda faktorerna har beaktats också i finansministeriets lagstiftningsprojekt för en totalreform av penningtvättslagstiftningen som tillsattes den 10 maj 2024 (VM053:00/2024). I projektet genomförs EU-lagstiftningen och görs andra ändringar i lagstiftningen till följd av internationella förpliktelser eller nationella behov. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen hösten 2026.

Vid Finansministeriet utarbetades som tjänsteuppdrag en bedömningspromemoria om grundläggande banktjänster och lagstiftningen om kreditinstitut. Promemorian publicerades den 1 mars 2024 och behandlade också tillgången till grundläggande banktjänster med tanke på lagstiftningen om förhindrande av finansiering av penningtvätt och terrorism. Utifrån bedömningspromemorian tillsatte finansministeriet för perioden 31 oktober 2024–31 december 2025 en arbetsgrupp för grundläggande banktjänster (VM145:00/2024) för att bereda ytterligare lagstiftningsändringar i syfte att förbättra tillgången till och användbarheten av grundläggande banktjänster. Arbetsgruppen lämnade sitt betänkande den 23 januari 2026 och det är på remiss fram till den 8 mars 2026. Beroende på de politiska riktlinjerna är det möjligt att genomföra arbetsgruppens förslag genom lagstiftningsändringar ännu under denna regeringsperiod.

Elina Rantakokko, lagstiftningsråd, enhetschef, finansministeriet

Reformen av inlösningslagen

RP 21/2023 rd – RSv 44/2023 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål förelägger riksdagen en reform av inlösningslagen för att stärka egendomsskyddet bland annat genom att höja inlösningsersättningarna.

Ersättningsgrunderna enligt inlösningslagen har reviderats i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Regeringens proposition RP 218/2024 rd om detta lämnades till riksdagen den 30 januari 2025 och riksdagen godkände lagarna den 18 juni 2025. Lagarna trädde i kraft den 1 augusti 2025.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Jari Salila, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ta kontroll över elpriset

MI 4/2023 rd – RSk 17/2024 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet påskyndar de åtgärder i regeringsprogrammet som med hänsyn till miljömålen leder till smidigare och snabbare myndighetsprocesser i anslutning till projekt för ren elproduktion.

1. Utvecklingen av myndighetsprocesserna i anslutning till projekt för ren elproduktion sker till väsentliga delar i samband med regeringens projekt för utveckling av tillståndsförfarandena och relaterade projekt för utveckling av tillståndsförvaltningen.

Vid miljöministeriet bereddes ett samserviceprojekt för att främja tillståndsreformen i enlighet med regeringsprogrammet. Inom ramen för projektet utvecklas bestämmelserna om miljörelaterade tillståndsförfaranden och främjas de centrala skrivningarna i regeringsprogrammet med avseende på reformen av statens miljöförvaltning och genomförandet av samservicemodellen. Målet är att i en modell med en enda tillstånds- och tillsynsmyndighet med riksomfattande behörighet göra tillståndsförfarandet för projekt som påverkar miljön smidigare särskilt för att främja en ren omställning. I projektet bereddes flera regeringspropositioner, till exempel en proposition med förslag till lag om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket samt en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi. Propositionen (RP 41/2025 rd) lämnades till riksdagen den 30 april 2025, och riksdagen lämnade sitt svar RSv 75/2025 rd den 19 juni 2025. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2026.

Den 1 januari 2026 inledde det nya Tillstånds- och tillsynsverket sin verksamhet. Verket inrättades under finansministeriets ledning i samband med genomförandet av reformen av statens regionförvaltning. Tillstånds- och tillsynsverket tog över uppgifter från regionförvaltningsverken, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och NTM-centralernas miljöansvarsområden. I och med reformen ändrades miljöförvaltningens myndighetsstruktur så att statens tillstånds- och tillsynsuppgifter hör till en och samma myndighet med riksomfattande behörighet.

Det viktigaste reformprojektet i fråga om energilagstiftningen, som arbets- och näringsministeriet ansvarar för, var projektet för främjande av havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen. En proposition med förslag till lag om havsbaserad vindkraft i den ekonomiska zonen och till lagar som har samband med den (RP 147/2024 rd) lämnades till riksdagen den 3 oktober 2024 och riksdagen gav sitt svar (RSv 165/2024 rd) den 16 december 2024. Lagarna trädde i kraft den 1 januari 2025.

Ett annat viktigt projekt som rör tillståndsförfaranden enligt energilagstiftningen och som ligger på arbets- och näringsministeriets ansvar gäller elmarknadslagens bestämmelser om högspänningsnät och högspänningsledningar. Arbetsgruppen för högspänningsnät tillsattes av arbets- och näringsministeriet och lämnade sitt [förslag](#) till ministeriet den 18 december 2024. Regeringen lämnade en proposition med förslag till lagar om ändring av elmarknadslagen och 12 och 96 § i naturgasmarknadslagen (RP 45/2025 rd) till riksdagen den 8 maj 2025. Lagarna trädde i kraft den 1 januari 2026.

Under statsminister Orpos regering har arbets- och näringsministeriets energiavdelning anställt två nya personer för handläggning av inlösningstillstånd, vilket har ökat antalet tillståndshandläggare från en till tre. Detta påskyndar beredningen av inlösningstillstånd i statsrådet.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet utan dröjsmål lämnar en proposition till riksdagen med förslag till temporära befogenheter att med beaktande av EU-lagstiftningen reglera detaljhandelspriserna på el under en exceptionell priskris på elmarknaden.

2. Rådets temporära förordning (EU) 2022/1854 om en krisintervention med anledning av energipriskrisen upphörde att gälla den 31 december 2023. Därefter har det igen blivit möjligt att reglera detaljhandelspriserna på el med stöd av artikel 66a i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711 om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad. Bestämmelsen trädde i kraft den 16 juli 2024. Enligt artikel 66a i direktivet är det möjligt att reglera detaljhandelspriserna på el under en elpriskris som tillkännages av rådet. I annat fall ska elpriset enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU basera sig på efterfrågan och utbud.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering bereder sig regeringen på att temporärt reglera priserna för detaljförsäljningen av el under exceptionella priskriser på elmarknaden. Arbets- och näringsministeriet inledde beredningen av en regeringsproposition om genomförandet av artikel 66a i elmarknadsdirektivet. I propositionen föreslås ett regelverk enligt artikel 66a i direktivet som gör det möjligt att reglera detaljhandelspriserna på el under elpriskriser. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026.

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet arbetar aktivt inom EU för att utveckla marknadsmodellen för grossistmarknaden för el i en mer förutsägbar och rättvis riktning samt främjar en sänkning av pristaket för grossistmarknaden.

3. EU:s elmarknadsmodell har kompletterats med ovannämnda direktiv (EU) 2024/1711 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1747 om ändring av förordningarna (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad. Båda rättsakterna trädde i kraft den 16 juli 2024. I samband med beredningen av direktivet har miljö- och klimatministern och arbets- och näringsministeriets tjänstemän aktivt lyft fram sänkningen av det tekniska pristaket för dagen före-marknaden för el (Day ahead-marknaden) i enlighet med regeringsprogrammet. I rättsakterna ingick dock inga ändringar i energy only-marknadsmodellen, som gäller grossistmarknaderna. Arbets- och näringsministeriet fortsätter sitt arbete för att sänka pristaket på grossistmarknaderna, men i detta skede verkar det osannolikt att EU:s elmarknadsmodell öppnas upp med snabb tidtabell.

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet påskyndar beredningen av en kapacitetsmekanism för att öka produktionskapaciteten för bas- och reglerkraft på ett sätt som inte orsakar staten oskäliga kostnader eller bromsar upp investeringar i ren elproduktion.

4. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är målet att det i Finland finns tillräckligt med el till ett överkomligt pris också under vindfria köldperioder. Regeringen främjar byggandet av el- och värmelager i syfte att skapa efterfrågefleksibilitet även på kort sikt. Dessutom samordnas enligt regeringsprogrammet en flexibel produktion och konsumtion och systemintegrationen förbättras genom flexibilitets- och lagringslösningar.

I ovannämnda förordning (EU) 2024/1747 anges en skyldighet för medlemsstaterna att fastställa ett vägledande mål för icke-fossil flexibilitet (artikel 19e-h). Målet ska fastställas utifrån en utredning om behovet av flexibilitet. Enligt förordningen kan medlemsstaterna för att uppnå målet införa ett stödsystem för icke-fossil flexibilitet.

Arbets- och näringsministeriet tillsatte en arbetsgrupp som ska utarbeta ett förslag om att skapa en stödmekanism för icke-fossil flexibilitet i enlighet med förordningen. Arbetsgruppen lämnade sitt förslag till ministeriet den 2 juni 2025. Utifrån arbetet inleddes diskussioner om detaljerna kring stödet med Europeiska kommissionens generaldirektorat för konkurrens. Diskussionerna har varit mycket detaljerade och arbets- och näringsministeriet har därför varit tvunget att beställa ytterligare utredningar av stamnätsbolaget Fingrid Oyj. Det är oklart om det enligt kommissionens tolkning finns ett fungerande verktyg för Finlands behov i stödmekanismen för icke-fossil flexibilitet. Arbets- och näringsministeriet fortsätter att kartlägga alternativa modeller.

Arbets- och näringsministeriet ska utreda de egentliga kapacitetsmekanismerna när beredningen av stödmekanismen för icke-fossil flexibilitet har framskridit. Ministeriet har beställt en utredning av AFRY Management Consulting Oy om alternativen för att främja produktionen av kärnenergi samt om kostnaderna och konsekvenserna för elmarknaden. Arbetet borde vara klart före utgången av februari. Dessutom följer ministeriet aktivt beredningen i Sverige och Estland.

5. Riksdagen förutsätter att flexibiliteten i elförbrukningen främjas bland annat genom att tillåta så kallade oberoende aggregatorer som slår samman flera kundlaster eller producerad el för försäljning på elmarknaden.

5. Lagändringar som möjliggör oberoende aggregatorer har satts i kraft genom lagen om ändring av elmarknadslagen (497/2023). Lagen trädde i kraft den 1 juni 2023.

En arbetsgrupp vid Fingrid Oyj utredde systemändringar som möjliggör oberoende aggregatorers verksamhet och lämnade sin bedömning till arbets- och näringsministeriet i enlighet med uppdraget från ministeriet den 28 mars 2025.

Europeiska kommissionen kommer att lägga fram sitt förslag till delegerad akt om efterfrågeflexibilitet under 2026. Den delegerade akten kommer också att behandla centrala frågor som rör oberoende aggregatorer. För att undvika överlappande arbete har arbets- och näringsministeriet för avsikt att inleda beredningen av en statsrådsförordning om oberoende aggregatorer efter att den delegerade akten har antagits, uppskattningsvis i slutet av 2026. Verkställandet av förordningen förutsätter en övergångsperiod.

6. Riksdagen förutsätter att man, för att dämpa pristoppar, i dialog med de länder som hör till den gemensamma elmarknaden utreder och främjar införandet av en modell med en andra auktion (second auction), där anbuden förnyas när vissa gränsvärden överskrids eller underskrids.

6. Det finns ingen unionslagstiftning om en andra auktion på dagen före-marknaden för el eller om marknadsaktörernas övriga förfaranden för att förebygga eller korrigera felaktiga bud, utan andra auktioner har införts i samarbete mellan börserna, branschen och tillsynsmyndigheterna i Centraleuropa och de baltiska länderna.

De europeiska elbörserna ordnade vid årsskiftet 2023–2024 ett offentligt samråd om att slopa förfarandet med en andra auktion. Enligt börserna kommer förkortningen av marknadstidsenheterna till 15 minuter att försvåra genomförandet av den europeiska marknadsberäkningen inom den målsatta tiden och kan till och med leda till att beräkningen misslyckas. I så fall blir det omöjligt att genomföra en andra auktion. I sitt utlåtande framförde börserna också att marknadsresultatet efter den andra auktionen

ofta har blivit sämre. Det offentliga samrådet avslutades den 15 januari 2024. De nominerade elmarknadsoperatörernas styrkommitté för (elbörsernas) marknadskoppling (Market Coupling Steering Committee) tillkännagav i juni 2024 att de nominerade elmarknadsoperatörerna utifrån de anmärkningar som framställdes i det offentliga samrådet har beslutat att frångå den andra auktionen och offentliggöra nya säkerhetsarrangemang för felaktiga bud. I de baltiska elområdena fortsätter användningen av en andra auktion tills elområdena övergår till en 15 minuters marknadstidsenhet.

Energimyndigheten har utrett det felaktiga bud som lades på elbörsen för Finlands elområde den 23 november 2023 samt dess konsekvenser för marknadens funktion och för de olika marknadsaktörerna. Energimyndigheten ansåg i sitt beslut av den 11 december 2025 att man i samband med ett felaktigt anbud på dagen före-marknaden för el har handlat vårdslöst och orsakat betydande marknadseffekter på grossistmarknaderna för energi samt brutit mot förbudet mot marknadspåverkan i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (Remit-förordningen).

Baserat på iakttagelserna i den ovannämnda undersökningen lade tillsynsmyndigheterna i Finland, Sverige, Danmark och Norge i juli 2024 fram ett detaljerat lagstiftningsinitiativ för kommissionen om ändring av kommissionens förordning (EU) 2015/1222 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (CACM). I lagstiftningsinitiativet föreslås att det i CACM ska införas bestämmelser som säkerställer att 1) marknadsaktörerna har de system och rutiner som behövs för att säkerställa budens integritet och att 2) de nominerade elmarknadsoperatörerna har de system och rutiner som behövs för att verifiera att inkomna bud är korrekta innan de skickar sina orderböcker till marknadskopplingsoperatören (market coupling operator).

Det är i praktiken inte möjligt att besluta nationellt om ibruktagandet av en andra auktion eller om andra förfaranden för att förebygga eller korrigera felaktiga bud, utan ärendet måste drivas antingen som nordiskt samarbete genom tillsynsmyndigheternas, elbörsernas och ministeriernas gemensamma åtgärder eller genom att försöka påverka kommissionen för att den ska ta ett lagstiftningsinitiativ i frågan. Arbets- och näringsministeriet anser inte att alternativet att införa en andra auktion är realistiskt, eftersom de nominerade elmarknadsoperatörerna nyligen har beslutat att avstå från andra auktioner. Kommissionen lade fram ett förslag till en översyn av CACM i mitten av 2025 och förhandlingar om ändringarna pågår för närvarande. Arbets- och näringsministeriet har under förhandlingarna betonat vikten av att ingripa i uppenbart felaktiga anbud.

7. Riksdagen förutsätter att statsrådet omedelbart vidtar nationella åtgärder för att öka öppenheten i fråga om elmarknaden och för att göra all den information om marknaden och elförbrukningen som behövs tillgänglig för forskare samt att statsrådet främjar tillgången till information på EU-nivå.

7. Öppenheten i informationen om marknaden regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi (REMIT-förordningen). Insamlingen av marknadsinformation om grossistmarknaden för energi har ordnats på ett heltäckande sätt med stöd av förordningen. Enligt förordningen får tillsynsmyndigheterna tillgång till all marknadsdata som behövs för tillsynen. Enligt artikel 12.2 i förordningen beslutar Europeiska byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) om utlämnande av marknadsinformation, inte den nationella tillsynsmyndigheten. Enligt förordningen har Energimyndigheten inte rätt att lämna ut marknadsinformation för forskningsändamål. Forskarna bör lämna in begäran om information till Acer.

REMIT-förordningen möjliggör inte nationell reglering som avviker från bestämmelserna om utlämnande av marknadsinformation som samlats in med stöd av förordningen. Arbets- och näringsministeriet kommer att beakta riksdagens synpunkter i formuleringen av statsrådets ståndpunkter när REMIT-förordningen ses över nästa gång.

Arbets- och näringsministeriet kommer tillsammans med Fingrid Datahub Oy, Energimyndigheten och Statistikcentralen att bereda åtgärder för att forskare ska få tillgång till förbrukningsuppgifter från enheten för centraliserat informationsutbyte inom elhandeln med en mer detaljerad indelning. För närvarande har Statistikcentralen endast tillgång till uppgifter på månadsnivå.

8. Riksdagen förutsätter att tillsynen över grossistmarknaden och detaljhandelsmarknaden för el och myndighetssamarbetet effektiviseras jämfört med nuläget. De behöriga myndigheternas resurser ska ligga på en nivå som gör det möjligt att identifiera och ingripa i eventuella oegentligheter.

8. Energimyndigheten har under de senaste åren fått många extra uppgifter i anslutning till EU-regleringen. Vid ramförhandlingarna om planen för de offentliga finanserna våren 2024 beslutade regeringen att genomförandet av EU-rättsakterna ska skötas med nuvarande resurser. Energimyndigheten och Konkurrens- och konsumentverket har 2024 som en del av arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde utarbetat egna sparplaner.

Inom ramen för statens budgetprocess fortsätter arbets- och näringsministeriet sina ansträngningar för att stärka Energimyndighetens och Konkurrens- och konsumentverkets resurser.

Tatu Pahkala, industriråd, arbets- och näringsministeriet

Lagen om handel med utsläppsrätter för distribution av fossila bränslen

RP 119/2024 rd – RSv 169/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer utvecklingen av prisnivån på utsläppsrätter och bereder olika kompensationslösningar för att svara på en situation där priset på utsläppsrätterna höjer bränslepriserna oskäligt mycket.

Handel med derivat har varit möjlig sedan maj 2025. När mängden derivatköp är liten kan prisnivån inte prognostiseras tillförlitligt. På EU-nivå har prisdebatten varit livlig och prissättningen av utsläppsrätter har skjutits upp med ett år för att börja 2028. Kommissionen lade den 27 november 2025 fram ett förslag om ändring av reserven för marknadsstabilitet. Syftet med förslaget är att stärka mekanismerna för att dämpa ökningen av priset på utsläppsrätter. Dessutom har kommissionen föreslagit en ändring av förordningen om auktionering av utsläppsrätter så att auktionerna kan inledas ett år tidigare. Ändringen motiveras med möjligheten att få information om den kommande prisnivån tidigare. Kommissionen har meddelat att den under 2026 kommer att lägga fram andra förslag som gäller priset på utsläppsrätter. Arbets- och näringsministeriet bevakar förslagets konsekvenser och bedömer behovet av nationella åtgärder.

Eleonoora Eilittä, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Smidigare vattentillståndsprocesser i fråga om havsbaserad vindkraft

RP 147/2024 rd – RSv 165/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utvecklar vattentillståndsprocessen så att den blir smidigare än vad den är för närvarande också i fråga om havsbaserad vindkraft.

Justitieministeriet har inte för närvarande resurser att anvisa för beredningen av ett sådant lagstiftningsprojekt.

Jari Salila, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Statsrådets industripolitiska redogörelse

SRR 1/2025 rd – RSk 30/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2026 lämnar riksdagen en utredning om hur åtgärderna enligt prioriteringarna i den industripolitiska redogörelsen framskrider och om finansieringen av dem.

Den 27 mars 2025 lämnade regeringen statsrådets industripolitiska redogörelse till riksdagen. Den grundar sig på den industripolitiska strategi som utarbetats under ANM:s ledning i samarbete med intressenter. Arbets- och näringsministeriet följer hur åtgärderna enligt den industripolitiska redogörelsen framskrider och lämnar den utredning som riksdagen förutsätter före utgången av 2026.

Antti Valle, industriråd, arbets- och näringsministeriet

Ändring av elmarknadslagen och 12 och 96 § i naturgasmarknadslagen

RP 45/2025 rd – RSv 86/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet noga följer vilka konsekvenser elnätsinnehavarens utvecklings- och anslutningsskyldighet och annan reglering av elnätet har för tillträdet till nätet, investeringarna i omställningen till ren energi och industrin och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder för att förbättra regleringen.

Lagarna om ändring av elmarknadslagen (933/2025) och av 12 och 96 § i naturgasmarknadslagen (934/2025) trädde i kraft den 1 januari 2026. Arbets- och näringsministeriet följer noga vilka konsekvenser elnätsinnehavarens utvecklings- och anslutningsskyldighet och annan reglering av elnätet har för tillträdet till nätet, investeringarna i omställningen till ren energi och industrin.

Tatu Pahkala, industriråd, arbets- och näringsministeriet

13 Framtidsutskottet

Statsrådets redogörelse om det globala handlingsprogrammet Agenda 2030 för hållbar utveckling: Mot ett klimatneutralt välfärdssamhälle

SRR 3/2020 rd – RSk 37/2021 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. framöver i redogörelsen om Agenda 2030 ger en mer detaljerad beskrivning av hur Finlands övriga politik för hållbar utveckling är kopplat till åtgärdsprogrammet Agenda 2030; säkerställer att det arbete som utförs i olika kommissioner, paneler, råd, rundabordsamtal samt forsknings- och arbetsgrupper inom ramen för åtgärdsprogrammet Agenda 2030 bildar en synergistisk helhet och beaktas genuint; säkerställer de resurser som krävs för samordning, utförande och utvärdering av det sektorsövergripande och tvärssektoriella arbetet i anslutning till åtgärdsprogrammet Agenda 2030 vid statsrådets kansli och vid ministerierna samt även i fråga om andra centrala intressentgrupper, såsom kommissionen för hållbar utveckling, utvecklingspolitiska kommissionen, vetenskapliga paneler och medborgarråd.

1. Statsrådet fortsatte genomföra den tredje redogörelsen om genomförandet av Agenda 2030 som lämnades till riksdagen i november 2024. I redogörelsen sammanställs de åtgärder för hållbar utveckling som ingår i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering och i regeringens övriga viktiga redogörelser och strategier.

Finlands [tredje frivilliga nationella granskning om genomförandet av Agenda 2030](#) (*voluntary national review, VNR*) bereddes under ledning av statsrådets kansli i nära samarbete med utrikesministeriet och Statistikcentralen samt andra ministerier och lämnades till FN. Statsminister Petteri Orpo presenterade rapporten på FN:s uppföljningsmöte på hög nivå om hållbar utveckling i New York tillsammans med representanter för ungdomar och entreprenörer. I den nationella granskningen ingår förutom statsrådets bedömning även självständiga bedömningar från flera olika intressentgrupper och aktörer, inklusive riksdagens framtidsutskott, av hur Finlands mål för hållbar utveckling har uppfyllts. Separata medborgarråd ordnades inte som en del av beredningen av den nationella granskningen, men det ordnades öppna nationella dialoger om hållbar utveckling på olika orter.

Sekretariatet för hållbar utveckling, som finns vid statsrådets kansli, samordnar statsrådets arbete för att genomföra Agenda 2030 nationellt och stöder det arbete som kommissionen för hållbar utveckling utför genom att samarbeta med Utvecklingspolitiska kommissionen och Expertpanelen för hållbar utveckling, gruppen De ungas Agenda 2030 och klimat- och naturgruppen för unga, som inrättades våren 2023. Dessutom medverkar sekretariatet i Europeiska unionens råds arbetsgrupp för Agenda 2030 och deltar i arbetet på FN-nivå i samarbete med utrikesministeriet.

Kommissionen för hållbar utveckling godkände en [åtgärdsplan för 2025–2027](#) för sin strategi (2022–2030) och inledde genomförandet av den. Planen godkändes i februari 2025 och den innehåller åtgärder som bygger på samarbete mellan kommissionsmedlemmarna och deras nätverk. Åtgärderna har många kopplingar till de olika aktörernas arbete, till exempel genomförandet av den kulturpolitiska redogörelsen, utvecklingen av den samlade webbtjänsten för frivilliga hållbarhetsåtaganden Åtagande 2050 som drivs av statsrådets kansli samt stärkandet av det samhälleliga deltagandet i arbetet för hållbar utveckling. Expertpanelen för hållbar utveckling stöder genomförandet av åtgärdsplanen i den mån den kan, och samarbetet med Utvecklingspolitiska kommissionen och De ungas Agenda 2030 är också intensivt. Under 2025 slutfördes en av de tio åtgärderna i planen. Fem åtgärder pågår aktivt och genomförandet av två åtgärder inleds under det första kvartalet 2026. Genomförandet av en inleds senare under 2026 och en har ställts in efter förändringar i de yttre omständigheterna.

Även statsrådets hållbarhetsarbete som helhet har granskats som en del av anpassningsåtgärderna inom statsförvaltningen. Anpassningsåtgärderna genomförs så att de inte i betydande grad påverkar statsrådets kanslis arbete för hållbar utveckling. Statsrådets totala resurser för hållbarhetsarbetet utökades från början av 2023 genom att Expertpanelen för hållbar utveckling, en oberoende vetenskapspanel, inrättades i anslutning till statsrådets kansli och tilldelades resurser för sitt arbete, och genom att en visstidstjänst som generalsekreterare för panelen inrättades vid strategiavdelningen vid statsrådets kansli. Från och med 2023 har också samhällelig hållbarhetsbedömning utförts vid statsrådets kansli för att ta fram en lägesbild om hållbarhetsfrågor samt analysera trender och ömsesidiga kopplingar mellan hållbarhetsaspekter till stöd för regeringens långsiktiga politiska planering.

Statsrådets förordning (1071/2019) från 2019 fastställer Utvecklingspolitiska kommissionens särskilda ställning och uppgifter. I förordningen föreskrivs det om kommissionens syfte, uppgifter, mandatperiod, medlemmar, sekretariat och beslutsfattande. Utvecklingspolitiska kommissionens utgifter täcks med utrikesministeriets omkostnadsanslag.

2. i politiken för hållbar utveckling betonar i synnerhet avkortningen av Finlands ekologiska skuld samt åtgärder som löser problemen med det strukturella underskottet i de offentliga finanserna, ökningen av den offentliga skulden, den

försvagade försörjningskvoten samt problem i anknytning till den regionala koncentrationen och differentieringen av befolkningen, inklusive problem med ensamhet, psykiska problem och problem med bristande rörlighet.

2. Enligt regeringsprogrammet ska de offentliga finanserna anpassas med sex miljarder euro under valperioden. Den direkta anpassningen är cirka fyra miljarder euro och dessutom genomförs strukturreformer som uppskattas ha en sannolik stärkande effekt på cirka två miljarder euro i de offentliga finanserna. Regeringen bevakar aktivt utfallet av åtgärdshelheten och reagerar vid behov med ersättande åtgärder. I samband med budgetförhandlingarna hösten 2023 fattades också beslutet att inrätta en systematisk utgifts- och strukturkartläggningsprocess.

Den stora ekonomiska osäkerheten har framhävt behovet av att aktivt bevaka hur regeringens centrala mål uppnås och vid behov reagera med nya åtgärder för att uppnå målen. På grund av den försämrade lägesbilden för de offentliga finanserna räcker inte den ovannämnda helheten på sex miljarder euro till för att säkerställa att skuldkvoten stabiliseras före 2027. Därför har regeringen fattat beslut om en ny åtgärdshelhet som ska stärka de offentliga finanserna med cirka tre miljarder euro från och med 2025. Utgifter sparas till ett belopp av 1,6 miljarder euro och skatteåtgärdernas effekt är cirka 1,5 miljarder euro på nivån för 2028 när de dynamiska effekterna tas i beaktande. Hösten 2024 inledde regeringen projektet Tillväxtförhandlingar, där 41 förslag bereddes för att främja den ekonomiska tillväxten och förnya företagsverksamheten. [Projektets slutrapport](#) (på finska, referat på svenska) publicerades den 28 februari 2025.

Statsrådet beslutar årligen om temaområdena och prioriteringarna för strategisk forskning. I enlighet med statsrådets beslut fastställer rådet för strategisk forskning vid Finlands Akademi programstrukturen för den strategiska forskningen och valet av forskningsprojekt utifrån samhällelig relevans, genomslag och vetenskaplig kvalitet samt ansvarar för uppföljningen av forskningsprojekten och utvärderingen av deras genomslag. I oktober 2025 beslutade statsrådet att temat för ett av de program för strategisk forskning som inleds 2026 är Psykisk folkhälsa. Forskningsprojekten inom detta program fokuserar på hur god psykisk hälsa uppnås och på att ta fram nya och verkningsfulla metoder för att främja psykisk hälsa.

Finlandsmodellen för hobbyverksamhet genomförs i nästan alla landets kommuner (263 kommuner deltar). Kommunerna bestämmer hobbyutbudet enligt barnens önskemål. Insyn betonas i förfarandet för att välja hobbyanordnare. I hobbyverksamheten deltar 140 000 barn. Utvärderingen av hur lagstiftningen om Finlandsmodellen för hobbyverksamhet fungerar inleddes 2025 och blir klar i maj 2026.

Det förvaltningsövergripande programmet Finland i rörelse genomfördes med åtgärder som ingår i regeringsprogrammet. År 2025 inriktades programmets anslag på motionsfrämjande åtgärder inom sex ministeriers förvaltningsområden. Halvtidsöversikten av programmet Finland i rörelse publicerades i mars 2025. I översikten beskrevs hur varje åtgärd i regeringsprogrammet framskrider och hur läget är i fråga om slutförandet. I slutet av berättelseåret har 4 av programmets åtgärder slutförts, 30 pågår och 1 genomförs inte.

År 2025 godkändes en ändring av lagen om grundläggande utbildning som innebar att en fysiskt aktiv livsstil infördes som mål i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Utbildningsstyrelsen beredde uppdateringar av läroplanerna för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, där främjandet av en fysiskt aktiv livsstil togs in som en starkare del av verksamhetskulturen. Dessutom understöddes verksamheten inom Skolan i rörelse i den grundläggande utbildningen och motionsrådgivningen i processen Move!. Syftet är att öka elevernas fysiska aktivitet under skoldagarna och stödja deras fysiska funktionsförmåga. Kommunerna fick också stöd för att utveckla trygga och fysiskt aktiva skolresor. Främjandet av en fysiskt aktiv verksamhetskultur understöddes också vid högskolorna. Dessutom understöddes utvecklandet av kommunernas motionsrådgivningstjänst.

Under berättelseåret främjades fysisk aktivitet och sund kost i välfärdsområdena och deras kontaktytor. Dessutom understöddes regionala åtgärder för att främja hälsa och välfärd. Därtill inleddes en åtgärdshelhet som syftar till att göra motion till en central del av utvecklingen av arbetsförmågan och arbetslivet. Under berättelseåret genomfördes pilotförsök med att integrera motion och funktionsförmåga i uppådsverksamheten och en utvidgning av åtgärderna till att omfatta hela landet bereddes.

Kommunikationsinsatserna fortsatte för att uppmuntra till vardagsmotion under temat Lagg till rörelse. I början av året genomfördes den första riksomfattande kampanjen Låt tekniken vila, som på hösten upprepades som en regional kampanj. Under berättelseåret utarbetades en uppföljningsmodell för programåtgärdernas resultat och effekter.

Understödet för byggande av idrottsanläggningar stöder kommunernas servicenät. Åren 2021–2025 beviljades 135,8 miljoner euro i understöd för byggande av idrottsanläggningar till sammanlagt 657 bygg- och renoveringsprojekt via undervisnings- och kulturministeriet och regionförvaltningsverken. Dessutom beviljade ministeriet 6,6 miljoner euro i understöd till idrottsutbildningscentrens anläggningsprojekt 2021–2024 för sammanlagt 25 bygg- och renoveringsprojekt som stöder det grundläggande arbetet på idrottsutbildningscentren. År 2025 beviljades inga understöd för anläggningsprojekt vid idrottsutbildningscenter. År 2022 beviljade regionförvaltningsverken sammanlagt 51 projekt 1,9 miljoner euro i understöd för byggande av idrottsanläggningar för rekreationsändamål i naturen och år 2023 sammanlagt 0,96 miljoner euro i understöd för 43 anläggningsprojekt för att förbättra förutsättningarna

för fysisk aktivitet på daghemsgårdar och göra dem mer naturlika. Förhållandena för fysisk aktivitet utvecklades också med hjälp av understöd för forskning och utveckling i samband med byggande av idrottsanläggningar.

Statens idrottsråd genomförde och publicerade en [Statistik- och prognosöversikt om rörelse, motion och idrott](#) som beskriver den senaste och, när det är möjligt, den framtida utvecklingen i fråga om centrala samhällsliga förändringsfaktorer samt teman kring rörelse, motion och idrott. Dessutom analyseras hur dessa utvecklingar påverkar sektorn. Översikten består av 13 presentationer. Statistik- och prognosöversikten är ett centralt informationsunderlag för prognostiserings- och framtidsarbetet under statens idrottsråds mandatperiod 2023–2027. Översikten kan också utnyttjas av andra aktörer (statsförvaltningen, välfärdsområden, kommuner, organisationer, företag osv.) till exempel i det egna beredningen och prognostiseringen eller som stöd i studierna.

Statens ungdomsråd har till uppgift att producera aktuell information om ungas levnadsförhållanden och välbefinnande. Ungdomsbarometern 2024, som mäter ungas värderingar och attityder, publicerades 2025. Den viktigaste observationen var att framtidstron bland unga har försämrats avsevärt. Därför tillsattes en expertgrupp för att utreda bakgrunden till fenomenet och lägga fram åtgärdsförslag. Dessutom publicerades en undersökning om barns och ungas fritid, där en av iakttagelserna var de kraftigt ökande skillnaderna i hur de tillbringar sommaren. Ministeriet utreder nu lösningar för att minska ojämlikheten.

3. stärker kommunernas och de offentliga upphandlingarnas roll som drivkraft för genomförandet av hållbar utveckling och förbättrar kopplingen mellan statsrådets kanslis arbete för hållbar utveckling och finansministeriets kommunpolitiska arbete

3. Genomförandet av det program för avveckling av normer i kommunerna och översyn av deras uppgifter som samordnades av finansministeriet fortsatte i enlighet med riktlinjerna från regeringens halvtidsöversyn. I slutet av 2026 bereddes ett parlamentariskt samarbete för att hitta gemensamma lösningar på utmaningarna inom kommunernas ekonomi, tjänster och livskraft.

Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering innehåller flera samhällsliga reformmål där den offentliga sektorns betydande köpkraft via offentliga upphandlingar kan utnyttjas som verktyg. Några exempel är reformen av social- och hälsovårdstjänsterna, införandet av ny teknik och nya lösningar för att främja en ren omställning och cirkulär ekonomi samt förbättringen och effektiviseringen av den offentliga förvaltningens tjänster med hjälp av digitalisering, data och artificiell intelligens. I beredningen av lagen om cirkulär ekonomi har möjligheterna att utnyttja offentliga upphandlingar för att främja cirkulär ekonomi undersökts.

Regeringen har som mål att förbättra upphandlingskompetensen och främja användningen av innovativ upphandling. Genom upphandling av nya lösningar kan den offentliga sektorn påverka i vilken riktning samhället utvecklas och påskynda utvecklingen. Samtidigt ökar man företagens incitament för innovation, påskyndar uppskalningen av nya lösningar och möjliggör utvecklingen av en referensmarknad. Innovativ upphandling är också viktig för att förbättra produktiviteten i de offentliga tjänsterna. Genom att införa nya produkter och tjänster som gör verksamheten effektivare kan man uppnå mer i förhållande till insatsen, förbättra tjänstens kvalitet och verkningsfullhet och minska miljökonsekvenserna.

Programmet för verkningsfull offentlig upphandling är finansministeriets, Finlands Kommunförbunds, Finlands näringslivs, Företagarna i Finlands och Velfärdsområdesbolaget Hyvil Ab:s gemensamma åtgärdsprogram som syftar till att främja de offentliga finansernas hållbarhet och den offentliga upphandlingens samhälleliga genomslagskraft. Programmet för verkningsfull offentlig upphandling koncentrerar utvecklingen och genomförandet av offentliga upphandlingar till ett och samma ställe. Programmets mandatperiod är 2024–2027 och det är en fortsättning på det tidigare program som pågick 2019–2023. Inom ramen för programmet utarbetades en nationell strategi för offentlig upphandling, som bland annat har som mål att främja ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet i upphandlingarna. Programåtgärderna stöder den kompetens som behövs för detta.

Miljöministeriet har sammanställt en handbok om produkt- och sektorregleringen i fråga om offentliga upphandlingar och planerar kompetensutvecklingsåtgärder i samarbete med programmet för verkningsfull offentlig upphandling och Kommunförbundet. Dessutom har miljöministeriet inlett beredningen av nationella ekologiska mål för offentliga upphandlingar som ska leda till ett principbeslut av statsrådet. För närvarande planeras ett forum för ekologisk offentlig upphandling som ska informera om aktuella frågor och sprida bästa praxis.

Miljöministeriet publicerade i samarbete med Finlands miljöcentral en webbaserad tjänst med indikatorer för hållbar stadsutveckling som kan utnyttjas för att nationellt och internationellt bevaka hur städerna utvecklas. Ett exempel på internationell bevakning är den landsrapport om stadsutveckling som utarbetades för UN Habitat. Finlands och UN Habitats strategiska partnerskap för att uppnå målen för hållbar utveckling, som miljöministeriet stöder sedan 2022, fortsatte 2025 i samarbete mellan SRK, Kommunförbundet, FN-förbundet, Åland och kommunerna.

MBT-avtalen om markanvändning, boende och trafik mellan staten och kommunerna i stadsregionerna Helsingfors, Tammerfors, Åbo, Uleåborg, Jyväskylä, Kuopio och Lahtis är i kraft 2024–2035. De konkreta åtgärderna i avtalen genomförs åren 2024–2027 och främjar stadsregionernas tillväxt, en behovsanpassad planläggning och produktion av bostäder, en hållbar samhällsstruktur och ett hållbart transportsystem samt relaterade investeringar i infrastruktur.

4. främjar en fenomenbaserad strategi i politiken för hållbar utveckling; identifierar och beaktar det ömsesidiga beroendet mellan målen och åtgärderna i åtgärdsprogrammet Agenda 2030 och de tekniska lösningar och de samverkande, korsvisa och externa effekter som anknyter till dem; utvecklar sättet att mäta och rapportera de gränsöverskridande konsekvenserna av den finländska konsumtionen; strävar efter att främja den övergripande hållbarheten i åtgärdsprogrammet Agenda 2030; utvecklar indikatorer som konkretiserar och utvärderar målen och åtgärderna och som gör det möjligt att på lång sikt följa hur hållbar utveckling framskrider över budgetperioder och valperioder; utnyttjar dessa indikatorer bland annat i redogörelsen om Agenda 2030 och i budgeteringen av hållbar utveckling i samband med planerna för de offentliga finanserna och budgetarna; vid sidan av kvantitativa indikatorer behövs det också en kvalitativ analys av framstegen och hindren för den.

4. Statsrådets kansli har främjat en fenomenbaserad strategi för hållbar utveckling bland annat som en del av bedömningen av social hållbarhet. [Hållbarhetsbedömningen "Utblick över läget i Finland"](#) (på finska, referat på svenska) publicerades i september 2025. I rapporten bedömdes fem olika hållbarhetsaspekter och deras viktigaste delområden med hjälp av omfattande indikatoruppföljning och befintliga forskningsrön. I rapporten konstaterades att det är svårt att bedöma den övergripande hållbarheten genom indikatorer. Att mäta till exempel kulturell hållbarhet är mycket utmanande på grund av delområdenas kvalitativa karaktär. Liknande problem finns också när det gäller mätning av till exempel social hållbarhet. Förståelsen för både den kulturella och den sociala hållbarhetens betydelse för den övergripande hållbarheten blir allt bättre och indikator-samlingarna blir mer robusta. När det gäller indikatorer som används för att bedöma den övergripande hållbarheten kommer den stora utmaningen i framtiden sannolikt att vara att etablera nya indikatorer för sociala fenomen vid sidan av de traditionella indikatorerna för ekonomisk och ekologisk hållbarhet i det kunskapsunderlag som stöder beslutsfattandet.

Budgeteringen av hållbar utveckling har fortsatt i planen för de offentliga finanserna 2025–2028 och i budgeten för 2025. I samband med beredningen av budgeten för 2025 ombads ministerierna bedöma klimat- och naturkonsekvenserna av de anslag som främjar koldioxidneutralitet för att utveckla budgeteringen av hållbar utveckling. I samband med det EU-finansierade projektet Priodiversity Life är avsikten att verksamheten ska vidareutvecklas genom att man undersöker möjligheterna att bevaka hur finansieringen för biologisk mångfald utvecklas. I budgetpropositionen 2022 vidareutvecklades dessutom budgetkapitlet om hållbar utveckling i fråga om skattesystemets miljöaspekt.

Åtgärdsplanen för kommissionen för hållbar utveckling 2025–2027 innehåller en åtgärd för att främja användningen av mer övergripande indikatorer för hållbar utveckling. Enligt planen utarbetar kommissionen ett bakgrundsdocument för att presentera och jämföra tre nya uppsättningar av indikatorer för hållbar utveckling. Till dessa hör den

policyrekommendation om hållbarhetsindikatorer för Finland som Expertpanelen för hållbar utveckling publicerade våren 2024, de indikatorer som användes för att bedöma de fem hållbarhetsaspekterna i statsrådets kanslis rapport Utblick över läget i Finland (på finska, refererat på svenska) samt den internationella ansatsen *comprehensive health*.

5. utvecklar också utvärderingen som en del av det kunskapsbaserade beslutsfattandet och allokerar resurser till detta; utvärderingen ska göras både på förhand och i efterhand och resultaten av utvärderingen ska beaktas på ett genuint sätt i lagberedningen; det behövs i synnerhet bedömning av hållbar utveckling, bedömning av konsekvenserna för barn, bedömning av konsekvenserna för företag, bedömning av teknikens samhällsliga konsekvenser och bedömning av teknikens hälsoeffekter samt information om kostnaderna och de ekonomiska konsekvenserna av åtgärderna för att främja hållbar utveckling och koldioxidneutralitet, kostnaderna för alternativa handlingsvägar och det pris som vi måste betala om vi inte gör någonting alls.

5. Kompetensen inom konsekvensbedömning har stärkts under de senaste åren på såväl ministerienivå som hela statsrådets nivå. De nya anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning, som godkändes i slutet av 2022, publicerades på svenska i december 2022 och på engelska i maj 2023. Flera utbildningar ordnades om den reviderade anvisningen, som också har inkluderats i grundutbildningarna i lagberedning. Dessutom ordnades en fördjupande utbildning om konsekvensbedömningsmetoder i lagberedningen. Samarbetsgruppen för utveckling av lagberedningen har följt införandet av den nya anvisningen och kompetensbehoven i fråga om konsekvensbedömning. Flera ministerier har stärkt konsekvensbedömningens stödstrukturer bland annat med en särskild enhet, ett team eller expertrekryteringar.

Det viktigaste samarbetsorganet på statsrådsnivå är kompetensnätverket för konsekvensbedömning, som inrättades 2020 och tillsattes för en andra mandatperiod 2023. Kompetensnätverkets syfte är att underlätta lagberedarnas arbete och stödja en konsekvensbedömning av hög kvalitet. I nätverket finns representanter för alla ministerier, och en representant för rådet för bedömning av lagstiftningen är ordförande. Nätverket stärker samarbetet mellan ministerierna i kompetensbedömningen, och genom nätverket kan lagberedarna begära stöd för konsekvensbedömningen också av andra ministerier. Nätverket bevakar aktuella frågor som berör konsekvensbedömning, kan ta initiativ som gäller dem och deltar också i planeringen och genomförandet av statsrådets utbildningar om konsekvensbedömning.

Behovet av att utveckla uppföljningen och utvärderingen av lagstiftningen på statsrådsnivå har lyfts fram i många sammanhang. Uppföljningen och utvärderingen har en central roll när det gäller att säkerställa att regleringen är fungerande och aktuell, i bildandet av ett kunskapsunderlag för lagberedningen och i att främja öppenhet, ansvarstagande och

godtagbarhet i beslutsfattandet. År 2023 publicerades statsrådets gemensamma principer för uppföljning och utvärdering av lagstiftningen. Principerna gäller bland annat planering, genomförande och rapportering av uppföljningen och utvärderingen. Principerna innehåller också anvisningar om uppföljning och utvärdering av EU-rättsakter och den nationella lagstiftningen om genomförandet av dem samt fördrag. Som bilagor till principerna har dessutom samlats exempel på hur uppföljningen och utvärderingen ska genomföras samt på planeringen av ministeriets utvärderingsprojekt.

6. höjer satsningarna på forskning och utveckling till fyra procent av bnp; genom en rätt dimensionerad och riktad offentlig hävstång för hållbar tillväxt i tillräckligt stor skala kan även privata investeringar påskyndas och ökas.

6. Enligt rekommendationerna från den parlamentariska arbetsgruppen för forskning, utveckling och innovation (FoUI) 2021 höjer Finland de offentliga forsknings- och utvecklingsutgifterna fram till 2030. Enligt lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024–2030 (1092/2022) ökas statens forsknings- och utvecklingsutgifter så att de 2030 motsvarar 1,2 procent i förhållande till bruttonationalprodukten. Målnivån för utgifterna för forskning och utveckling (fyra procent av bruttonationalprodukten) uppnås om företagen samtidigt ökar sina egna utgifter för forskning och utveckling i samma proportion som den nuvarande andelen av utgifterna (1/3 offentlig, 2/3 privat).

Enligt lagen om finansiering av forskning och utveckling godkänner statsrådet en gång per valperiod en flerårig plan för användning av finansieringen av forsknings- och utvecklingsverksamhet. I planen behandlas användningen av de fullmakter och anslag för forsknings- och utvecklingsverksamhet enligt lagens 1 § som tas in i statsbudgeten åren 2024–2030. Enligt 1 § 2 mom. i lagen avses med forsknings- och utvecklingsverksamhet sådan verksamhet som avses i den officiella statistik över forsknings- och utvecklingsverksamhet som Statistikcentralen årligen publicerar.

Den fleråriga plan för användning av statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet som statsrådet godkände i juni 2024 är den andra i ordningen och gäller åren 2025–2032. Den första planen publicerades den 1 mars 2023 som slutrapport av den parlamentariska FoUI-arbetsgruppen 2022 (Den parlamentariska FoUI-arbetsgruppen 2023). I planen beskrivs nuläget inom FoUI-systemet, målen för systemet och de huvudsakliga riktlinjerna för finansieringen av forsknings- och utvecklingsverksamhet. Fullmakterna och anslagen ökas och anvisas som en del av den normala budgetprocessen. Planen styr ministerierna att ta hänsyn till planens mål och riktlinjer i sin verksamhet och budgetberedning. Planen ingår i genomförandet av regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

Statsrådet följer effekterna av den statliga FoU-finansieringen. Forsknings- och innovationsrådet har till uppgift att samordna och följa verkställigheten av lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024–2030 (1092/2022) och beredningen och genomförandet av den fleråriga plan för finansieringen som avses i lagens 3 §. Forsknings- och innovationsrådets sekretariat utarbetar årligen en uppföljnings- och utvärderingsrapport om FoU-finansieringen. Den första uppföljnings- och utvärderingsrapporten publiceras i februari 2026. Den behandlar utvecklingen av företagens FoU-utgifter, det behov av experter inom FoU som förutsätts för målet på fyra procent och de metoder som behövs för att svara på behovet, fördelningen av FoU-tilläggsfinansiering med stöd av lagen om FoU-finansiering och genomförandet av den, användningen av FoU-skatteincitament samt den offentliga FoU-finansieringens effekter på ekonomin och produktiviteten.

Hittills har FoU-tilläggsfinansiering fördelats i budgetarna för 2024, 2025 och 2026. I planen för de offentliga finanserna för 2026–2029 har FoU-finansiering dessutom fördelats för 2027–2029.

Företagen spelar en central roll när det gäller att uppnå målet på fyra procent. År 2024 ökade företagens FoU-utgifter gynnsamt trots det osäkra ekonomiska läget och den geopolitiska instabiliteten.² Företagens FoU-utgifter ökade med 336 miljoner euro, det vill säga med 5,9 procent. Företagens andel av FoU-utgifterna är 67,7 procent, vilket överskrider kravet på två tredjedelar i lagen om FoU-finansiering. FoU-utgifternas andel av BNP ökade från 3,09 procent (2023) till 3,22 procent (2024), och är på en tillväxtbana mot fyra procent.

För att målet på fyra procent ska uppnås krävs en kraftig ökning av företagens FoU-utgifter under de närmaste åren. Företagens FoU-utgifter bör stiga från cirka 6 miljarder till cirka 9 miljarder fram till 2030, det vill säga med en jämn takt på cirka 500 miljoner euro per år. Internationella forskningsrön visar att både den offentliga FoU-finansieringen och FoU-skatteincitamenten ökar företagens tilläggsinvesteringar. Hävstångseffektens intensitet beror på hur stöden inriktas och hur skatteincitamenten planeras och inriktas.

Bristen på FoU-expertyper kan bli ett hinder för att uppnå målet på fyra procent. För att målet ska kunna uppnås behövs på kort tid ytterligare tiotusentals experter inom FoU. För att de nationella FoU-politiska målen ska kunna uppnås krävs målmedvetna åtgärder för att på kort tid hitta nya FoU-expertyper. Det behövs mer FoU-personal på olika utbildningsnivåer och inom alla sektorer.

---

2 Den senaste statistiken om utgifterna för forsknings- och utvecklingsverksamhet är från 2024.

7. sörjer för lärarnas kompetens i hållbarhetsomställningen och den ekosociala bildningen; uppdaterar prognostiseringen av utbildningsbehoven inom olika sektorer och utbildningssystemens funktion med tanke på de kompetens- och arbetskraftsbehov som förändringarna i hållbarheten förutsätter; inriktar kontinuerlig inläring och omskolning med tanke på en rättvis omställning särskilt till de branscher och regioner som påverkas mest av hållbarhetsomställningen; tryggar resurserna för det fria bildningsarbetet och ökar den grundläggande konstundervisningen på alla undervisningsstadier; inför mer framtidsfostran i undervisningen och elevhandledningen, ända från utbildning av lärare och handledare samt fortbildning,

7. Lärarutbildningsforumet, som finansieras av undervisnings- och kulturministeriet och har verkat sedan 2016, utvecklar lärarutbildningen på nationell nivå. Under sin pågående mandatperiod 2024–2027 främjar forumet bland annat forskningsbaserad kvalitetssäkring och stärkning av lärarutbildningen, genomförandet av utvecklingsprogrammet för lärarutbildningen och den nationella strategin och åtgärdsplanen för naturvetenskaper, matematik och teknik (LUMATE). I mars 2025 publicerade Lärarutbildningsforumet en vision för den finländska lärarutbildningen, "Lärarutbildning 2050", där hållbarhetsaspekter beaktas ur många perspektiv.

Utbildningsstyrelsen har under tidigare år finansierat personalutbildningen inom undervisningsväsendet och småbarnspedagogiken med cirka 10–15 miljoner euro per år. År 2025 fortsätter finansieringen för projekt enligt tidigare beslut som genomförs fram till juni 2026, men ny finansiering beviljas inte längre efter ingången av 2026. Centrala utvecklingsteman för 2025 är reformen av stödet för lärande, utnyttjandet av artificiell intelligens i undervisningen, stärkandet av en trygg och hälsosam lärmiljö samt lösningar för kontinuerligt lärande. Hösten 2025 inleddes avgiftsfri fortbildning för ledare inom småbarnspedagogiken (KOVA-koulutus, utbildningsledarskap inom småbarnspedagogiken) som finansieras av Utbildningsstyrelsen. Utbildningen stärker i synnerhet pedagogiskt ledarskap, faktabaserad ledning samt en ändamålsenlig användning av digitala verktyg och artificiell intelligens, och den är helt webbaserad.

Utbildningsstyrelsen har fortsatt främja klimat- och hållbarhetsundervisningen på olika utbildningsstadier. Suomen ympäristöopisto Sykli genomför hållbarhetsfärdplanen för grön omställning 2024–2027, som finansieras av Utbildningsstyrelsen. Projektet stöder stärkandet av hållbarhetskompetensen vid läroanstalterna och förankringen av hållbarhetsfärdplanen för yrkesutbildningen. Dessutom samordnar Sykli nätverket Kartalla – På Kartan, som finansieras av Utbildningsstyrelsen och stöder utvecklingen av hållbarhetsarbetet inom yrkesutbildningen.

Utbildningsstyrelsen utvecklar också ett uppföljningssystem som stöd för genomförandet av hållbarhetsfärdplanen för yrkesutbildningen. Det byggs upp som en del av utvecklingen av EQAVET-kvalitetssäkringen 2023–2026, med målet att erbjuda utbildningsanordnarna verktyg för systematisk utvärdering av hållbarhetsarbetet samt producera nationell information om hur hållbarhetsarbetet framskrider i yrkesläroanstalterna.

Inom gymnasieutbildningen har Utbildningsstyrelsen stöttat läroanstalter som främjat god praxis inom klimat- och hållbarhetsundervisning samt uppnåendet av målen i Agenda 2030 vid läroanstalterna. Stödet har inriktats på att stärka hållbarhetsarbetet i undervisningen, verksamhetskulturen och läroanstalternas utvecklingsprocesser.

Utbildningsstyrelsen publicerade 2025 en enkätundersökning om nuläget för hållbar utveckling vid läroanstalter för fritt bildningsarbete (OPH 2025:8), som identifierade många viktiga utvecklingsområden för att ytterligare stärka arbetet för hållbar utveckling både vid läroanstalterna och inom statsförvaltningen. Utbildningsstyrelsen beviljar årligen kvalitets- och utvecklingsunderstöd till medborgarinstitut för bland annat främjande av hållbar utveckling vid läroanstalter.

Genomförandet av den reform av lagstiftningen om den grundläggande konstundervisningen som inleddes 2024 i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering fortsatte. Reformen bereddes i en arbetsgrupp som tillsatts för den uppgiften, i aktivt samråd med sektorn och med sektorns deltagande. Det viktigaste målet är att genom reformen förbättra den grundläggande konstundervisningens tillgänglighet och stärka verksamhetens kvalitet. Arbetsgruppen lämnade sitt förslag till forsknings- och kulturminister Talvitie i juni, varefter propositionen var på remiss. Sammanlagt 235 yttranden kom in och en sammanfattning av dem publicerades i december.

Som en del av det större målet att stärka kunskapsunderlaget om konst och kultur publicerades i augusti en ordlista för den grundläggande konstundervisningen. Dessutom inleddes förberedande åtgärder för att revidera grunderna för läroplanen för grundläggande konstundervisning.

Utbildningsstyrelsen har beviljat finansiering för Suomen ympäristöopisto Syklis hållbarhetsfärdplan för grön omställning. Projektet genomförs 2024–2027 med en budget på 600 000 euro. Utbildningsstyrelsen utvecklar också ett system för att bevaka genomförandet av hållbarhetsfärdplanen för yrkesutbildningen som en del av EQAVET-verksamheten för kvalitetssäkring åren 2023–2026. Systemet kommer att vara ett stöd för utbildningsanordnarnas systematiska utveckling av hållbarhetsarbetet och ge riksomfattande information om yrkesläroanstalternas framsteg mot hållbar utveckling.

8. främjar konstens roll för att lösa komplicerade problem tillsammans med aktörer inom vetenskap, ekonomi och offentlig förvaltning genom att utarbeta en färdplan för kreativitet.

8. Statsrådet lämnade i november 2024 en kulturpolitisk redogörelse till riksdagen som anger målen för kulturpolitiken fram till 2040-talet och uppfyller målet för färdplanen för kreativitet. Redogörelsen betonar att kulturen har en central roll när det gäller att lösa svåra problem, och den är central även som drivkraft för samhällelig förändring och som förstärkare av demokrati och gemenskap. Redogörelsen eftersträvar en konsekvent politik så att kulturen bidrar på ett positivt sätt till ansträngningarna för att lösa stora samhällsfrågor i enlighet med gemensamma mål. När det gäller främjandet av hållbar utveckling ställer redogörelsen som mål att stärka de kulturella och kreativa sektorernas förmåga att främja hållbarhetsomställningen.

För att genomföra redogörelsen inleddes 2025 utarbetandet av en genomförandeplan. Dessutom genomfördes redogörelsen via resultat- och resursstyrning. Genomförandet av redogörelsen stöddes också genom den strategiska åtgärdsplanen 2025–2027 för kommissionen för hållbar utveckling. I planen ingick att ta stöd av kultursektorns kompetens vid hållbarhetsomställningen i samarbete med medlemmarna i kommissionen för hållbar utveckling.

9. främjar den systemiska hållbarhetsomställningen i ekonomin genom att långsiktigt utveckla centrala omställningar, såsom reglering och incitament som stöder hållbar energi och cirkulär ekonomi.

9. För att uppnå målen i det strategiska programmet för främjande av cirkulär ekonomi som godkändes 2021 har man bland annat tagit fram Green deal-åtagandet för cirkulär ekonomi, som offentliggjordes den 12 september 2024. Under det första året ingick sammanlagt 27 aktörer ett Green deal-åtagande för cirkulär ekonomi: 16 företag, sex kommuner, tre landskapsförbund, en sektor och ett statligt ämbetsverk. Före godkännandet bedömde en grupp med representanter för Finlands miljöcentral, Statens tekniska forskningscentral och Naturresursinstitutet vilka effekter varje åtagande har.

Green deal-åtagandet för cirkulär ekonomi är ett frivilligt strategiskt åtagande där aktörerna åtar sig att använda mindre naturresurser, sätta upp verkningsfulla mål och vidta åtgärder som främjar en koldioxidsnål cirkulär ekonomi. Åtagandet bidrar till regeringens mål att utveckla en fungerande marknad för återvunna råvaror för olika användningsändamål och öka den andel återvunnet material som används. Ministerierna har också åtagit sig att utveckla styrmedel för att stödja uppnåendet av målen. Green deal är avsett för företag, branschorganisationer, kommuner och landskap.

Green deal bygger på en unik evidensbaserad beredning där forskningsinstituterna (Finlands miljöcentral, VTT, Naturresursinstitutet och Geologiska forskningscentralen) identifierade de åtgärder som mest påverkar omställningen till cirkulär ekonomi och mål för att använda mindre naturresurser effektivare. Ett scenarioarbete som publicerades i mars 2024 förutser att den cirkulära ekonomin kommer att stärka den ekonomiska tillväxten i Finland, minska utsläppen och minska förbrukningen av råvaror.

10. stöder regionalt samarbete mellan till exempel företag, organisationer och föreningar samt läroanstalter (från småbarnspedagogik till universitet och högskolor) så att det främjar de starka sidorna i regionerna; utvecklar planerings-, utvecklings-, forsknings- och affärskompetens på systemnivå kring hållbar tillväxt samt talangkluster med nya samarbetsformer; möjliggör försök med anknytning till hållbar tillväxt samt demonstrations- och pilotanläggningar och använder hävstång vid stora investeringar i hållbar tillväxt.

10. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering stärker regeringen de grundläggande färdigheterna genom att reformera strukturerna på längre sikt och permanent. Lärandet bygger på läsfärdighet, räknefärdighet och slutledningsförmåga, som kommer att stärkas med ytterligare satsningar under de kommande åren. Regeringen ökar enligt regeringsprogrammet minimiantalet lektioner inom den grundläggande utbildningen med 3 årsveckotimmar utan att utvidga läroplanen. De extra timmarna sattes in i årskurserna 1–6 i grundskolan för undervisning i läsfärdighet, skrivfärdighet och räknefärdighet. För att uppfylla kunskapsgarantin och säkerställa grundläggande färdigheter revideras lagstiftningen om stödet för lärande och skolgång i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Den reviderade lagstiftningen stärker elevernas rätt till de stödåtgärder de behöver för att uppnå målen i läroplanen och avlägga lärokursen för den grundläggande utbildningen. Både det utökade timantalet och den reviderade lagstiftningen om stöd trädde i kraft i grundskolorna den 1 augusti 2025.

I enlighet med regeringsprogrammet genomför regeringen en kunskapsgaranti, med vilken avses nationellt enhetliga förfaranden för att säkerställa att varje ung person som går ut den grundläggande utbildningen har uppnått grundläggande färdigheter. Målet är att fastställa en minimikunskapsnivå som ska ha uppnåtts när man går vidare från en klass till följande.

Det krävs preciseringar i den gällande lagstiftningen om elevbedömning och bestämmelserna i grunderna för läroplanen för att målen för kunskapsgarantin ska kunna uppnås. För närvarande innehåller grunderna för läroplanen kriterier för det kunnande som olika vitsord förutsätter vid läsårsbedömningen i årskurs 6 och vid slutbedömningen i den grundläggande utbildningen. I dessa ingår en beskrivning av minimikunskaperna i varje läroämne, det vill säga de kunskaper som krävs för vitsord 5. I olika studier och utvärderingar

rekommenderas det att entydigheten i gränsdragningen mellan underkända och godkända betyg preciseras ytterligare, och att minimikunskaperna och bedömningen av dem definieras nationellt.

Genomförandet av kunskapsgarantin har inletts med en precisering av lagen om grundläggande utbildning när det gäller elevbedömningen. Avsikten är att uppdatera bestämmelserna om elevbedömning och fastställa att uppnående av målen för minimikunskaper är en förutsättning för att kunna gå vidare i studierna. Regeringens proposition om ändring av lagen om grundläggande utbildning var på remiss mellan den 12 december 2025 och 23 januari 2026. Målet är att den reviderade lagen ska antas 2026 och träda i kraft den 1 augusti 2027.

Utifrån lagstiftningsändringen inleds en reform av grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen så att de läroämnesspecifika målen och innehållen i grunderna för läroplanen minskas och förtydligas. Utbildningsstyrelsen utfärdar i grunderna för läroplanen närmare bestämmelser också om de mål och det innehåll i lärokursen för årskursen och lärokursen för hela den grundläggande utbildningen som eleven åtminstone ska uppnå och avlägga med godkänt resultat.

Undervisnings- och kulturministeriet inledde i slutet av 2025 ett försök med verksamhetsstyrning som ökar utbildningsanordnarnas möjligheter att snabbare och mer flexibelt svara på kompetens- och utbildningsbehoven inom sitt eget verksamhetsområde. De utbildningsanordnare som valts till försöket kan mer självständigt bestämma vilka yrkesexamina de ordnar i fortsättningen. Den förhandlingsprocess som ingår i försöket förutsätter att utbildningsanordnarna diskuterar med näringslivet i området, sysselsättningsområdena och andra viktiga intressentgrupper. Inom gymnasieutbildningen har Gymnasiernas utvecklingsnätverk (LUKE-nätverket), som samordnas av Utbildningsstyrelsen, genom sin riksomfattande och regionala verksamhet bidragit till att främja samarbetet mellan läroanstalter, företag, organisationer och föreningar.

11. utarbetar ett innovativt och djärvt program för positivt handavtryck som utgår från nationellt kunnande och betonar den internationella genomslagskraften i samarbete med näringslivet för att utveckla hållbara tekniker och lösningar samt bättre lagstiftning på ett sektorsövergripande sätt och för att främja en hållbar och sysselsättande tillväxt.

11. Produkter, tjänster och lösningar som utvecklats i Finland kan ge ett stort bidrag till de globala klimat- och miljömålen. Denna minskning av klimat- eller miljöavtrycket som hållbara produkter och lösningar genererar för användarna kallas leverantörens handavtryck.

Det är viktigt att förstora handavtrycket, inte bara för de globala klimat- och miljömålen utan också för att öka de finländska företagens export. De växande affärsmöjligheter och den exportpotential som rena produkter och lösningar medför identifieras i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

För att förstora handavtrycket på klimatet och miljön måste Finland satsa på forskning i, utveckling av och marknadsinträde för nya lösningar. Pilottestning av lösningar i industriell skala och de första referensprojekten är en tröskel som företagen kan ta sig över med stöd av offentliga åtgärder som delar på risken. Detsamma gäller företagens internationalisering och exportstödet.

Finlands näringsliv och forskningsinstitut har under de senaste åren utfört ett banbrytande arbete för att utveckla mätningen och verifieringen av handavtryckseffekter. Finlands mål bör vara att utveckla nya lösningar på globala utmaningar och att öka exporten av dem. Mätningen av handavtryckseffekter stöder detta mål. Arbetet måste fortsätta även om attityderna till företagens gröna påståenden har blivit mer kritiska.

Arbets- och näringsministeriet hjälper finländska företag dra nytta av den globalt ökande efterfrågan på hållbara produkter och tjänster. De finländska lösningarnas minskande effekt på kundernas klimatavtryck (koldioxidhandavtrycket) kan utnyttjas i exportfrämjandet. Åtgärder som stöder företagens export och internationella tillväxt kopplas till FoUI-finansieringen för nya lösningar och till stödet för att demonstrera dem och föra ut dem på marknaden. Åtgärder som gäller handavtrycket planeras i nära samarbete med näringslivsorganisationerna, utrikesministeriet, miljöministeriet och Business Finland. Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde genomförs åtgärderna genom omriktning av befintliga resurser.

12. bedömer hur konkurrensen mellan stormakterna påverkar den hållbara utvecklingen.

12. Konsekvenserna av konkurrensen mellan stormakterna bevakas och rapporteras som en del av utrikesministeriets dagliga arbete inom utrikesrepresentationen världen över. Ministeriet analyserar inte systematiskt vilka effekter konkurrensen mellan stormakterna har på varje enskilt mål för hållbar utveckling, utan analysen är snarare en del av bevakningen av omvärlden globalt och i synnerhet för utvecklingsländernas del. Till följd av de många parallella globala utmaningarna och det föränderliga geopolitiska läget genomsyrar stormaktskonkurrensen flera sektorer, och därför bedöms dess konsekvenser kontinuerligt i evalueringsrapporter, beställningsarbeten och analyser som gäller ministeriets verksamhet inom olika delområden. Stormaktskonkurrensen, konsekvenserna av den och reaktionerna på den är också en viktig del av den utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelsen, den FN-strategi som publiceras som en del av den och av redogörelsen för internationella

ekonomiska relationer och utvecklingsamarbete, som blev klara 2024. I enlighet med statsministerns beslut bereder utrikesministeriet under våren 2026 en redogörelse om förändringarna i den utrikes- och säkerhetspolitiska miljön och konsekvenserna av dem.

Finland strävar efter att utnyttja multilaterala möten bland annat inom FN för att bygga upp en global dialog. Bland annat toppmötet om utvecklingsfinansiering (The 4th International Conference on Financing for Development) och FN:s toppmöte om social utveckling (2nd World Summit for Social Development) var viktiga möten för hållbar utveckling under 2025. Det politiska högnivåforumet för hållbar utveckling (HLPF) erbjuder årligen en möjlighet att inte bara följa läget i fråga om SDG-målen utan också att bygga upp förtroende mellan FN-medlemsländerna och främja samarbetet med olika grupper av länder. Finland deltog i HLPF med en bred förvaltningsövergripande delegation under ledning av statsministern, med särskild tonvikt på betydelsen av jämställdhet för att möjliggöra en hållbar utveckling.

Åtgärder och beredskap främjas också på EU-nivå. I egenskap av världens största biståndsgivare spelar Europeiska unionen en viktig roll när det gäller att prägla den globala utvecklingsagendan och stödja uppnåendet av målen för hållbar utveckling. Dit hör en ambitiös utveckling av utvecklingsfinansieringsarkitekturen och ett aktivt deltagande i utvecklingsländernas skuldsaneringar. Bland annat finansieringsinstrumentet Global Europe erbjuder goda möjligheter att ytterligare stärka EU:s roll.

13. främjar acceptabilitet, rättvisa och jämlikhet i samband med hållbarhetsomställningen samt medborgarnas psykiska resiliens genom att göra det möjligt för intressentgrupper och medborgare att delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av lösningar; säkerställer att också de tysta i samhället, såsom barn, unga, invandrare, personer med funktionsnedsättning och äldre, involveras som aktiva aktörer i hållbarhetsomställningen.

13. Bred samhällelig delaktighet är en av de mest centrala verksamhetsprinciperna för Finlands kommission för hållbar utveckling, där statsministern är ordförande, och enligt den principen har också den nya kommissionen för perioden 2024–2027 tillsatts. Kommissionen godkände sin åtgärdsplan för 2025–2027 i februari 2025. Planen består av tio åtgärdshelheter, och ett prioriterat område är bland annat att stärka samhällets deltagande i arbetet för hållbar utveckling och dialogen om hållbar utveckling.

Sedan 2017 har gruppen De ungas Agenda 2030 varit ett stöd för arbetet i kommissionen för hållbar utveckling, fört fram de ungas röst i de politiska processerna för hållbar utveckling och deltagit i samhällsdebatten om hållbar utveckling. Gruppen sprider också budskapet om hållbar utveckling och Agenda 2030 i sina egna nätverk. En av ordförandena i gruppen De ungas Agenda 2030 är sedan 2024 också roterande andra vice ordförande för kommissionen för hållbar utveckling.

De ungas deltagande i beslutsfattandet om klimatet och naturen stärktes med en ny klimat- och naturgrupp för unga, som inrättades i anslutning till gruppen De ungas Agenda 2030 våren 2023. Gruppens uppgift är att bidra med nya och framväxande aspekter och lösningsmodeller som underlag för beslutsfattandet och arbeta för att olika politiska åtgärder ska vara rättvisa ur kommande generationers perspektiv. Gruppen stöder ministerierna då de planerar och genomför ungas deltagande och bedömer effekterna av deltagandet. Dessutom ordnar gruppen ett klimat- och naturtoppmöte för ungdomar vartannat år. Besluten om tillsättande av båda expertgrupperna med ungdomar förnyades för perioden 1 augusti 2025–31 december 2027.

Genom de [nationella dialoger](#) som ordnats sedan 2020 skapas förståelse av olika samhällsliga fenomen, utmaningar och möjligheter i samarbete mellan medborgare, sammanslutningar och myndigheter. Dialogerna samordnas av Dialogakademien, Centralförbundet för Barnskydd, Sitra, Forssa stad, finansministeriet och statsrådets kansli, men vem som helst kan delta och ordna en egen dialog. Det andra temat i de nationella dialogerna våren 2026 är De ungas morgondag. Syftet med temat är att föra en diskussion om vad som ger hopp och vad som väcker oro bland unga samt att stärka framtidstron.

14. använder hoppgivande språkbruk i redogörelsen om Agenda 2030 och andra motsvarande program som styr politiken för hållbar utveckling och i synnerhet de arbetsformer som engagerar medborgarna och intressentgrupperna i beslutsprocesserna; som underlag för beslutsfattandet behövs öppna data och värdediskussioner om både möjligheterna och hoten i samband med hållbarhetsomställningen, men positiva exempel från världen och hemlandet nära människors egen vardag är den bästa inspirationen till den förändring som behövs; en hållbar framtid bör ha ett mänskligt ansikte.

14. Handlingsplanen Agenda2030 är i sig en hoppgivande agenda – den stakar ut en väg till en bättre morgondag i samhällena och en situation där människornas välfärd tryggas inom gränserna för naturens bärkraft. Strategin för kommissionen för hållbar utveckling (2022–2030) utarbetades i ett brett samarbete och den är plan för vad vi ska göra och hur vi ska handla för att uppnå målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 före årtiondet är slut. I strategin poängteras tydligt att uppgiften att skapa en positiv referensram och berättelse inte enbart hör till beslutsfattarna, utan alla bör engageras i arbetet: medborgarna, företagen, hela den offentliga förvaltningen, forskarsamhället, organisationerna och alla andra aktörer. Detta har inte bara stannat vid prat. Till exempel har de unga en central roll i genomförandet av strategin. Gruppen De ungas Agenda 2030 och klimat- och naturgruppen för unga har en framträdande roll alltid när Finlands synpunkter eller åtgärdsförslag i fråga om hållbar utveckling diskuteras nationellt eller internationellt.

I strategin för kommissionen för hållbar utveckling konstateras att förändringen av samhällets värdegrund, den hållbara utvecklingen, den ekosociala bildningen och den socialt rättvisa gröna omställningen visar vägen till en framtid som är värd att eftersträva och som upprätthåller hoppet. Detta hoppgivande budskap bör genomsyra särskilt de branscher som har att göra med barn och unga. Ansvaret för kommande generationer måste visas genom handling. Finländarnas framtidstro har under de senaste åren varit hårt prövad på grund av coronapandemin, Rysslands anfallskrig och den allmänna osäkerheten i samhället. Såväl kommissionen för hållbar utveckling som handlingsplanen Agenda 2030 bidrar till att upprätthålla hoppet. Kommittén firade sitt 30-åriga arbete 2023 genom att ordna en öppen skrivtävling med temat "En hoppfull framtid".

Den åtgärdsplan för 2025–2027 som kommissionen för hållbar utveckling beredde i ett inkluderande samarbete godkändes i februari 2025. Planen innehåller åtgärder för att uppmuntra empati och stärka framtidstron bland annat genom att läsa skönlitteratur. Åtgärdsplanen har ett starkt fokus på att engagera kulturbranschen i större utsträckning för att främja och aktivt genomföra hållbarhetsomställningen mot en hoppfull och hållbar framtid.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte våren 2025 en expertgrupp för att utreda faktorer som påverkar försämringen av ungas framtidstro och ta fram rekommendationer för att förbättra situationen. Expertgruppens slutrapport publicerades den 25 mars 2026. Rapporten belyser med hjälp av forskningsdata orsakerna till den sjunkande framtidstron bland unga och lägger fram konkreta åtgärdsförslag för att rätta till situationen.

Taru Savolainen, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

Statsrådets framtidsredogörelse, del 1 och 2 – Utblick över kommande generationers Finland

SRR 16/2022 rd – RSk 82/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar följande åtgärder:

1. Utveckla ett framsynsarbete som stöder beslutsfattandet, beslutsfattarnas framtidsfärdigheter, gränssnitten i framtidsredogörelsen till statsrådets övriga framsynsverksamhet samt bedömningen av lagstiftningens framtidsverkningar så att kommande generationer och rättvisan mellan generationerna bättre kan beaktas i lagstiftningen.

1. Del 1 av framtidsredogörelsen innehåller statsrådets gemensamma framsyns- och omvärldsinformation och den är avsedd som stöd för regeringens och hela statsrådets strategiska beslutsfattande. Den samlade bild av den strategiska omvärlden som statsrådet producerar och som hela statsrådet delar stöder ett enhetligt, konsekvent och långsiktigt beslutsfattande. Arbetet med framtidsredogörelsen främjar också i större omfattning statens proaktiva styrning: strategisk effekt, långsiktighet, kompetens, samarbete över förvaltningsgränserna och medborgardelaktighet.

Framtidsredogörelsens genomslag har stärkts. I kapitel 10 i del 1 av framtidsredogörelsen beskrivs hur framtidsarbetet används vid beredning och beslutsfattande inom statsförvaltningen. Framtidsredogörelsen har utnyttjats bland annat för följande ändamål i statsrådet: regeringens lägesbilds- och strategisessioner, ministeriernas strategiarbete och politiska planering, lagberedning och beredning av beslut, kunskapsunderlag för hållbarhetsöversyn (SRK), riskhantering, identifiering av forsknings- och utvecklingsbehov, resultatstyrning, verksamhets- och ekonomiplanering och utarbetande av regeringsprogram. Redogörelsearbetet har bidragit till utvecklingen av krisberedskapen och arbetet med att bygga upp en lägesbild, och det har lagt grunden för en övergripande (360°) omvärldsbevakning. Arbetet med framtidsredogörelsen ger ett underlag för kanslichefernas huvudsakliga budskap till nästa regering som började beredas hösten 2025.

Framtidsredogörelsen har som process haft en betydande effekt när det gäller att förankra kompetens och gemensam praxis samt en positiv inverkan på utvecklingen av framsynsförmågan på olika förvaltningsnivåer. Statens revisionsverk förde i sin revisionsberättelse fram att den nya modellen för beredning av framtidsredogörelsen har bidragit till att stärka framsynsförmågan inom statsrådet, öka statsrådets samarbete och gemenskap, förenhetliga praxis på statsrådsnivå och inleda ett internt utvecklingsarbete inom ministerierna, stödja förankringen av en gemensam framsynspraxis vid ministerierna, utveckla ministeriernas interna samarbete. Den har engagerat ett relativt stort antal beredningsansvariga tjänstemän vid ministerierna, vilket lett till att framsyn har börjat utnyttjas i allt större utsträckning i det dagliga arbetet. Det är ett bra exempel på utveckling av framsynsförmågan som sker i arbetet. Dessutom har modellen enligt statens revisionsverk bidragit till att förbättra de involverade personernas individuella lärande. Framsynsförmågan observerades bygga på styrkor mellan organisationer, inom organisationer och på individuell nivå. Likaså har det fördjupade samarbetet och utvecklingen av framsynsberedskapen inom ministeriernas prognostiseringsarbetsgrupp skapat en beredskap att effektivt ta fram förvaltningsövergripande visioner exempelvis för framsynsarbetet inom EU.

Beredningen av redogörelsen har påverkat bland annat anvisningarna om konsekvensbedömning, som nu kraftigare än tidigare betonar vikten av att ge akt på prognostisering och långsiktiga effekter i konsekvensbedömningarna. Arbetet med redogörelsen

bidrar till att lagstiftningsbehov identifieras och till att framsyns- och framtidsarbetet i lagberedningen ökar. Strategisk framsyn som en del av lagberedningen bidrar till att öka rättvisan mellan generationerna. Statsrådets anvisning om konsekvensbedömning utgör ett stöd för bedömningen av konsekvenser som påverkar framtiden.

I den andra delen av framtidsredogörelsen från den föregående regeringsperioden och bakgrundsutredningen till den behandlades kommande generationer och generationsöverskridande rättvisa i bred utsträckning. I beredningen av kommissionens strategiarbete för övergenerationell rättvisa och det tillhörande medborgarpanelarbetet hösten 2025 betonades att långsiktigt tänkande bör förankras i beslutsfattandet. Beredningen av framtidsredogörelsen anses vara en av världens bästa metoder för en gemensam verksamhetsmodell för framsyn och en proaktiv förvaltning inom statsförvaltningen (anticipatory governance). Statsrådets framtidsredogörelse och riksdagens framtidsutskott är goda exempel på hur man förankrar långsiktigt tänkande.

Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

I lagberedningen beaktas också långtidsperspektivet. Om en proposition har konsekvenser för kommande generationers rättigheter eller förutsättningarna för att rättigheterna ska kunna tillgodoses måste dessa konsekvenser bedömas i regeringens proposition. I lagstiftningsprojekt som påverkar kommande generationers rättigheter ska barn och unga höras som en del av barnkonsekvensbedömningen. Bedömningen av konsekvenserna för barn är viktig för både dagens barn och kommande generationer. Eftersom en förhandsbedömning av konsekvenserna inriktas på framtiden är bedömningarna förknippade med olika osäkerheter. I en bedömning av hög kvalitet identifierar man och redogör för osäkra faktorer. Framsynsarbetet stöder identifieringen av osäkerheter och risker, och osäkerheten i omvärldsutvecklingen kan beskrivas med hjälp av alternativa scenarier. Bedömningen av alternativ är central i konsekvensbedömningen eftersom den ökar acceptansen för regleringen och bidrar till att utreda den mest ändamålsenliga lösningen. Den kan också vara till nytta i lagberedningen eller utvärderingen i framtiden.

Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

Kaisa Tiusanen, utvecklingsråd, justitieministeriet

2. Utarbeta framtidsredogörelsen i två delar även i fortsättningen så att åtminstone den första delen av redogörelsen förenas med ministeriernas gemensamma och kontinuerliga prognostisering. För att säkerställa att framsynen är tillförlitlig och för att öka beslutsfattarnas framtidsfärdigheter ska den första delen utarbetas som tjänsteuppdrag utan politisk styrning på ett kunskapsbaserat och inkluderande sätt så att den ger en delad förståelse för förändringsfaktorer och osäkerhetsfaktorer i

omvärlden samt scenarier för alternativa utvecklingsförlopp. I den andra delen av framtidsredogörelsen kan regeringen dra upp politiska riktlinjer och lyfta fram de viktigaste framtidsfrågorna till fortsatt behandling.

2. Redogörelsen har beretts i enlighet med riksdagens uttalanden och lämnas till riksdagen i två delar. Beredningen av den första delen av framtidsredogörelsen har skapat en grund för statsrådets strategiska prognostiseringsförfarande och för ministeriernas gemensamma och kontinuerliga prognostisering och bevakning av omvärlden.

I november 2024 publicerades den strategiska omvärldsanalysen i del 1 i framtidsredogörelsen (på finska, referat på svenska) i samarbete med riksdagens framtidsutskott. Omvärldsanalysen ger en helhetsbild av förändringarna i Finlands omvärld. I analysen som ministerierna tillsammans tagit fram behandlas geopolitiska, ekonomiska, miljömässiga, samhällseliga, tekniska och lagstiftningsmässiga förändringar som påverkar Finlands framtid, liksom även deras konsekvenser. I del 1 av framtidsredogörelsen ingår en strategisk omvärldsanalys, systematisk och strukturerad hantering av osäkerhet samt fyra scenarier fram till 2045 och relaterade utvecklingslinjer, risker, möjligheter och beredskapsåtgärder. Den ger en delad förståelse av omvärldens utveckling och osäkerheten kring utvecklingen på det sätt som riksdagen förutsätter.

Beredningen av del 1 av framtidsredogörelsen är en neutral övergripande analys och i princip inte en politisk process. Ministeriernas gemensamma prognostiseringsarbetsgrupp verkar under samordning av statsrådets kansli som den centrala arbetsgruppen för framtidsredogörelsens första del, och företrädare för ministerierna engagerar experter inom sina förvaltningsområden och nätverk. I del 1 av framtidsredogörelsen utarbetas ministeriernas gemensamma helhetssyn på den externa omvärlden, inklusive hanteringen av osäkerheten kring den framtida utvecklingen.

Statsrådets framtidsredogörelse lämnades till riksdagen den 18 september 2025 och statsminister Orpo presenterade redogörelsen i remissdebatten vid riksdagens plenum den 21 oktober 2025. Spetstemat i del 2 av framtidsredogörelsen är unga. Den ger en lägesöversikt över ungas framtidstro och delaktighet samt lyfter fram ungas röst. Redogörelsen innehåller åtgärdsförslag för att stärka ungas framtidstro och delaktighet. Statsrådets kansli har tillsatt en styrgrupp för statsrådets framtidsredogörelse (VN/34531/2023) som styr beredningen av regeringens framtidsredogörelse med hänsyn till riksdagens klämmor.

3. Utvärdera utfallet av de förändringsfaktorer, osäkerhetsfaktorer och scenarier som presenteras i den första delen av framtidsredogörelsen i omvärldsanalysen i följande framtidsredogörelse.

3. I del 1 av framtidsredogörelsen, som lämnades till riksdagen våren 2025, har förändringsfaktorerna, osäkerhetsfaktorerna och scenarierna uppdaterats. Framtidsredogörelsens första del utgör en process för gemensam och kontinuerlig framsyn där kunskap om framtiden skapas, delas och utnyttjas i beslutsfattandet. Processen med redogörelsen bidrar till att stärka en verksamhetskultur inom förvaltningen där man övergår från en reaktiv modell, som reagerar på förändringar som redan har skett, till ett proaktivt arbetssätt där man identifierar nya möjligheter och förbereder sig på eventuella utvecklingsförlopp i god tid.

I fråga om stormaktskonkurrensen behandlades tidigare konkurrensen mellan Förenta staterna och Kina. Nu granskades dessa två aktörer som separata förändringsfaktorer, vilket möjliggjorde en mer ingående analys av osäkerheten kring deras utveckling och en analys av alternativa utvecklingsförlopp. När det gäller teknisk utveckling kopplades till exempel den ökade betydelsen av cybersäkerhet samman med en större helhet som behandlar utvecklingen av omvälvande tekniker. När det gäller ekonomiska förändringsfaktorer lades större fokus på att analysera den gröna omställningen och energiomställningen som en del av den. Den nuvarande framtidsredogörelsen sammanfattade och preciserade helheten osäkerhetsfaktorer. De 20 osäkerhetsfaktorer som identifierats tidigare minskades till 14, vilket förtydligade analysen. Klimatförändringarna, den biologiska mångfalden och miljöns tillstånd, vilka tidigare behandlades som separata faktorer, kopplades nu till referensramen för planetära gränser. Den här ändringen framhäver den övergripande betydelsen av ekologiska begränsningar i framtidens omvärld.

I scenarionarrativen fanns fortfarande kontinuitet, men också nya prioriteringar. Av scenarierna är "En värld av samarbete" och "Kollapsande värld" liknande som i den föregående redogörelsen. En värld med hårdare konkurrens utvecklades allt starkare mot en värld av blockbildning. "Teknikjättarnas värld" innehåller element från "En östlig värld" i den föregående redogörelsen, med fokus på den allt större tyngd som Kina och kinesisk teknik har i den globala konkurrensen.

I den senaste redogörelsen betonades konsekvensanalyser av scenarierna i stället för det tidigare scenarionarrativet där fokus låg på Finland. Denna förändring skärpte analysen och satte de perspektiv som är väsentliga för beslutsfattandet i fokus: risker, möjligheter och beredskapsåtgärder. Därmed fungerar redogörelsen allt starkare som ett praktiskt verktyg i ministeriernas och regeringens strategiska beredning.

Som stöd för omvärldsanalysen införs en digital plattform som gör det möjligt att systematiskt samla in, analysera och dela information inom statsrådet. Plattformen stöder en proaktiv lägesbild och kontinuerlig omvärldsbevakning, vilket är viktigt med tanke på den strategiska framsynen och beslutsfattandet. Framtidsredogörelsens omvärldsanalys som publicerades hösten 2024 och den struktur för analysen av förändringsfaktorer som

skapats där utgör grundmaterialet för den digitala plattformen och omvärldsbevakningen. Huvudansvaret för uppföljningen eller uppdateringen av varje förändringsfaktor på plattformen anvisas ett eller flera ministerier, och det ministerium som bär huvudansvaret svarar för den förvaltningsövergripande samordningen av uppföljningen och uppdateringen. Redan 2019–2020 pilottestades en digital plattform för omvärldsbevakning i samarbete mellan ministerierna. Nu är målet att skapa en permanent lösning som integreras i statsrådets framsynsekosystem och stöder ministeriernas gemensamma framsyn och utnyttjande av information i beslutsfattandet. Scenarioarbetet med framtidsredogörelsen och den kontinuerliga, strategiska omvärldsbevakning som kopplas till arbetet är ett systematiskt sätt att identifiera förändringar och diskontinuitet i omvärlden.

4. Anlita en av statsrådets kansli koordinerad framsynslots för att utnyttja och vidareutveckla den nu avgivna framtidsredogörelsen i samarbete med till exempel Sitra.

4. Framsynslotsen fungerar bland annat som stöd för beredningen av framtidsredogörelsen. Framsynslotsens verksamhet har förlängts till den 30 juni 2027 (VN/33837/2023). Statsrådets kansli i samarbete med Sitra samordnar verksamheten i det nationella framsynsnätverket. I arbetet främjas också ett mer omfattande utnyttjande av framtidsredogörelsen. Statsrådets kansli publicerar bland annat statsrådets framtidskort som komprimerar framtidsredogörelsens förändringsfaktorer, osäkerhetsfaktorer och scenarier i form av kort.

5. Stärka det samhälleliga förtroendet, toleransen, framtidstron, demokratin och ägarskapet i fråga om den gemensamma framtiden genom att utveckla framtidsredogörelsens dialog och kommunikation så att det förs en öppen diskussion om de stora framtidsfrågor som identifierats i framtidsredogörelsen och som sträcker sig över flera valperioder och som engagerar civilsamhällets aktörer på bred front både när redogörelserna bereds och när de blivit klara.

5. I beredningen av redogörelsen har den förvaltningsövergripande och samhälleliga delaktigheten stärkts. Inrättningar och ämbetsverk inom olika förvaltningsområden har engagerats mer än tidigare i processen, vilket har fördjupat analysen och tillfört expertkunskap om centrala teman. Till exempel deltog Migrationsverket i analysen av migrationen, Institutet för hälsa och välfärd i analysen av ojämlikhet och Väestöliitto i analysen av den demografiska utvecklingen. Detta omfattande engagemang har stärkt kunskapsunderlaget i redogörelsen och ökat dess användbarhet i beslutsfattandet.

Det kom in sammanlagt 345 svar på bakgrundsenkäten för omvärldsanalysen och osäkerhetsfaktorerna. Våren 2024 ordnades omfattande workshoppar med forskare och experter för att identifiera alternativa utvecklingsförlopp för framtidsredogörelsens

osäkerhetsfaktorer och bilda hypoteser för 2045. I workshopparna deltog 283 personer. I workshopparna behandlade vi alternativa framtida utvecklingsförlopp för bland annat EU, säkerheten, Förenta staterna, Kina, Ryssland, disruptiv teknik, ekonomin, den gröna omställningen, kompetens och FoUI, planetens gränser, värden och attityder, migrationsrörelserna, välfärden, demokratin och rättsstaten. Framsynsforumet FinnSight 2024 ordnades som en del av beredningen av framtidsredogörelsen med statsrådets kansli som huvudansvarig. Evenemanget hade 436 deltagare. FinnSight ingår i det nationella framsynsätverkets verksamhet. Externa experter, forskare och företagsrepresentanter som deltog i workshopparna om osäkerhetsfaktorer vidareutvecklade de alternativa utvecklingsförlopp som identifierades i workshopparna under FinnSight 2024. Detta gjorde det möjligt att arbeta fram alternativa utvecklingsförlopp med 14 osäkerhetsfaktorer och att identifiera konsekvenser och föra en djupare diskussion om framtida utvecklingsförlopp.

I de nationella dialogerna under våren 2024 diskuterades upplevelser av otrygghet, säkerhet och förtroende bland dem som bor i Finland. Framtidsredogörelsens arbete med framtidsdialoger bidrog direkt till det arbetet, och anteckningarna från framtidsdialogerna har beaktats i rapporten (på finska) om de nationella dialogerna. Rapporten används i statens, kommunernas och välfärdsområdenas förvaltning och beslutsfattande.

I samband med beredningen av statsrådets framtidsredogörelse ordnades 40 dialogmöten om Finlands framtid. Dialogerna, som hade 300 deltagare, bidrar till regeringsprogrammets mål om att stärka demokratin, delaktigheten och förtroendet i samhället och målet att stärka barns och ungas delaktighet. Dessutom bidrar dialogserien till målet att förstärka en samhällskultur med god diskussion och utbyte av åsikter. Stiftelsen Dialogpaus och statsrådets kansli ordnade en motsvarande dialogserie också under den föregående regeringsperioden. Framtidsdialogerna representerar en verksamhet som engagerar allmänheten och sträcker sig över flera valperioder. Den kan fördjupa förståelsen för bekymren bland dem som bor i Finland och insikterna i vilka faktorer som stärker förtroendet för framtiden och samhället.

Svar på uttalandena 2–5 Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

5. De nationella dialogerna är en finländsk demokratiinnovation som stärker växelverkan och förtroendet mellan deltagarna. Dialogerna genererar värdefull kunskap som stöd för beredningen, beslutsfattandet och framsynen. Materialet från de nationella dialogerna utnyttjas i beredningen av del 2 av framtidsredogörelsen. Under 2026 är målgruppen för de nationella dialogerna barn och unga. Målet är att höra barn och unga och samtidigt stärka deras framtidstro och förtroende för den offentliga förvaltningen. Temat för våren 2026 är "De ungas morgondag" och höstens tema väljs i juni. Statsrådets kansli och finansministeriet ansvarar i statsrådet för utvecklingen av de nationella dialogerna. Även andra ministerier utnyttjar aktivt dialogerna i sitt eget arbete. Dessutom genererar Sitras projekt "Demokratin

behöver allas röst – Framtidsmakt och förutsägelse i beslutsfattandet” framtidsvisioner för särskilt utsatta unga med hjälp av framtidsdiskussioner som ordnas av Diakonissanstalten. Projektet når unga runtom i Finland. De nationella dialogerna utvidgas hela tiden för att nå olika grupper. Varje halvår publiceras en sammanfattning av de nationella dialogerna som ger aktuell information om allmänhetens åsikter om vårt samhälles styrkor och smärtpunkter.

Katju Holkeri, finansråd, finansministeriet

6. Utveckla tillvägagångssätten för barn och unga under 18 år att ta ställning till framtidsfrågor och vara aktiva aktörer i det finländska beslutsfattandet och i byggandet av en gemensam hållbar framtid.

6. Statsrådet utfärdade den 20 mars 2025 ett principbeslut om ett nationellt program för främjande av demokrati och deltagande för åren 2025–2027 i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering. I enlighet med regeringsprogrammet är ett särskilt mål i demokratiprogrammet att stärka barns och ungas delaktighet. Inom ramen för programmet erbjuds bland annat ministeriernas beredare utbildning och stödmaterial om barns och ungas rätt att delta och bli hörda i synnerhet i lagberedningen. Dessutom genomför man pilotförsök med medborgarpaneler för barn och unga och strävar efter att etablera medborgarpanelerna i statsförvaltningen som ett permanent sätt att delta. Dessutom förvaltar justitieministeriet tjänsten e-panelen, där barn och unga kan delta i samhällsdebatten om olika aktuella ämnen.

I enlighet med genomförandeplanen för den nationella barnstrategin stärks barns och ungas delaktighet och rätt att bli hörda. Genom barnstrategin samordnas statsrådets pilotförsök för delaktighet, som genomförs tillsammans med justitieministeriet och undervisnings- och kulturministeriet. Genom pilotförsöket får barn och unga möjlighet att föra fram sina synpunkter inför nästa regeringsperiod.

Dessutom utvecklas inom barnstrategin ”stödkliniker” inom statsrådet som erbjuder stöd för hörande av barn och unga i lagberedning och annat beredningsarbete. Barnstrategin är också med i justitieministeriets projekt för medborgarpaneler. Som en del av projektet bereds med hjälp av barnstrategin etiska anvisningar för hörande av barn och unga för statsrådet.

Laura Kuusio, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Laura Salovaara, planerare, social- och hälsovårdsministeriet

Liisa Männistö, specialsakkunnig, justitieministeriet

6. Företrädare för olika generationer, olika bakgrunder och olika livssituationer har bjudits in till framtidsredogörelsens framtidsdialoger. Särskilt har man bjudit in unga i olika åldrar. Arbetet med framtidsdialogerna bidrar till de ungas samhällsaktivitet i framtiden. Framtidsredogörelsens framtidsdialoger ordnades också som en del av de ungas framtidsstoppmöte hösten 2024. Beredningen av framtidsredogörelsen var också i övrigt en del av programmet. Under evenemanget samlade man in ungas åsikter för beslutsfattarna. De ungas FN-delegater tog med sig en framtidspakt som utarbetats på evenemanget till FN:s framtidsstoppmöte i New York i september 2024.

Dialoger för barn och unga är också en väsentlig del av de nationella dialogerna.

Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

7. Utveckla metoder för att bättre involvera äldre i byggandet av en gemensam hållbar framtid som aktiva aktörer, till exempel i samarbete med den tredje sektorn och med olika medborgarpaneler.

7. Företrädare för olika generationer, olika bakgrunder och olika livssituationer har bjudits in till framtidsredogörelsens framtidsdialoger. Dialoger har ordnats bland annat i ett servicehus för äldre tillsammans med förbundet Eläkeliitto. Statsrådets kansli utnyttjade de nationella dialogerna som ett sätt att samla in information till Finlands landsrapport om hållbar utveckling, som publicerades på FN:s möte sommaren 2025. I de nationella dialogerna används stiftelsen Dialogpaus spelregler för konstruktiv diskussion.

Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

8. Utveckla beslutsfattarnas framtidsfärdigheter till exempel i enlighet med OECD:s förslag till Finland samt öka en aktiv framtidsstyrning, framtidsfostran och framtidsläskunnighet som stöder en personlig relation till framtiden i skolornas läroplaner.

8. Arbetet med framtidsredogörelsen stöder OECD:s utvecklingsförslag för att främja statens proaktiva styrning: strategisk effekt, långsiktighet, kompetens, nya samarbetsformer inom förvaltningen, centrala styrprocesser och medborgardelaktighet.

Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

8. Finansministeriet har fortsatt sitt utvecklingsarbete i enlighet med OECD:s förslag från 2022 både i det internationella samarbetet och inom landet. Finland var ordförandeland när OECD:s riktlinjer för föregripande förvaltning togs fram 2025. Utifrån riktlinjerna har man skapat verktyg och inlett utvecklingsprojekt för att öka framtidsberedskapen inom

den offentliga sektorn. Samtidigt har ministeriet integrerat framsynsarbetet i utvecklingen av det offentliga ledarskapet och principerna för det, i vilka man tar hänsyn till såväl tjänstemannaledningen som den politiska ledningen.

Matti Kuivalainen, specialsakkunnig, finansministeriet

8. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering ska regeringen inleda ett omfattande framtidsarbete inom grundskolan för att bedöma behoven att utveckla grundskolan. Framtidsarbetet genomförs genom två projekt som stöder varandra: framtidsarbetet inom grundskolan, som tar fram en långsiktig utvecklingsvision, och arbetsgruppen för bättre lärresultat, som siktar på att förbättra de grundläggande färdigheterna. I dessa utvecklas grundskolan på ett långsiktigt, kunskaps- och forskningsbaserat sätt i brett samarbete med olika aktörer. Grundskolans framtidsarbete, som syftade till en långsiktig vision, genomfördes under åren 2024–2025. Resultatet är visionen "Grundskolan 2045: För livet", som utarbetats av delegationen för framtidsarbetet. I processen för gemensam utveckling av visionen hördes sammanlagt över 5 000 finländare genom webbverktyg, framtidsdialoger baserade på Dialogpaus-metoden samt expertseminarier. Arbetet stöddes också av en parlamentarisk uppföljningsgrupp. Arbetet i den arbetsgrupp som utvecklar åtgärdsrekommendationer för att höja lärresultaten fortsätter fram till våren 2026, och en rapport om åtgärdsrekommendationerna publiceras i samarbete med arbetsgruppens sakkunniga.

Venla Bernelius, specialsakkunnig, undervisnings- och kulturministeriet

9. Revidera den sektorsövergripande ledningen av informations- och teknologipolitiken och den fenomenbaserade politiska koherensen så att man säkerställer att den nya teknikens möjligheter utnyttjas för att öka arbetsproduktiviteten, främja den gröna omställningen och en hållbar tillväxt som den möjliggör samt utveckla människoorienterade teknologitjänster, såsom stödintelligens.

9. Ministerarbetsgruppen för samhällsförnyelse i statsminister Orpos regering styr genomförandet av regeringsprogrammet när det gäller utnyttjande av digitalisering, robotteknik och artificiell intelligens brett över hela samhället och inom den offentliga förvaltningen. Ministerarbetsgruppen har ett brett arbetsfält. Digitaliseringsbyrån organiserar det samarbete mellan ministerierna kring digitaliseringsteman som följer av sekretariatsuppgifterna i ministerarbetsgruppen och samordnar främjandet av digitaliseringen och dataekonomin i statsrådet. Digitaliseringsutvecklingen i Finland styrs av den digitala kompassen (SRR 10/2022 rd), som utarbetades 2022. Målen för den uppdateras under 2026. Genomförandet av den digitala kompassen styrs av en genomförandeplan som uppdateras årligen. Beslut om investeringar fattas i budgetprocessen. Uppnåendet av målen för den digitala kompassen har fördröjts på grund av resursbrist. Digitaliseringsbyrån är en

permanent samarbetsgrupp som består av permanenta sakkunniga som hör till tjänstepersonalen, och alla ministerier är företrädare i den. Syftet är att göra digitaliseringsbyrån till en etablerad samordningsmodell för digitaliseringsarbetet, så att åtgärder planeras, genomförs och prioriteras enhetligt och samordnat på statsrådsnivå för att inget delområde ska bli efter och bromsa framstegen inom andra delområden. Genom digitaliseringsbyråns verksamhet strävar man efter att ministeriernas och förvaltningsområdenas åtgärder för att utveckla digitaliseringen och dataekonomin ska bilda en sammanhängande helhet och en delad lägesbild som ram för ministerierna att genomföra de åtgärder som hör till deras uppgifter. Den gemensamma lägesbilden stöder den förvaltningsövergripande ledningen av informations- och teknologipolitiken så att målsättningarna kan uppnås.

Aino Sipari, kommunikationsråd, kommunikationsministeriet

9. Teknologidelegationens uppgift var att för Finland bereda en teknologipolitik som skapar välfärd, styr konkurrenskraften och vilar på digitalisering. Delegationens mandatperiod var 16.9.2020–31.12.2023. Våren 2022 godkände statsrådets allmänna sammanträde ett principbeslut om teknologipolitiken. Teknologidelegationen har lyft fram teknologipolitikens betydelse för Finlands framgång. Ledningen av informations- och teknologipolitiken är ett centralt tema som teknologidelegationen har betonat i arbetet. Teknologipolitiken bör ledas centraliserat och med stöd av en parlamentarisk politisk vilja som sträcker sig över valperioderna, för att Finland ska kunna tillvarata sin nationella möjlighet att skapa mervärde utifrån teknologi.

Anita Juho, konsultativ tjänsteman, finansministeriet

9. Arbets- och näringsministeriet började i slutet av 2024 bereda en färdplan för teknologipolitiken i enlighet med näringsministerns beslut. Färdplansarbetet stärker en strategisk, långsiktig och förutsägbar teknologipolitik, synergier mellan olika politikområden och samarbetet mellan förvaltningsområden samt en målinriktad teknisk framsyn och analysförmåga. Arbets- och näringsministeriet tillsatte en förvaltningsövergripande samarbetsgrupp som stöd för beredningen och genomförandet av färdplanen för teknologipolitiken. Gruppen överväger hur den strategiska kunskapen och framsynen kan stärkas, och dessutom åtgärder som ska tas in i färdplanen bland annat i samband med kritisk teknik och forskningssäkerhet, internationellt tekniksamarbete, värdeskapande och införande av teknik. Färdplanen för teknologipolitiken blir klar under våren 2026, varefter samarbetsgruppen fortsätter sina gemensamma möten.

Janne Peltola, industriråd, arbets- och näringsministeriet

10. Förebygga hälsoproblem och upprätthålla befolkningens fysiska och mentala funktionsförmåga och kulturella hållbarhet i barnfamiljernas vardag, de ungas psykiska hälsa och goda levnadsvanor för alla åldrar, såsom genom välfärdsinvesteringar och samhällsplanering som stöder motion och hobbyer och genom att se till att fostran och utbildning i sin helhet från småbarnspedagogik till högskoleutbildning är i sin ordning och att varje elev under den grundläggande utbildningen uppnår tillräckliga grundläggande färdigheter. För uppföljning och utvärdering av hur hållbar välfärd och välfärdsekonomi framskrider behövs också tillförlitliga kvantitativa och kvalitativa indikatorer för de kommande valperioderna.

10. Ministerarbetsgruppen för en fysiskt aktiv livsstil och funktionsförmåga i statsminister Orpos regering styr och följer genomförandet av det förvaltningsövergripande programmet för en fysiskt aktiv livsstil och funktionsförmåga. Ministerarbetsgruppen för barn, unga och familjer styr genomförandet av regeringsprogrammet när det gäller barns och ungas välbefinnande och förebyggande av utslagning.

Jaana Tapanainen-Thiess, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

10. I enlighet med regeringsprogrammet har undervisnings- och kulturministeriet helhetsansvaret för ledningen av arbetet för ungas välbefinnande. Ministerarbetsgruppen för en fysiskt aktiv livsstil och funktionsförmåga i statsminister Orpos regering styr och följer genomförandet av det förvaltningsövergripande programmet för en fysiskt aktiv livsstil och funktionsförmåga. Ministerarbetsgruppen för barn, unga och familjer styr åtgärderna för barns och ungas tjänster och välbefinnande samt genomförandet av den nationella barnstrategin. Social- och hälsovårdsministeriet genomför det nationella programmet för hälsa och välfärd och strategin för psykisk hälsa under ledning av ministerarbetsgruppen för ett hållbart välfärdssamhälle. Regeringen har anvisat tilläggsfinansiering till organisationsbaserad mentalvårdshjälp med låg tröskel och till projekt för att förebygga ungdoms- och gängkriminalitet. Social- och hälsovårdsministeriet deltar i programmet Finland i rörelse. Varje välfärdsområde har utvecklat det sektorsövergripande servicekonceptet för välfärd som en del av Finlands program för hållbar tillväxt. Institutet för hälsa och välfärd har kartlagt bästa internationell praxis inom välfärdsekonomi.

Annakaisa Iivari, avdelningschef, social- och hälsovårdsministeriet

10. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering stärker regeringen de grundläggande färdigheterna genom att reformera strukturerna på längre sikt och permanent. Lärandet bygger på läsfärdighet, räknefärdighet och slutledningsförmåga, som kommer att stärkas med ytterligare satsningar under de kommande åren. Regeringen ökade enligt regeringsprogrammet minimiantalet lektioner inom den grundläggande utbildningen med 3 årsveckotimmar utan att utvidga läroplanen. De

extra timmarna sattes in i årskurserna 1–6 i grundskolan för undervisning i läsfärdighet, skrivfärdighet och räknefärdighet. För att uppfylla kunskapsgarantin och säkerställa grundläggande färdigheter revideras lagstiftningen om stödet för lärande och skolgång i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Den reviderade lagstiftningen stärker elevernas rätt till de stödåtgärder de behöver för att uppnå målen i läroplanen och avlägga lärokursen för den grundläggande utbildningen. Både det utökade timantalet och den reviderade lagstiftningen om stöd trädde i kraft i grundskolorna den 1 augusti 2025.

I enlighet med regeringsprogrammet genomför regeringen en kunskapsgaranti, med vilken avses nationellt enhetliga förfaranden för att säkerställa att varje ung person som går ut den grundläggande utbildningen har uppnått grundläggande färdigheter. Målet är att fastställa en minimikunskapsnivå som ska ha uppnåtts när man går vidare från en klass till följande.

Det krävs preciseringar i den gällande lagstiftningen om elevbedömning och bestämmelserna i grunderna för läroplanen för att målen för kunskapsgarantin ska kunna uppnås. För närvarande innehåller grunderna för läroplanen kriterier för det kunnande som olika vitsord förutsätter vid läsårsbedömningen i årskurs 6 och vid slutbedömningen i den grundläggande utbildningen. I dessa ingår en beskrivning av minimikunskaperna i varje läroämne, det vill säga de kunskaper som krävs för vitsord 5. I olika studier och utvärderingar rekommenderas det att entydigheten i gränsdragningen mellan underkända och godkända betyg preciseras ytterligare, och att minimikunskaperna och bedömningen av dem definieras nationellt.

Genomförandet av kunskapsgarantin har inletts med en precisering av lagen om grundläggande utbildning när det gäller elevbedömningen. Avsikten är att uppdatera bestämmelserna om elevbedömning och fastställa att uppnående av målen för minimikunskaper är en förutsättning för att kunna gå vidare i studierna. Regeringens proposition om ändring av lagen om grundläggande utbildning var på remiss mellan den 12 december 2025 och 23 januari 2026. Målet är att den reviderade lagen ska antas 2026 och träda i kraft den 1 augusti 2027.

Utifrån lagstiftningsändringen inleds en reform av grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen så att de läroämnesspecifika målen och innehållen i grunderna för läroplanen minskas och förtydligas. Utbildningsstyrelsen utfärdar i grunderna för läroplanen närmare bestämmelser också om de mål och det innehåll i lärokursen för årskursen och lärokursen för hela den grundläggande utbildningen som eleven åtminstone ska uppnå och avlägga med godkänt resultat.

Erja Vitikka, undervisningsråd, undervisnings- och kulturministeriet

10. Den upplevda hälsofrämjande effekten av kulturupplevelser framträder i undersökningen Hälsosamma Finland från 2023. De regionala skillnaderna i kulturdeltagandet och tillgången till kulturaktiviteter är liksom när det gäller välfärden fortfarande stora. Det finns skillnader i användningen av kulturtjänster och den upplevda tillräckligheten mellan olika landskap och regiontyper. Enligt undersökningen Hälsosamma Finland använde 86 procent av invånarna i Helsingforsområdet kulturtjänster under de senaste 12 månaderna. I Lappland och Kajanaland var motsvarande siffra 67–68 procent. I Helsingfors upplevde 89 procent att kulturutbudet är tillräckligt, jämfört med endast 59 procent i Lappland. I Östra Nyland och Mellersta Österbotten upplevde 67 procent att kulturutbudet är tillräckligt.

Utöver landskapen finns det skillnader mellan de inre stadsregionerna och kärnlandsbygden och glesbygden. På landsbygden upplevdes utbudet av kulturtjänster (exklusive bibliotek) klart oftare vara otillräckligt än i städerna. Nästan varannan kvinna som behövde tjänster på kärnlandsbygden och i glesbygden upplevde att det inte fanns tillräckligt med kulturtjänster. Cirka 40 procent av männen i samma områdestyp upplevde detsamma.

För att öka äldres kulturella delaktighet genomförde Centret för konstfrämjande projekt-helheten IKO – Kulturell välfärd för äldre. Enligt en undersökning som beställdes påverkade verksamheten strukturerna och utvecklingen av konstnärernas arbete. Ett kunskapsunderlag och förslag till politiska riktlinjer togs fram till stöd för åtgärder som genererar välfärdseffekter av kultur, idrott och motion. Centret för konstfrämjande och Institutet för hälsa och välfärd har specificerat och fastställt den kulturella välfärdens andel av servicekonceptet för främjande av hälsa och välfärd (Institutet för hälsa och välfärd).

Social- och hälsovårdsministeriets och undervisnings- och kulturministeriets samarbetsgrupp för kulturell välfärd, Taiku4, har fortsatt arbetet för att främja kulturrelaterad välfärd och hälsa på nationell nivå. Målet är att konst och kultur som främjar hälsa och välfärd ska bli en allt starkare del av den sektorsövergripande välfärdsfrämjande verksamheten samt social- och hälsovårdssektorns verksamhet.

Vid ingången av 2023 fick kulturen en egen indikator i HYTE-koefficienten, det vill säga tilläggsdelen till kommunernas statsandel för främjande av hälsa och välfärd. Möjligheten att inkludera kultur i välfärdsområdenas HYTE-koefficient utreds för närvarande.

Kirsi Kaunisharju, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet
Laura Norppa, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet

10. Finlandsmodellen för hobbyverksamhet genomförs i nästan alla landets kommuner (267 kommuner deltar). Kommunerna bestämmer hobbyutbudet enligt barnens önskemål. Insyn betonas i förfarandet för att välja hobbyanordnare. I hobbyverksamheten deltar 140 000 barn.

En fysiskt aktiv livsstil hos befolkningen har främjats genom åtgärderna i det förvaltningsövergripande programmet Finland i rörelse. År 2025 riktades anslag för programmet till motionsfrämjande åtgärder inom sex ministeriers förvaltningsområden. Halvtidsöversikten av programmet Finland i rörelse publicerades i mars 2025. Fyra av programmets åtgärder har slutförts, 30 pågår och en genomförs inte.

År 2025 godkändes en ändring av lagen om grundläggande utbildning som innebar att en fysiskt aktiv livsstil infördes som mål i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen. Utbildningsstyrelsen beredde uppdateringar av läroplanerna för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, där främjandet av en fysiskt aktiv livsstil togs in som en starkare del av verksamhetskulturen. Dessutom understöddes verksamheten inom Skolan i rörelse i den grundläggande utbildningen och motionsrådsgivningen i processen Move!. Syftet är att öka elevernas fysiska aktivitet under skoldagarna och stödja deras fysiska funktionsförmåga. Kommunerna fick också stöd för att utveckla trygga och fysiskt aktiva skolresor. Dessutom stöddes främjandet av en fysiskt aktiv verksamhetskultur vid högskolorna och utvecklingen av en motionsrådsgivningstjänst för olika åldrar i kommunerna.

Fysisk aktivitet och sund kost främjades i välfärdsområdena och deras kontaktytor. Dessutom understöddes regionala åtgärder för att främja hälsa och välfärd. Därtill inleddes en åtgärdshelhet som syftar till att göra motion till en central del av utvecklingen av arbetsförmågan och arbetslivet. Pilotförsök med att integrera motion och funktionsförmåga i uppbådsverksamheten genomfördes under 2025 och samtidigt bereddes en utvidgning av åtgärderna till att omfatta hela landet. År 2025 fortsatte kommunikationsinsatserna för att uppmuntra till vardagsmotion under temat Lägg till rörelse. För programmet Finland i rörelse utarbetades en uppföljningsmodell för samtliga programåtgärders resultat och effekter.

Åtgärdshelheten i rörelse utvidgades i flera ålders- och befolkningsgrupper för att öka den fysiska aktiviteten i hela befolkningen. Ledningen, samordningen, den gemensamma strukturen och verksamhetsformerna stärktes. Dessutom utvecklades uppföljningen och utvärderingen. I åtgärdshelheten i rörelse genomfördes flera av de viktigaste åtgärderna i programmet Finland i rörelse. Understöd beviljades särskilt för genomförandet av i rörelse-åtgärderna i syfte att främja en fysiskt aktiv livsstil.

Päivi Aalto-Nevalainen, kulturråd, undervisnings- och kulturministeriet
Minttu Korsberg, konsultativ tjänsteman, undervisnings- och kulturministeriet

Understödet för byggande av idrottsanläggningar stöder kommunernas servicenät. Åren 2021–2025 beviljades 135,8 miljoner euro i understöd för byggande av idrottsanläggningar till sammanlagt 657 bygg- och renoveringsprojekt via undervisnings- och kulturministeriet och regionförvaltningsverken. Dessutom beviljade ministeriet 6,6 miljoner euro i understöd till idrottsutbildningscentrens anläggningsprojekt 2021–2024 för sammanlagt 25 bygg- och renoveringsprojekt som stöder det grundläggande arbetet på idrottsutbildningscentren. År 2025 beviljades inga understöd för anläggningsprojekt vid idrottsutbildningscenter. År 2022 beviljade regionförvaltningsverken sammanlagt 51 projekt 1,9 miljoner euro i understöd för byggande av idrottsanläggningar för rekreatiönsändamål i naturen och år 2023 sammanlagt 0,96 miljoner euro i understöd för 43 anläggningsprojekt för att förbättra förutsättningarna för fysisk aktivitet på daghemsgårdar och göra dem mer naturliga. Förhållandena för fysisk aktivitet utvecklades också med hjälp av understöd för forskning och utveckling i samband med byggande av idrottsanläggningar.

Mikko Helasvuo, byggnadsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Statsrådets redogörelse om genomförandet av FN:s handlingsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030

SRR 7/2024 rd – RSk 37/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. I fortsättningen i redogörelsen om Agenda 2030 också inkluderar en beskrivning av hur riksdagens klämmor har beaktats i det nationella genomförandet av handlingsprogrammet Agenda 2030. Redogörelsen ska också innehålla en bedömning av hur Finlands hållbarhetsmål har framskridit regionalt och över valperioderna. Vid bedömningen kan man till exempel utnyttja den årliga samhällsliga hållbarhetsutvärdering som nämns i redogörelsen. Dessutom anser riksdagen att om landrapporten inte inkluderas redan i redogörelsen om Agenda 2030, ska utskottets betänkande och ståndpunkter beaktas i landrapporten på samma sätt som i det övriga nationella genomförandet av handlingsprogrammet Agenda 2030.
1. I nästa redogörelse om Agenda 2030 och den eventuella frivilliga nationella granskningen kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt hur riksdagens uttalanden har beaktats i det nationella genomförandet av Agenda 2030. Även de regionala och valperiodsövergripande framstegen i fråga om hållbarhetsmålen kommer att bedömas mer övergripande.

Statsrådets redogörelse och den frivilliga nationella granskning om genomförandet av Agenda 2030 som lämnas till FN (voluntary national review, VNR) är dock till sin natur mycket olika dokument och båda har sina tydliga syften. Statsrådets redogörelse är en sorts handlingsplan för varje regering för genomförandet av målen för hållbar utveckling både nationellt och som en del av Finlands internationella samarbete. Redogörelsen innehåller korta bedömningar av läget för hållbar utveckling i Finland, men fokus ligger på att beskriva regeringsperiodens åtgärder. Redogörelsen bereds huvudsakligen av statsrådet genom aktivt förvaltningsövergripande samarbete.

De nationella granskningar som lämnas till FN med cirka fyra års mellanrum är däremot i första hand tillbakablickar på de senaste 4–5 åren, med systemiska bedömningar av läget för hållbar utveckling och hur FN:s mål för hållbar utveckling har uppnåtts i Finland. Ambitionen är också att utveckla rapporteringen i fråga om bedömningen av de externa konsekvenserna av Finlands verksamhet. I beredningen av den nationella granskningen involveras ett flertal olika samhällsaktörer, och i den ingår förutom statsrådets bedömning av läget för hållbar utveckling också flera oberoende bedömningar från intressentgrupper. Statsrådet har förbundit sig till ett inkluderande arbetssätt också i beredningen av Finlands eventuella fjärde nationella granskning.

I ljuset av de olika bedömningar som ingår i den nationella granskningen sammanfattas på ett faktabaserat sätt några av de viktigaste lärdomarna till allmänna rekommendationer för arbetet under de kommande åren.

2. I redogörelsen om Agenda 2030 och i bedömningen av Finlands övergripande hållbarhet i vidare bemärkelse använder sig av en fenomenbaserad granskning som genomsyrar de teman som är viktiga för den hållbara utvecklingen i Finland, i syfte att möjliggöra identifiering och behandling av de mångsidiga möjligheter samt motstridigheter och spänningar som oundvikligen uppstår mellan de olika hållbarhetsmålen.

2. Statsrådet har identifierat att de teman som är viktiga för den hållbara utvecklingen är genomsyrande. Statsförvaltningens samordningsnätverk för hållbar utveckling möjliggör förvaltningsövergripande samarbete. Regelbunden kommunikation bidrar till att upprätthålla en gemensam lägesbild, hitta synergier, minska överlappande beredning och lösa konflikter. Statsrådets kansli, som ansvarar för samordningen av hållbar utveckling och bedömningen av den övergripande hållbarheten, strävar ständigt efter att utveckla sina verksamhets sätt för att bättre kunna identifiera och behandla de möjligheter samt motstridigheter och spänningar som uppstår mellan de olika hållbarhetsmålen.

Konkret tar detta sig i uttryck genom att hållbarhetsbedömningen och den strategiska omvärldsanalysen vid statsrådets kansli i fortsättningen bildar en enhetlig helhet. Syftet med arbetet är en kontinuerlig bevakning av statsrådets gemensamma omvärld samt

att ta fram en omfattande samhällelig analys- och utvärderingsrapport som genomförs 1–2 gånger per valperiod. Som underlag för arbetet skaffas ett informationssystem som stöder omvärldsbevakningen.

3. Styr genomförandet av handlingsprogrammet Agenda 2030 i riktning mot en stark hållbarhet och verkar för en på programmet byggande målsättning vid de internationella diskussionerna om en fortsättning på det globala handlingsprogrammet Agenda 2030. I synnerhet ska man sträva efter att minska de negativa externa effekterna av konsumtion och överkonsumtion av naturresurser.

3. Finland är starkt engagerat i att stödja och påskynda genomförandet av FN:s mål för Agenda 2030 både nationellt och globalt. Detta återspeglas i Finlands utrikes- och säkerhetspolitik, inklusive handels- och utvecklingspolitiken. I sin utvecklingspolitik utgår Finland från sina styrkor, områden där Finland har goda möjligheter att stödja en hållbar utveckling. Dessa prioriteringar omfattar stärkande av kvinnors och flickors rättigheter, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt utbildning och klimatåtgärder. Finland stöder rätten för flickor samt barn och unga med funktionsnedsättning och utsatta personer till inkluderande utbildning av hög kvalitet. En fungerande demokrati, en rättsstat, mänskliga rättigheter och ett levande civilsamhälle är förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling.

FN:s framtidspakt (Pact for the Future) antogs 2024. Enligt pakten ska det politiska högnivåforumet för hållbar utveckling (HLPF), som lyder under generalförsamlingen, i september 2027 bedöma hur arbetet för hållbarhet ska bedrivas efter 2030. Utrikesministeriet följer hur de internationella diskussionerna om framtiden för Agenda 2030 kommer igång.

4. Gör satsningar på frivilliga handlingsmodeller som ökar hållbarheten och på säkrandet av social hållbarhet i utvecklingen, ty ju bättre vi kan rikta in vår konsumtion och produktion på planetärt hållbara handlingsmodeller, desto mer sällan blir vi senare tvungna att införa tvingande reglering för att undvika kollaps i livsviktiga ekosystem.

4. Finlands framgångar när det gäller att främja hållbar utveckling grundar sig starkt på ett arbetssätt som engagerar hela samhället. År 2014 inrättade statsrådets kansli och kommissionen för hållbar utveckling plattformen Åtagande 2050 för att stärka olika intressentgruppers och privatpersoners delaktighet i hållbarhetsarbetet. Åtagande 2050 är ett gratis verktyg för att utveckla och styra organisationernas frivilliga hållbarhetsarbete samt för att ställa upp mål för arbetet och mäta och rapportera hur de har uppnåtts. I tjänsten finns för närvarande totalt 3 293 olika hållbarhetsåtaganden som indelas i följande kategorier:

- åtgärdsåtagandet för hållbar utveckling, inklusive det åtagande mot rasism som stöder genomförandet av statsrådets meddelande om likabehandling (tot. 2 972 åtaganden)
- statens näringsdelegations näringsåtagande (116 åtaganden)
- miljömärkningsåtagande för hållbar upphandling, förvaltas av Ympäristömerkintä Suomi Oy (10 åtaganden)
- livsmedelsbranschens åtagande för materialeffektivitet, samordnas av Motiva (18 åtaganden)
- miljöministeriets Green deal-åtagande för cirkulär ekonomi (27 åtaganden)
- åtaganden för aktörer som anslutit sig till Green deal-avtal mellan branscherna och statsförvaltningen (tot. 150 åtaganden).

Miljöministeriet har samordnat beredningen av 10 Green deal-avtal mellan staten och näringslivet. Syftet med dem är att tillsammans främja målen för hållbar utveckling genom att söka lösningar för att begränsa klimatförändringarna och främja cirkulär ekonomi. Green deal-avtalen för samman aktörer som har en central roll när det gäller att uppnå en önskvärd förändring och avtalsparterna förbinder sig till ambitiösa mål. Strävan är att genom Green deal-avtalen uppnå förhållandevis snabba resultat.

Till statsrådets styrmedel hör också det strategiska Green deal-åtagandet för cirkulär ekonomi, som omfattar fem omställningsområden och sträcker sig fram till 2035. Det strategiska Green deal-åtagandet för cirkulär ekonomi kompletterar de befintliga Green deal-avtalen och ger möjlighet till långvarigt engagemang och samarbete i form av färdplaner (mer om Green deal för cirkulär ekonomi i uttalande 9).

I nätverket Global Alliance for Buildings and Construction (GABC), som inrättades vid klimatmötet i Paris, lotsar Finland arbetet för att främja cirkulär ekonomi och hållbara material inom byggande (Circular Built Environment CBE). Programmet fokuserar på cirkulär ekonomi inom byggande och klimat- och miljöpåverkan av byggmaterial i synnerhet i tillväxtekonomierna i Asien, Afrika och Sydamerika. Arbetet stöder också FN:s tioåriga ramprogram för hållbar konsumtion och produktion.

Inom ramen för programmet för cirkulär ekonomi har det ordnats pilotförsök med coachningsprogrammet Circular Design. Utbildnings- och sparringsprogrammet fokuserar på produkt- och servicedesign enligt principerna för cirkulär ekonomi och är avsett för företagsledare och personer som ansvarar för design och forskning och utveckling. För att identifiera och erkänna kompetens inom cirkulär ekonomi har man utvecklat riksomfattande kompetensmärken för cirkulär ekonomi som ger företag en heltäckande bild av nuläget och utvecklingsbehoven i fråga om kompetens inom cirkulär ekonomi.

Taru Savolainen, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

14 Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Jämställdhetsredogörelse

SRR 7/2010 rd – RSk 51/2010 rd

Riksdagen omfattar regeringens riktlinjer för att främja jämställdheten och förutsätter att

4. antalet platser på och den regionala omfattningen för skyddshemmen höjs till nivån enligt Europarådets rekommendationer och alla behövande får tillgång till tjänsterna, finansieringen fortsätter efter 2012.

4. Vid utgången av 2025 hade skyddshemmen i Finland sammanlagt 228 familjeplatser. Finansieringen för skyddshemmen uppgick 2025 till 27,55 miljoner euro.

I Birkaland var planen under sommaren 2025 att inrätta ett nytt skyddshem med tre platser för kunder vars skyddshemsperiod annars skulle avbrytas på grund av aktiv användning av rusmedel. Ärendet fördröjdes dock, och avsikten är att platserna ska inrättas under 2026.

Enligt regeringsprogrammet för Petteri Orpos regering strävar man efter att förbättra tillgången till skyddshemsplatser. Antalet platser på skyddshem ska utökas kontrollerat och etappvis, och det är viktigt att behovet av skyddshemstjänster följs upp och utvärderas allteftersom antalet platser utökas. Detta förutsätter att finansieringen utökas på lång sikt och permanent. För 2026 ökade finansieringen för skyddshemstjänster till 31 miljoner euro, vilket gör det möjligt att inte bara upprätthålla samma antal platser som under 2025, utan också inrätta flera nya familjeplatser vid skyddshemmen.

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

Systemen med arbetstagarrepresentation i arbetstidslagen

RP 158/2018 rd – RSv 306/2018 rd

1. Riksdagen förutsätter att systemen med arbetstagarrepresentation och företrädarnas befogenheter förtydligas på ett sätt som garanterar arbetstagarnas rättigheter och påverkningsmöjligheter på arbetsplatsen.

1. Arbets- och näringsministeriet anser att frågorna om arbetstagarrepresentanternas ställning och befogenheter till stor del har lösts i samband med den lagändring som gjorts för att främja lokala avtal (RP 85/2024 rd; RSv 174/2024 rd). Genom lagstiftningen fastställdes bland annat principerna för vem som kan företräda personalen på det allmänt bindande fältet och de olika företrädarnas befogenheter. I och med den nya regleringen förbättrades ställningen för förtroendeombud så att om ombudet i egenskap av företrädare för personalen ingår lokala avtal, ska arbetsgivaren främja ombudets färdigheter när det gäller kompetensen och kännedomen om arbetsplatsens verksamhetsmiljö i den mån som det behövs för skötseln av uppgiften som företrädare för personalen.

I samband med den ovannämnda lagändringen förutsatte riksdagen att arbets- och näringsministeriet skulle följa vilka konsekvenser propositionen får för avtalsparterna och före utgången av 2026 göra upp en utredning av konsekvenserna med särskild fokus på att bedöma behovet och medlen för att göra det möjligt att ingå lokala avtal också tillsammans med personalen och personalgruppen. Dessutom har arbets- och näringsministeriet för avsikt att på det sätt som anges i regeringens proposition inom tre år från lagens ikraftträdande bedöma hur väl lagstiftningen om lokala avtal fungerar.

Avsikten är också att ändra bestämmelserna om personalrepresentation i företagets förvaltning så att de i framtiden kan tillämpas på företag med minst 100 anställda (för närvarande 150) och så att personalrepresentationen i förvaltningen kan genomföras i styrelsen eller i ledningsgruppen.

Nico Steiner, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Behovet av att revidera lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn

RP 4/2021 rd – RSv 78/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet skyndsamt gör en övergripande utredning och utvärdering av lagstiftningen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn och anknytande revideringsbehov, i synnerhet av möjligheterna att utvidga skyldigheten att kontrollera brottslig bakgrund och påskynda utlämnande av straffregisterutdrag, och vid behov bereder förslag till ny lagstiftning.

1. Arbets- och näringsministeriet har under 2025 reserverat forskningsmedel för att stödja det utredningsarbete som inleds våren 2026. Arbets- och näringsministeriet har för avsikt att uppdatera 2013 års utredning om hur lagstiftningen om kontroll av brottslig bakgrund hos

personer som arbetar med barn fungerar och vilka utvecklingsbehov som finns (Tutkimus lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämismenettelyä koskevan lainsäädännön toivuudesta ja kehittämistarpeista, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 28/2013), med beaktande av uppdraget från riksdagen, genom en riktad enkät. Utredningsarbetet ska utföras i samarbete med företrädare för justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och Rättsregistercentralen. Syftet är att enkäten ska ge ett uppdaterat kunskapsunderlag för utredningen och bedömningen av behoven av att revidera lagstiftningen.

Päivi Kantanen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet uppmärksammar barns säkerhet och tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna på behörigt sätt, när det är fråga om personers lämplighet att arbeta med barn, och i kommande lagstiftningsprojekt som gäller dessa frågor gör en bedömning av konsekvenserna för barn och inkluderar den i propositionerna till riksdagen.

2. Konsekvenserna för barn kan utredas preliminärt i samband med den enkät som anges i den föregående punkten och mer ingående i samband med eventuella utvecklingsförslag som en del av konsekvensbedömningarna av förslagen.

Päivi Kantanen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Lagstiftning om en översyn av serviceprocessen för arbetssökande och av vissa förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsförmån

RP 167/2021 rd – RSv 212/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen noga följer vilka konsekvenser reformen har för sysselsättningsutvecklingen och för hur servicen lyckas och hur kommunförsöken framskrider samt för hur resurserna räcker och hur de inriktas, och i det sammanhanget lägger särskild vikt vid hur den detaljerade regleringen fungerar, samt att regeringen lämnar en rapport till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om de ovannämnda omständigheterna före utgången av 2023. Riksdagen förutsätter att regeringen vid behov vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

1. Den utredning som förutsätts i uttalandet lämnades till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet i december 2023. Arbets- och näringsministeriet fortsatte att under 2025 statistiskt följa upp genomförandet av den nya kundservicemodellen. Uppföljningen ger

vid handen att genomförandet av kundservicemodellen, liksom under tidigare år, har varit förknippat med utmaningar. Detta har bland annat tagit sig uttryck som att endast en liten del av de inledande intervjuerna har ordnats inom tidsfristen, nivån på de uppdaterade serviceplanerna för kunderna under de tre första kvartalen av 2025 har sjunkit och kompletterande samtal om jobsökning har genomförts i betydligt mindre grad än vad som förutsätts enligt lagen. Enligt arbets- och näringsministeriet beror det att genomförandet av servicemodellen klart inte når upp till de krav som ställs i lagen åtminstone delvis på den brist på kundservicepersonal inom arbetskraftsservicen som konstaterats i ministeriets utredning från 2025. Utvecklings- och förvaltningscentrets statistik visar att antalet fysiska kundmöten har ökat med omkring en tredjedel efter reformen av arbetskraftsservicen.

Arbets- och näringsministeriet har 2025 inlett en genomslagsundersökning där man analyserar hur ordnandet av tätare kundmöten, som ingår i kundservicemodellen, och den fastställda jobsökningsskyldigheten inverkar på sysselsättningen. Enligt planen kommer resultaten av undersökningen att finnas tillgängliga i augusti 2026.

Arbets- och näringsministeriet har fortsatt att revidera den nya kundservicemodellen i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. I september 2025 lämnade regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice (RP 108/2025 rd). Kundservicemodellen förnyades i många avseenden i enlighet med propositionen. Den viktigaste ändringen var att arbetskraftsmyndigheten gavs större prövningsrätt när det gäller att ordna kompletterande samtal om jobsökning. Även andra ändringar infördes. Bland annat förenklades lagstiftningen om föreläggande av jobsökningsskyldighet och påföljdssystemet inom utkomstskyddet för arbetslösa.

Arbets- och näringsministeriet framför som sin synpunkt att uttalandet kan strykas. Den utredning som riksdagen förutsätter har lämnats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet. Servicemodellen har reviderats till betydande delar, och i samband med det gav riksdagen ett nytt uttalande om uppföljningen av ändringarna i fråga. Dessutom har en undersökning om sysselsättningseffekterna av reformen av servicemodellen 2022 inletts, och resultaten kommer att finnas tillgängliga i slutet av sommaren 2026.

Toni Ruokonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att göra bestämmelserna om arbetskraftsservice och utkomstskydd för arbetslösa mer förutsägbara och begripliga samt ger en rapport om detta till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2023.

3. Med anledning av uttalandet tillsatte arbets- och näringsministeriet professor Kaarlo Tuori som utredare med uppgiften att bedöma behoven av att utveckla lagstiftningen. Tuoris utredning färdigställdes hösten 2023 och lämnades till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet den 19 december 2023. Utredningen innehåller en bedömning av lagstiftningen och flera utvecklingsförslag. Bedömningen tar fasta på lagstiftningens tydlighet, begriplighet och förutsägbarhet.

Förslagen om den lagtekniska utvecklingen av lagstiftningen har beaktats i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice (RP 108/2025 rd). Propositionen lämnades till riksdagen under höstsessionen 2025 och ändringarna träder i kraft under 2026. Vid beredningen av ändringarna beaktades utredarens slutsatser och rekommendationer. Ambitionen var i synnerhet att undvika att skapa nya författningsstrukturer som kan betraktas som svåra.

Utredaren betonade också vikten av de anvisningar som ges både de myndigheter som ansvarar för genomförandet och de arbetssökande. Närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (från den 1 januari 2026 Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret; UF-centret) har producerat stödmaterial för de nya arbetskraftsmyndigheter som inledde sitt arbete i början av 2025. Dessutom har arbets- och näringsministeriet i samband med lagstiftningsändringarna uppdaterat den tillämpningsanvisning om utkomstskydd för arbetslösa som ministeriet meddelat UF-centret. Den riksomfattande information som UF-centret producerar och som riktar sig till arbetssökande har i sin tur sammanställts på webbplatsen Jobbmarknaden.

Arbets- och näringsministeriet framför som sin synpunkt att uttalandet kan strykas. Den utredning som riksdagen förutsätter i sitt uttalande har lämnats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet. Dessutom har lagstiftningen förtydligats, och den kommer att förtydligas ytterligare i samband med andra lagstiftningsändringar.

Anna Aaltonen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet
Timo Meling, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Jämställdhetsombudsmannens berättelse till riksdagen 2022

B 1/2022 rd – RSk 40/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. utreder möjligheten att utvidga jämställdhetsombudsmannens behörighet till situationer med intersektionell diskriminering,

1. En utredning om hur jämställdhetslagen fungerar har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet, och av den är det möjligt att få information även för det uppdrag som ingår i denna punkt i riksdagens uttalande. Beredningsarbetet pågår fortfarande.

2. i syfte att stärka rättssäkerheten för offer för diskriminering utreder
 a) möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet för gottgörelsen enligt jämställdhetslagen till att gälla diskriminering i myndigheternas verksamhet, diskriminering före anställningsbeslut samt sådant diskriminerande förfarande från användarföretags sida som inverkar på arbetstagarens möjligheter att fortsätta i sitt arbete, b) möjligheterna att ge jämställdhetsombudsmannen en självständig rätt att väcka talan i diskrimineringsärenden som grundar sig på jämställdhetslagen, c) möjligheterna att utveckla diskriminerings- och jämställdhetsnämnden till ett rättsskyddsorgan med låg tröskel som kan bestämma om betalning av gottgörelse,

2. Hänvisningen till diskriminering före anställningsbeslut i punkt 2. a): I förslaget till ändring av jämställdhetslagen, som syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/970 om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (direktivet om insyn i lönesättningen), gäller gottgörelsepåföljden även diskriminering före anställningsbeslut. Direktivet ska genomföras senast den 7 juni 2026. Avsikten är att för genomförandet av direktivet under vårsessionen 2026 till riksdagen lämna ett förslag till lag om ändring av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män.

Andra uttalanden i punkt 2. a) än det som anges ovan, samt punkterna 2. b) och c): Statsrådets redogörelse om jämställdhetspolitiken innefattar de jämställdhetspolitiska målen fram till 2032 (statsrådets publikationer 2022:49). På sidan 14 i redogörelsen konstateras följande: "Det finns skäl att på ett täckande sätt utreda och utvärdera hur jämställdhetslagen fungerar som helhet. Utifrån bedömningen bör det beredas en totalreform av jämställdhetslagen som omfattar främjande av jämställdhet, diskriminering, rättsskydd och tillsyn." I anslutning till denna skrivning i redogörelsen har social- och hälsovårdsministeriet för avsikt att bereda en mer omfattande utredning om hur jämställdhetslagen fungerar, där det också är möjligt att kartlägga informationsbehoven i anslutning till de ovannämnda punkterna.

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

3. snarast möjligt utarbetar de preciseringar och tillägg som krävs i lagstiftningen för att förhindra diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter av dem som arbetar som inhyrd arbetskraft eller i visstidsanställningar eller som har avtal med varierande arbetstid,

3. I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering finns inskrivet att effektivare metoder vidtas för att förebygga diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter. Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en trepartsarbetsgrupp i syfte att ta fram metoder för detta, och i arbetsgruppens promemoria av den 15 mars 2025 föreslås flera ändringar i jämställdhetslagen. Regeringens proposition med förslag till ändringar av jämställdhetslagen bereddes av trepartsarbetsgruppen den 17 september–28 november 2025. Enligt propositionen ska diskrimineringsgrunderna i jämställdhetslagen även omfatta visstidsanställning, och det föreslås att arbetsgivaren ska få skyldighet att lämna en skriftlig utredning om orsakerna till att visstidsanställningen upphör eller anställningsförhållandet inte förlängs, om den visstidsanställda under anställningsförhållandet har anmält graviditet, förlossning eller familjeansvar. Vidare föreslås det att skyldigheten enligt jämställdhetslagen att betala gottgörelse utsträcks till ett företag som hyr arbetskraft av en annan arbetsgivare i situationer där användarföretaget vid anställning, uttagning till en viss uppgift eller utbildning eller vid beslut om anställningens längd eller fortgång eller om lönevillkoren eller andra anställningsvillkor går till väga så att en person missgynnas på grund av graviditet, föräldraskap eller familjeansvar. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026.

Milla Sandt, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet
Seija Jalkanen, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

4. utarbetar en definition av likvärdigt arbete för att fogas till jämställdhetslagen,

4. En definition av likvärdigt arbete ingår i det förslag till ändring av jämställdhetslagen som ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026 och som syftar till att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/970 om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer (direktivet om insyn i lönesättningen).

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

5. utarbetar en ny bestämmelse till 6 § i jämställdhetslagen, enligt vilken arbetsgivaren är skyldig att förebygga sexuella och könsrelaterade trakasserier.

5. Statsrådets redogörelse om jämställdhetspolitiken innefattar de jämställdhetspolitiska målen fram till 2032 (statsrådets publikationer 2022:49). På sidan 14 i redogörelsen konstateras följande: "Det finns skäl att på ett täckande sätt utreda och utvärdera hur jämställdhetslagen fungerar som helhet. Utifrån bedömningen bör det beredas en totalreform av jämställdhetslagen som omfattar främjande av jämställdhet, diskriminering, rättsskydd och tillsyn." I anslutning till denna skrivning i redogörelsen har social- och hälsovårdsministeriet för avsikt att bereda en mer omfattande utredning om hur jämställdhetslagen fungerar, där det också är möjligt att kartlägga informationsbehoven i anslutning till de ovannämnda punkterna.

Tanja Auvinen, direktör, social- och hälsovårdsministeriet

Diskrimineringsombudsmannens berättelse till riksdagen 2022

B 7/2022 rd – RSk 52/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

2. vidtar behövliga åtgärder för att möjliggöra systematisk insamling av information om diskriminering och rasism och säkerställa de resurser som krävs för arbetet,

2. Regeringen lämnade hösten 2023 ett meddelande till riksdagen om främjande av likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering i det finländska samhället. Sex miljoner euro reserverades för genomförandet av meddelandet under regeringsperioden 2023–2027. Ett av de viktigaste målen i meddelandet är att utveckla ett kunskapsunderlag om likabehandling. Det åtgärdsprogram för att bekämpa rasism och främja jämlikhet som antagits på grundval av meddelandet innehåller åtgärder för att utveckla kunskapsunderlaget om diskriminering och rasism.

Statsrådets kansli tillsatte 2025 en expertgrupp i statsrådet för uppföljning av diskriminering för att analysera forskningsdata om diskriminering och producera information till stöd för meddelandet om främjande av likabehandling i enlighet med de behov som har identifierats i expertgruppen för uppföljning av diskriminering. Uppföljningsgruppen bereder också en nationell färdplan för att utveckla insamlingen av information om diskriminering. Dessutom administrerar statsrådets kansli en webbplats som bidrar till att följa hur de grundläggande och mänskliga rättigheterna tillgodoses www.perusoikeusseuranta.fi/sv och producerar analysrapporter utifrån innehållet på webbplatsen.

Katriina Nousiainen, ledande sakkunnig, statsrådets kansli

6. utreder ändringar i lagstiftningen genom vilka barnets rättigheter tryggas fullt ut när barnet eller någondera av föräldrarna är utlänning.

6. Vid inrikesministeriet har man under 2023–2025 och i början av 2026 i syfte att genomföra flera skrivningar i regeringsprogrammet inlett och genomfört flera lagstiftningsprojekt som gäller ändringar i lagstiftningen om invandring, och i majoriteten av dessa berör de effekter som eftersträvas även barn. I samband med beredningen av lagstiftningsprojekten bedöms i det normala lagberedningsförfarandet tillgodoseendet av barnets rättigheter.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Tuuli Tuunanen, ledande sakkunnig, inrikesministeriet

Statsrådets redogörelse om jämställdhetspolitiken

SRR 5/2022 rd – RSk 67/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet

1. lämnar riksdagen nästa jämställdhetspolitiska redogörelse före utgången av 2031 och som halvtidsrapport en rapport till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om hur genomförandet av redogörelsen framskrider före utgången av 2027,

1. Social- och hälsovårdsministeriet bereder en halvtidsrapport om den jämställdhetspolitiska redogörelsen till regeringen så att regeringen kan lämna riksdagen rapporten före utgången av 2027.

Anttoni Saarinen, sakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

2. vidtar behövliga åtgärder för att förbättra och stärka jämställdhetsplaneringen och bedömningen av konsekvenserna för jämställdheten inom den offentliga förvaltningen och lagberedningen,

2. Regeringen har skrivit in i sitt program att jämställdhetsfrämjande beaktas i budgetprocessen och i centrala reformer och projekt. Under 2025 har statsrådets nätverk av operativa arbetsgrupper för jämställdhet och likabehandling arbetat för att utveckla integreringen av jämställdhetsperspektivet inom statsförvaltningen. Ministeriernas egna operativa jämställdhetsarbetsgrupper har fortsatt sitt arbete med att främja jämställdheten och integrera jämställdhetsperspektivet inom sina respektive förvaltningsområden.

År 2025 färdigställdes i statsrådet en utvärderingsrapport om ministeriernas operativa och personalpolitiska jämställdhets- och likabehandlingsplaner, och statsrådet tillsatte en arbetsgrupp som utifrån denna rapport ska utveckla ministeriernas jämställdhets- och likabehandlingsplanering. Med hjälp av en webbkurs som varit öppen för alla myndigheter, och som uppdaterades 2025, har tjänsteinnehavarna också fått utbildning om jämställdhetsfrågor, och dessutom har utredningar om god praxis inom könsmedveten budgetering och kvaliteten på bedömningarna av budgetpropositionernas könsrelaterade konsekvenser genomförts. Dessutom har kvaliteten på de sammanfattande översikterna av budgetpropositionernas könsrelaterade konsekvenser och kvantiteten av könskonsekvensbedömningar av regeringens propositioner bevakats.

Anttoni Saarinen, sakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

3. snarast vidtar åtgärder för att förebygga diskriminering i arbetslivet på grund av graviditet och föräldraskap och

3. I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering finns inskrivet att effektivare metoder vidtas för att förebygga diskriminering på grund av graviditet och familjeledigheter. Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en trepartsarbetsgrupp i syfte att ta fram metoder för detta, och i arbetsgruppens promemoria av den 15 mars 2025 föreslås flera ändringar i jämställdhetslagen. Regeringens proposition med förslag till ändringar av jämställdhetslagen bereddes av trepartsarbetsgruppen den 17 september–28 november 2025. I propositionen konstateras det att i syfte att förebygga diskriminering på grund av graviditet och föräldraledigheter preciseras jämställdhetslagen i fråga om diskrimineringsgrunderna. Dessutom utsträcks skyldigheten enligt jämställdhetslagen att betala gottgörelse till att omfatta företag som hyr arbetskraft av en annan arbetsgivare, och arbetsgivaren blir skyldig att lämna en skriftlig utredning om orsakerna till att visstidsanställningen upphör eller anställningsförhållandet inte förlängs, om den visstidsanställda har anmält graviditet, förlossning eller familjeansvar. Vidare föreslås det att den särskilda tiden på ett år för väckande av talan som gäller anställningssituationer slopas och att tiden för väckande av talan avbryts när ett ärende har inletts i diskriminerings- och jämställdhetsnämnden. Avsikten är att regeringens proposition ska lämnas till riksdagen under vårsessionen 2026.

Milla Sandt, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

4. vidtar åtgärder för att etablera arbetet mot våld och utreda dess struktur.

4. I anslutning till social- och hälsovårdsministeriet verkar en förvaltningsövergripande kommission för bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet, som det föreskrivs om i en förordning av statsrådet (1008/2016). Kommissionen, som tillsattes för en tredje

mandatperiod i januari 2025, består av representanter för de centrala ministerierna och ämbetsverk som hör under dessa, samt nu även en representant för välfärdsområdena. Kommissionen beredde under 2025 en ny nationell genomförandeplan för Istanbulkonventionen för 2026–2033. Planen offentliggjordes den 25 november 2025. En av åtgärderna går ut på att dels förtydliga strukturerna för arbetet mot våld och de olika aktörernas ansvar, dels stärka den förvaltningsövergripande samordningen och samarbetet mellan myndigheter i välfärdsområdena och kommunerna genom lagstiftning, med hänsyn till särdragen hos våld mot kvinnor, könsbaserat våld och sårbara grupper samt organisationernas roll som tjänsteproducenter.

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering finns följande skrivning: "Regeringen bedömer om det finns ett behov av lagstiftning som förpliktigar kommunerna och välfärdsområdena att stärka strukturerna för förebyggande och motverkande av våld. Vid social- och hälsovårdsministeriet bereder man en bedömning av lagstiftningsbehovet, där olika alternativ övervägs för att stärka strukturerna för arbetet mot våld.

Minna Viuhko, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet

lakttagande av diskrimineringslagen i ärenden som gäller arbetslivet

RP 148/2022 rd – RSv 189/2022 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2024 utreder diskriminerings- och jämställdhetsnämndens behörighet i ärenden som gäller arbetslivet inom diskrimineringslagens tillämpningsområde.

Justitieministeriet lät 2025 göra en utredning om en eventuell utvidgning av diskriminerings- och jämställdhetsnämndens behörighet i ärenden som gäller arbetslivet inom diskrimineringslagens tillämpningsområde. Avsikten är att utredningen ska vara klar i januari 2026.

Satu-Maaria Natunen, regeringsråd, justitieministeriet

Omorganisering av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen

RP 207/2022 rd – RSv 332/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen följer arbets- och näringsreformen och före 2026 rapporterar till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om tillhandahållandet av närservice för personer med svag ställning på arbetsmarknaden.

1. I början av 2025 överfördes arbetskraftsservicen på kommunernas organiseringsansvar. NTM-centralerna anordnade de första samarbets- och uppföljningsdiskussionerna hösten 2025 för att få en lägesbild av hur sysselsättningen främjas och tjänsterna organiseras i regionen efter överföringen. En del av diskussionerna tangerade också ordnandet av närservice och det interna servicenätet i sysselsättningsområdena. Det går ännu inte att dra några slutsatser utifrån diskussionerna, men antalet närserviceställen för arbetsökande verkar ha ökat avsevärt. Det finns skäl att under 2026 närmare utreda ordnandet av närservice genom en separat enkät som riktas till sysselsättningsområdena.

I lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023) föreskrivs det om 1) en samarbetsmodell för arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och FPA (s.k. TYM-nätverket) samt om en 2) samservice för unga inom det sektorsövergripande stödet för vilken arbetskraftsmyndigheten ska ordna med verksamhetsförutsättningar. Enligt de uppgifter som samlats in i slutet av 2025 finns det 35 TYM-nätverk och cirka 70 serviceställen för dessa. Det finns 89 serviceställen med låg tröskel (främst Navigatorer) i anslutning till samservicen för unga inom det sektorsövergripande stödet, och denna typ av verksamhet ordnas i nästan alla arbetskraftsmyndigheters områden. En kartläggning av hur verksamheten organiseras pågår för närvarande vid UF-centret. Antalet närservicenätverk preciseras under 2026 i samband med uppföljningen av genomförandet av lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen.

Lari Anttonen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen som en del av omorganiseringen av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen inleder åtgärder som gör det möjligt för personalserviceföretag att söka experter och erbjuda arbetsmöjligheter för arbetslösa arbetssökande inom den offentliga arbetskraftsservicen.

2. I december 2025 stadfäste republikens president en grupp lagar om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice. I lagstiftningen regleras skapandet av jobbsökarprofiler samt arbetsgivarnas och arbetsförmedlingsföretagens rätt att granska dessa. Jobbsökarprofiler kan sökas och granskas av arbetsgivare och privata

arbetsförmedlingsföretag som är inloggade på serviceplattformen. Arbetsgivarna och de privata arbetsförmedlingsföretagen får behandla uppgifter i jobbsökarprofiler endast för rekrytering eller arbetsförmedling.

För att kunna logga in på serviceplattformen ska användaren identifiera sig och godkänna användarvillkoren för plattformen. Bestämmelser om identifiering av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som använder serviceplattformen finns i 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster.

Jobbsökarprofiler kan sökas endast genom enskilda sökningar där åtminstone yrkesbeteckning, kompetens eller geografiskt arbetsområde anges som sökvillkor.

Arbets- och näringsministeriet framför som sin synpunkt att uttalandet kan strykas. De åtgärder som riksdagen förutsätter genomförs genom den stadfästa lagstiftningen.

Lari Anttonen, konsultativ tjänsteman, arbets- och näringsministeriet

Ändring av lagen om kollektivavtal och lagen om medling i arbetstvister

RP 12/2024 rd – RSv 29/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen bedömer konsekvenserna av ändringarna i arbetsfredslagstiftningen och lämnar en rapport om bedömningen till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2027.

Arbets- och näringsministeriet lämnar en rapport om bedömningen till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2027. I bedömningen strävar man efter att ta hänsyn till de följande kollektivavtalsförhandlingarna.

Nico Steiner, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Lagstiftning om främjande av lokala avtal

RP 85/2024 rd – RSv 174/2024 rd

Riksdagen förutsätter att arbets- och näringsministeriet följer propositionens konsekvenser för avtalsparterna och före utgången av 2026 utarbetar en utredning om konsekvenserna. Utredningen ska särskilt bedöma om och hur även lokala

avtal med personalen eller en personalgrupp kan bli möjliga. Riksdagen anser att möjligheten att ingå avtal med personalen är särskilt viktig för att främja små företags möjligheter att ingå lokala avtal.

Arbets- och näringsministeriet lämnar en utredning före utgången av 2026.

Nico Steiner, regeringsråd, arbets- och näringsministeriet

Tillämpning av befogenheterna enligt beredskapslagen också på Åland

RP 120/2024 rd – RSv 175/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen tillsammans med landskapet Åland i samband med totalreformen av beredskapslagen finner en lösning för tillämpningen av befogenheterna enligt beredskapslagen också på Åland.

Statsrådet tillsatte den 6 oktober 2022 en arbetsgrupp för att bereda en totalreform av beredskapslagen under perioden den 6 oktober 2022–1 mars 2025. Arbetsgruppens mandatperiod förlängdes genom statsrådets beslut fram till den 30 juni 2025. I november 2025 tillsattes en annan arbetsgrupp som endast behandlade vissa frågor i anslutning till massinvandring som inrikesministeriet har lyft fram. Enligt beslutet om tillsättandet av arbetsgruppen inrättas tillsammans med landskapet Åland i beredningen en nödvändig förhandlingsmekanism för att förtydliga tillämpningen av beredskapslagen och behörighetsfördelningen mellan landskapet Åland och riket i anslutning till hanteringen av införandet av undantagsförhållanden.

Den senaste arbetsgruppen för reformen av självstyrelselagen för Åland tillsattes för perioden den 3 februari 2025–31 januari 2026 ([Reformen av självstyrelselagen för Åland – Justitieministeriet](#)). Arbetsgruppens mandatperiod har förlängts fram till den 2 mars 2026. I arbetsgruppen behandlas också behovet av beredskapsrelaterade ändringar i självstyrelselagen.

En proposition med förslag till en ny beredskapslag var ute på remiss den 17 december 2025–27 februari 2026 ([Totalreform av beredskapslagen; arbetsgruppens betänkande](#)). I propositionen behandlas tillämpningen av beredskapslagen på Åland ingående. Syftet är att uppgifter under undantagsförhållanden ska överföras på landskapet genom en överenskommelseförordning till den del det anses ändamålsenligt och samförstånd om detta kan nås med landskapet. Diskussionerna med landskapet Åland kommer att fortsätta.

Corinna Tammenmaa, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av lagen om medling i arbetstvister och om villkor för vissa stridsåtgärder och 2 och 19 § i arbetstidslagen

RP 14/2025 rd – RSv 54/2025 rd

Riksdagen förutsätter att statsrådet följer om regleringen i tillräcklig utsträckning tryggar patienters och klienters patient- och klientsäkerhet vid arbetskonflikter, vilka eventuella konsekvenser regleringen har för arbetstagarnas konflikträtt, huruvida den omsorgsplikt och den förhandlingskyldighet som föreskrivs fullgörs på det sätt som lagstiftningen förutsätter och hur bestämmelserna om nödarbete har tillämpats av arbetsgivaren.

Arbets- och näringsministeriet följer hur lagen fungerar på det sätt som riksdagen förutsätter. Dessutom har arbets- och näringsministeriet för avsikt att på det sätt som beskrivs i propositionen följa hur förfarandena och rättsmedlen fungerar samt i vilken utsträckning rättsmedlen utgör en belastning på domstolarna. För uppföljningen samlas uppgifter in från arbetsmarknadsorganisationerna, domstolarna och utökningsmyndigheterna.

Konsekvenser av lagändringen kan uppdagas främst i samband med kollektivavtalsförhandlingar. Därför ska konsekvenserna av lagstiftningen bedömas mot bakgrund av de kommande kollektivavtalsförhandlingarna.

Katariina Jämsén, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Om samarbete inom den evangelisk-lutherska kyrkan

RP 60/2025 rd – RSv 91/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen ger akt på hur den nya lagen om samarbete inom den evangelisk-lutherska kyrkan tillämpas, hur väl den fungerar och vilka konsekvenser avgränsningen av tillämpningsområdet har för församlingsekonomierna samt att regeringen lämnar en rapport om resultaten av uppföljningen till riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott före utgången av 2029.

Lagen om samarbete inom den evangelisk-lutherska kyrkan trädde i kraft den 1 januari 2026. Undervisnings- och kulturministeriet, kyrkans arbetsmarknadsverk och kyrkans huvudavtalsorganisationer följer hur lagen fungerar och tillämpas. Ministeriet lämnar en rapport om resultaten av uppföljningen till riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott före utgången av 2029.

Hanna Kiiskinen, regeringsråd, undervisnings- och kulturministeriet

Lagstiftning om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice

RP 108/2025 rd – RSv 165/2025 rd

Riksdagen förutsätter att det snabbt görs en utredning om vilka sammantagna konsekvenser denna proposition och propositionerna om allmänt stöd (RP 112/2025 rd), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 109/2025 rd) och utkomststöd och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 116/2025 rd) har för de arbetslösa och om hur serviceprocessen fungerar. Utredningen ska lämnas till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2027.

Arbets- och näringsministeriet lämnar den utredning som förutsätts i uttalandet till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2027. Utredningen utarbetas i nära samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

I den utredning som förutsätts i uttalandet är det viktigt att i fråga om serviceprocessen granska hur den utökade prövningsrätten inverkar på antalet kompletterande samtal om jobbsökning och valet av kundgrupper för vilka dessa huvudsakligen ordnas. Dessutom fokuserar utredningen på jobbsökningsskyldigheten, de arbetsplatser som de arbetssökande anvisas att söka, jobbsökningsprofilerna och konsekvenserna av de ändringar som gjorts i påföljdssystemet inom utkomstskyddet för arbetslösa. Vidare analyseras i anslutning till det allmänna stödet konsekvenserna av de ändringar som gjorts i serviceprocessen för arbetssökande, framför allt för genomförandet av den period för aktivering av arbetslösa arbetssökande som det föreskrivs om när det gäller det allmänna stödet. Arbets- och näringsministeriet påpekar i detta sammanhang att genomförandet av serviceprocessen under den aktiveringsperiod som ordnas inom ramen för det allmänna stödet inleds först på hösten 2027 för dem som fyllt 25 år och att det därför inte kommer att finnas någon statistik över detta inom tidsplanen för utarbetandet av utredningen. Däremot har statistiska uppgifter om genomförandet av aktiveringsperioden för allmänt stöd för personer under 25 år samlats in inom ramen för tidsplanen för utredningen under en period på ungefär ett halvår, vilket gör det möjligt att dra preliminära slutsatser. I utredningen ges det också akt på tillgången på social- och hälsovårdstjänster som arbetssökande kunder behöver samt i större utsträckning på propositionernas samverkande effekter för arbetslösa.

Toni Ruokonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Ändring av lagstiftningen om uppsägningsgrunder som har samband med arbetstagarens person

RP 158/2025 rd – RSv 186/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar om ändringarna ökar diskrimineringen på grund av graviditet och familjeledighet och utarbetar en utredning om detta före utgången av 2028.

1. Arbets- och näringsministeriet följer konsekvenserna av ändringarna på det sätt som riksdagen förutsätter och utarbetar en utredning om detta före utgången av 2028.

Katja Honkonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2028 följer och utarbetar en utredning om ändringarnas konsekvenser dels för arbetstagarnas ställning, dels för sysselsättningen särskilt med tanke på små och medelstora företags förmåga att sysselsätta.

2. Arbets- och näringsministeriet följer konsekvenserna av ändringarna på det sätt som riksdagen förutsätter och utarbetar en utredning om detta före utgången av 2028.

Katja Honkonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

3. Riksdagen förutsätter att statsrådet följer propositionens praktiska konsekvenser särskilt i fråga om huruvida ändringarna också de facto sänker uppsägningströskeln i enlighet med propositionens mål. Riksdagen förutsätter dessutom att statsrådet utifrån detta bedömer behovet av att utsträcka ändringarna till att gälla också arbete som utförs i tjänsteförhållande. Riksdagen förutsätter att statsrådet före utgången av 2028 lämnar riksdagen en utredning i ärendet.

3. Arbets- och näringsministeriet följer konsekvenserna av ändringarna på det sätt som riksdagen förutsätter och utarbetar en utredning om detta före utgången av 2028.

Katja Honkonen, specialsakkunnig, arbets- och näringsministeriet

3. En utredning om arbete som utförs i tjänsteförhållande genomförs under 2028 när det är möjligt att bedöma ändringar i lagstiftningen om anställningsförhållanden med några års erfarenhet och på grundval av eventuell befintlig rättspraxis.

Janne Öberg, finansråd, finansministeriet

15 Miljöutskottet

Ändring av vattenlagstiftningen och miljöförvaltningens resurser

RP 277/2009 rd – RSv 355/2010 rd

3. Riksdagen förutsatte att regeringen värnar om miljöförvaltningen genom att avsätta adekvata resurser för de uppgifter som ålagts myndigheten och vidtar åtgärder för att göra efterhandstillsynen av miljöskyddet effektivare genom att klarlägga om det går att införa en tillsynsavgift för tillsynsuppdrag enligt vattenlagen.

3. Reformen av statens regionförvaltning trädde i kraft den 1 januari 2026. I samband med reformen överfördes tillsynsuppgifterna enligt vattenlagen från närings-, trafik- och miljöcentralerna delvis till Tillstånds- och tillsynsverket och delvis till livskraftscentralerna, som sköter uppgifter inom fiskerihushållningen.

I reformen av regionförvaltningen har uppmärksamhet ägnats åt att Tillstånds- och tillsynsverkets och livskraftscentralernas prestationer ska motsvara kostnaderna, och avgifterna för prestationerna har höjts (SRF 1177/2025 om avgifter till Tillstånds- och tillsynsverket år 2026 och SRF 1178/2025 om avgifter till livskraftscentralerna och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret 2026).

I statsrådets förordning 1177/2025 om avgifter till Tillstånds- och tillsynsverket har från och med 2026 nya avgiftsklasser för en och samma prestation lagts till i prestationsbenämningarna för ärenden enligt vattenlagen, för att prestationerna och avgifterna för dem bättre ska motsvara den arbetsmängd och de kostnader som utförandet av prestationen orsakar myndigheten. De nya prestationsavgiftsklasserna innebär höjningar av till exempel avgifterna för tillstånd för vissa broprojekt, småbåtshamnar, havsvindkraftsprojekt och projekt som påverkar grundvattennivån.

Tillsynen över tillstånd i enlighet med vattenlagen, som tidigare varit avgiftsfri, har avgiftsbelagts, liksom även behandlingen av vissa anmälningar. Avgiftsbelagda är i fortsättningen den övervakning under byggnadstid som hänför sig till fullgörandet av tillståndsvillkoren, från anmälan om inledande till anmälan om slutförande, och de övervakningsåtgärder som behövs för att kontrollera överensstämmelsen med tillståndet under verksamheten och behandlingen av vissa anmälningar enligt vattenlagen. Enligt förordningen har dessutom behandlingen av vissa anmälningar som avses i 2 kap. i vattenlagen avgiftsbelagts som nya prestationer (anmälan om placering av en ledning på annans vattenområde, muddringsanmälningar och anmälan om uttag av vatten). Även förordnande av

förrättningsman vid dikningsförrättning är en avgiftsbelagd prestation. Dessutom tar Tillstånds- och tillsynsverket på det sätt som föreskrivs i 5 kap. 39 § i vattenlagen ut en avgift som en förrättningsman vid livskraftscentralen tar ut för verkställande av en dikningsförrättning.

För godkännande av planer för genomförande av fiskeriekonomiska kontroll- och åtgärdsförpliktelser i anslutning till tillstånd enligt vattenlagen (587/2011) och miljöskyddslagen (527/2014) tar livskraftscentralen ut en arbetstidsbaserad avgift på 83 euro/timme.

Ärendet föranleder inga ytterligare åtgärder.

Jari Salila, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Ändring av avfallslagen och vissa lagar som har samband med den RP 40/2021 rd – RSv 112/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen genomför en systematisk utvärdering av hur lagen fungerar med särskild fokus på hur materialåtervinningsgraden för kommunalt avfall, priserna på avfallstransporter samt små och medelstora företags konkurrensställning utvecklas och att regeringen lägger fram resultaten av utvärderingen för utskottet före utgången av 2025.

1. Efterhandsutvärderingen av effekterna av vissa bestämmelser har slutförts och en rapport om den har publicerats den 30 december 2025. Länk till publikationen:

[Ändring av avfallslagen 714/2021: Efterhandsutvärdering av effekterna av vissa bestämmelser \(på finska, referat på svenska\)](#)

2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheterna att föreskriva ett enklare nytt förfarande, särskilt när det gäller upphörandet att klassificeras som avfall, där behörigheten koncentreras till en enda myndighet.

2. Regeringens proposition 160/2025 rd om ändring av avfallslagen, miljöskyddslagen, lagen om förvaltningsdomstolarna och domstolslagen behandlas för närvarande av riksdagen. Det föreslås att ett beslutsförfarande om klassificering av ämnen eller föremål ska införas i avfallslagen. Enligt propositionen ska ett ärende som gäller klassificering fortfarande kunna avgöras också som en del av beviljandet av miljötilstånd enligt miljöskyddslagen och som en del av beslut med anledning av anmälan enligt miljöskyddslagen.

Jussi Kauppila, lagstiftningsråd, miljöministeriet

Förebyggande och ersättning av skador orsakade av fridlysta djur

RP 154/2021 rd – RSv 193/2021 rd

1. Riksdagen förutsätter att de undantagsförfaranden som fågeldirektivet möjliggör tillämpas flexibelt för att förebygga skador orsakade av storskarvbeståndet.

1. Tillståndsmyndigheten beviljar undantagstillstånd från fridlysningsbestämmelserna i naturvårdslagen (9/2023) på villkor som anges i lagen. Undantagstillstånd kan beviljas endast på grunder i enlighet med artikel 9 i fågeldirektivet. Undantagstillstånd beviljas närmast för att förhindra allvarliga skador på odlingar eller fiskevatten, för att trygga flygsäkerheten samt folkhälsan och den allmänna säkerheten och för undervisnings- och forskningsändamål. Ett villkor för beviljandet av undantagstillstånd är att det för den åtgärd som det ansöks om tillstånd för inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet eller uppnåendet av en gynnsam bevarandestatus hos artbeståndet. Förfarandet för undantagstillstånd som gäller storskarven har gjorts mer flexibelt på många olika sätt. Innehållet på webbplatsen (miljo.fi) har förbättrats genom att där nu även finns anvisningar för ansökan om undantagstillstånd även i fråga om storskarven. Webbplatsen innehåller också särskilda webbsidor för uppföljningen av storskarv. Dessutom har samarbetet fortsatt via skarvarbetsgrupperna, och förhandsöverläggningar förs med dem som ansöker om tillstånd. Anvisningarna om förfarandet för förhindrande av skador orsakade av storskarv har uppdaterats. Under 2024 infördes ett elektroniskt tillståndssystem för ansökan och behandling av undantagslov. Behandlingen av samtliga ansökningar om undantagstillstånd har påskyndats genom att tillståndsmyndigheten anvisats tilläggsresurser. Miljöministeriet, i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och statsrådets kansli, utför aktivt påverkansarbete på EU-nivå för att skarven ska upptas i den bilaga till fågeldirektivet som innehåller en förteckning över arter som får jagas.

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet snarast möjligt utreder de skador som storskarven orsakar det kommersiella fisket och bereder en separat regeringsproposition om stödordningen, om utredningen visar att betydande skador orsakas. En rapport om hur beredningen framskrider ska ges före utgången av 2022, om en sådan regeringsproposition inte har lämnats till riksdagen.

2. Miljöministeriet har finansierat det tvååriga projektet "Direkta effekter av skarv på det kustnära yrkesfisket i Finland", som genomfördes av Naturresursinstitutet, Åbo universitet och Novia YH. Projektet syftade till att utreda storleken på de skador storskarven orsakar fångstredskap och fiskodlingar. Projektet inleddes i april 2022 och pågick till slutet av 2023. Resultaten visade att fiskarna i odlingsbassängerna kunde skyddas mot skarven relativt väl med hjälp av nät. Gråhägern konstaterades orsaka betydligt större skador för fiskodlingen än skarven. Resultaten gav vid handen att det är möjligt att i betydande grad förebygga

skador med hjälp av skyddsåtgärder som väljs och underhålls på rätt sätt. Samtidigt ger skyddsåtgärderna upphov till kostnader. Resultaten utnyttjas för att bedöma dels skarvens och gråhägerns konsekvenser för fiskerinäringen och vattenodlingen, dels behovet av att utfärda bestämmelser om ersättning av skador.

Maria Westerman, specialsakkunnig, miljöministeriet

Lag om samförvaltning i statligt stödda hyreshus

RP 182/2022 rd – RSv 152/2022 rd

Riksdagen förutsätter att miljöministeriet från första början noggrant följer hur lagen verkställs, vilka konsekvenser den har för de boendes möjligheter att delta och hur lagen fungerar i sin helhet, och då särskilt bedömer hur hybriddeltagande fungerar samt möjligheterna att utveckla nya sätt att delta med hjälp av it-lösningar och lämnar en utredning om detta till utskottet före utgången av 2026.

Praxis och erfarenhet av verkställigheten och tillämpningen av lagen har samlats in. Verkställigheten bevakas och utreds under 2026.

Anu Karjalainen, lagstiftningsråd, miljöministeriet

Totalreform av naturvårdslagen

RP 76/2022 rd – RSv 227/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att naturhistoriska centralmuseet har tillräckliga resurser för att kunna sköta sina uppgifter enligt naturvårdslagen.

1. Naturhistoriska centralmuseet (Luomus) verkar under Helsingfors universitet och finansieras därför i regel av undervisnings- och kulturministeriet. Enligt 10 § i naturvårdslagen (9/2003) är Naturhistoriska centralmuseet den vetenskapliga myndighet som avses i CITES-förordningen (rådets förordning (EG) Nr 338/97). Miljöministeriet finansierar uppdraget i enlighet med det avtal som ingåtts mellan ministeriet och Naturhistoriska centralmuseet. Enligt 10 § svarar centralmuseet dessutom för uppgifter som hänför sig till skydd, uppföljning och informationshantering som gäller arter. Av tradition ansvarar centralmuseet för långtidsuppföljningarna av vissa arter, i synnerhet fåglar, vilket finansieras av miljöministeriet. För att se till att resurserna räcker till krävs det till vissa delar

samarbete med olika aktörer, särskilt i anslutning till det artdatasystem som Naturhistoriska centralmuseet förvaltar och som utgör en del av det datasystem för naturvården som avses i 117 § i den lagen.

Esko Hyvärinen, miljöråd, miljöministeriet

2. Riksdagen upprepar uttalandet i riksdagens skrivelse RSk 42/2022 rd och förutsätter att utnyttjande av vitkindade gäss som skjutits med stöd av dispens tillåts och att regeringen omedelbart bereder en proposition om ändring av naturvårdslagen så att det med stöd av undantaget i artikel 9.1 c i fågeldirektivet blir möjligt att ta till vara och förnuftigt använda vitkindad gås som dödat med dispens.

2. Enligt regeringsprogrammet ska "onödiga jaktbegränsningar i fråga om livskraftiga arter, såsom storskarv och vitkindad gås, slopas och arterna överförs till att omfattas av jaktlagen." Den bästa lösningen för att ta tillvara och använda vitkindad gås som skjutits med dispens som föda är att låta vitkindad gås omfattas av jaktlagen. En sådan ändring skulle leda till det resultat som förutsätts i riksdagens skrivelse RSk 42/2022 rd och samtidigt respektera konsekvensen i den nationella lagstiftningen. De skyldigheter som följer av fågeldirektivet har genomförts nationellt genom naturvårdslagen och jaktlagen, som har olika mål. Jakt, och i det sammanhanget omhändertagande och förnuftig användning av fångsten, är begränsad till vissa arter som anges i jaktlagen (1 och 2 § i jaktlagen) medan det är förbjudet att omhänderta och förnuftigt utnyttja döda djur av arter som hör till naturvårdslagens tillämpningsområde (70 § i naturvårdslagen). Att förvara och förnuftigt använda ett exemplar som fångats omfattas därmed i den nationella lagstiftningen av hävd av jaktlagen, och en betydande ändring av den nationella lagstiftningen på grund av en enskild art skulle bryta konsekvensen i den gällande lagstiftningen och skapa tryck på att behandla även andra fridlysta arter på samma sätt. Varken naturvårdslagen (9/2023), fågeldirektivet (2009/147/EG) eller internationella överenskommelser (Bernkonventionen) förhindrar att vitkindad gås överförs till att omfattas av jaktlagen. En tjänstemannaarbetsgrupp och en uppföljningsgrupp som bereder en överföring av vitkindad gås och storskarv till jaktlagen som viltarter inledde sin mandatperiod den 16 maj 2024 och arbetade fram till den 31 augusti 2025. I sitt slutbetänkande föreslog arbetsgruppen inte att arterna ska överförs till jaktlagen, om vilket miljöministeriet lämnade avvikande åsikt. Eftersom de problem som arterna i fråga orsakar endast kan lösas genom att arterna överförs till förteckningen över arter som får jagas på EU-nivå, utför miljöministeriet, i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och statsrådets kansli, aktivt påverkansarbete på EU-nivå för att vitkindad gås och storskarv ska upptas i den bilaga till fågeldirektivet som innehåller en förteckning över arter som får jagas.

Maria Westerman, specialsakkunnig, miljöministeriet

4. Riksdagen förutsätter att regeringen i fråga om straffbestämmelserna om brott mot naturvårdslagen bedömer om bestämmelserna om tillräknande är konsekventa och lägger fram behövliga ändringsförslag.

4. Den 1 augusti 2025 meddelade Europeiska unionens domstol ett avgörande om skogsavverkning under fåglarnas häckningstid och om tolkningen av ordet "avsiktligt" i förbuden mot att avsiktligt döda och störa fåglar enligt fågeldirektivet och förstöra deras bon. Jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet har tillsammans utarbetat ett utkast till regeringsproposition som för närvarande är ute på remiss och som tydliggör hur fåglarna ska beaktas på behörigt sätt i skogsbruksverksamheten. Miljöministeriet konstaterar att den fråga som riksdagen lyfter fram behöver behandlas mot bakgrund av det ovannämnda avgörandet och att behovet av att ändra bestämmelserna i naturvårdslagen bör bedömas mer ingående under 2026.

Leila Suvantola, lagstiftningsråd, miljöministeriet

5. Riksdagen förutsatte att regeringen så snart som möjligt börjar bereda en lagändring för att utvidga tillämpningsområdet för skyddade hotade typer av vattennatur till att omfatta de naturtyper som målen för skyddet av mångfalden hos vattennaturen förutsätter, samt att regeringen också utreder behovet av möjligheter till undantag i enskilda fall samt eventuella beslut om avgränsning jämte ersättningsförfaranden och hur de resurser som behövs för detta kan tryggas.

5. Regeringsprogrammet innefattar inget lagstiftningsprojekt för utvidgning av skyddet för hotade typer av vattennatur (riksdagens uttalande nr 5, RSv 227/2022 rd). Justitieministeriet har inte heller för närvarande resurser att anvisa för beredningen av ett sådant lagstiftningsprojekt.

Jari Salila, lagstiftningsråd, justitieministeriet

Lag om miljöskadefonden

RP 183/2022 rd – RSv 199/2022 rd

1. Riksdagen förutsätter att miljöministeriet vid uppföljningen av hur lagen fungerar bedömer i synnerhet om avgiftsintäkterna och avgiftsbelastningen på olika branscher och företag av olika storlek förverkligas på det sätt som presenteras i konsekvensbedömningen i propositionen och att ministeriet rapporterar resultaten av uppföljningen och utvärderingen till utskottet och i förekommande fall föreslår ändringar i avgiftssystemet före utgången av 2026.

1. Miljöskadefonden inledde sin verksamhet den 1 januari 2025. De medel som avses för betalning av ersättning från fonden samlas in av dem som bedriver verksamhet som medför risk för förorening av miljön genom miljöskadeavgifter av engångsnatur eller genom årliga miljöskadeavgifter. Tillstånds- och tillsynsverket är den avgiftsmyndighet som avses i lagen om miljöskadefonden (1262/2022).

Miljöministeriet sörjer för att verkställigheten av lagen följs upp i enlighet med uttalandet. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om miljöskadefonden och till lagar som har samband med den presenteras en uppskattning av fondens kapitaltillväxt och hur den belastning som avgifterna medför fördelar sig mellan olika branscher (RP 183/2022 rd, avsnitt 4.2.2). Uttaget av engångsavgifter för miljöskador inleddes 2025. Uttaget av årliga miljöskadeavgifter har till skillnad från vad som föreslås i regeringspropositionen inletts först 2026, eftersom avgiftsuttaget gäller den verksamhet som bedrivits föregående år.

Vid verkställigheten av lagen har man utvecklat rapporteringsfunktioner för avgiftsuttagssystemet. Rapporteringsfunktionerna ger information om bl.a. avgiftsuttagssystemets funktion samt avgifternas fördelning och storlek till stöd för uppföljningen av systemet och bedömningen av hur effektivt det är.

Mari-Linda Harju-Oksanen, regeringssekreterare, miljöministeriet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att det ses till att en god oljebekämpningsberedskap upprätthålls.

2. Enligt regeringsprogrammet ska regeringen säkerställa en tillräcklig oljebekämpningsberedskap och kapacitet för bekämpning av miljöskador så att man kan fullgöra de nationella åtagandena samt tillgodose de behov och uppfylla de krav på prestationsförmåga som förändringarna i verksamhetsmiljön medför. Målen för regeringsprogrammet och strategin för bekämpning av miljöskador för 2035 (Statsrådet principbeslut, Statsrådets allmänna sammanträde 16.2.2023, VN 13/2023) hänför sig till utvecklandet och förstärkningen av och beredskapen inom räddningsverksamheten. Risken för allvarliga miljöskador har ökat i Finska viken och det är inte möjligt att samla in förnybara och långt förädlade traditionella bränslen med den nuvarande materielen.

I den andra tilläggsbudgeten för 2025 föreslog regeringen ett tillägg på totalt 5 miljoner euro för att stärka beredskapen för bekämpning av olje- och kemikalieskador (RP 58/2025), som riksdagen godkände (RSk 26/2025 rd). Av detta anvisades under momentet för bekämpning av olje- och kemikalieskador 26.01.25 (reservationsanslag 3 år) 2,5 miljoner euro för särskilda investeringar för att öka beredskapen för oljebekämpning samt för att utveckla bekämpningen av miljöskador och motståndskraften mot störningar i norra Östersjön och särskilt i Finlands havsområden. Dessutom föreslogs under moment 26.01.51

ett tillägg på 2,5 miljoner euro för att förbättra oljebekämpningsberedskapen i form av statsunderstöd för räddningsverkens investeringar i materiel. Tillägget täcker delvis räddningsväsendets eftersatta investeringar när det gäller oljebekämpningsmateriel. Genom tilläggsanslaget säkerställs att räddningsväsendet har den kapacitet i fråga om materiel som krävs för insamling av både långt förädlade mineraloljaoljebaserade och förnybara flytande bränslen i oljebekämpningssituationer.

Samuli Murtonen, enhetschef, inrikesministeriet

Utvecklingsbehov i fråga om räntestödsmodellen

RP 248/2022 rd – RSv 283/2022 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen fortsätter utveckla räntestödsmodellen för att ytterligare öka dess sporrande effekt.

Miljöministeriet bevakar att lagstiftningen om modellen för långa räntestöd är aktuell och hur modellen fungerar för att säkerställa att förutsättningarna för statligt understödd bostadsproduktion ska hållas på en tillräcklig nivå även i framtiden. Det har beslutats maximibeloppet av räntestödslån som godkänns för byggande, anskaffning och ombyggnad av studentbostäder ska höjas. Målet är att trygga genomförandet av projekt som gäller studentbostäder. Miljöministeriet följer vilka konsekvenser bestämmelserna om räntestödsmodellen har och fortsätter att utveckla räntestödsmodellen.

Mikko Friipyöli, ledande sakkunnig, miljöministeriet

Datasystemet för den byggda miljön

RP 140/2022 rd – RSv 310/2022 rd

2. Riksdagen förutsätter att miljöministeriet tar kritiken från aktörerna i byggbranschen på allvar och att en eventuell vidareutveckling av systemet görs i gott samarbete med aktörerna inom branschen och att särskild uppmärksamhet fästs vid konsekvensbedömningen.

2. Finansministeriet har tillsatt en arbetsgrupp (VN/3468/2024) för omprövning av öppen delning av information om kritisk infrastruktur med hänsyn till den nationella säkerheten. Arbetet främjas inom ramen för arbetsgruppens uppdrag.

3. Riksdagen förutsätter att tillgången till uppgifter om bygglov för andra ändamål än myndighetsbruk granskas kritiskt i samband med offentlighetslagen och personuppgiftslagen.

3. Vid justitieministeriet pågår en reform av offentlighetslagen. Under 2025 inleddes i form av en remissbehandling arbetet med att bedöma om det finns behov av att ändra sekretessgrunderna i offentlighetslagen.

Juhana Rautiainen, programchef, miljöministeriet

Bygglagen och dess konsekvenser

RP 139/2022 rd – RSv 333/2022 rd

2. Riksdagen förutsätter att statsrådet bevakar vilka konsekvenser den föreslagna regleringen har för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna samt för tillståndprocessernas längd och smidighet och att statsrådet vid behov vidtar åtgärder mot eventuella problem.

2. Bygglagen och en ändring av den trädde i kraft den 1 januari 2025. Genom ändringarna återställdes besvärsrätten i enlighet med den tidigare markanvändnings- och bygglagen, vilket gör tillståndprocessen smidigare. Dessutom fogades till lagen tidsfrister för behandling av ansökan om bygglov (den så kallade behandlingstidsgarantin, 68 a § i bygglagen): ansökan om bygglov ska avgöras inom tre månader, och ansökan om bygglov för särskilt eller exceptionellt krävande projekt samt ansökan om placeringstillstånd för omställning till ren energi inom sex månader. En övergångsperiod gällde för den ovannämnda bestämmelsen, och bestämmelsen tillämpas sedan den 1 januari 2026. Det finns ännu ingen information om hur regleringen påverkar tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och tillståndprocesserna.

Genom en serie korrigeringar i bygglagen preciserades också att det vid tillståndsbehandlingen inte får krävas en mer detaljerad planering än projektbeskrivningar eller ritningar. Utredningarna ska grunda sig på projektbeskrivningar och huvudritningar, och specialbeskrivningar lämnas in endast av grundad anledning. Före slutsynen ska sökanden dock lämna in fullständiga beskrivningar som motsvarar uppförandet av byggnaden. Ändringarna kräver en närmare dialog mellan planerare och myndigheter och bidrar därmed till högkvalitativa byggprojekt och en smidig process.

Miljöministeriets förordning om innehållet i projektinformationsmodeller för byggande och myndighetssyner trädde i kraft den 1 januari 2026. I förordningen finns bestämmelser om datainnehållet i de projektinformationsmodeller som ska fogas till ansökan om bygglov samt om innehållet i de maskinläsbara uppgifter som lämnas i stället för informationsmodellerna. Förordningen innehåller dessutom bestämmelser om de uppgifter om myndighetssyner som ska lämnas till datasystemet för den byggda miljön, Ryhti. Syftet med förordningen är att säkerställa att de projektinformationsmodeller som ska fogas till ansökan om bygglov är interoperabla och maskinläsbara. Byggnadsinformationsmodeller som är enhetliga i hela landet gör det möjligt att få tillgång till informationen smidigt och tryggt när den behövs.

Mikko Koskela, lagstiftningsråd, miljöministeriet

Klimatårsberättelse 2023

B 17/2023 rd – RSk 3/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att uppdatera de centrala klimatpolitiska planerna och bereder förslag till kostnadseffektiva ytterligare åtgärder med beaktande av åtgärdernas totala konsekvenser.

Statsrådet beslutade den 11 april 2024 att vidta de åtgärder som föranleds av uttalandet i riksdagens skrivelse. I slutet av 2023 inleddes beredningen av en ny klimatpolitisk plan på medellång sikt och en ny klimat- och energistrategi. Ytterligare åtgärder bereddes i samband med både den klimatpolitiska planen på medellång sikt och klimat- och energistrategin. Den klimatpolitiska planen på medellång sikt och klimat- och energistrategin lämnades till riksdagen i form av redogörelser den 4 december 2025.

Hanne Siikavirta, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

Statsrådets klimatårsberättelse 2024

B 16/2024 rd – RSk 8/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen genomför åtgärder i enlighet med det ställningstagande som godkänts med anledning av klimatårsberättelsen 2023 (RSk 3/2024 rd).

Statsrådet beslutade den 3 april 2025 att vidta de åtgärder som föranleds av ställningstagandet i riksdagens skrivelse. Den klimatpolitiska planen på medellång sikt och klimat- och energistrategin lämnades till riksdagen i form av redogörelser den 4 december 2025.

Hanne Siikavirta, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

Lagmotion med förslag till lag om ändring av 17 § och 180 § i bygglagen

RP 101/2024 rd – RSv 190/2024 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål och i samarbete med de viktigaste intressentgrupperna undersöker möjligheterna att införa beräkningsmetoder för scenarier för lokala växthusgasutsläpp från fjärrvärme.

Miljöministeriet, arbets- och näringsministeriet, Finlands miljöcentral och Finsk Energiindustri rf har under ledning av miljöministeriet fört diskussioner om de åtgärder som förutsätts i uttalandet. De viktigaste frågorna som utreds gäller scenarierna och metoderna för beräkning av nätspecifika utsläpp som en del av bedömningen av koldioxidsnåla byggnader. Syftet var att göra det möjligt att använda nätspecifika utsläppskoefficienter för fjärrvärme i bedömningen av koldioxidsnålhet.

Utgångsläget var att man i enlighet med miljöministeriets förordning om klimatdeklaration för byggnader och förteckning över byggprodukter (1027/2024) vid beräkningen av byggnaders koldioxidavtryck ska använda uppgifterna i den nationella utsläppsdatenbanken som utsläppskoefficienter för energi när utsläppen under drift beräknas. I motiveringspromemorian till förordningen konstateras det att man som koefficient kan använda antingen Finlands nationella genomsnitt av utsläpp från fjärrvärme eller fjärrkyla och utsläppsscenarioer eller motsvarande nätspecifika värde, om det ingår i den nationella utsläppsdatenbanken. För närvarande innehåller den nationella utsläppsdatenbanken endast nationella genomsnitt för utsläpp från energiproduktion och scenarier för koldioxidsnål energi.

Slutsatsen av de gemensamma diskussionerna blev att den nationella utsläppsdatenbanken även ska innehålla de nätspecifika utsläppsvärdena för fjärrvärme ur ett livscykelerspektiv. Utsläppsberäkningen kommer att basera sig på Statistikcentralens uppgifter om energianskaffning. Utifrån beräkningen får man utgångspunkter som kombineras med det nationella utsläppsscenariot. Det är inte möjligt att utnyttja de lokala energibolagens

framtidsscenarier om minskande koldioxidutsläpp från fjärrvärme, eftersom det inte finns några gemensamma regler för hur scenarierna ska utformas eller handlingsmodeller för hur man ska gå till väga om prognoserna inte uppfylls.

Maria Tiainen, specialsakkunnig, miljöministeriet

Statsrådets klimatårsberättelse 2025

B 16/2025 rd – RSk 36/2025 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att uppdatera de centrala klimatpolitiska planerna och bereder förslag till kostnadseffektiva tilläggsåtgärder med beaktande av åtgärdernas totala konsekvenser.

Statsrådet beslutade den 13 november 2025 att vidta de åtgärder som föranleds av ställningstagandet i riksdagens skrivelse. Den klimatpolitiska planen på medellång sikt och klimat- och energistrategin lämnades till riksdagen i form av redogörelser den 4 december 2025.

Hanne Siikavirta, konsultativ tjänsteman, miljöministeriet

Ändring av lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi, 3 och 5 § i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och 35 § i naturvårdslagen

RP 42/2025 rd – RSv 83/2025 rd

1. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder om bestämmelserna i propositionen är förenliga med artikel 16.1 i direktivet och vid behov bereder ett ändringsförslag om att miljöbedömningar ska omfattas av beräkningen av tidsfrister.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer tillämpningspraxisen för att utse accelerationsområden för förnybar energi och vid behov bedömer behovet av att se över regleringen.

1.–2. En vidareutredning pågår om den tolkning av direktivet som nämns i riksdagens uttalande. Samma fråga har dykt upp i Europeiska kommissionens nyare förslag till bestämmelser, där tolkningen har förblivit oklar.

Regeringen följer tillämpningspraxis för att utse accelerationsområden för förnybar energi allteftersom bestämmelserna börjar tillämpas.

Tia Laine-Ylijoki-Laakso, lagstiftningsråd, miljöministeriet

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

SNELLMANGATAN 1 A, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
statsradet.fi
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN pdf: 978-952-383-299-2
ISBN tryckt: 978-952-383-355-5
ISSN pdf: 2490-0966
ISSN tryckt: 2490-0613